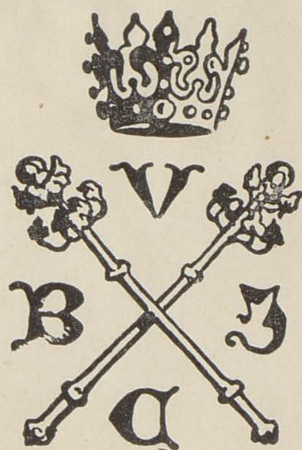

V
B J
C

VIATOR RELIGIOSVS.

Per Triduanum Perfectionis Iter

Vestigiis

S. PATRIS IGNATII

FUNDATORIS SOC: IESU,

inter

ASCETICAS ALLOCUTIONES

DEDVCTVS

A. P. IOANNE KROSNOWSKI,

Eiusdem Societatis.

1775

1692

-- 03

Ex libris Collegii Clericorum Sandom: florenus 2 Anno Dni 17[illegible]3

ANNO

DEI in terra VIATORIS

1692.

POSNANIÆ, Typis Collegij Soc: IESU.

Docebit nos vias ſuas. & ambulabimus in ſemitis eius. Iſaiæ 2.

Arcta via eſt, quæ ducit ad vitam.

Matth: 7.

In præſenti vita, quaſi in via ſumus, quà ad Patriam pergimus:

S. Gregor. Homil: 11. in Evang.

Viator es, illi ſimilis, qui orabat: Greſſus meos dirige: Attende tibi ipſi, ne quá exorbites, ne ad dexteram deflexeris, aut ſiniſtram: progreditor via Regia.

P. Claud. Aquaviva Epiſt: de Renov: Spiritûs.

FACULTAS
Superiorum.

CVm Opus, cui Titulus VIATOR RELIGIOSVS, à P. IOANNE KROSNOWSKI, nostræ Societa: Sacerdote, aliquot ejusdem Societatis Theologi, recognoverint; & in lucem edi posse, probaverint: potestate mihi factâ ab A. R. Patre Nostro THYRSO GONZALEZ, præfatæ Societatis Præposito Generali: Facultatem concedo, ut Typis mandetur: si ijs, ad quos pertinet, ita videbitur. In cujus rei fidem, has ei literas, manu meâ subscriptas, sigilloque munitas dedi. Cracoviæ, 7. Aprilis, 1691.

IGNATIVS DIERTINS
Visitator & Præpositus V. Provincialis Societatis IESV per Poloniam.

APPROBATIO.

VIatorem Religiosum, per Triduanum Asceticæ Perfectionis iter, vestigijs Sanctissimi Patris, Ducis & Antesignani, Divi IGNATII, Protoparentis & Patriarchæ, Magnæ Societatis IESV, inhærentem: ab Admodum

Reveren-

Reverendo Patre IOANNE KROSNOWSKI, ejusdem Societatis Theologo, deductum, & ad ultimum beatitudinis, nunquam finiendæ, collimantem terminum, nec jam dies aliquot, sed annos æternos in mente habentem, prævio jam aliàs examine, & trutinâ ejusdem Societatis Theologorum, à Reverendissimo in Christo Patre IGNATIO DIERTINS, Visitatore, ac Præposito V. Provinciali, Societatis IESV per Poloniam, edi posse in lucem declaratum: ego pariter, tantorum innixus judicio, prelo donandum, ob magnam utilitatem, & profectum in spiritu Religioso, censui & judicavi. Die 24. Aprilis, Anno 1691.

STEPHANVS MORESKI, I.V.D.

Canonicus Cathedralis, & Præpositus ad S. M. Magdalenam Posnaniensis, Censor Librorum Synodalis per Diecœsim.

AD

AD
SANCTUM PATREM
IGNATIVM
FUNDATOREM Societ: *JESU.*
EXIMIÆ SANCTITATIS, DUCEM INCOMPARABILEM,
PROLOQUIUM.

TAnta ſunt, PATER BEATISSIME, Tua in Genus humanum Beneficia, ut eorum copiâ orbem impleveris: magnitudine verò, ingenij & eloquentiæ vim ſuperaveris. Succumbat neceſſe eſt, omnis intellectûs humani capacitas; quoties Beneficia Tua, non dico, univerſa comprehendere, ſed vel minimam eorum partem nititur computare. Diſperſi-

 ſti

ſti PARENS SANCTISSIME, liberales manus Tuas cum Sole. Nam quocunq; Aſtrorum Princeps iſte, lucem diſpenſat: eòdem & Tu, ardentiſsimæ Caritatis Tuæ, flammam invexiſti, ita, ut cœli, terræq; immenſa vaſtitas, Tuis ingentibus Beneficijs, affatim repleatur.

Orthodoxæ in primis Fidei, Regnorúm limites, ſi accuratiori oculo circumſpicio? effuſus in lætitiam video, inſtauratam Pietatem, auctam Religionem, apertis ubique locorum Gymnaſijs, teneram ætatem, non minùs eruditione, quàm Chriſtianis moribus piè imbutam, inſtructas ſalutari doctrinâ, rudes Animas, invectum frequentandi Divina Sacramenta uſum, ſuccenſum in vulgi affectibus, Pietatis fervorem, excitatum in Cænobijs, fervens Religioſæ Perfectionis ſtudium, promotam in Clero cum Sapientia Virtutem, aptata tam Infulis, quàm Diadematibus, digna Capita. Hæc omnia, & millena alia, Chriſtianus Orbis, IGNATIANÆ Induſtriæ, gratus concedit, nec non Romanæ Sedis teſtantur Oracula,

& de-

& demonſtrat, planè ad oculum, jugis experientia.

Quòd ſi, ultra Eccleſiæ limina, mentem eduxero? occurrunt oculis, veræ fidei lumine deſtitutæ, propè innumeræ Gentes, & Populi: quibus Tu PATER OPTIME Æterni Numinis, notitiam & venerationem, tot Heroum Anteſignanus, Tuæ cohortis, ſub erecto Nominis JESU Vexillo, militantis, operâ, obtuliſti. Superat profectò humanam fidem, & capacitatem, quàm multas animarum myriades, Tuo juſſu, & ſpiritu animati, Heroicæ Virtutis Viri, erebi faucibus ereptas, cœlo inſeruêre, Tota verò illa, è Dæmonum ſervitute, in libertatem Filiorum Dei, aſſerta multitudo, ſuæ felicitatis originem, ex Tuæ Beneficentiæ fonte, profluxiſſe, pleno grati animi teſtimonio confitetur. Agnoſcit, & grata admittit, Dei in terris Eccleſia, tot Gentium Populorumq; cervices, & Regum ſedes ſuperbas, ſibi, per Te, profundè inclinatas. Totum plane Antipodarum Orbem, ſuis affuſum pedibus, ſpectavit non ſemel Roma: & eſt

IGNATIANO gratulata operi, quòd Gentes dispersas collegeris, & populum, post quem non est alius, ad veritatis agnitionem deduxeris.

Non minùs & illæ, PATER salutis Humanæ AMANTISSIME, Tuis sunt obstrictæ beneficijs animæ, quas Hæreticæ pravitatis erroribus, in æternæ perditionis confinia abductas, ad Orthodoxæ Fidei, & Salutis Æternæ viam, Tuorum Commilitonum labore, & conatu, oculos, & calculationem superante numero, gregatim adduxisti. Sentiunt hoc, & vesano agitantur furore, potissimùm, impietatis Luteranæ syrtis, & Calviniana charybdis, dum IGNATIANO robore & operâ, multam sibi, quam spe devoraverat, animarum prædam, & spolia eripi, acerbè dolent, & palàm querulantur.

Si verò, in varias terræ Regiones, obiter conjectos oculos, ad immensa cœlestis Regni spatia, transferre liceat? obtutum quidem illuc, figere, lux inaccessa vetat, aure tamen propiùs admotâ: lætus audio, innumera, ex omni Tribu, Lingva, Populo, & Natio-

Natione, Animarum agmina, Tibi PATER BEATISSIME, post Salvatoris sui Gratiam, toto grati cordis jubilo, acclamantia: Fecisti nos Deo nostro Regnum. Tuo enim ductu, in viam Salutis Æternæ directi, Tuo spiritu animati, ad eam, quâ perfruuntur, Beatæ Perennitatis Gloriam, feliciter pervenerunt. Stillarent credo, in guttas, (quemadmodum cera fluit à facie ignis) nostræ mortales palpebræ, si insigni sanctitate & glorioso lumine, conspicuam cœli Indigetum multitudinem, brevissimâ saltem temporis morâ, nostri visûs acie, spectare liceret: quo, dum mortales oculi, nequeunt pertingere, voce saltem & affectu, liceat exclamare: O cœlum! quòt tu IGNATIO debes, ad tui decorem, rationis & Gloriæ lumine, illustria Animarum sidera: certè plura, quàm in sacris ejus cineribus, fuerint à te, prodigiosè accensa.

Magna hæc sunt, Tuorum Beneficiorum PATER BENEFICENTISSIME documenta: quibus immensa terræ cœliq; spatia implevisti, sed majori adhuc Dei Gra

tiarum numero, & multitudine, nos Tui sequaces Filij, Tuo Beneficio repleti abundè fruimur. Tui hæc est, maximè prodigiosi operis, in qua degimus Societas, Tui spiritûs Proles, Tuæ curæ Alumna, quam mente, Divinis luminibus illustrata conceptam, manantibus ubertim è pietatis sensu lacrymis, tanquam primævo sanguine concretam hausta Divinitus Doctrinâ, nutritam, orbi edidisti, & in eam amplitudinem, ingentibus suppetijs provexisti: quâ nunc, ad Tui solatium, & Orbis subsidium præeminet. Quidquid illa, vel est, vel agit, Tuis Sanctissimis Institutis, Tuis efficacibus exemplis, Tuis cœlo propitio favoribus, acceptum refert. Ille ipse Aureus Exercitiorũ Libellus, grande Magni Patris depositum, ac Pignus Æternum Filiis relictum, quid aliud dici meruit? nisi Tuorum in nos Beneficiorum, fons & scaturigo perennis: unde innumera eximiæ sanctitatis, continuò haurire licet documenta: seu ad emundandos conscientiæ nævos, seu ad coercendos rebelles animi motus, seu ad illustrandas lumine, & inflammandas

mandas igne cœlesti mentes opportuna. Ex eo, omnimodæ Pietatis compendio, discimus, quantum sit virtutis pretium? quæ ejus nobis comparandæ obligatio? quibus adminiculis, ad summum ejus apicem, sit eluctandum? quo indicio, vera & fucata, sit Pietas discernenda?

Jam de Sanctissimis Legibus, quas Societatis moli, tanquam bases firmissimas sub struxisti, quid loquar? Certè earum Perfectionem, Sublimitatem, Prudentiam, me tacente, copiosè deprædicant, illæ Igneæ Spiritûs Sancti Lingvæ; quibus inaudito post Apostolorum tempora prodigio, Tibi Constitutiones nostras scribenti, ipse Deus loquebatur. Sed me talia, pluribus recensere cupientem, verba cum viribus deficiunt. Illa, illa, abscondita cordium, illuminans. Extremi Iudicij Dies, omnibus palàm faciet, quàm sublimem, & admirandam sanctimoniam, Tuorum plurimi filiorum, sint con secuti, viam mandatorum Dei (prælucenti bus Legibus suis) decurrentes. Fervet etiamnum, eorum charitate terra, ardet A-

more

more cælum. Unde tanta est, Tuæ erga nos Beneficentiæ, animo præconcepta æstimatio, quantam, plane è Voto omnium, grato animo expressit, & calamo exaravit, Tuorum Scriptor accuratus gestorum, & à primis post pueritiam annis, in Religiosæ Pietatis Palæstra Alumnus, Petrus Ribadeneira: qui sua tantùm, à Te percepta Beneficia, diligentiùs contemplatus, eam erga Te grati animi, scripto reliquit contestationem:
„Quantopere (inquit ille) Divinæ Bonita-
„ti obstrictus sim, quod me à mundi ab-
„stractum periculis, in Sanctam Domum
„suam admiserit. Post Deum, primam o-
„bligationis partem, debeo S. IGNATIO,
„qui mihi adfuit, & veluti manu, in hunc
„gloriosum secessum duxit; & tanti facio
„hujus beneficij magnitudinem; ut nun-
„quam futurus sim ingratus; optaremq; ex
„animo, occasionem mihi offerri, ut in testi
„ficationem amoris in illum mei, membra-
„tim in frusta, dissecarer, quod minimè
„detrectarem. Ad cumulum meæ felici-
„tatis, hoc unicum requirebatur, ut ab ipso

statim

, ſtatim vitæ exordio, ejus Ordinem ingre-
, derer: quod ſi mihi contigiſſet, feliciorem
, me crederem,omnibus totius Vniverſi cre-
aturis. Hæc eſt Pii huius Viri, in Te PA-
TER BENEFICENTISSI-
ME grati animi germana teſtificatio,
quam non in unius Petri pectore, ſed in
tot aliorum cordibus, gratificè inſcriptam
legeremus, ſi oculorum acies, eò uſq; poſſet
pertingere.

Sed ſileo aliorum, Tibi PATER O-
PTIME, meliùs utiq; cognita, ferventis er-
ga Te amoris, & grati animi Sociorum, infi-
nita prope documenta. Ego omnium po-
ſtremus, & indigniſsimus, Beneficiis qui-
dem Tuis, ſupra modum oneratus, ſed non
minùs, delictis quoq; meis aggravatus, ad
Paternos pedes Tuos, pronus arrepo, & ni-
ſi ab iiſdem, degenerem repuleris, Orbe co-
ram toto, profiteri audeo: Quàm magna
fecit mihi IGNATIVS, Quidquid enim
poſt DEVM, Deiq; Matrem, ſperare à
quovis potui, à Te PATER mi: accepi.
Excedit totas, non ſermonis tantùm, ſed

)1(cogita-

cogitationis quoq; meæ vires, Tuorum in me Beneficiorum multitudo: ita vt stellas cæli, aut arenam maris, promptiùs mihi sit computare, quàm Tuarum in me Gratiarum, copiam, ad calculum revocare. Tu ipse nosti, quantùm roris benefici, in hoc sterile solum effuderis: sed neq; hoc, Te latere potest, quòd nullam adhuc grati animi sementem, inde collegeris. Terra hactenus fui, delictorum spinas & tribulos, non virtutum Rosas, germinans: quibus Te, Perennem Munificentiæ Fontem, coronarem. Sed, & hos ipsos sentes, sacris Tuis manibus committo evellendos. Et delicta quidem mea, in Divinæ Miserationis, & Paternæ Pietatis Tuæ abysso, dolenter repono. In Perenne verò, meæ erga Te obligationis monumentum, impensum libello huic, vilem, & exiguum laborem, Tui Nominis Honori, cupio esse consecratum, atq; vectigalem. Nisi, quòd hoc ipsum, obligationis meæ Tributum, Tui muneris, non mei laboris, opus sit: siquidem eum, quem in lucem produco Viatorem, Tuis direxisti do-

ctrinis

ctrinis, refecisti alimentis, roborasti subsidiis, & à Te vbiq; signanter impressis deduxisti vestigijs. Unde, nihil planè Tibi offerre, nisi Tuum, possum: sed hoc ipso titulo, spero gratiùs à Te acceptandum; quia quod præsento, Tuum est.

Mihi sola faciei confusio restat: quòd Tuis Præceptionibus, & Exemplis tritum Religiosæ Perfectionis Iter, cæcutientibus oculis, obiter inspectum, alijs monstrare, ipse verò, ne primum quidem in eo pedem ponere, voluerim. Similis factus illis viarum directoribus, qui postquam, multâ verborum copiâ, iter, Viatorem edocuerint, ipsi in suis Laribus hærent & delitescunt. Nam ego quoq; rectam justorum viam demonstro, compediosas Perfectionis semitas edoceo, iter, Sanctorum pietate tritum, ostendo, ad Salvatoris nostri, Sanctiq; Patris mei, insistendum vestigijs, vehementiùs cohortor, cœlestis præmij illicijs invito, horrendis erebi supplicijs impello: ipse verò, in veterno delictorum meorum, longo sopitus tepore,

ster-

ſterto: ita ut me, ex eo cætu hominum eſſe, fateri debeam: qui, dicunt, & non faciunt. Proinde quod Apoſtolus verebatur, mihi veriùs timendum eſt: ne cùm alijs prædicavero, ipſe reprobus efficiar: Quod ne mihi, in extremo tandem, provectæ jam ætatis meæ agone, eveniat, totus exhorreſco. Ut tamen ab ea, quam opto, ſalutis meta, finaliter, miſer viator, non aberrem, ſubmiſſo affectu, ad Tuos PATER BENIGNISSIME provolutus pedes, exoro ſuppliciter: ut reliquum, quod exiguum reſtat, vitæ ſpatium, Tuo Ductu & Patrocinio protectus, proſperè conficiam. Ita precor, & ſupplico, qui non ſum dignus vocari

Filius Tuus.

Viam

Viam trium dierum ibimus.
Exodi 3.

ALLOCUTIO PRÆLIMINARIS.
Ad Patres, & Fratres Societatis IESV.

QVibus olim verbis, Dux Gentis Hebreæ Moyſes, Dei Populum, ad iter ex Ægypto, in Terram promiſſionis, alacriter capeſſendum, & conſtanter continuandum, animabat; dum diceret: *Viam trium dierum ibimus*: ijſdem à Duce, & Anteſignano noſtro, S. Patre IGNATIO, ad arreptum Perfectionis curſum, nos eſſe animatos exiſtimemus RR. Patres, & CC. Fratres. Vt enim longam nimis, in noſtrâ imaginatione, Religioſæ Perfectionis viam; facilem & compendioſam, B. Pater, nobis persvadeat, intrepidè & ille ait: *Viam trium dierum ibimus.* Et verò, quid diuturnioris moleſtiæ, i-

Iter Perfectionis triduanum.

Breve & facile.

ter hoc (quod Deo Auspice sumus ingressi) habere poterit? trium duntaxat dierum spatio; circumscriptum. Et fuerit sanè arcta, & ardua via, quæ ducit ad vitam beatam; omnis tamen ea (quam in se continet) difficultas, exiguâ; circumscripti temporis brevitate, facilè lenietur. Sed enim, dum ita sanctitati gratificor, vereor, ne veritati fiam injurius. Fortè enim difficilè intellectu, non nemini videbitur: quâ ratione, sine præjudicio veritatis, Dux in primis populi Israelitici Moyses, longum illud, ad quadraginta usq; annos, ex Ægypto, in Palæstinam productum iter, ad compendium trium dierum redegit? Deinde, quomodo & nostræ Perfectionis via, quam etiam ultra quadraginta annos, plures protraximus, aut protracturi sumus, sine injuria veritatis, ad trium dierum angustias, compingi poterit? Sed ecce, jam me ego veritati explico. Si literali verborum sensui, insistere cogor: equidem non diffiteor, & Israeliticum ex Ægypto in Palæstinam iter, ad quadraginta annos productum fuisse, & nostræ Perfectionis viam, non trium dierum brevitate finiendam, sed ad extremum usq; vitæ mortalis terminum, esse protrahendam. Cæterùm si me, ad moralem, aut etiam mysticum; verborum Moysis sensum reflexero, facilè ad horum trium itineris nostri dierum, notitiam pervenio. Et de Moyse quidem, viderint sermonum ejus Interpretes: quô ille sensu & mysterio, suum quadraginta annorum iter, *Trium dierum viam*, appellavit? nam ea explanare, non est hujus loci. Quod ad nostræ Perfectionis cursum attinet: non

Hebræorum & Perfectorum quomodo triduanũ iter?

ex Astro-

ex Aſtrorum motu, Planetarumq; obſervatione, ſed ex mente & ſenſu, Aſceticæ Aſtronomiæ, Peritorum, Tres iſti; Perfectioni noſtræ deſtinati dies, erunt definiendi. Atq; inprimis, ſi præcipui, hujus viæ Ducis, S. *Parentis* noſtri IGNATII ſenſum, & mentem (ut debeo) ſequar: reperiam facilè, totum Perfectionis Agonem, trifariam ab eo eſſe diviſum. Et primam quidem; itineris noſtri partem, viam Purgativam, alteram Illuminativam, tertiam Vnitivam, appellaſſe. Quod alios quoq; viæ ſpiritualis Duces factitaſſe novimus: nemo tamen, non meo tantùm, ſed orbis Aſcetici judicio, iter iſtud; tripliciter diviſum, B Patre noſtro melius, perfectiùſq; deſcripſit, ac ordinavit.

S. P. Ignatius Perfectionis viam, in tres diſtinxit partes.

Porrò, ut in pleriſq; Orientalibus præſertim Regionibus, vias, & itinera, non leucis, & milliaribus, ſed diebus diſtingui, ac menſurari, mos eſt: unde ibi, viæ diſtantiam inquirentibus: unius, aut plurium dierum, iter eſſe reſpondetur: Simili ratione, noſtrum quoq; Perfectionis iter, in tres dimenſum dies habemus: quarum Prima adhuc caliginoſa, nos per viam Purgativam, ad cordis, & animi munditiem, laborioſè eluctantes deducit. Altera, jam magìs cœleſti luce temperata, quâ per viam Illuminativam; gratâ virtutum ſemitâ, pergimus. Tertia, æſtu amoris Dei fervida, quâ per viam Vnitivam, Deo noſtro jungimur, in ejuſq; perfectiones, quodam modo transformamur.

Tres Perfectionis dies.

Hæc eſt iſta cæleſtis via, non ſectis lapidibus, Romanorum more diſtincta, ſed marmore firmioribus, Ser-

Via Cæleſtis. Chriſti D. & SS. exemplis trita.

vatoris mundi exemplis consignata: Patrum nostrorum, ad summum sanctitatis bravium, strenuè contendentium vestigijs trita. Quid enim aliud toto mortalis vitæ suæ cursu, Salvator noster fecit? nisi viam, quæ ducit ad vitam, & verbis docuit, & exemplis monstravit. Sed parum erat, salutis nostræ Authori, cœleste iter, virtutum suarum trivisse vestigijs, nisi viros etiam sanctitate conspicuos, & viam perfectæ sanctitatis doctos, providisset: qui cæteris, viæ hujus ignaris, salutis æternæ iter monstrarent, & veluti manu ducerent. Talis erat præ multis aliis, Dux & Antesignanus noster B. Pater IGNATIVS: qui admirabili Divini luminis illapsu, rectam & mirè compendiosam, consummatæ sanctitatis viam, & ipse heroicis virtutum passibus confecit, & nobis sequacibus suis, prava in directa, & aspera in vias planas, reddidit: ita ut non sit necesse, viæ hujus, seu asperitatem horrere, seu prolixitatem, cum metu imaginari: quam ille non facilem tantùm, sed brevem etiam & compendiosam fecit. Et asperitatem quidem, Divinæ Gratiæ lenivit svavitate: extensionem verò, ad breve (ut dixi) redegit compendium. Hâc via, quotquot in Religione nostra, sanctitate perfecti, numero propè infiniti, fuêre viri, ad beatam in cœlo vitam, feliciter transierunt: quorum si gloriosis vestigiis, prompto, & alacri animo insistere voluerimus: aderit cum suppetiis B. Parens, Ductorq; noster, qui nihil à nobis ardentiùs desiderat, quàm ut istud, à se descriptum, & heroicis virtutum passibus monstratum iter, magno animo decuramus.

Desiderium S. P. Ignatij.

mus. Exigit hoc à nobis, vocationis noſtræ debitum, & propoſiti in meta, præmij fructus. Benè enim Triduanum iſtud Religioſæ Perfectionis noſtræ iter, illud, Salvatorem ſuum ſequentis turbæ, Triduum adumbrat: de quo Æterna Veritas, Mar: 8. ait: *Miſereor ſuper turbam, quia Triduo ſuſtinent me.* Veluti enim, avidus ille, Divini verbi populus, ab ore cæleſtis Doctoris ſui pendens, objectum Divinæ miſerationis extitit: ita Religioſæ, Servatoris ſui, ſequaces animæ, dum eum, toto perfectionis ſuæ Triduo ſuſtinent, Divina ejus; plena miſerationis viſcera, erga ſe movent, & experiuntur. Ne verò deficiant in via, cæleſtis ejus doctrinæ, pane reficiuntur. Experimur profectò & nos, in hoc, arreptæ Perfectionis, quod agimus Triduo, ſimilem Divinæ Miſerationis liberalitatem, quæ ſatis copioſum, peregrinationi noſtræ, providit ſpiritualis alimoniæ comeatum. Quid enim ſunt in Religione noſtræ, ad integræ extenſionem horæ, initio cujuslibet diei, uſitatæ rerum Divinarum meditationes, frequens Sacramentorum uſus, referti ſpirituali doctrina Libri, ſæpius ex præſcripto revoluti, plena ſpiritûs alloquia, & domeſticæ ad fervorem adhortationes? niſi corroborandis, in hoc itineris paſſu, animi viribus, proviſa affatim cibaria: quibus copiosè refecti, facilè ad deſtinatum nobis ſcopum & bravium, alacres & indefeſſi curramus. Dicat ſanè, prodigus ille Adoleſcens in Regionem longinquam progreſſus: *Ego hîc fame pereo.* Nobis in ſimiles queſtus minimè prorumpere licet: qui in domo Patris noſtri, abundamus panibus, & ſpiritualis alimoniæ cibo, ad vitam corroboramur æternam. Equi-

Divinam conſequuntur miſericordiam, qui Chriſtum triduo ſuſtinent.

Magna in Societate, ſpiritualis alimonia copia.

Equidem ego fateor ingenuè, nulla me hic, de novo inventa; ad iter iſtud · faciliùs conficiendum, afferre adjumenta: ſed pridem, à S. Patre IGNATIO tradita, aliiſq; claris ſanctitate Patribus noſtris, uſurpata ſvadere documenta. Scio me, & illud non latere, quantis librorum voluminibus Aſceticâ pietate, & eruditione Societatis noſtræ, inſignes viri, triplex iſtud Religioſæ Perfectionis iter, graphicè deſcripſerunt, ita ut præclaris eorum ſcriptis, nulla ingenij ſagacitas addere, quidquam poſſit. Proinde viam, tot documentorum doctrinis demonſtratam, & heroicarum virtutum exemplis, tritam, non doceo, non demonſtro: ſed ad alacriter ineundam, Aſceticis Allocutionibus invito, & cohortor: ut hac ſaltem ratione, meos in hoc paſſu errores, & langventis animi defectus, aliorum compenſem excitatione. Servient hæc ſpero, non quotidiano tantùm noſtris legibus præſcripto, libri ſpiritualis uſui: ſed annuo etiam Collectionum receſſui, in quo, dum iſtud triplicis viæ ſpatium, quotannis decurrimus, non oberit, hæc, illi potiſſimum tempori, accommodata inſpicere. Porrò, quia atteſtante Evangelio, duodecim ſunt horæ diei, totidem quælibet Dies noſtra, horarum numero reſpondentes, continebit Aſceticas Allocutiones.

Copioſa Scriptorum Societatis doctrina de Perfectione.

Finis Authoris Cohortatio ad Perfectionem.

Duodecim horæ diei.

Tu, qui itineris noſtri Auctor es, & meta Deus, *Vias tuas demonſtra nobis, & ſemitas tuas edoce nos:* auge vires & animum, ut non tantùm viam mandatorum tuorum curramus, ſed arctioribus etiam, Conſiliorum ſemitis prompti ambulemus.

DIES

DIES PRIMA.

Viæ Purgativæ.

ASceticæ Doctrinæ Magistri, viam Purgativam, in eo sitam esse volunt: ut ad sanctitatem aspirans anima, non solùm omnis peccati labe careat, sed etiam, nihil eorum omittat, quæ ad eluendas, anteactæ vitæ maculas, valent, & conducunt: qualis est, in amaritudine animæ, delictorum detestatio, & continuus contriti cordis dolor, lacrymarumq; fontes: ut benè Basilius Seleucensis ait: *Lacrymis peccatum purgatur, fontibus oculorum extergitur.* Vnde aliqui, candore insignem Salomonis columbam, lacte lotam, symbolum esse volunt, animæ, fluentis lacrymarum, candorem nivis æmulatæ. Huc facit asperior animi, corporisq; afflictio, & pænalis operæ usus. Hac ille ratione, emundabat, à contractis delictorum nævis, animam suam; qui dicebat: *Scopebam spiritum meum,* vel, ut alii Periphrastæ apud Genebrardum legunt: Vaxabam, fatigabam, molestia afficiebam, percutiebam carnem & spiritum meum. Sed quid ego, unum coronatum Vatem, in rei hujus adduco documentum? cum plurimos præ oculis mentis habeam, qui ad suarum emundationem animarum, exquisitis

Via Purgatigativa, consistit in emundatione à peccatis.

Asperam exigit corporis afflictionem.

in se

in se anim dvertebant tormentis. Implebant solitudines, & eremos, extenuebant corpora jejuniis, vexabant asperitate ciliciorum, cruentabant flagellorum ictibus. Atq; ut interea, taceam illa patientiæ prodigia, ad stuporem orbis, cæli injuriis, expositos stylitas, præteream, illa Macariorum, Paphnutiorum, Hilarionum, sexcentaq; alia Thebaidis, rigida nimis in se Ascetarum nomina: qui omnes, puritatis obtinendæ causa, atrociter in se desævierunt. S. Patris, & Ductoris nostri IGNATII, supra modum austera, sanctioris vitæ initia, nulla è recordationis nostræ memoriâ, poterit unquam delere oblivio. Quas ille, in Manresano secessu, voluntariæ afflictationis poenas, ultro non assumpsit? quas ærumnas non exhausit? dum cibo diu abstinens, asperâ catena, ciliicioq; carnem domans, humi cubans, ferreis se flagellis cruentans, longum illud austerioris vitæ martyrium, protrahebat. ut se à contractis, aulicæ, militarisq; vitæ nævis, immunem faceret Presserunt Patris sui vestigia, quotquot in Religione ejus fuêre Sancti, perfectiq; viri. Dies me hic, & verba deficerent; si singulorum in Religione nostra, seriò in Perfectionem incumbentium virorum, severa ad stuporem, suimet afflictandi inventa, recenserem: quæ illi Sanctum suum Ductorem secuti, ideo toto viæ Purgativæ decursu, adhibuerunt, ut puritatem corporis & animæ, consequerentur perfectissimam. Sed jam asperum iter istud, alacri ingrediamur passu: & attentas dicendis aures, præbeamus.

S. P. Ignatius, quàm asperam duxerit initio præsertim suæ conversionis vitam.

Multi S. Patrem, in ejus Religione, vitæ asperitate, sunt imitati.

ALLO-

Magna Hominibus Religiosis, Perfectionis incumbit necessitas.

SVsceptum, Perfectionis Religiosæ triduanum iter, priusquam ineamus, debent prævideri usitata ad viam præparamenta: quorum primum cogitanti mihi, illud in mentem occurrit, ut causam & necessitatem, arripiendi ejusmodi itineris, perspectam habeamus. Nemo enim sanæ mentis viator, annexas cuivis itineri molestias, ultro arripit, nisi utilitate, aut etiam necessitate, urgeatur. Nam si quispiam citra omnem necessitatis, aut saltem utilitatis stimulum, relictâ domesticæ habitationis commoditate, molesto se, & tot incommoditatibus obnoxio committat itineri, frigidi, aut æstuantis coeli injurias patiatur, fame & siti pressus langveat, viribus cadat, cursum tamen intendat: quis non ejusmodi viatorem, motæ mentis hominem, advertat? qui nulla justâ ratione motus, tantùm soliti itinerantibus laboris subeat. Iam si viæ commodum invitat, aut necessitas urget, non solùm pruden ter suscipitur; sed etiam alacriter decurritur iter. Pari ratione, & nos Religiosi viatores, tum demum

Perfectionis via, non temerè arripienda.

Ad Perfectionem, magna Religiosorum obligatio.

laudabiliter & festinanter, iter nostrum arripiemus, si eundi, & properandi, necessitatem agnoverimus: quam ego, ipsam Religiosæ Perfectionis nostræ obligationem, inprimis adverto, & accuratiùs considerandam propono.

Multa sunt, eaq; ponderosa rationum momenta, quæ ad Religiosæ Perfectionis consecutionem, seriò nos obligari evincunt: Quarum prima, ex sacrâ omni fide & authoritate dignâ scripturâ, sit desumpta: Dives ille & famosus in Evangelica narratione Adolescens, incertus animi, quâ viâ & ratione, suæ prospiceret saluti, Æternam in carne Sapientiam consulturus adit, & ait: Lucæ 18. *Magister, quid faciendo, vitam æternam possidebo?* cui cùm exactam mandatorum Dei observationem, huic intento necessariam, Divina Veritas respondisset: reposuit ille, se inviolatè hæc omnia à juventute servasse: elicuit ea ingenui Adolescentis innocentia, pium erga se, Salvatoris affectum, ut ei, non jam communem fidelibus, salutis viam, sed compendiosum magìs ad cælum, Perfectionis iter, ostendere dignaretur, dicens, *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni sequere me*: quod Divinum consilium manifestè declarat, quia non alio fine ad contemnendas mundi opes, & sectanda virtutum Salvatoris sui vestigia, hic Adolescens inducebatur, nisi ut Perfectionem, hoc est, efficacissimum, æternæ salutis medium,

Evangelici Adolescentis, perfectionis desiderium,

Compendiosum ei monstratur Perfectionis iter.

um, consequeretur: cui tamen persuasioni, minimè est ille obsecutus. Quod Adolescentis, Divino consilio non acquiescentis, factum, crisimne, severæ reprehensionis? an laudis encomium magis mereatur? problema mihi incertumq; est. Dum tamen rem profundiùs rimor, à laude quidem abstineo, sed nec vituperare audeo. Esto enim juvenili ætati innata temeritas, omni culpâ non vacet, quod sano & utili Æternæ Sapientiæ consilio, irretitus, mundi vanitate adolescens, non acquieverit, quia tamen id quod svadebatur, consilium, non præceptum fuerat, alterutrum eligendi, in sua potestate habebat, præsertim, quod si eâ qua cæperat innocentiæ viâ, ultra perrexisset, salutem æternam, etiam inter divitiarum affluentiam, utique consequi potuisset. Stupendum cœlitibus prodigium futurus, si camelus, per foramen acus transijsset. Iam verò si spretis mundi opibus, pauper & egenus vixisset, suique Consiliarij, & Ductoris vestigiis segniter institisset, nec ad eam perfectionem, cujus consequendæ gratiâ, ad opes contemnendas invitabatur, pervenisset: pœnam utique & supplicium, non vitæ æternæ præmium meruisset, nec aptus Regno Dei fieret: qui missâ ad aratrum manu, retro respéxisset. Equidem ego divinare nequeo, utrum iste nimiùm mundo adhærescens proselytus Christi, vitam æter nam sit de facto consecutus, minimè tamen dubito id fieri potuisse, cùm non nesciam Abrahamos, Io-

Dubium, crisimne an laudē meruerit, quod Chrīsti consilio non sit obsecutus.

 bos,

Etiam in vita seculari, homines inveniuntur perfecti.

bos, Eustachios, Elzearios: cæteraq; divitum nomina, libro, vitæ beatæ, esse inscripta. At si iste de quo agimus, dives censu, & opibus Adolescens, post spretas calcatasq; mundi divitias, facti sui finem, hoc est consummatæ sanctitatis Perfectionem attingere neglexisset, æternæ damnationis barathro haustus, vocationis suæ frustratus fine, pœnam cum Iuda Iscariote luisset: quid enim & huic, quem modo nominavi, Servatoris nostri sectatori, mundum reliquisse profuit? cui Apostolicæ virtutis Perfectionem, hoc est professionis suæ finem, per neglectum, non contigit attigisse.

Religiosi, suæ perfectionis neglectores, gravi cū Iuda Iscariote subiacent pœnæ.

Nec mirum, tàm severè in eos, qui vestigia Christi sunt secuti, ad consummatæ tamen virtutis Perfectionem, hoc est ad genuinum vocationis suæ finem, pervenire negligunt, Divinam justitiam a-animadvertere, siquidem omnis creatura, ut suo ad quem condita est fini, satisfaciat, gravem habet insitam à naturâ obligationem, idq; ideo: quia to-totum hoc aspectabile orbis universum, subitò turbari, & perire oporteret, si unaquæq; creaturarum, à suo fine deviaret. Quantum putamus per hoc liquidum, inter cœli terræq; terminos, diffusum spatium, confusionis horrorisq; fieret, si lucidissimus iste mundi oculus sol, eam lucem ex se non funderet, ad quam toti universo communicandam, conditus est: stellæ si per noctem non lucerent: planetæ in suo cursu consisterent, & innatâ sibî vi in sublunaria

Orbis perturbaretur universus, si singulæ creaturæ ad suum non tenderēt finē.

non influerent, terra fructus & germina non produceret, ignis non ureret, aqua non humectaret, aër animantibus, ad respirium non commodaret. Quis taliter, tenebris offusum solem, extinctas stellas, immotos loco planetas coelo detrudere, terram sterilem, frigidum ignem, cæteraq; naturæ suæ oblita elementa, in nativum sui nihili chaos, & abyssum, redigere non vellet? tanquam inutiles formas, & suo fine destituta entium monstra. Quodsi cæteræ sensûs & rationis expertes creaturæ, præter, aut contra finem suum, ad quem sunt conditæ, aliquid agerent, ordinem universi perturbarent, coelum terræ miscerent, & quod inde sequitur, Creatoris sui indignationem & vindictam, usq; ad sui interitum mererentur? quantò magis, ad sectanda Servatoris nostri vestigia, vocati homines Religiosi, non rationis tantùm usu præditi, sed Divinâ etiam luce illuminati, magis Religiosum Ordinem confunderent, totamq; ejus structuram ac symmetriam, leges & statuta, à fundamentis convellerent ad ruinam: eoq; ipso grandem apud Servatorem suum, indignationis & supplicij pœnam incurrerent.

Magis Religiosi suum perturbarent ordinem, si Perfectionem negligerent.

Idem planè sentiunt SS. Patres, Horrendum illud est, nec tamen à veritate alienum, quod Odo Cluniacensis lib. Coll: 1 ait: *Illos gehenna devorat, qui in habitu Religionis negligenter vivunt.* Severius adhuc Eusebius Emissenus homil: 4. de Epiphania loquitur: *Videte Fratres vocationem vestram. Venire*

nire namq; ad eremum, magna perfectio est, non perfectè in eremo vivere, summa damnatio. Hoc idem magnus Asceta & clarus Ecclesiæ Doctor S. Hieronymus scribit: *Monachum perfectum esse nolle, delinquere est.* Ex quibus S. Doctoris dictis facilè inferri potest, Religiosum consequendæ Perfectioni minimè deditum, gravi supplicio obnoxium esse: siquidem culpæ, semper est comes pœna. Ne verò quispiam, inter minora culparum errata, Religiosæ Perfectionis neglectum recenseat, & minorem illis pœnam esse debitam velit: obstant multi suâ authoritate, & rationum pondere, graves Theologi, quos Scholasticos nominamus: qui unanimi consensu, Religiosum suæ Perfectionis contemptorem, lethalis peccati crimine condemnant: è quorum numero primus primasq; doctrinæ Theologicæ Princeps S. Thomas, Religiosum graviter peccare, si nolit Perfectioni incumbere, per expressum docet. Idem omninò sentit, clarissimum Religionis nostræ, in Scholis lumen, P. Franciscus Soarez, cæteriq; clari nominis Theologi. Quod si dicat aliquis? cadat sanè hæc Theologorum sententia, in Religiosos illos, qui ex mente suorum Fundatorum, ad observanda, minora etiam suarum legum statuta, sub culpâ obligantur mortali: apud quos, statis temporibus, in unum, alterumve verbum, lingvam solvere, crimen est lethale: at Ordinis nostri S. Pater, ad implendas sui instituti leges, ejusmodi gravioris culpæ terrore,

Non mediocris culpa est, Religiosæ Perfectionis neglectus.

Leges Soc: IESU, ad peccatũ mortale non obligant.

rore, nos adigere noluit: quibus filialem Dei amorem, non servilem timorem, cordi esse voluit. Ecquid tamen fieri potest, ut per liberum à lethali crimine, legum nostrarum transgressum, neglecta Perfectionis cura, mortalem in nos culpam inducat? Ivit pridem obviam obiectioni huic, Magnus Religionis nostræ Theologus P. Thomas Sanchez, qui lib: 6. cap. 4. num. 18. ita in contra ratiocinatur. Quivis Religiosus tenetur sub mortali, taliter vivere, ut non sit graviter Religioni suæ perniciosus, inducendo pravo suo exemplo alios, ad relaxandam nimis Regulam, turbando suam Religionem. Sed si Religiosus nollet servare silentium, nec cum alijs orare, nec modestè incedere, si ingrederetur aliena cubicula, & similia Religionis statuta transgrederetur, eò quòd singula, per se, ad culpam non obligant mortalem: absq; dubio noceret alijs, malo exemplo, perturbaretq; suam Religionem. Ergo talis frequens, & habitualis legum nostrarum transgressor, graviter delinqueret. Sed quia in hanc, ratiocinantium Theologorum Palæstram incidimus, liceat adhuc, in expendendis eorum rationibus, tantisper immorari. Contendunt aliqui, Religiosum, nullam Perfectionis curam habentem, esse mendacij reum, ita & unicuiq; eorum exprobrari possit, quod S. Petrus Ananiæ objecit. Non es mentitus hominibus, sed Deo. Vnde & S. Hieron. in suum Ascetam, quem ante nominavi Heliodorum ita invehitur.

Graviter tamen contra eas interdum delinquitur.

Religiosi Perfectionis neglectores, mendaces.

tur: *Perfectum te fore pollicitus es, perfectus autẽ ſervus Chriſti, nihil præter Chriſtum habet, aut ſi quid præter Chriſtum habet, perfectus non eſt. Et ſi perfectus non eſt, cùm ſe perfectum forè Deo pollicitus ſit? nonne mentitus eſt? os autem quod mentitur, occidit animam.* Neq; verò S. Doctorem, hæc rhetoricè & exaggerativè dixiſſe arbitremur. Nam qui ad rigidam Theologiæ trutinam ponderant omnia, idem ſentiunt: unum ex illis, ſed maximum, S. Thomam ſufficiat producere Qui Religioſum mendacem eſſe ait, ſi ab intentione Perfectionis voluntatem revocet. Conſonat S. Doctori, cujus jam memini, P. Thomas Sanchez, qui Religioſum, ſuam Perfectionem non intendentem, peccare mortaliter aſſerit: quia fruſtra præſefert intendere finem, cum negligat media. Vnde multi tales, veſtem tantummodo Religioſam induti, ſimulatores, & hypocritæ, audiunt, imitati Evangelicos in veſte ovium lupos: quod monſtri genus, oculis ſe ſuis uſurpaſſe, narrat S. Hieronymus, dum Epiſt. ad Ruſticum ait. *Vidi ego quoſdam, qui poſtquam renuntiavêre ſæculo, veſtimentis duntaxat, & vocis profeſſione, non rebus, nihil de priſtinâ converſatione immutaſſe.* Non minùs graphicè, idem deſcribit S. Bernard: dum epiſt. 198. de quodam ait: *Monachũ habitu mentiens, regularium obſervationum contẽptor, frontoſus ád verecundiam, inſenſatus àd metum, inflexibilis ad pietatem, ad iràm præceps, au-*

dax

dax ad facinus: quo simulatæ virtutis portento, nihil Divinæ, seu indignationi detestabiliùs, seu vindictæ atrociùs potest contingere. Neq; verò illud obstat, quod à SS. Patribus, & Theologiæ Doctoribus, soli Perfectionis Religiosæ contemptores, ita graviter vapulent: at neglectum quis contemptui associet? immo verò nomine tantùm non re, hæc duo differre plerumq; contingit. Si enim ex bono & Perfectioni addicto Religioso quæsieris, cur mundi vanitates negligat? respondebit utiq;: quod eas contemnat, & quare Religiosæ Perfectionis neglector, contemptum ejus fateri tergiversatur? cùm ita naturâ comparatum est, ut illa negligamus, quæ contemnimus: unde patet Perfectionis neglectum & contemptum, mala esse synonimia. Neglexisse tantùm, obturatâ aure, putabat se Rex ille David, internos loquentis ad cor Dei instinctus: & tamen Propheta Nathan, arguit eum manifesti contemptûs, dum in faciem ait: 2. Reg: 12. *Quare contempsisti verbum Domini?*

Perfectionis neglectus, coincidit cum contemptu.

Quæ cùm ita sint, nemo nostrum, suæ in profectu Perfectionis desidiæ, nimis blandiatur, quam à contemptu, raro abesse agnovit. Sed abfuerit sanè, à nostro tepore contemptus formalis, non tamen deses in profectu spirituali animus, à gravi culpâ & pœnâ abesse poterit: si intelligat, quod longo usu edocti, Asceticæ doctrinæ Magistri tradunt, illos, qui multa ad consecutionem Perfectionis apta me-

Media Perfectionis negligentes, gravi ruina patent.

dia negligunt, facilè in gravia crimina labi & perire. Quod S Chrysostomus, aureo ore suo, hac similitudine elucidat, dum in caput I. ad Galat: ait: *Vt in corporibus vulnera, quæ negliguntur, febres gignunt, putrefactiones, ac mortem: ita in animis, qui pusilla dissimulant, majora invitant.* Demus, quòd frequens Religiosæ legis, ac disciplinæ transgressio tua, sit levioris culpæ ac momenti, ingentis tamen rem esse discriminis, credo fateberis, si S. Isidorum Hispalensem audias, dicentem: *Divino judicio, in reatum nequiùs labuntur, qui distringere sua facta minora, nolunt.*

Quanta primi Angeli fuerit species decoris?

Sed res exemplo fiat evidentior: Conijcite unà mecum oculos, in illud insigne olim cœli decus, & præcipuum Divinæ Creatricis Potentiæ, documentum, primum & principem Angelum, munificentissimi erga se Dei, multis mirisq; donis copiosissimè cumulatum: quem mentis suæ oculo intuitus Ezechiel, ita cum stupore describit: *Tu signaculum similitudinis, plenus sapientiâ & decore, in delicijs paradisi Dei fuisti, omnis lapis pretiosus operimentum tuum, in medio lapidum ignitorum ambulasti.* Quibus verbis, multorum Dei donorum, ac perfectionum, numeris omnibus absoluta congeries describitur, in eum immortalem spiritum collata. Sed ecce, dum unus admirabundus, & præ stupore extra se raptus Propheta, Dei gratiis decorum, muneribus divitem, contemplatur Angelum, jam alter

misera-

miſerabilem caſum, ruinamq; ejus deflet Iſaias, dum lacrymabundus ait, cap: 14: *Quomodo cecidiſti Lucifer?* quaſi dicat: Fugit omnem intellectûs mei captum, non aſſequor, non capio, quomodo ille tot tantiſq; Dei donis, inſignis ſpiritus, è ſublimi cœlorum loco, in profundam inferni abyſſum, præceps momento ruerit? Demus & nos operam, ut intelligere poſſimus, ecquid tamen cauſæ fuerit? quòd Angelus ille è ſummo felicitatis loco & ſtatu, ſit ad infimam miſeræ ſortis conditionem, repente detruſus? Suo eum ſuperbo mentis faſtu affectati in cœlo principatûs, à multis condemnari, novi, quod ſe Creatori ſuo æquiparare voluerit, dum diceret: *Ero ſimilis Altiſſimo.* Evangelicus Propheta geſtorum cœleſtium optimè gnarus Ioannes, arma eum rebelli ſpiritu ſumpſiſſe, & bellum, factâ cum alijs conjuratione Conditori ſuo intuliſſe, in ſua Apocalyptica Hiſtoria ſcripto reliquit. Deum cœlo & gloriâ exuere impius præſumpſit? ſed ad eam ipſam conſummati ſceleris impietatem, quâ tandem ratione modoq; pervenit? Frigida, dicerem, Aquilonis temperies, ad quam ſeceſſerat, omnem in eo Dei amorem, & æſtimationem decoxit. At enim ſcimus, multos partiū Aquilonarium Tutelares & Patronos Angelos, ſub hac etiam frigidiore zonâ, Dei amore & æſtimatione fervere. Erit qui eum in Dei laude & cultu intepuiſſe, aut etiam à ſeria Divinæ Perfectionis contemplatione, ſe frequenter ſubtraxiſſe

Quanta post modum ejusdem ruina, & infelicitas?

Causa ejus ruinæ.

 dicat,

dicat, illudq; oggerat, quod Iob exaggerans, dicebat: *Vbi eras cùm me laudarent astra matutina, & jubilarent omnes Filij Dei?* quasi dicat: fuit non una temporis, præsertim antelucani mora, quam cum cæteri Angelorum, in Divinis laudibus meditabundi insumerent, tu cum eis, ferventi non instabas orationi. Sed quis eum in quem invehimur spiritum, inter astra matutina non recenseat? quem Propheta, & Luciferum nominat, & manè oriri solitum testatur. Quid ergo eum tamen cœlo detrusit? & ad inferos præcipitavit? Ni fallor! assequor ego, & teneo ruinæ ejus, & interitûs causam. Viator adhuc Angelus iste protunc fuerat, currere proinde, non langvere in viâ debebat, ille autem quid dicat? audiamus. Sedebo in monte testamenti. Nihil adhuc in obsequium Conditoris tui pro vita, & gloria æterna Lucifer egisti! à primo creationis tuæ termino, ne unum quidem amoris in Deum, aut alterius virtutis heroicæ passum fecisti, & jam, quasi multo labore fessus, & meritorum copiâ gravis, quietem quæris? itane? necdum benè iter ingresso, sedere placet? Sedit miser, cum nondum cucurrisset Lucifer, hinc tota casûs & ruinæ origo.

Desidia principaliter cœlo eum detrusit.

Quod in cœlo accidit Viatori Angelo, idem in terra mortalibus, in hac Perfectionis via, sæpè contingere solet. Sit Religiosus, plurimis naturæ & gratiæ donis affatim cumulatus, referat vitæ innocentiâ Angelum, ingenij subtilitate Cherubinum,

Religiosis tepiditas maximè nocet.

devo-

devotionis fervore Seraphinum, si tamen Religiosæ *Perfectionis* media negligat, plùs se jam æquo laborasse, in animum inducat, ad otium aspiret, verbo, otiosus sedeat: gravis eum ruina, & interitus manet: sensim ille de studio orationis remittet, horam orationis matutinæ negliget, ut de illo etiam dici possit, *Vbi eras cùm me laudarent astra matutinæ?* Ineas, si potes, rationem tot horarum, matutinæ meditationi à Religione destinatarum, quas otiosus aut somnolentus, in vanum abire fecisti. *Radiabant*, Astrorum instar matutinorum, alij ferventiores Religiosi, in quotidiano orationis usu, tu stertebas deses: itum est in vitia sensim graviora, refrixit vocationis amor & æstimatio, evanuit primævus ille vitæ Religiosæ fervor, vocati in consortium conversationis scandalosæ, alij: hinc multi primùm ad sæculi vanitatem lapsi, postmodum in æternæ perditionis barathrum præcipites acti. Plena sunt ejusmodi Tragædiarum, Annalium nostrorum volumina, plena, oculis etiam nostris usurpata, exempla. Revocemus tantisper ad nostræ recordationis memoriam, illos, quibus conviximus, quorum dona & talenta suspeximus: cogitemus deinde, quomodo relapsi ad sæculum, miserè perierunt, ita ut eis tristem illam Hieremiæ næniam occinere possimus. *Qui vescebantur voluptuose, interierunt in vijs, & qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercora*, vel cum Isaia, unicuiq; eorum indoleamus:

C. I. I. A. *Quomodo*

Quomodo cecidisti Lucifer? Quo tua talenta? quo Dei dona reciderunt? Quodsi causam tàm miserabilis, & frequentis multorum ruinæ inquirimus, non aliam profectò reperiemus, nisi quòd isti etiam mortales Angeli, non viam mandatorum Dei, & Religiosæ Perfectionis currere, non destinatum bravium persequi, sed sedere & feriari, media perfectæ sanctitatis negligere, elegerint. O miseram teporis Religiosi sedem! ex qua multi mortalium detrusi, in abyssum æternæ perditionis, præcipites ruunt: nec mirum, nam si Bernardo credimus. *Non progredi, regredi est.* Velut enim si quis navim ingressus, adverso flumine ire contendat, si vel tantillùm à remigando manum remittat, nec cursum urgeat, illicò violento fluminis impetu raptus, retro labitur, ac sæpè vorticibus aquarum haustus mergitur: ita nos, qui contra violentos vitiorum motus, velut contra torrentem navigamus, nisi omnem conatum & vires ad progressum intendamus, retro nos abripi, & perire necesse est. Cum itaq; tantam Perfectionis Religiosæ consequendæ necessitatem perspectam habeamus, ut sine illa, beatæ perennitatis portum ingredi, minimè valeamus, omnem ad currendam viam Perfectionis curam, & animum adijciamus, dicamusq; Divinâ nos seriò adjuvante gratiâ, verbis & affectu sanctæ illius in Canticis animæ, cap: 1. *Trahe nos post te, curremus:* sic autem curramus, ut comprehendamus.

In vita Religiosa non progredi, regredi est.

ALLO-

ALLOCUTIO II.

Finis Perfectionis Religioſæ, ſolus & unus, Deus eſt.

AD arripiendam Religioſæ Perfectionis viam, quanta neceſſitate impellamur, & ſi jam ex parte cognovimus: adhuc tamen iter iſtud, nobis omnino neceſſarium, ingredi haud poſſumus, niſi finem & terminum, viæ hujus, perſpectum habeamus. Quòd enim pleriq; hominum, à recta æternæ ſalutis via, longè deflectunt, & graviter errant, ex eo id evenire ſolet: quòd licet uſu rationis ſint præditi, & ſe viatores eſſe meminerint, terminum tamen viæ ſedulò non inquirunt, primaq; finis ac ſalutis ſuæ principia (quantum ex praxi, & actionibus eorum, colligere licet) ignorare videntur. Reperiuntur enim multi, non abſimiles illi, à ſapienti morum inſtructione, & ingenioſis apologorum commentis, celeberrimo fabulatori Æſopo, qui cùm inter eundum, caſu obvium haberet, urbis Prætorem, ab eo, quo iret? interrogatus, curioſæ interrogationi, dignum dedit reſponſum, dicens: neſcire ſe prorſus, quo tenderet: hoc tàm audaci dicto, immo ut videbatur mandacio, Prætor contemni ſe ratus, lictribus qui pone comitabantur, extemplò imperat, ut homini læſæ ſuæ dignitatis reo, & pervica-

Finis Perfectionis Religioſa praneſci debet.

Lepidum Æſopi reſponſum.

ci, ma-

ci. manus injiciant, & in carcerem abreptum deducant, dum ille sic abducitur, subitò consistit, & Prætorem affatus, ait: Vide quàm tibi verè rectéque responderim, nescire me quo irem, neq; enim prævideram, me tibi in via occursurum, multò minùs sciveram, me hodiè carceri intrudendum. Vado igitur, quò me iturum, prorsus nescivi. Hoc omnibus illis contingit, qui in vitæ cursu nesciunt, quo vadunt, sed illud, stultis non absimile, de se profitentur. Nescio quo vado. Nobis, ne similem ignorantiæ nostræ pœnam incurrere contingat, necesse est, ut viæ nostræ finem ac terminum, notum perperspectumq; habeamus.

Finis noster, Deus est.

Quem ut diu multùmq; investigemus, minimè opus est, siquidem & fidei nostræ eruditione, & B. Patris IGNATII magisterio, edocti sumus, Finem nostrum non alium esse, nisi ipsum summè dignum Conditorem nostrum, Præpotentemq; Deum. *Creatus est homo* (inquit S. Pater, in primo cœlestis doctrinæ suæ fundamento) *ad hunc finem, ut Dominũ Deum suum laudet ac revereatur.* Fundatur hæc S. Patris doctrina, super illud Spiritûs S. effatum Proverb: 16 dicentis, *Universa propter semetipsum operatus est Dominus.* Quanta verò hæc dignitas nostra! quòd tàm nobilem, & infinitæ dignitatis finem, ipsummet Superdignissimum Deum habeamus. In cæteris quidem naturæ dotibus, paulò minùs ab Angelis minuit nos Deus, cæterum si finem

Magna dignitas Deum, finem ultimũ habere.

condi-

conditionis nostræ spectamus, etiam immortalibus
cœlestium Principum spiritibus, pares nos omnino fecit. Siquidem illi etiam beatarum mentium Throni & Principatus, eundem quem & nos, habent suæ creationis finem, immo nec ipsa creaturarum Princeps ac Regina, Dei Mater Beatissima, nos finis sui dignitate superat, cùm & illa, omnium actionum suarum, præfixum finem alium non habeat, nisi eundem quem & nos, Deum. Iam si cæteræ, usus rationis expertes creaturæ, in nostram comparationem veniant: licet enim & illæ, ad eundem, qui Deus est, finem, totâ suâ essentiâ tendant, nos tamen rationis & fidei lumine perfusi homines, longè nobiliori cognitionis, & amoris tramite, ad eum communem omnibus terminum, pervenire valemus. Sed quid ego creaturas memoro, & in nostræ felicitatis comparationem adduco? cum & Deus ipse, dignitate Maximus, sit ipsemet sibi finis: ut vel inde, Divinæ nos participes esse naturæ, non diffiteamur, quòd eundum nostri esse, & vivere, finem cum Deo Ter Optimo habeamus. Quodsi nos eo dignitatis, finis nostri sublimitas evexit, ut non tantùm nobilissimis quibusq; creaturis pares, sed ipsi etiam Deo similes esse videamur, enitendum nobis est, ut ad eum, quem viæ nostræ, Dei bonitas præfixit terminum, totâ mentis affectûsq; nostri vi, & pernicitate tendamus, neq: unquam, ab ea votorum nostrorum meta, deflectamus. Deus Bone! quàm

Multi sunt etiam Religiosi, qui Deum suum esse finem, non considerant.

multos reperias, non solùm latâ sæcularis licentiæ via incedentes, sed arctiorem etiam vitæ Religiosæ semitam decurrentes, qui nihil minùs quàm Deum cogitant, immo ab eo vitæ suæ termino procul aberrant. Sunt qui alios, à Deo longè diversos, sibi præ figunt fines, à Conditoris sui infinita dignitate, ad miseram creaturarum utilitatem, mentis suæ oculos, animumq; transferunt: dum isti divitiarum opes, illi voluptatum delicias, alii honorum fastus, aliasq; creaturarum illecebras, finem suum ultimum esse putant. Viderint & Religiosæ mentes, utrùm propriæ æstimationis studium, commoditatum appetitus, emendicatæ à mundo vanitates, centri, ac finis ultimi, vicem apud eos non abeant? Queritabitur contra eos acerbè, Dei personam indutus Propheta Ieremias cap: 2. ita expostulans: *Duo mala fecit populus meus, me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas;* quâ similitudinariâ expostulatione, id Divina expressit querimonia, quòd quemadmodum, vix mentis compos sitibundus ille judicaretur, qui habito præ oculis limpidissimo, & siti extinguendæ accommodatissimo fonte, illum tamen postponeret, & ad turbidam stagnantis cæni aquam, sitim extincturus accurreret: ita planè rationis expertem illum esse oportebit, qui relicto plenissimo omnium bonorum fonte Deo, cœnoso creaturarum luto, intendit suam explere sitim. Alia erat mens,

Varij, varios sibi fines præfigunt.

Vani sunt alij, præter Deum fines.

desde-

desiderium longè diversum, Deum sitientis Augustini, dum diceret: *Creasti nos Deus ad te, & inquietum est cor meum, donec perveniat ad te.* Ea enim est creaturarum evanida vacuitas, ut humanum nunquam satiare queant appetitum: de quibus optimè Regum sapientissimus Salomon pronunciavit: *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas,* seu ut alij legunt: *Nihilum, nihil, & omnia nihil.* & equidem meritò, coronata Salomonis sapientia, res omnes creatas nihil esse dixit, tantam enim res creatæ, ad suum Conditorem Deum, proportionem habent, quantam privatio, ad ens positivum.

Quomodo Apostoli nihil à Christo dicuntur petijsse

Rem expressit optimè, major Salomone Æterna in Carne Sapientia, dum suis exprobraret discipulis Ioan. 16. *Vsq; modo non petistis quidquam.* Quæ Divinæ veritatis verba, si quæ usquam alia, sunt intellectu difficilia, captu nostro majora. Quis enim novit sensum Domini? Ego primus non capio, non assequor mysterium: quomodo enim Apostoli, à Christo Domino, nihil usq; modo petierunt? qui multoties sua ante eum vota, precesque supplices, deposuerunt. Precabantur submissè duo Filij Zebedæi, ut unus eorum ad dexteram, & alter ad sinistram sederent in Regno cœlorum. Intercedebat Petrus pro sua socru, ut à febribus solveretur. Rogabant unanimiter omnes, pro filia Mulieris Chananææ, ut dæmonio liberaretur. Eccur tamen non immemor postulatorum, quæ falli nequit, Æterna Veritas? ni-

Vanæ eorum precationes

hil usq; modo, suos petiisse Discipulos, constanter asserit? cum tamén, quidam eorum prima in regno honorum subsellia, quidam corporis sanitatem, quidam à dira infernalis genij infestatione liberationem, disertè petijssent Sed quod humana capacitas non attingit arcanum, Angelicum S Thomæ Aquinatis ingenium, solvit facile eum difficultatis nodum, dum in cap: 16. Ioannis, ita mysterium exponit. *Vsq; modò non petistis quidquam, quoniam in comparatione rei, quam petere debuistis, pro nihilo habendum est, quod petiistis.* Qua verborum explanatione, docet manifestè S. Doctor, omnes res creatas, respectivè ad Deum, esse merum, & inane nihil: ac proinde non mirum, quòd tanta creaturarum farrago, humani cordis capacitatem nequeat implere suâ inanitate Quæ cum ita sint, quid tandem agimus Perfectionis sectatores? cur creaturarum mancipia, non soli Deo vivimus, eum in omnibus actionibus non quærimus? huc cum totâ mentis & affectûs contentione non tendimus? O quales nostri hactenus fines! quales præfixiones! quàm miseræ, temporaneæ, inanes & absurdæ! Quò nostra studia ordinata? quò labores directi? quò intentiones destinatæ? pudet meminisse, tot actiones functionesq; nostras, aut ad captandam inanis gloriæ auram directas, aut ad proprij amoris, nescio quæ commoda, ordinatas. Cum quanta meritorum, præmiorumq; jactura, & pœnali quam meruimus

Creatura respectu Dei, nihil sunt.

ruimus, animadversione, faciliùs est cogitatione attingere, quàm verbis exprimere.

Quodsi adhuc, ad hanc ultimi finis nostri incuriam, non benè coerciti, passionum nostrarum, impetus accesserint: aliò nos certè, ab ultimo fine nostro deferent, & præcipites in scopulos creaturarum dabunt. Vir quidam equitandi alioquin gnarus, equum ferocem & indomitum conscenderat, quem cum freno coercere, & pro potestate regere, seu nollet, seu non valeret, pernici cursu, per devia abreptus, in præceps ibat; hic ab alio quopiam, quem in ea pernicitate cursûs, obvium habuit, interrogatus: quo, tàm effuso in cursum passu, concitatus pergeret? equum manu demonstrans, respondisse fertur: quo huic libitum est. Eques iste, unusquisq; nostrûm est, qui si impotenti passionum motu, veluti mordicus premente frenum equo, abripitur, procul à præfixa ultimi finis meta, in apertum salutis æternæ exitium ruet. Nos, ne tam grandè involvat malum, injecto passionibus nostris potenti freno, omni vi, conatu, & actione, in Deum finem nostrum ultimum, constanter tendamus. Præsertim, quòd illius Patris Ductorisq; filij, & sectatores simus, qui ut ejus Canonizationis processus loquitur: *Omnes suas cogitationes & opera, in Deum, tanquam in finem referebat.* cujus gloriosis vestigiis, nisi degeneres esse velimus, strenuè insistamus. Quàm verò ferventes, & ex omni parte

perfe-

Passiones non coercitæ, deviare nos, à fine ultimo faciunt.

Equitis in præcipitium mentis responsum.

S. Ignatius omnes suas actiones, ad Deum, semper dirigebat.

Media fini debent respondere.

perfectæ actiones nostræ, quibus ad Deum tendimus, debeant esse, ex præstantia ejusdem ultimi finis nostri, facilè colligere possumus. Optimè & rectè philosophantes asserunt, & experimentum docet, media debere esse fini proportionata. Cùm ergo finis noster, qui Deus in se Perfectissimus est, sit naturâ suâ omnis imperfectionis expers, actiones quoq; nostras, quibus tanquam mediis ad finem perfectissimum tendimus, oportet ab omni imperfectione depuratas esse: Si finis nostri, symbolicè saltem expressam volumus nosse naturam (nam genuinam ejus essentiam, oculo corporeo cernere homo viator nequit) *Deus noster*, (inquit sacer textus, Deut: 4.) *Ignis consumens est*, ergo si eam viæ nostræ ignitam Divinitatis metam, attingere volumus, ferventes & ipsi, in actionibus nostris, & igniti, hoc est, re magis, quàm nomine, Ignatiani simus. Veluti enim obiectum spirituale, potentia materialis, ne divinitùs quidem (ut speculativi volunt) attingere potest: ita tepidæ actiones nostræ, ad ferventissimum naturâ suâ Deum, nunquam pertingent. Præterea, Ens purissimum, Deus noster est, nulla proinde humana actio, aliquid imperfectionis admistum habens, proportionari potest, ad perfectissimum viæ vitæq; nostræ finem.

Deus qui Ignis est, vult nos ignitos habere servos.

S. Ignatius unum tepidum opus graviter reprehendit.

Noverat optimè, eam inter finem, & quemlibet actum nostrum proportionem, cujus modo memini S.Pater noster. Hic, ut ex gestis ejus percepimus,

cùm

cùm in unum è fratribus incidiſſet, qui aliquid operis, remiſſiùs faciebat, interrogat hominem, eccujus gratiâ ageret? quo reſpondente, ſe propter Deum, opus illud facere. tum verò vehementiùs exarſit IGNATIVS, fratremq; affatus dixit: quâ tu fronte & auſu, dicis te opus hoc propter Deum facere, cùm in agendo adeò deſes & remiſſus ſis? ita ſtolidus es, ut tibi perſuadeas, Deum in ſuo eſſe perfectiſſimum, hoc tuo miſero, & tot imperfectionibus referto opere, poſſe unquam delectari? mihi crede, quòd Deus langvidum opus iſtud tuum, non solùm aſpernabitur, ſed inſuper horrendum illud anathema ſuum, in te fulminabit: *Maledictus qui opus Dei facit fraudulenter*, vel ut aliqui legunt: *negligenter*. Quæ cum ita ſe habeant, ſi unuſquiſque noſtrûm, ſe ad ſua opera & actiones, cenſorio oculo reflectat, videatq; tot meditationum, vagabundâ mente tranſactas horas, cæteroſq; devotionis actus tepidos & negligentes, nec non indignas homine Chriſtiano, magis autem Religioſo, ſacrificiorũ irreverentias, non ſe obſequium Deo præſtitiſſe arbitrabitur, ſed indignationem & vindictam ejus, commeruiſſe fatebitur. Novimus Deum tantam in ſe continere Perfectionem, ut nihil prorſus imperfectionis in eum cadere poſſit, eoq; ipſo Divinum ejus eſſe, deſineret, ſi vel unico imperfectionis nævo afficeretur. Vnde non mirum, quòd perfectiſſima ejus eſſentia, nihil niſi perfectum à nobis requirat

Religioſi actiones tepidæ, Deo ſunt indignæ.

Deum æmulari, noſtra Perfectio debet.

quirat, admittatque. Hoc æterna in carne Sapientia attendebat, dum Perfectionem, Deo per omnia ſimilem, à nobis expoſcebat dicens: *Eſtote perfecti, ſicut Pater veſter perfectus eſt.* Matth: 5. Hòc, cœleſti luce illuſtrato, mentis ſuæ oculo perſpiciebat & S. Fundator noſter, dum nos, non ad ſpeciem & oculum Deo ſervire, *ſed in perfectarum ſolidarumq; virtutum ſtudium, ſeriò incũbere, & nihil perfectionis, quod Divinâ gratiâ conſequi poſſimus, prætermittere,* in ſuis conſtitutionibus volebat.

Actio Perfecta debet eſſe ab omni defectu depurata.

Porrò ut actiones noſtræ, nos ad finem ultimum feliciter ducant, tria illis ex mente Patrum, viæ ſpiritualis peritorum, ineſſe oportebit. Primò, debent eſſe ab omni cujuſvis vitii admiſtione depuratæ: Bonum enim (ut communiter aimus) ex integra cauſa, malum ex ſingulis defectibus. Vnde ſi opus aliquod, etſi ex natura ſua bonum, defectu etiam modico vitiatum fuerit, bonum eſſe deſinet. Res exemplis clarior fiat: ſit Oratio fervens & devota, interdum tamen culpabili mentis evagatione affecta, jam Deo non erit ad guſtum, ſed fiet oranti in peccatum: talis enim computabitur inter illum populum, qui labijs Deum honorat, cor autem ejus longè eſt ab eo. Maceret alius jejunio corpus, ipſam tamen inediam, aliquo complacentiæ alat ſapore, inſulſum & iſte opus, Divino guſtui offert.

Alterum actionum noſtrarum condimentum

eſt,

eſt, recta intentio: quæ ſi humano reſpectu, aut inanis gloriæ ſtudio, inſperſa fuerit, Deum, ad cujus collimat placitum, non attinget. Siquidem Deus, odio habet rapinam in holocauſto: quam ille exercet, qui, quod ſoli Deo offerre tenetur, inanis gloriæ immolat cupiditati. Hinc clarus ille veterum Aſcetarum Magiſter Pachomius, cum unum ex ſuis monachis, quòd brevi temporis intervallo, duas affabrè contexuiſſet ſtoreas, ſibi inde nimiùm complacuiſſe, & ab aliis laudari voluiſſe, intelligeret, dolenter ingemuit, accitumq; fratrem, ac pro ratione delicti graviter reprehenſum, juſſit coram toto Monachorum cætu, altâ voce inclamare, Ah Patres Fratreſq; mei, per viſcera miſericordis Dei, vos ego ſupplex rogo, precemini Deum pro me miſero peccatore, qui viles duas ex arundine confectas ſtoreas, pluris feci quàm cœlum, immo quàm ipſum cœli Conditorem Deum. Neq; hac pudoris confuſione contentus vir Dei, imperavit eidem, ut illud miſerum opus, quod eum ab ultimi finis metâ abduxerat, omnibus inſpectantibus, foco inijceret.

Recta intentio, ad Actiones requiritur

A S. Pachomio vanæ gloriæ factum, graviter punitum.

Tertia actionum noſtrarum, quibus in Deum tendimus, perfectio eſt: ſi fiant purè propter ſolius Dei amorem, gloriam, & guſtum, ſine ullo reſpectu, ſeu ad metum pœnæ, ſeu ad deſiderium retributionis: ita, ut etiamſi nulla eſſet æternorum ſuppliciorum pœna, nullum beatæ felicitatis præmium, tamen Deo Conditori ſuo, optimè affectus animus,

Propter ſolius Dei amorē, fieri noſtræ actiones debent

vellet propter ejus amorē & gloriā, multa agere & pati, clametq; soli Deo ferventer serviendi pio inflammatus desiderio. Extingve Deus, in totam æternitatem incensas foci infernalis flammas, combure ære solidius cœlum, ego tamen non servili formidine pœnæ, non mercenariâ recompensationis spe, sed solâ, infinitæ dignitatis tuæ illectus amplitudine, totum me tuo dedico, & immolo servitio. Hoc mente suâ continuo voluebat Aureus Doctor S. Chrysostomus dum diceret: *Si omninò dignus fueris agere aliquid, quod Deo placeat, & aliam adhuc, ptæter hoc ipsum, quòd placere meruisti, mercedem requiris, vere ignoras quantum bonum sit, placere Deo.* Sed nemo hanc compendiosam, tendendi in Deum, tanquam ultimum finem, triplicem viam meliùs Beato Patre nostro descripsit, qui ita nos, 3. parte Constitut: cap. 1. § 26. alloquitur: *Omnes rectam habere intentionem studeant, non solùm circa vitæ suæ statum, verùm etiam circa res omnes particulares, id semper in eis sincere spectantes, ut serviant & placeant Divinæ Bonitati, propter seipsā & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus nos prævenit, potiùs quàm ob timorem pœnarum, vel spem præmiorum, (quamvis hinc etiam juvari debeant) in omnibus quærant Deum.* Quod meritò à nobis S. Pater requirit, nam & ipse, Deum semper & ubiq; modo perfectissimo quæsivit, & nos eodem tramite suis inhærere vestigijs desiderat.

S. Ignatius propter Deī amorē, ōnia à nobis fieri volebat, semper & ubique

Quod

Quod si quis, de tempore etiam ac loco inquisierit, ubi? & quando? ab omni imperfectione depuratis actionibus nostris, tendere in Deum, tanquam finem ultimum, debeamus? solvit quæstionem idem S. Pater, dum ait: *Semper, & in omnibus quærant Deum*, quasi diceret: nullum nos prætereat tempus, nulla hora, quadrans, momentum, oculi ictus, arteriarum motus, aut quodvis aliud temporis punctum, quô in Deum ferri omittamus: quælibet cogitatio, locutio, actioq; nostra, non alium præfixum finem habeat, nisi Deum. Et ad talem perfectionem pervenerat Dei gratiâ adjutus, famâ sanctitatis celebris Pater Nicolaus Lancicius, qui omnes & singulos, dum incederet, passus, singulas dum scriberet literas, singulos dum legeret apices, actuali intentione offere Deo, immo etiam somnians, Dei se continuò meminisse dicebat; quod & alijs faciendum svadebat.

P. Nicolaus Lancicius, omnia ex amore Dei faciebat.

Nobis, si eam in Deum tendendi perfectionem, nondum attigisse contigit, immo si nostra nos arguit conscientia, quòd nullius rei, in actionibus nostris, faciliùs obliviscamur, quàm Dei, dolenter verbis & affectu, similem temporis jacturam, incusantis Augustini, ingemiscentes dicamus: *Væ tempori illi, quo te Deus non amavi, quo te summum bonum non quæsivi*, aut cum ejusdem mentis Davide, *Fuerunt mihi lacrymæ, meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi per singulos dies, ubi est Deus tuus?* Et

Oblivio Dei, fons est, nostrarum imperfectionum.

revera magna hominis præſertim Religioſi infelicitas eſt, ſi eo oblivionis deveniat, ut ei ſæpiùs debeat Deus in memoriam revocari: verùm correcturi errorem, mox cum eodem loquamur. *Adhæreat lingua faucibus meis, ſi non meminero tui.* Eris abhinc meta cordis mei Deus. Ita in finem ac terminum viæ noſtræ intenti, expeditiores jam erimus, ad iter ulterius proſequendum.

ALLOCUTIO III.

Quævis Creatura, homini ad ultimum finem, ductoris inſtar eſt.

PErſpectâ Perfectionis noſtræ, ad quam tendere obligamur, neceſſitate, habitoq; præ oculis, ultimo ejuſdem fine, jam nos nihil moratur, quò minus intentâ proficiſcamur viâ, quam Deo auſpice, dum ingredimur: venit primo ſtatim intuitu, in conſpectum, mira latè patentis campi amænitas, quæ partim in planitiem effuſa, partim in colles & montes erecta, gratam pratorum viriditatem, ſegetum fluctuantes ariſtas, florum flagrantiam & varietatem, frugiferarum arborum proceritatem, ob oculos proponit. Hinc ſinuoſis flexibus oberrant fluvij, & ebulliunt fontes, inde pelagus ſuam diffundit vaſtitatem, pecora campos implent, fovent ſil-

Creaturarũ varietas deſcripta.

væ fe-

væ feras, aves varijs depictæ pennis, & ſvavi modulamine gratæ, aures demulcent, cœlum nunc æquabili clementiâ favet, nunc imbribus ſitientem fœcundat humum, ſol veluti mundi oculus, omnia luſtrat, terra aurum, & quidquid eſt pretioſum, recondit, mare gemmas eructat, verbo, quidquid viſui jucundum, guſtui ſvave, cæteriſq; ſenſibus gratum, aut humanæ æſtimationi pretioſum, totum id, incurrit in oculos viatorum. Vnde, ſi quiſpiam ex Arabia deſerta, aut eremo incultâ, vel (quod liceat imaginari) ex altero quopiam vacuo & ſterili mundo, huc adeſſet hoſpes, qui admiratus noſtrum hunc orbem, multiplici varietate venuſtum, elegantiſſimis creaturis ornatum, interrogaretq; aliquem Beatarum mentium Genium: Cui bono tanta creaturarum varietas? ad quid leones, equi, aquilæ, olores, pecudes uſuales, ſilvæ, flumina, flores, metalla, & lumina cœli? diceretúrq; illi: Omnia hæc, quæ vides, condita ſunt ſolius hominis gratiâ, ut Deum laudet, eiq; ſerviat, ac tandem æternam conſequatur felicitatem: alias ab eo fatigationes, aut impenſas, Deus non requirit, niſi ut hac rerum aſpectabilium varietate, prout rationis fideiq; dictamen exigit, congruè utatur. Quid putas, novus ille orbis advena diceret? exclamaret haud dubiè, Deus Bone! quantùm ô homo debes Conditori tuo, qui te tot beneficiis prævenit, tantâ rerum affluentiâ locupletavit, quàm carò & multis impenſis, leve, &

Propter hominem, factæ ſunt omnes creaturæ.

Gratus Deo pro beneficijs debet eſſe homo.

tibi

tibi honorificum obſequium, emiti? quâ ſupplicij & pœnarũ atrocitate dignus eris? ſi per has creaturarum ſemitas, ad Beneficentiſſimum in te Deum, non tendas: aut quod pejus eſt, ab eo te avertas. Exilis eſſet ad tuam ingratitudinem ac malitiam puniendam, quamvis in totam æternitatem ſuccenſus inferni rogus. Quod ergo ille orbis noſtri, imaginarius hoſpes, juſto percitus zelo judicaret, idem & nos, qui tantis fruimur bonis, fateri cogimur. Gravem omninò indignationem, vindictamq; Dei incucurrimus, ſi ex tanta creaturarũ varietate, in Divinæ Sapientiæ, Bonitatis, Omnipotentiæ, aliorumq; Dei Attributorum conſiderationem, non pertingimus. Malè nos Dei vindicta perdet, niſi per rectum, rationiq; ac fidei conſentaneum, rerum creatarum uſum, ad Deum ultimum finem noſtrum pervenerimus. Cæcum enim illum eſſe, & amentem, immo malevolum neceſſe eſt, qui tot creaturis in ſui commodum factis, ad continuam Dei beneficiorum contemplationem non inducitur.

Sed fuerint ſanè, hominum mundi vanitatem ſectantium, & in ipſo creaturarum uſu conquieſcentium, ita obcæcatæ animæ: ut ex earum multiplici commoditate, in ſui Conditoris non aſcendant cognitionem. Obſurdeſcant alij ad ſonoram & concordem rerum, cœlo terraq; contentarum vocem, dicentium: ipſe fecit nos. Certè Religioſæ pietati arctiùs adſtrictæ mentes, apertæ ingratitudinis, graviùs

Pietas Religioſa ex creaturarum uſu, mentē ad Deum attollere debet.

gravius crimen incurrerent, si ex ea, quam ad usum habent, rerum creatarum affluentia, ad Deum crebrâ suspiriorum frequentatione, animum non attollerent. Longè aliter, Deo & sanctimoniæ, devinctæ animæ factitabant: quæ ex solo etiam creaturarum intuitu, altissimâ mentis suæ contemplatione, in perennem Dei beneficiorum memoriam rapiebantur.

Quoties ego, piæ illius animæ, per Cantica Salomonis celebratæ, facta in memoriam revoco, & vocem asculto, dicentis: *Egrediamur in agrum, commoremur in villis, videamus si floruit vinea, si flores fructus parturiunt, si floruerunt mala punica.* Incertus animi hæreo, laude ne magis, an graviori censurâ, dignum fuerit hoc ejus desiderium? Subit inprimis animum cogitare: pertæsam (in qua Deo vacabat,) solitudinis, & impatientem semoti à consvetudine hominum secretioris loci, hanc animam, spatiari per aprica camporum, cursitare per amoenas vinearum semitas, desiderasse: quasi ex illorum vagorum, inquietorum, & libertinorum numero esset, quibus domus Religiosa carcer, cella ergastulum est: quibus nihil jucundiùs, quàm claustro evolare, domos & plateas circumcursare, huc illuc discurrere, oculos curiositate, aures rumusculis, nares odoribus, gustum saporibus pascere: tædebat & hanc, (ni me mea fallat opinio,) vagabundam animam, diuturnioris silentij, non sapiebat devotio,

Plerisq; domus Religiosa carcer est.

tio, provocabat nauſeam pia lectio, vivebat Divinis vacua conſolationibus, arida & deſolata: unde ſolatiola à rebus creatis quæſitura, dicebat: *Egrediamur in agrum, commoremur in villis, videamus ſi floruit vinea.* Miſeret me, miſeræ hujus animæ, ſi creaturarum capta illecebris, à totius felicitatis fonte & authore Deo receſſum cogitabat. Cæterùm, conſcientiæ ego mihi duco, bonam animam, mali inſimulare criminis: cogitationi temerè judicanti non aſſentior, innocentem culpâ abſolvo, verba, & intentionem, in meliorem partem interpretor. Habebat non dubito in uſu, pia hæc anima, ex ipſo rerum creatarum intuitu, mentem in Deum erigere, cor attollere, affectum elevare. Vnde & dicebat: *Egrediamur in agrum, videamus ſi floruit vinea, ſi flores fructus parturiunt.* quaſi diceret: non me ſolitudinis tædium, domo expellit, non oblectatio aliqua in campos educit, ſed mira creaturarum varietas & venuſtas, ad contemplationem Divinæ Bonitatis invitat. Poſtquam enim camporũ amœnitatem, florum pulchritudinem, vinearum ubertatem, avium ſvaviter modulantium cantus, oculis & auribus percepero, illico extatico quodam mentis exceſſu, ferar in Deum, dicamq; in auribus ejus: *Magnus es tu Domine & laudabilis nimis, mirabilia opera tua. Ecce tu pulcher es,* qui tot tantasque creaturis dediſti venuſtates, quis tuas loquetur potentias, quis capiet? nedum enumerabit divitias? qui

Anima ſancta, ex viſu creaturarum, mẽtem ad Deum attollit.

qui tot opibus orbém quà latè patet universum, & thesauris replesti abyssos.

Scimus vilem aspectu, sed prodigiosam naturâ, apem, non ex svavè olentibus tantùm rosis, violis, liliis, cæteraq; florum fragrantia, sed ex urticis etiam, & viliori gramine, melleum nectar colligere: ut inde documentum habeamus: nullam tam vilem & abiectam reperiri creaturam, ex cujus consideratione, pia quævis anima, veluti argumentosa apis, dulcem cognitionis amorisq; Dei, non possit legere favum. Familiaris hæc erat B. Patri nostro IGNATIO industria, qui ut de eo celebris rerum nostrarum scriptor, Petrus Ribadeneira testis oculatus, scribit: Vidimus, inquit, frequenter illum, ex tenuissimis rebus ad Deum, qui in minimis etiam Maximus est, ascendentem, & ex plantulæ, frondis, fructûs unius aspectu, & vermiculi alicujus, aut bestiolæ consideratione, super coelos se attollentem, & ad ea, quæ à sensibus remota sunt, penetrantem capientemq; è singulis utilissima documenta, ad totius informationem vitæ. Quod non solùm ipse crebrò & suaviter usurpabat, sed etiam (ut ait Maffeius) id nostris hominibus, cupiebat esse familiarissimum: ut è singulis rebus, quoad fieri posset, Creatoris Sapientiam, Potentiam, Bonitatem agnoscerent. Faciebat id laudabiliter & ille, quem tanto Patre dignum Filium, Divina Bonitas præparabat, Sanctus noster Franciscus Borgia, necdum vestem religio-

Apis etiam ex urticis, mel colligit.

S.P. Ignatius, ex cujusvis creaturæ intuitu, mente ad Deum attollebatur.

Idem faciebat Dux Gādiæ, S. Franciscus Borgia, in suis venationibus.

ſam indutus, Dux adhuc Gandiæ: quem dum in-ter ſolita, viris Principibus venationis exercitamen-ta, non modò libertas, quàm ſolitudo per campos afferebat, & libera cœli ſpecies, & ingeſta oculis na-turæ pulchritudo, atq; varietas, mirificè excitabant, ad conſideranda cœleſtia & æterna, Authoremque ex operibus cognoſcendum: ſed profitebatur po-ſtea, ex ipſo venatu, ſalutares animo ſuo cogitatio-nes obortas. Venatio erat, maximè per accipitres, falcones, aquilas, ergò animadvertebat Sapientiam Dei ac Poteſtatem, qui avibus illis, tantùm dederit levitatis ac virium, ut ſublimi volatu, aciem intu-entium fugiant, idemq; tantùm homini, in res o-mnes dominatum, & induſtriæ conceſſerit, ut eaſ-dem ad ſe vocet, naturali libertate ſpoliet, manſve-tas afficiat, ac velut ſatellites ſuos, ad aliarum volu crum capturam emittat. Vnde recordabatur & reputabat, illam primo homini in omnia animan-tia, ante peccatum dominationem traditam. Alio tempore in ipſo volucrum certamine, in impetu, & quaſi arte ſequentis prædam, invadentis & confi-cientis accipitris, rabiem & fraudes cogitabat dæmo num, animas dirè capientium. Sed præcipuè exerce-bat animum, ad ſanctum quendam ruborem, ſuiq; deſpectum, cogitatione verſans, atq; perpendens, quàm exiguo beneficio, fera volucris naturam mu-tet, & ad manum aſſveſcat hominis, eidem famu-letur, commodoq; & voluptati ſit, quamvis vincia-

tur

tur ab eo, & oculorum etiam luminê, obiectis integumentis, orbetur. Itaq; talia secum agitans, erubescebat abijciebatq; se, quòd mansveti ingenij animal homo, cum nec alas, nec aliam ullam vim habeat, per quam manum sui Domini effugiat, tamen sese improbâ mente auferat: nec tàm multa beneficia & blandimenta, quæ in eum Divina elargitur manus, cicurando revocandoq; ei sint satis. Cum verò canem intueretur, quamvis rabidè esurientem, & altè infixis dentibus, immersisq; faucibus, prædæ devorandæ inhiantem, ad vocem tamen, aut sibilum Domini, continuò absterreri, atq; absistere, Enimverò deplorabat pervicaciam mortalium, qui cùm vehementiùs aliquid in appetitum redegerint, nullis Dei vocibus, pollicitationibus, aut minis abstrahi, avelliq; possunt. His ille cogitationibus venationes & aucupia, dum in orationem verteret, nos suâ edocuit contemplatione, res omnes creatas, non solùm ad agnoscenda Dei attributa, sed etiam ad exequenda multa sanctioris vitæ documenta, plurimum valere.

Mundus instar Bibliotheca est.

Vnde meritò aliqui, hunc aspectabilem mundum, prægrandem volunt esse Bibliothecam, tot libris, quot creaturis, refertam: arbitranturq; Deum, rebus creatis homine ignobilioribus, indidisse quasdam naturæ dotes, & vitia, quæ sint veluti probitatis improbitatisq; humanæ effigies, & impressi characteres, quibus homo, ad omnem vitæ

A brutis etiã animantibus, multa homo discere potest

melioris honestatem, informari queat. Hoc perpendens S. Chrysostomus Homil: 8 in Matthæum ore aureo dixit: *Non erubescit scriptura animal rationis honore donatum, brutorum discipulum facere: cùm enim ex scripturis discere virtutem renuat, neq; Doctoribus aurem accommodet, ad bruta illud ablegat.* Vnde illud Iob 12. *Interroga jumenta, & docebunt te, & volatilia cæli & indicabunt tibi, loquere terræ & respondebit tibi, & narrabunt pisces maris.* Certè S. Gregorius Nanzianzenus, quamvis ad eam doctrinæ & eruditionis laudem pervenisset, ut antonomasticè Theologus appellaretur, à rebus tamen sensûs, & rationis expertibus, sanctioris vitæ documenta, & praxes ediscere solitus, singula quæ videret aut audiret, ad morum informandorum disciplinam, talis tantusq; Doctor, convertebat. Immo & sapientissimus mortalium Salomon. cum olim in nullius frugis hominem, otiosum, desidem, & laboris impatientem incidisset, non eum ad eruditum Doctorem, aut zelosum Ecclesiastem, sed ad unius vermiculi scholam, & eruditionem remisit, dum affatus hominem, Prover: 16 moneret: *Vade piger ad formicam, & considera vias eius, & disce sapientiam, quæ cùm non habeat ducem, nec præceptorem, parat in æstate, cibum sibi, & congregat in messe, quod comedat:* quasi desidiam hominis detestatus, diceret: Non te pudet hominem, ratione præditum, desidem, & inertem

Formica virtutis magistra

vivere,

vivere, & nihil, quò in vitam æternam alaris, providere: cùm vile & minutum animalculum formica, totâ æstate operosè laboret: illa ut temporaneam unius hyemis inediam devitet, dies noctesq; labori impendit: tu ut æternam tibi provideas alimoniam, expers omnis laboris, segniter vives?

Meliùs longè in hac formicarum palæstra, proficiebat ille, sanctitate & rerum adversarum, mirâ tolerantiâ clarus Monachus Malchus, qui (ut de eo scribit S. Hieronymus) cùm in barbarorum manus incidisset, ex ascetico claustro, in diram captivitatem abductus, dum illius barbari, in cuius potestatem venerat, ex Monacho bubulcus, gregem pasceret, formicarum cumulum intuitus, ita intra se aiebat: Aspicio formicarum gregem, angusto colle fervere, ferre maiora onera, quàm corpora, aliæ herbarum, quædam semina, forcipe oris trahebant, aliæ egerebant humum de foveis, & aquarum meatus aggeribus excludebant: illæ venturæ hyemis memores, ne madefacta humus, horrea in herbam verteret, illata semina præcidebant: si quam vidissent sub fasce, & onere concidisse, suppositis humeris adiuvabant. Quid multa? pulchrum mihi spectaculum dies illa præbuit, unde recordatus Salomonis, ad formicarum solertiam nos mittentis, & pigras mentes tali exemplo: suscitantis, cæpi tædere captivitatis, & monasterij cellulas desiderare, ad formicarum illarum similitudinem, anhelare, ubi

Qualem in formicarum palæstra, sapientiam discebat Malchus Monachus.

labora-

laboratur in medium, cumq; nihil proprium sit, omnia omnium sunt. Porrò quales hic, ab ascetico convictu exul animus, Religiosæ observationis, ex fortuito formicarum aspectu, pias concipiebat flammas: tales animi motus, quævis proposita oculis nostris creatura, ciere potest.

Sed priusquam hanc formicarum scholam relinquam, libet in digressu, ex studiosissimo creaturarum discipulo, magni in Religione nostra spiritûs Doctorem, cujus proximè mentionem feci, S. Franciscum Borgiam audire, qui, quantam ab his, etiam minutis animantibus doctrinam hauserit, testatum reliquit, in sua de medijs conservandi spiritûs epistola, ubi sic ait: *Certè si novitius probationis tempore, non imitetur exemplum formicæ, omni studio, æstate sibi ad hyemem transigendam frumenta congregantis, non parum iactabitur, cùm ingruerit hyems tribulationum, nisi benè munitus, & instructus charitatis, obedientiæ, humilitatis ac patientiæ præsidijs, quibus comes sit, voluntas efficax se despiciendi, & usq; ad mortem consequendi Christum Crucifixum, ad Dei gloriam, & proximorum salutem.* Quàm magna, & grandia virtutum documenta, ex pusilli formica decerpsit, docilis, & capax cælestis sapientiæ, hæc Anima!

S Franciscus Borgia formicas suos imitari solebat

Verùm non minorem formicis, suggerunt nobis spiritualis intelligentiæ doctrinam, & aliæ, vel unico sui intuitu, creaturæ. Si unusquisq; nostrum, defixo

Ab omnibus creaturis multa discere possumus

defixo in varias creaturarum proprietates oculo, ita ſecum philoſophetur: Ecce expers rationis terra, voluntati Conditoris ſui ad amuſſim obſequitur, dum germinat herbam virentem, & facientem ſemen, & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus ſuum: Ego autem terra ſterilis, & ſalſuginis plena, profero ſpinas & tribulos. En flumina intrant in mare, & exeunt, revertuntur, ut iterum fluant: ego ſtagnans & putrida vitiorum ſentina, in terræ viſcera influo, & ad immenſum Divinitatis Oceanum, tanquam principium finemq́; meum, non recurro. Vrit, ut ejus fert natura, ignis, ego nive & glacie frigidior, vivo: ſi infixos terræ oculos in cælum elevo, adverto ſidera curſum ſuum tenere conſtanter, præeſt & prælucet diei ſol, temperat noctis tenebras luna, hærent, fixæ ſuis ſtellæ locis, & hemicyclis planetæ: ego vagus, & erro, longè à ſemita juſtitiæ deflecto, quod dum cogito, juſto robore ſuffundor. Ita ſi per ſingulas creaturas, tempus nos ire ſineret, multa ſpiritualis doctrinæ & virtutis documenta, ſed non pauciora confuſionis, haberemus incitamenta.

Sed fruſtra ego doctrinæ & confuſionis noſtræ, cauſam inter cæli lumina ſublimè quæro, quid vilius domeſtico animali cane? at iſte etiam noſtram ſæpè confundit ingratitudinem. Herus quidam, canis ſui fidelitatem, amicis demonſtraturus ipſis præſentibus, dirè cæpit canem fuſtibus contundere, ita

Etiam canes, ſalutarem hominibus inſtillant ſapientiam.

rè, ita ut oſſa minutim confringeret· atq; eo humi relicto, receſſit. Canis tamen jam ſemimortuus, corporis contuſi ægrè trahens partes, herum crudelem ſequi, ejuſdemq; pedibus affuſus alludere, & blandiri cæpit. Ecce canes ob paucula oſſa, quæ ipſis rodenda obijcit herus, tàm dira patiuntur, & gratos ſe exhibent. Nos quotidianis ijsq; maximis à Deo beneficijs affecti, imò ſangvine filij ejus, ab æterna infelicitate liberati, vix dignamur digito tangere, etiam illa onera, quæ intra fines mediocritatis continentur. Nondum ſuſtinemus graves ictus & lumbifragia, donis potiùs gratijsq; innumeris afficimur, & tamen ingrati, ipſis profectò beſtijs deteriores ſumus. Hæc ſi quis ſecum ſeriò recogitat, habet quod à rebus creatis diſcat, & erubeſcat. Et hoc eſt primum itineris noſtri ſtadium, quo per Creaturas, non ſolùm ad cognitionem, laudem, & reverentiam, earum conditoris Dei, pervenimus: ſed etiam multa ſalutaria documenta, ad vitam rectè religioſèq; inſtituendam, itinerantes colligimus. Vt enim olim Hebræos, nubes interdiu, ignis de nocte, ad terram promiſſionis recto tramite deducebat: ita nos tota creaturarum multitudo, ad Æternæ Beatitudinis Patriam, & ultimam deſideriorum noſtrorum metam Deum, numeroſo agmine ducit & propellit, quibus ſi morem, in ſequendo geramus, felicitatis noſtræ terminum, facilè attingemus.

ALLO-

Maxime naturalibus, & super naturalibus Dei donis, incitamur ad finem ultimum.

Viam nostram ingressi, ductu creaturarum, ad præfixam *Perfectionis* metam, hactenus pergebamus: nunc alijs, & alijs Dei beneficijs, ad prosequendum virtutis iter, strenuè propellimur. Inest enim ea, Divinæ in nos munificentiæ vis; ut tardas etiam & segnes, in profectu animas, ad cursum excitet & propellat. Veluti enim herus sua jumenta, eo potissimùm fine, liberaliter habet, & alit: ut pares arduo itineri vires assumant, & celeriùs currant: Ita liberalissimus erga suos Deus, apud quem, unusquisq; nostrûm, ut jumentum factus est: ideo nos plurimis cumulat & largè nutrit donis: ut in via mandatorum, consiliorumq; ejus, alacres curramus. Quæ Dei beneficia, in nos liberaliter effusa, cùm omnia, præ eorum copiâ, & magnitudine, recensere nequeam, aliqua saltem, oculis, & considerationi subijcere, pro virium tenuitate conabor: ut eorum contemplatione excitati, arreptum virtutis iter, alacrius decurramus.

Homo ut iumentum, Dei beneficijs nutritur, ut alacriùs currat.

Iacob Patriarcha & Iob, ex diversis Deo serviebant motivis.

Scio equidèm, servilis animi notam esse, beneficiorum intuitu, Deo & virtuti operam navare. Servus planè stigmaticus erat, celebris ille, inter veteris testamenti Patres, Iacob, dum ita, Gen: 28 cum Deo licitaretur: *Si fuerit Deus mecum, & custodierit me in via per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum, reversusq; fuero prospere in domum Patris mei, erit mihi Dominus in Deum.* Excelsioris animi, & magis perfectæ virtutis erat Iob, qui e-sto nihil beneficiorum à Deo percepisset, immo quã-vis severâ, & non parcente manu ejus, continuò ad internecionem usq; affligeretur, se tamen Deo fideliter adhæsurum spondebat, dum cap: 31 protestaretur: *Etiamsi occiderit me, in ipso sperabo*, quasi diceret: Non me beneficia, ad serviendum Deo excitant, non pænæ & flagella percellunt, non auri argentiq;, sed Divinæ dignitatis pretium, me in ejus mancipat obsequium: non emptitius, sed liber, amore, non commodo ductus, servitium præstabo Deo. Cæterùm quia amoris ductu, non utilitatis illecebrâ, Dei amplecti servitutem, genius perfectorum est: hoc ad illud tempus, quo viam consummatæ Perfectionis decurremus, reponendum est: nunc quia incipientium iter ingredimur, etiam beneficiorum sedula consideratione, ad sanctioris vitæ cursum, ex mente, viæ hujus peritorum, incitari possumus, & solemus. Quod ut

Beneficia Dei, magnus ad virtutem incipientium stimulus.

tanto fa-

tantò facilius præstemus: jam ego Dei in nos beneficia, & multitudine propè infinita, & magnitudine immensa, cùm omnia non possim, aliqua saltem ob oculos pono.

Dona, quæ ex Divina percipimus beneficentia, bifariam dividi solent. Alia enim sunt naturalia, alia supernaturalia: ex eis, quæ ad seriem ordinis naturalis pertinent, occurrunt primò bona corporis, quorum pars potissima est, membrorum sensuumq; integritas ac firma valetudo, hac quicunq; se præditum, Dei munere esse agnoscit, non alio fine, eam virium, quâ pollet firmitatem, collatam sibi esse existimet, nisi ut eâ, ad virtutis exercitium, & Divinæ gloriæ augmentum, utatur. Restituerat Salvator noster visum, homini à nativitate cæco, qui cùm omnia quæ circumstabant objecta cernere, mirari, ac stupere cæpisset, sic eum cælestis Medicus affatus, ait: *Ecce sanus factus es, jam noli peccare:* quo suo Æterna Veritas effato, non solùm illum hominem, cui cæcitatis tenebras ab oculis detersit, sed omnes nos, doctos esse voluit: corporis sanitatem sensuumq; integritatem, non alio nobis fine conferri, nisi ut bona firmaq; valetudo, sit subsidium, rectè virtuoséq; agendi, non occasio delinquendi. Vnusquisq; nostrûm bonâ pollens valetudine, sibi quoq; dici existimet: *Ecce sanus factus es, jam noli peccare:* hæc qua polles valetudo, non sit tibi licentiosius agendi ansa, sed

Dona naturalia.

Sanitas corporis, subsidium debet esse virtutis

proficiendi in pietate adjumentum. Quærant sanè alij, ab infirma quâ conflictantur valetudine, suæ imperfectionis patrocinium, dicant: acri dolore gravatum caput, non est rerum Divinarum meditationi aptum, totum varijs infirmitatibus afflictũ corpus, mortificationis non sustinet molestiam. At tu qui bona frueris valetudine, cui caput liberum, vires robustæ, quid habes prætensionis? quòd ita remissè Deo tuo servias? & in via perfectionis lassescas? Velis, nolis, fateri cogeris, te virium ad Dei obsequium concessarum, firmitate abuti, corporis valetudine, viriutem enervare. Quanquam ne illi quidem ipsi, justè operam pietati posse se subtrahere putant, qui mala afflictantur valetudine, credant Apostolo dicenti: *Virtus in infirmitate perficitur*, idemq;, suo experimento ita 2 Corin: 12 adstruenti: *Cum enim infirmor, tunc fortis sum.* Certè de S. Gregorio Magno, Papa & Ecclesiæ Doctore, memoriâ proditum est, illum semper infirmâ usum valetudine, quæ tamen ille fecerit, scripserit & docuerit, orbis satis mirari & capere non potest. Idem de alio quoq; maximo Ecclesiæ Doctore S. Hieronymo legimus: qui quanquam variè morbis doloribusq; continuò tentaretur, tamen corporis incommoda, pijs laboribus, & perpetuâ lectione ac scriptione superabat. Quid de S. Patre nostro IGNATIO loquar? ille quoq; continuâ ferè affligebatur infirmitate, ad quantam tamen perfectionis

Etiam infirmitas virtuti famulari debet.

S. Pater Ignatius, in cõtinua corporis infirmitate, multa bona operatus est.

ctionis soliditatem, & ipse pervenit, & plurimos deduxit, quæ pro Dei gloria, & animarum salute gessit? nemo satis cogitare, nedum dicere potest: ita in eo infirmitas carnis, vigorem acuebat animi, & membrorum langvor, fervorem augebat mentis. Dixerit sanè S. Basilius, cænobium esse virtutis scholam, morbum, Ambrosius, non minori elogio, virtutum omnium officinam appellavit, quod reputans S. Bernardus, votum illud concepit: *Quis mihi det! non solùm infirmari, sed deficere penitùs à me, ut Domini Virtutum virtute stabiliar.* Quæ ideò breviter commemoranda duxi, ut discamus ægritudinem, porut loquitur S Pater, *libenter de manu Creatoris, ac Domini nostri esse acceptandam, quandoquidem non minus donum est, quàm sanitas.* Vnde & illam svadet indifferentiam, ut animo æquè propenso, tam ad sanitatem, quàm ad ægritudinem simus. Siquidem utraq; Dei donum est, nobis eo fine collatum, ut seu integris, seu infirmis, totis tamen viribus, in studium solidarum virtutum incumbamus.

Morbus virtutis officina.

Sed jam ad animi dotes, inter Dei beneficiorum seriem positas, transeamus: quæ quantò magis, bonis corporis præstant, tantò fortiùs nos ad cursum, in via virtutis celeriter instituendum, excitant, & impellunt. Inter plurima Dei beneficia animæ rationali impertita, duo in præsens (nam omnia quis recenseat?) præcipua, eaq; secum invicem connexa, memoro:

Animi dotum efficacia, ad sanctitatem.

Acre ingenium doctrina perpolitum, facilius quæ Dei sunt capit.

memoro: quorum unum innatum, alterum acquisitum est: capacitatem ingenij, doctrinâ & eruditione, tàm sacrâ, quàm profanâ instructam, intelligo. Magnum hoc Dei donum, ingens beneficium est, acre ingenium, eruditione perpolitum, hoc ille mortalium sapientissimus Solomon, inter maxima Dei beneficia computabat, quòd & puer ingeniosus esset, & sapientiâ alios antecelleret: nec mirum, quo enim quis, res terra & cælo comprehensas, perfectiùs intelligit, eò faciliùs cogitatione, & affectu, ferri in earum Conditorem potest: quòd cùm, ingenio doctrinis erudito, datum sit, inter præcipuam humanæ sortis felicitatem id reputari debet. Verbo, ingenium scientiæ conjunctum, ad perfectæ virtutis studium, vehemens stimulus est. Quòd enim aliqui, è rudi hominum turba, viam salutis ignorent, semitas perfectionis nesciant, pretium virtutis non apprehendant, dandum aliquid ignorantiæ, ignoscendum ruditati: at si quis ingenio præditus, sufficienti doctrina instructus, ea quæ Dei sunt non curet, studium virtutis negligat, in via perfectionis pigrescat: severioris illius edicti, haud dubiè, incurret comminationem: *Servus sciens & non faciens, vapulabit multis.*

Scientia & virtus, sorores germanæ.

Scientiam & virtutem, duas ego mihi germanas imaginor sorores, quarum natu major est scientia, minor verò virtus. Neq; verò id mirum cuipiam videatur, quòd naturâ viliorem, anteponam

præstanti-

præstantiori, quamvis enim virtus nobilior sit, scientia tamen antiquior, quatenus intellectus voluntatem præcedit, & cognitio affectum: siquidem uti dicimus, & experimur: nihil volitum, nisi cognitum: cum ergò scientia spectet ad intellectum, virtus pertineat ad voluntatem, scientiam virtute necesse est naturâ priorem. Verùm tamen, quod dictum est, de illis duobus gemellis fratribus, Rebeccæ filijs, minor serviet majori, hoc idem, duabus istis competit sororibus, ut major serviat minori, scientia famuletur virtuti. Quæ cùm ita sint, ad hoc unusquisq; nostrûm, datam sibi esse scientiam existimet, ut illa virtutem in omnibus juvet, eiq; obsequatur. Rerum ille ordinem pervertit, qui scientiâ, sui æstimationem, speciosa munia, exquisita commoda, cæterasq; mundi vanitates venatur, quasi verò scientia, non eo fine unicuiq; data sit? ut virtuti inserviat, in ejusq; bonum, totam navet operam. Panis, optimum hominis nutrimentum, in quo robur & vita ejus, quibusdam tamen venenum est, quis credat? Procertò Aldrovandus de animalibus asserit: panē accipitri toxicum esse, consentit & Augustinus dū lib: 4 contra Manichæos ait. *Panis hominem alit, accipitrem necat.* Optimè scientia panis dici potest, quam & sacer textus panem intellectûs vocat, & Propheta ait: *Petierunt parvuli panem*, hoc est, ut explicant interpretes, doctrinam & eruditionem. Qui ergó rationi & fidei consentaneam

Scientia natu maior, minori famularī debet virtuti.

Panis non nullis venenū

Scientia, panis dicitur, quo nutritur virtus.

virtutem,

virtutem, pane ſcientiæ alit, hic, quò magis, hinc Dei ſummè excellentis dignitatem, inde ſuæ conditionis & naturæ vilitatem perſpectam, probatamq; habet, eò profundius ſe coram ejus Divina Maieſtate, proſternit & humiliat: inanem mundi oſtentationem, tantò plùs deſpicit, quantò clariùs, perſpicacibus ſcientiæ oculis, vanitatis ejus latebras videt, & perſcrutatur Vnde quò quis majori veritatis lumine reſplendet, eò ardentiori orationis ſtudio, Divini amoris igne, proximorum ſalutis zelo, accenditur. Nutrit procul dubio talis, animæ ſuæ vires, hoc ſcientiæ corroborante pane, & velut alter Helias, in fortitudine cibi iſtius, ambulat uſq; ad montem conſummatæ Perfectionis. Quòd ſi verò quiſpiam, eodem eruditionis ſuæ pane, propriæ æſtimationis alat appetitum: ſi alicujus honoris ſpē, aut turpis lucri deſiderium nutrit, ſi faſtu elatus, & per inane mundi, ſublimè volantes, neſcio quas imaginationes, alit: accipitri iſte, venenatum panem porrigit, ſeipſum hoc toxico virulenter necat. Neque hæc eſt vanæ imaginationis allegoria, ſed præ oculis etiam noſtris, acta ſæpius tragædia. Plurimos enim in Religione vidimus, qui cùm ſcientiæ pane, vires ſtabilire, robur ſibi & animum, ad arduam Perfectionis viam, addere debuiſſent, ſemetipſos veneno ſo eiuſdem ſcientiæ uſu, veluti accipitres prædæ cupidos, peremerunt. Nos, ſi alieno volumus ſapere malo, huc vires, & animos intendamus, ut

Doctrina, interdum vitia nutrit, & multos perdit

mus, ut

mus, ut ingenij talentum, & scientiæ donum, similesq; aliæ animi dotes, nos à suo largitore Deo non avertant, sed ad ejus obsequium, & virtutis augmentum trahant, & alliciant. Mitto bona fortunæ, & consultò prætereo: non quòd ista Dei quoque dona esse ignorem, sed quia hanc levem nimis Deam, talium dispensatricem fortunam, pridem despeximus: divites ejus gazas, & honorum fasces, nihili ducimus: ut sancto nostro Patri morem geramus, qui in tertio humilitatis suæ gradu, constitutus, vult nos ad maiorem Salvatoris nostri imitationem, potiùs pauperiem, contemptum, & insipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & æstimationem quærere, etiamsi par laus, & gloria Dei, ex alterutro foret.

Fortunæ bona, negligi debent.

Venio ad ea, quæ sunt ordinis supernaturalis, Dei in nos liberalissimi dona. Porro in ea beneficiorum serie, primum locum obtinent, infinita Christi Domini Merita, quibus virium nostrarum debilitas sufficienter suffulta, quidquid est, in via Perfectionis oneris, aut difficultatis, facilè superare potest Typum, & umbram, rei exhibet Iacob Patriarcha, qui matris consilio, de domo paterna, in remotiorem Mesopotamiæ regionem expeditus, cùm inde dives opum, domum regrederetur, gloriabundus dicebat: *In baculo meo transgressus sum Iordanem, & ecce cum duabus turmis regredior.* Gen: 32. Scio SS. Patres in hoc peregrinantis Patriarchæ

Bona supernaturalia.

Crux & merita Christi, robur nostrũ.

baculo, Crucem Christi, meritis ejusdem solidita-tam, considerare, & dicere solitos: quòd quemadmodum peregrè profectus, & prosperè redux *Iacob*, omnem itineris sui felicitatem, illi, quo innixus ibat baculo, attribuebat: ita nos in hac perfectionis quâ gradimur via, non aliunde vires, robur & subsidium habituros speramus, nisi à Cruce, & meritis Salvatoris nostri: adeo ut cum Apostolo (si quæ obstet difficultas) dicere possimus: *Omnia possum in eo, qui me confortat*, fortiter tantummodò Crucem Christi apprehendamus; tenuesq; vires nostras, infinito meritorum ejusdem robore confortemus: & nihil adeo arduum, aut difficile nobis ocurrere poterit, quod meritis Christi adjuti vincere nequeamus. Quodsi adhuc inter gratias Dei, ex ijsdem meritis promanantes, numero plurimas, valore infinitas, omnem spem & fiduciam nostram conijciamus, ad præfixam Perfectionis metam non ibimus, sed curremus, festinato passu. Nam si credimus viæ hujus plurimùm gnaro, & individuo comiti nostro, Thomæ à Kempis, *suaviter*, inquit ille, *equitat, quem gratia Dei portat*. Adsit modo nobis gratia Dei, & jam non lento, nec pedestri passu, sed concitato, instar equitis velocissimi cursu, viam mandatorum consiliorumq; Dei curremus. Quanquam ita Dei nostri Bonitas constituta est, ut gratiæ ejus nusquam nobis deesse possint, quarum longam seriem, & diversa nomina recensent Theologi,

Gratia Dei, maximum perfectionis adiumentum.

logi, dum alias Prævenientes, alias Subſequentes, has Excitantes, illas Cooperantes eſſe volunt. Si noſtris relinquimur viribus, ne unicum quidem in via virtutis paſſum, facere nos poſſe ultro fatebimur, ſed Dei gratiâ & auxilijs adjuti, rurſus cum ſtrenuo viæ hujus curſore, quem modo nominavi Apoſtolo Paulo dicemus: *Non ego, ſed gratia Dei mecum.* Quanta verò foret iſta felititas noſtra, ſi Adiuvantem Dei Gratiam demerendi modus nobis contingeret, certè beneficentiſſimus earum largitor Deus, voto & ſenſu Eccleſiæ ſuppliciter exorandus eſt, ut ad hoc æternæ ſalutis iter, noſtras rebelles etiam, compellat voluntates.

Gratia Vocationis.

Poſtrema ordine, prima appretiatione, ſunt illa Dei in nos beneficentiſſimi dona, quæ Bonitas ejus religioſæ vocationi noſtræ, voluit eſſe propria. Omnia ſi recenſerem, dies me hic, & verba deficerent: ergò cum ſingula nequeo, aliqua breviter attingo. Primum illud occurrit, quòd per felicem, Deo vocante religionis ingreſſum, multa quibus mundus abundat, peccandi pericula, & graviter delinquendi occaſiones propè infinitas, evaſimus. Quis enim mundo deditus, inter epulas temperantiam, inter pocula ſobrietatem, inter arma manſvetudinem, inter negotia devotionem, inter lites concordiam, inter detractores famam, inter tripudia compunctionem, inter impudentes, verecundiam, integrè inviolatèq; ſervaverit? Iam vitiorum

Subtractio occaſionis ad malum, grande eſt bonum.

Mundus vitiis plenus.

colluviem, quâ inundat mundus, quis satis enumeret? breviter illam sed graphicè depingit Bernardus: *Vidi ego, inquit, aliquando quinque viros, quidni phreneticos arbitrer? Primus siquidem buccis tumentibus, marinam masticabat arenam. Secundus sulphureo adstans lacui, exhalantem teterrimum fœdissimumq; gestiebat haurire vaporem. Porro tertius fornaci incubans vehementer accensæ, micantes scintillas hiantibus excipere faucibus lætabatur. Quartus super pinnaculum templi residens, levioris auræ spiritum, aperto attrahebat ore, & si quò minus influere videretur, flagello sibi ventum ipse ciebat, ac si totum speraret aerem deglutire. Quintus seorsim positus, ridebat cæteros, ipse quoq; ridendus, & maximè. Proprias enim carnes, incredibili quodam studio sugere laborabat.* Quibus Emblematibus, mellifluus Doctor, varia peccatorum mundanorum genera descripsit. Nam primus ille cupidos, secundus voluptarios, tertius iracundos, quartus ambitiosos, quintus de rebus suis gloriantes, exprimunt. Quibus omnibus, & singulis criminibus, nos Dei bonitas subtraxit, cùm ad immunem, ab ejusmodi vitiorum monstris, religionis portum deduxit: ubi animum per votorum nuncupationem, Deo arctiùs adstrictum, ab omni malorum incursu munivit. Sanctis regularum legibus circumscripsit, ut si ea integra inviolataq; esse voluerimus, nullum ad nos cupiditas aditum, nullum ambitio accessum,

nullam

nullam voluptas viam inveniet: cælestium verò donorum, copiam, angustia cordis non capiét.

Iam, ex frequentiori orationis, & Sacramentorum, ac mortificationis usu, cæterisq; usitatis in religione virtutibus, quanta in nos emanāt emolumenta? dum ego dicere, ac ne cogitare quidem valeo, S. Bernardum religiosæ vitæ felicitates ad compendium redigentem, sæpius auditum, sine fastidio libens audio. *Nonne* (inquit ille) *hec est regio sancta & immaculata, in qua homo vivit puriùs, cadit rariùs, surgit velociùs, incedit cautiùs, irroratur frequentiùs, quiescit securiùs, moritur confidentiùs, purgatur citiùs, præmiatur copiosiùs.* Quod dum in se affatim experiretur, celebris ille rerum nostrarum scriptor, P. Petrus Ribadeneira, quoties in laudem religiosæ felicitatis suæ excurreret, *Magnoperè*, aiebat, *Divinæ bonitati me obstrictum esse agnosco, quòd me à mundi abstractum periculis, in sanctam domum suam admiserit, idq; maturè anno ætatis 14, priusquam innocentiæ terminos excessissem. Post Deum potissimam obligationis partem debeo S. IGNATIO, qui mihi adfuit, & veluti manu, in gloriosum hunc successum duxit, cujus beneficij magnitudinem, tanti facio, ut nunquam futurus sim ingratus, immo optarem, ex animo mihi occasionem offerri, ut in testificationem amoris mei in illum, membratim in frusta dissecarer*, quibus verbis docet, quantis Dei donis, convictus

Ex orationis, & Sacramentorum usu, magnus in religione fructus.

P. Petri Ribadeneiræ, pius erga S. Ignatium affectus.

religiosus

religiosius abundet. Et hæc sunt, nunquam satis enumerata Dei in nos beneficia, quæ hominem etiamsi ferreus, aut saxeus sit, emolliunt, & ad consummatæ virtutis iter, non excitant, sed impellunt.

ALLOCVTIO V.

Vanus est, difficultatum, in via Perfectionis metus.

HActenus Divinorum beneficiorum multitudine stimulati, propositum Perfectionis iter, alacriter prosequebamur. Et ecce repente obortus nescio quis torpor, cursum cohibet, & ab incæpto itinere mentem deterret: unde quod olim Doctor gentium Galatis in faciem exprobravit, hoc ego à præclarè cæptis despondentibus animis, palam dicere cogor. *Currebatis benè, quis vos infascinavit?* Ad Gal: 5 Quò ille currendi fervor? quò proficiendi in via Perfectionis, animi alacritas cessit? cur promptus in ardua quæq; labor, sensim langvescit? & ferè retro respectat? Iam sanè video, & clarè adverto, quid nos à proposito virtutis cursu retardat, & vix retrorsum cedere non cogit. Metus & horror difficultatum, hic nos deterret, & ultra progredi vetat. Quod quidem terriculamentum, ego maximè

Frequens est, in via perfectionis langvor.

Metus difficultatum, multos deterret.

ximè incipientibus frequens, & usitatum esse, non negaverim, vanum tamen illud, & superatu facile scio: ac etiam ad proterendum pedibus, modum, & animum addo.

Ea est pusillanimis mentis humanæ consvetudo, ut ipsa sibi plena horroris spectra fingat, & somniet; Propheta attestante: *Trepidaverunt timore, ubi non erat timor.* Quòd enim in edomandis passionibus, pusillanimes, in consequendis virtutibus desides reperiamur: inde hoc ut plurimùm provenit, quòd cum passionibus nostris, luctam difficilem & molestam, iter virtutis arduum & horridum, nobis imaginemur: planèq; simili imaginatione frequenter laboramus, quâ laboravit ille hominum ignavissimus, ut de eo refert Proverb: 22, Rex à sapientia commendatus Salomon. Incumbebat cuipiam ignoti nominis homini, iter quoddam inire, invitabatur suscepti itineris utilitate, ac ni fallor, urgebatur etiam imperio, innatâ tamen sibi retrahebaturq; desidiâ, unde & dicebat piger: *Leo in via: & leæna in itineribus, in medio platearum occidendus sum.* Inijciebat quidem ignavo homini, spes commodi stimulos, suggerebatq; ad intra: nî te huic itineri commiseris, lucro illo carebis, negotium haud levis momenti, non conficies: si non tui, sed alieni iuris es? voluntatem præsidis, qui tibi iter istud seriò imperavit, contemnes, feresq; justas, contempti imperij pœnas. At ille ima-

Difficultates in via perfectionis, ipsi nobis fingimus.

ginaria

ginaria quadam, immanium ferarum ſpecie territus, reſpondebat: *Leo in via, & leæna in itineribus,* quaſi diceret: apage omne lucri commodũ, non audio, tam crudele imperium, quod me ſævis ungvibus, dentibuſq; leonum dilaniandum propinat: qui, ſi aliquid magnanimitatis habuiſſet, dixiſſet potiùs: ſit ſanè leo in via, rugiat leæna in itineribus, in medio campo, & inter aperta diſcrimina, virtus exercenda eſt. Non exhorruit olim puſillus licet ſtaturâ, ſævum leonem David, ſed eum, virili robore, ad internecionem uſq; proſtratum necavit. Nolim minor Samſone cenſeri, cui veluti lactentes hædos, iugulare leones, ludus fuit: ibo, & rugientes feras medias diſcerpam Nihil horũ dixit, fecitq; timidus ille, ſed ſolo ferarum aſpectu excors, & exanimis hæſit. Quo ſuo pleno timoris facto, metum, nobis frequenter uſitatum, graphicè expreſſit, Cùm enim in via Perfectionis, variæ tentationes occurrunt vincendæ, cùm animi paſſiones ſuperandæ obſtant, ipſa earum apprehenſione exterriti, non rarò quid ſimilè dicimus: *Leo in via & leæna in itineribus*: cùm ſolâ tentationum paſſionumq; noſtrarum imaginatione perculſi, tantùm animi non habemus, ut eas, in nos ſævientes belluas ſuperemus: gravior nobis in ijs vincendis labor videtur, quàm Davidi, aut Samſoni cum ſuis leonibus lucta. Parvæ plerumq; difficultates, inani nos metu percellunt, & à via virtutis deterrent:

Inſigne Davidis, animi robur.

qui ſi

qui ſi aliquid religioſæ fortitudinis præſto haberemus, omnibus difficultatibus, veluti imaginarijs leonibus, alacres obviam iremus: læti, oblatâ occaſione, inſignem fortitudinem comprobandi. Legimus ætate teneras, & naturâ imbelles, ſolo ſanctitatis robore animatas puellas, non proſilientes tantùm à caveis feras, ſed ex infernali etiam ſpecu erumpentes belluas, leonum draconumq; ſpecie horridas, ſæpiùs ſuperaſſe: nos virili robore aucti, & Divinâ armati gratiâ, tentationum paſſionumq; noſtrarum inſultus, non ſuperabimus? abſit eam, nomini noſtro inuri labem.

In fragili ſexu, magna interdum ſiguit fortitudo.

Hiſtrio ille magis, quàm Romanus Imperator Nero, Primates Imperij familiares ſuos, ſic quandoq; terrere ſolebat, alebat cicurabatq; leones, quibus excuti dentes, & reſecari ungves iubebat: hos inopinatò, caveâ emiſſos, in aulicos ſuos concitabat, qui horrendo beſtiarum rugitu perterriti, trepidabant, vociferabantur, ſuperos ac inferos implorabant: donec tandem ſe metu exanimatos, à feris tamen illæſos, integroſq; viderunt, reſumpto animo, in leones ungvibus dentibuſq; exarmatos, pugnis ac fuſtibus irruebant, & facilè inermem beſtiarum feritatem, flagris etiam impuné cædebant: tales & nos exiſtimemus, edentatos leones, omnes illos, tentationum paſſionumq; noſtrarum, feroces ad ſpeciem inſultus: qui ſi cuipiam ſunt modo terrori, ac formidini, poſt brevem moram, poſtquam

Tentationum inſultus, edētatis ſimiles leonibus.

eis, pro viribus restiterit, vana hæc & viribus enervata, agnoscet esse terriculamenta: ita ut facilè eis prævalere, ac etiam insultare possit, & plexo ex funiculis flagello, omnem vim earum, nullo negotio, procul à se pellet retundetq; Immo faciliorem etiam vincendi modum, eiusmodi tentationū, passionumq; nostrarum feras, per solam consensûs negationem, suggerit D. Bernardus, dum serm. 5. in Quadrigesima ait: *Sub te est, o homo, appetitus tuus, & tu dominaberis illius. Potest quidem inimicus excitare tentationis motum, sed in te est, si volueris, negare consensum. In tua facultate est, si volueris, inimicum facere servum tuum, ut omnia tibi cooperentur in bonum. Ecce enim inflat inimicus desiderium tibi, vanitatis, aut impatientiæ cogitationes ingerit, aut excitat libidinis motum, tu solummodo ne concesseris, & quoties restiteris, toties coronaberis.* Vnde quis non videat? vanos nostros esse sæpè timores, qui tam debiles & infirmos reformidamus hostes, quos solo contemptu vincere, debellareq; facilè possumus.

Solo dissensu, animæ vincũtur hostes.

Parum est, quòd tentationum passionumq; nostrarum luctâ, sæpè frustra terremur: sunt & aliæ, eæq; non paucæ, in via Perfectionis difficultates, quæ magnum nobis iniјciunt horrorem: immo ipsæ, gratiosissimæ alioquin naturâ suâ virtutes, non modicè terrent. Idemq; nobiscum agitur, quod cum illis terræ promissionis exploratoribus numer: 13.

Ipsas, interdũ virtutes esse multis horrori, sunt documento Hebræi

actum

actum est. Expedierat Dux populi Israelitici Moyses, in terram Chanaan, sibi Divino Oraculo, nomine hæreditatis appromissam, lectos de toto exercitu viros, diligenter perlustrandam: obtemperant illi, & iussa capessunt: vident omnia, & explorant curiosè, rebus benè confectis, reduces, ita rei seriem, suo Duci & populo referunt: *Terra revera fluit lacte & melle, ut ex his fructibus cognosci potest: sed cultores habet fortissimos, & urbes grandes atq; muratas. Terra quam lustravimus devorat habitatores suos, populus quem aspeximus proceræ staturæ: ibi vidimus monstra quædam filiorum Enac, de genere gigantæo, quibus comparati quasi locustæ videbamur.* Solas omnino meticulosi homines isti, loquebantur auxeses, immo mendacia mera, & tamen plurimi inventi sunt, de populo Israel, apud quos, verba eorum nimis hyperbolica, fidem invenerunt, unde & dicebant: *Nequaquam ad hunc populum ascendere valemus, quia fortior nobis est.* Sed enim, homines isti præ nimio timore, extra se acti, falsa omnia referunt, & somnia dicunt. Quis unquam credat, terram suos devorare habitatores? aut Hebræos Chananæis comparatos, locustas esse? & tamen illis creditur, & in totis trepidatur castris: initum ad terram promissionis iter, tantùm non deseritur: sunt qui vano timore exterriti, omnem, de terra delicijs plena, curam deponunt, pedem referre in Ægyptum cogitant. Tantùm vani apprehẽ-

ſio metûs, ad heroës illos conſternandos, valuit!

Idem omnino nobis, ad cæleſtis patriæ terram promiſſionis, torrente voluptatis celebrem, contendentibus, ſæpè contingit: qui leves alioquin, & ſolo contemptu dignas repugnantias, inter ſummas adverſitatum & diſcriminum difficultates cenſemus: quibus perterriti, muſcas elephantes putamus De quo multâ edoctum experientiâ D. *Bernardum* ita ſerm: 33, in Cantica audiamus, diſſerentem: *Primordia inquit noſtræ converſionis, primus exagitat timor, quem intrantibus, ſtatim horror vitæ ingerit arctioris, & inſveta auſteritas diſciplinæ.* Ita nimirum incipientibus, timidiori ſpiritu agitatis, quòd vel tantillùm adverſatur carni, mõſtrum omni gigante putatur majus. De quo benè, & chriſtianè Seneca: *Non quia difficilia ſunt, non audemus, ſed quia non audemus, difficilia ſunt.* At ſi quispiam audiat, conſideretq; magni animi Ioſue, aut Caleb: minimè ejuſmodi terriculamentis motus, imperterrita mente, profectò exclamabit: *Aſcendamus, & poſſideamus terram: quoniam poterimus obtinere eam.* Aſſumamus tantùm aliquid animi, & facilè in via Domini, & religioſæ obſervationis curſu, omnia, ſeu difficultatum tela, ſeu reſpectûs humani ſcuta, ſeu paratos in jugulum proprij amoris enſes, ſuperabimus.

Muſcas interdum elephantes, putant incipientes.

Timor arduas facit difficultates.

Experiebatur olim id in ſemetipſo, è Societate noſtra, vir magni nominis, Andreas Spinola: is cum provecti-

provectiori jam ætate, nempe, ut ipsemet humili quodam joco, de se queri solebat, triginta & octo annos habens, in infirmitate, de sæculo relinquendo deliberaret, atq; in partem contrariam, tum valetudinis imbecillitas, tum deliciarum assvetudo, familiæ nobilitas, dignitatis, quam in Ecclesia gerebat, amplitudo, & congestæ opes, deniq; religiosæ disciplinæ difficultas, victûs ratio vilis, & abstemia, incultus vestium usus, & dependens ab alieno arbitrio obsequiosa servitus, multæq; aliæ, plenæ horroris rationes, quasi agmine facto, ad terrorem ei sese offerent, repentè tamen, postquam sibi Divinæ Bonitatis lumen affulsisse sensit, & timore prostratum animum resumpsit: illico omnes illæ timidæ, & diffidentes cogitationes evanuerunt: illeq; redditus sibi, animo penitus obfirmato, ac constanti, adversus illa omnia incommoda permansit, & omnem vani metûs terrorem, fortis superavit: ita ut brevi experiretur cum Augustino, quàm svavè subitò illi factum sit, à svavitatibus, & delicijs mundanis abstinere. Nam cùm antea adhuc sæcularis, nostrorum mensæ interesset, quod amicitiæ causâ, interdum faciebat, multa fastidire solebat, utpote delicatoribus epulis, argenteæ supellectili, & exquisitæ cuidam munditiei assvetus: idem postea, jam societatem nostram ingressus, cùm primùm ad communem mensam venit, omnia ei videbantur longè alia, mantilia nitidissima, patinæ &

P. Andreas Spinola, arduam ab initio vitæ religiosæ austeritatem, risit postea.

tinæ & orbes, quasi ex argento, ipse verò locus, optimo odore fragans, cibi ad palatum, sapidissimè præparati: ita ut nihil apud se dubitarit, omnia illa, præter nostrum morem, parata esse, Rectoris iussu, ad suam videlicet infirmitatem, extraordinarijs eiusmodi delicijs, relevandam. Quapropter de hoc, cum Rectore questus est seriò, quòd ea, in sui gratiam essent præparata, sed cùm omnia communia fuisse agnovit, postea hunc suum errorem, sæpiùs amicis familiariter narravit. Tantùm in eo resolutus, ad austerioris vitæ incommoda, animus effecit, ut vilem insipidumq; cibum, obsoletas squalore vestes, cæteraq; vitæ religiosæ incommda, deliciarum locò haberet. Adesset utinam tantùm nobis animi, ad superandas omnes in via Domini adversitates, nullum omnino in ea difficultatum pertimesceremus metum: quinimmo illud de nobis assereremus, quod olim consummatæ virtutis exēplar, Iob de se dicebat: *Quæ prius nolebat tangere anima mea, nunc cibi mei sunt:* Ita unusquisq; nostrum dicere auderet: quem prius horrebam, sapit mihi vitæ severioris rigor, quâ nuper terrebar, iam delector abnegatione, superabundo gaudio, in omni tribulatione, cujus vel ipsum perhorrescebam nomen. Tales erant, magni animi Patres nostri, qui commodis omnibus, populari famâ, & humanis respectibus spretis, per obvios quosq; labores, & difficultates, per opprobria & pericula, perfectioris vitæ

Patrum nostrorum, magna in arduis fortitudo.

ris vitæ conficiebant iter. Nos pudeat, leviorum difficultatum, ſolam perhorreſcere umbram.

Sed quid mirum, puſillanimes animos, varijs adverſitatibus, in via perfectionis terreri? cùm ipſe etiam, gratæ, intuentium oculis virtutes, multas parvi animi mentes, inſolito horrore percellant: ita, ut quid ſimile eis contingat, quod olim Octaviani Auguſti bellatoribus, narrat Dion: lib: 43. contigiſſe. Arctâ obſidione cinxerat dictus Imperator urbem Salonitum, jamq; ad deditionem urbis, incolas propè adigebat, cum interea illi, inſolito uſi ſtratagemate, plures de medio ſui matronas, turpatâ & horrida larvis facie, promiſſo & inhorreſcente capillitio, veſtibus atris induunt, manibus faces, & tædas porrigunt ardentes, & ita eas per intempeſtæ noctis ſilentium, urbe expediunt, quas pone, milites ſeqvuntur armati. Vix iſta, ad horrorem inſtructa ſcena, in oculos Romanorum venit, rati, omnem infernalium furiarum catervam, & ſpectra dæmonum, erebo egreſſa adventare, ingenti perculſi timore, terga vertunt, & fugam capeſſunt: fæminæ larvas indutæ, incendia ſpargunt, armati milites hoſtem fugientem ſecuti, cædunt, & mactant, fit cædes, & ſtrages, ipſe Octavianus fugâ, cum grandi nominis ſui dedecore, elapſus, quòd confictas ad ſpeciem muliebres furias, extimuerit. Reperiuntur & in religioſæ militiæ caſtris, non abſimiles, riſu digni heroes, qui naturâ pulchras, &

Infamis Octaviani Auguſti metus.

ſpecioſas

Aliqui gratiosas naturâ virtutes, velu ti erebi furias horrent.

ſpecioſas formâ virtutes, veluti truces furias imaginantur ſibi, dum humilitatem cultu ſqualentem, paupertatem viſu aſperam, caſtitatem vultu pallidam, & ſui afflictatione marcidam, mortificationem flagellis, cilicijs, catenulis, cæteriſq; ad torturam inſtrumentis horridam, intuentur. Vnde monſtra quædam arbitrati, timore perculſi fugiunt, ad ſæculum pedem referunt, dæmonis mancipia fiunt: qui ſi miram virtutum venuſtatem, & gratiam, ſub hoc aſpero, ad extra cultu inſpexiſſent, magno earum deſiderio tenerentur.

Apoſtoli, Chriſtum phantaſma arbitrati, exhorruerũt.

Chriſtum quondam ſuper fluctus maris ambulantem, Apoſtoli phantaſma eſſe putaverunt: vel ut alij legunt, veluti monſtrum exhorruerunt, at poſtquam in ejus notitiam venerunt, mira eos conſvetudinis ſuæ ſvavitate, Dominus virtutum recreavit: *I*dem planè nobis uſu venit, quòd enim virtutes, velut horrendas ſpecies, primo aſpectu timeamus, ex eo provenit, quòd earum decus & pretium neſciamus. At poſtquam (ut eſt blanda humanarum mentium conciliatrix virtus) ſe in noſtram notitiam & affectum, uſu & conſvetudine inſinuaverit, ſingulari animum replet voluptate: ita ut nullas difficultatum adverſitates exhorreſcat, cui ſemel virtus accidit ad palatum.

S. P. Ignatij magna animi fortitudo.

Verùm jam rem totam, S. Patris noſtri IGNATII documento, concludamus. Iniverat & ille remiſſo mundi vanitatibus nuntio, arctioris vitæ ra-

tionem.

tionem. Sed quæ, & quanta, à via perfectionis, deterrentium difficultatum agmina obviam habuit, quis satis recenseat? Recurrebat in animum, illa quam deseruerat bellicæ laudis dulcedo, per quã, & nomen inter bellatores grande, & immensas opes facilè colligeret. Inita severioris vitæ ratio, austerâ deterrebat facie tristi, & dejecto in terram vultu, percellebat oculos, mundi contemptrix humilitas: longo jejuniorum usu squalida, flagellis & cilicio horrida, lingvarum & cavillationum aculeis exposita, mentem horrore implebat patientia: squalebat vilis cultu, tenuis victu pauperies, incutiebat timorem emacida vultu castimonia: plena omnia erant horroris: minimè tamen ille, ad hæc expavit, aut animo concidit: quinimmò magno virtutis incensus studio, omnes difficultatum obices facilè superavit: ita ut ei ad gustum etiam acciderit, acerbissima quæq; tolerantia, ut de eo Vaticanum loquitur Oraculum: *Mirum est, quas obiq; locorum ærumnas, ac ludibria devoraverit, asperrima quæq; & vincula & verbera, pæne ad mortem usq; perpessus, quibus tamen longè plura pro Domini sui gloria expetebat.* Quæ omnia solius Divini honoris, & virtutis gratiâ, invicto faciebat animo. Nos si Ducem nostrum sequi, ut par est, voluerimus, misso vano, adversitatum timore, nullum laborem arduum putabimus: sed virtutis suavitate illecti, omnia poterimus, in eo, qui nos confortat.

Timor Dei, viam Perfectionis ineuntes, ducit & custodit.

BEnè est, quod posito vano & inani pavore, viam Perfectionis securi agimus. Sed ergone tamen omni soluti metu, arreptum perficiemus iter? Avertat eam à nobis mentem, & intentionem Deus. Facessat procul, pereatq; ille metus, qui nos, veluti instructâ ad terrorem, difficultatum acie, progredi vetat: sed Sanctus Divini Numinis Timor, adsit in via nobis individuus comes, ille nos ubique custodiat, ille nobis monstret iter, ille dirigat gressus. Absit à servis Dei timor humanus, non enim aptus est Divino obsequio, qui temporalibus minis perterretur, sed absque Timore Dei, ne unum quidem virtutis passum, movere fas est: ille enim omnes hostium à nobis arcet incursus, ille conservandis integrè invigilat virtutibus, lapsos per lubricum erigit, alios, ne labantur, fulcit, & sustinet: ut benè de eo B. Laurentius Iustinianus cap: 5 pronunciaverit: *In veritate reperi, nihil tam esse efficax, ad acquirendam virtutem, ad promerendam gratiam, retinendam recuperandamq;*

Timoris Dei, utilitates.

& adipi-

& adipiscendam gloriam, quàm si quis inveniatur, coram Deo ambulare simpliciter, & non altum sapere, sed ipsum timere. Vbi sanctus iste Doctor, omnium bonorum nostrorum Authorem, virtutum & cælestium donorum conservatorem, itineris nostri Ducem & Custodem, vult esse Dei Timorem: sequamur tantùm Ductorem nostrum, plurimis ab eo cumulandi, bonis.

Timor Dei, in via Perfectionis, dux & custos est.

Misera satis humanæ sortis conditio est, quæ nulla, seu corporis, seu animi bona, integra & intacta, ab hoste habere potest, immo omnium malorum patet incursibus, & rapinis: nisi se, suaq; pervigili custodiâ tueri, ac conservare velit. Quid homini, corde magis intimum? quod undiq; ossibus, carne, & nervis, veluti naturæ propugnaculis, habet circumseptum, & tamen istud quoq; vitale depositum, solerter custodiri debet: ut Divinum, Prover: 4. Effatum monet: *Omni custodiâ serva cor tuum.* Dentibus & labijs, velùti muro & antemurali, hominis lingvam munivit natura, & tamen ori suo, ponebat custodiam, Regum fortissimus David. Quis mundi coronatorum Salomon, securè capiet somnum? nisi lectum ejus sexaginta fortes, aut integra etiam castra custodiant? Iam verò ad tuendas conservandasq; divitiarum gazas, quam custodiarum diligentiam, humana non adhibet, avida opum solertia? ita ut non armatos tantum milites, sed dracones etiam pervigiles (si commentis crede-

Homo maximè custodiâ indiget.

 re fas

re fas est) ijs apponat custodiendis. Quodsi caduca & temporanea rerum pretia, natura & industria, ita diligenter custodit humana: æternùm perennatura animæ sanctitas, & Divinarum gratiarũ pretiosæ opes, quam demum custodiæ requirent solertiam? Huc animum, & vires intendamus omnes, ut ijs tuendis, & conservandis parem adhibeamus custodiam. Scio vitæ spiritualis Duces & Magistros docere, virtutes Christianas, & à fortiori religiosas, sanctitatis nostræ, & gratiæ Divinæ, nobis liberaliter collatæ, custodes pervigiles esse: in quarum centuriatam aciem, dum oculos conijcio, inter omnes, Timorem Dei, maximè huic muneri adverto opportunum. Fuerit sanè politicum dogma illud: Rerum pessimus custos timor. Sanctitatis nostræ, Divinarumq; gratiarum thesaurus, nulla virtus felicius, Timore Dei tueri & custodire potest, cui semper extitit, optimus custos metus.

Timor Dei, custos optimus

Clariùs id intellecturi, ad terrestrem illum paradisum, mentis oculos referamus. Singulari certè vitæ sanctitate, in illa pietatis palæstra, vivebant protoplasti parentes nostri, ita ut in religiosis etiam claustris & cætibus, vix aliquid perfectius animo concipere queas. Tota illorum vita continuis rerum Divinarum meditationibus occupabatur, erat legum exactissima observatio, animi mundities summa, cogitationes omnes, cælo defixæ, rationis cum Divina voluntate consensio, perfectissima.

Primorum Parentum, in Paradiso felicitas.

Videndos se illos exhibebant Beatarum Mentium spiritus, Divinitatis illapsu Numen seipsum ingerebat, ut benè de ijs disserit S. Gregorius Papa. *Panis*, inquit, *eorum, fuit visionis Divinæ delectatio, verbi Dei satietas, internæ quietis gaudium, Angelorum societas, amor Dei, iubilum spiritûs, contemplationis suavitas, securitas mentis, præsentia Creatoris.* Memini, D. Bernardum, Religiosum cætum, paradisum appellasse: dubito tamen, num aliquis religiosi huius Paradisi incola, seu sanctitatis perfectione, seu gratiarum copiâ majore floruerit, quàm primum illud par hominum, in paradisi ascéterio constitutum: & tamen de illis debellandis, ac omni sanctitate spoliandis, invidus animarum hostis, minimè desperavit. Sed quâ tandem ratione, sanctissimam vitæ eorum speciem, non solùm imminuere, aut deformare, verùm etiam penitus abolere aggressus est? quem modum industriamq; adhibuit? ut eorum vitæ integritatem, voluntatis rectitudinem, Divini amoris ardorem, extingveret, & à continuo cælestium meditandi studio avocaret: Non ille à summi boni cultu primos parentes nostros revocare, non ad secessionem à Deo inducere, non summum Legislatorem criminari, quòd tradito homini orbis universi Imperio, unius pomi usu interdiceret, non ad temulentiam, aut rationi dissonas voluptates pellicere, attentabat, non otio illos indulgere volebat: sed solùm vim pavoris infringe-

Quâ ratione animarum hostis, homines in Paradiso aggressus est.

Timor Dei, à primis Parentibus amotus, omnium malorum causa.

infringere, minasq; mortis, quam eis vetiti pomi gustus, esset allaturus, elevare contendebat: dum suggereret: *Nequaquam morte moriemini*: quod postquam persvasit, non ultra moratus, victor abscessit: ubi enim animum fæminæ metus reliquit, protinus fructûs vetiti, cupido incessit, atq; unà odium adversus legem, contemptus pœnæ, oblivio deniq;, ac neglectus Conditoris, cæteraq; vitiorum monstra, facto velut agmine irruperunt: ipsumq; adeo virum, ablato mortis metu, in suas partes pertraxerunt: ita ut ambo, pomum Deo anteferre, atq; ad ipsas arboris radices, iustitiam originalem abijcere, promissæ felicitatis præmia conculcare, imperio, quod in omnia animantia habebant, sese abdicare, non dubitârint. Vnde liquidò constat, tamdiu parentes nostros, primævum innocentiæ decorem, vitæq; sanctimoniam, integrè cõservasse, quàmdiu eis, Dei vindicis & mortis metus præsens adstitit: at postquam eum, versutus hostis, parentibus nostris ademit, gravem innocentiæ sanctitatisq; jacturam subire eosdem fecit, ac demum ipso paradiso frustravit: ut benè dixerit Cassianus, *Custodia salutis, Timor Dei est.* Ite jam, obortis lacrymis, Divino destituti Timore, miseri è loco voluptatis exules, in regionem calamitatis, & miseriæ! nobis documento futuri. Timorem Dei, si præsto adsit, innocentiæ dotes, & sanctimoniæ opes custodire, & tueri: at veró, si pulsus animo cedat, illico omnia experimur interire. Testes

Teſtes rei, quam aſſero, nos ipſi ſumus. Quid enim nos in hoc, religioſæ vocationis noſtræ paradiſo detinet? niſi judiciorum Dei, & mortis æternæ timor: qui ſi vel tantillùm è recordationis memoria abſceſſerit, illico omnes viæ religioſæ labores, dulces olim ac ſvaves, poſtquam moleſtos ac difficiles reddiderit, etiam ex ipſo religionis paradiſo eijcit, & expellit. Quid enim quæſo, cauſæ poſſunt afferre illi, religionis & datæ Deo fidei deſertores? niſi quia non erat Timor Dei ante oculos eorum. Vnde optimè Tertullianus: *Horremus*, inquit, *terribiles Dei minas, & vix à malo avellimur, quòd ſi nihil timeremus, omni licentiæ frena laxaremus.* Vnde, audeo & ego dicere, non duraturam diu in nobis vitæ integritatem, ſi eam, à timoris ſocietate, removerimus. Demus fidem & B. Laurentio Iuſtiniano, iterum dicenti: *Timor odit vitia, virtutes cuſtodit, noxias ab ingreſſu cogitationes repellit clava terribili, videlicet memoriâ æternæ pœnæ.*

Defectus Timoris Dei, è religioſæ vitæ paradiſo multos, eliminat.

Timor Dei, odit vitia, virtutes cuſtodit.

Præclarum, rei hujus in noſtris annalibus legimus documentum. Naſcente noſtrâ in Hiſpanijs ſocietate, ſocij nondum benè ætate adulti (neq; enim mater adhuc tenera, filios poterat habere grãdævos) cæterùm omnes virtute maturi, ſtrenuam pietati dabant ubiq; operam. Frequens illis erat, cum omni hominum genere conſvetudo, & perſpecta vitæ integritas: unde res ſuſpicionem non nemini movit, medicarum herbarum potentibus ſuccis, illo-

cis, illo-

Timor Dei, herbæ instar medicæ, castimoniam conservat.

cis, illorum contineri castimoniam, quæ in medijs periculis tuta versaretur. Lapsus per ora optimatum sermo, brevi ad Philippum rumor pervenit: IGNATII socios, herbæ cuiuspiam arcanâ virtute, continentiam conservari, frequentioribus itaq; sermonibus indies celebrabatur herba castitatis, his motus Rex Philippus, accersitum ad se familiarem sibi Patrem Antonium Araozium, interrogat: num veri speciem res habeat? quod audiam homines vocationis vestræ, herbæ cuiuspiam usu, integerrimæ continentiæ conservare famam. Tum Araozius, optimâ usus occasione: omninò, inquit, ita res se habet, ut ad aures tuæ Maiestatis delatum est: quod audiens Philippus, magis miratus, ait: quodnam istud herbæ genus, & nomen est? Respondet Araozius: herbam hanc esse nostræ societati perfamiliarem, & planè usvalem, nec lectu difficilem, sed ubiq; ubertim provenire, nomen verò herbæ, Timor Dei est: quo responso plus Pater docuit, quàm Rex quæreret. Subrisit enim tantùm, cognovitq; optimus Princeps, Timorem Dei contra omnes eiusmodi incontinentis animi pestes, efficacissimum esse antidotum. Præbet facilè assensum dictis, iterum Tertulianus, gravis antiquitate Doctor, dum lib: de Præscriptionibus cap: 43 ait: *Vbi Dei metus, ibi gravitas honesta, diligentia attonita, cura sollicita, omnia casta.*

Sed jam

Sed jam è terrestri Paradiso, unde eum Timoris Dei florem decerpsimus, & de pedestri viâ, ad navigium nos, idem Dei metus, fessos invitat: ut reliquum itineris, per liquidum maris elementum, vecti conficiamus. Rem arbitror non vacare mysterio, quod hominum patientissimus Iob, Timorē Dei veluti tumentes pelagi fluctus, in sua sibi imaginatione statuerit: sic enim cap: 31 loquitur: *Semper quasi tumentes super me fluctus, timui Deum.* Sed quid obsecro, Timor, cum tumescente fluctibus oceano, similitudinis habere potest? Rem Religiosissimus Doctor & S. Papa Gregorius, ita explanat: Contigerat forté, Beato huic Pontifici, naufragantem è vicino spectare onerariam, videbat fervere ventis mare, ingruere procellas, decumanis fluctibus navim concuti, malum ventis quassari, proram ad saxa allidi, puppim undis obrui. Ecce verò in tanto rerum discrimine positi nautæ, omnibus oneribus, onerariam certatim exonerant, pretiosis etiam opibus non parcunt, cistas & sarcinas, argento & auro onustas, in furentes pelagi vortices, festinatim proijciunt: tum & causam, tantæ divitiarum jacturæ, facilè assecutus S. Doctor, ita lib: 21. Moral: cap: 12 ait: *Cunctæ res in despectum mentis veniunt, amore vivendi, cum enim fluctus, eam, quam deferunt mortem minantur, nulla tunc navigantibus rerum cura, ea ipsa quoq; ex navi proijciunt, pro quibus longas navigationes susceperunt.*

Timor Dei, æquor est

Metus uenit, opes eripit.

Quodsi mortis, in corpore solum obeundæ metus, tantùm efficit, ut avari alioquin homines, perdendæ temporalis vitæ, timore perculsi, pretiosas opes, in turbidum mare perituras jactent: quantò plus cura & industria humana, ne anima æternùm intereat, conniti debet, soletq; nos documento sumus, & in nobis experimur ipsi. Quid enim quæso nos eò impulit? animumq; induxit? ut fortunas amplissimas, ætate integrâ, & florente, rebus secundis, spebusq; maximis pleni, procul abiecerimus? eccur commodorum, opum, honorum jacturam libenter fecimus? nihil puto cunctati respondebimus: operæ pretium nobis visum esse, rerum omnium temporalium jacturâ, salutem æternam in tuto locare; verbo: Timor mortis æternæ, id in nobis effecit, ut rerum copiam, inopiâ, otia laboribus, epulas ieiunijs, vitæ licentiam ac libertatem, alienæ voluntati parendi studio, byssum cilicio, permutaverimus: dum ipsas etiam opum ac honorum spes, in turbulento fallacis mundi pelago, demersimus: eodem S. Papa Gregorio, sic attestante: *Nam veluti tempestate deprehensi, pondus navis abijcimus: quando ab oppressa mente, desideria terrena removemus.* Quia sicut tempestas cogit ad merces, in mare proijciendas, ut vita servetur: ita Divinus Timor, impellit ad bona temporalia abijcienda, ne spiritualia amittantnr. Hæc omnia, multoq; etiam maiora præstat laudatus Timor

Timor Dei, divitias nos spernere facit

mor humanâ mente receptus. At si, vel ad minimum temporis punctum, eum quispiam à se relegaverit, protinus proiectas mundi resorbet vanitates: ut ex eadem, quam mente versamus, navigatione videre licet. Contingit enim plerumq;, illas ipsas naves, ex quibus pretiosa in profundum jaciebantur onera: ubi primùm mare detumuit, plenis velis eo recurrere, unde paulo ante, projectis oneribus, ad littus profugerant, eoq; loco anchoras jacere, quo mercium suarum jacturam fecere: illic contis & uncis, demersas extrahere sarcinas, & licet fluctibus humidos, corrososq; pannos, pro viribus recuperare. Quod dum perpendo, movet me tam repentina mutatio, ita ut exclamē, eosq; quos ita sollicitos, in requirendis suis opibus, nuper in profundum jactis, interrogem. Quid hoc rei, boni viri est? nonne vos ipsi estis? qui non ita pridem, pretiosissimis quibusq; mercibus vestris, navem exonerastis? auro argentoq; graves arcas, in fluctus projecistis? opes & gazas omnes placandis procellarum vorticibus objecistis? Ecquid caussæ est? quòd tanta laboris contentione, projectas in mare, miseras naufragij vestri reliquias, jactarūq; mercium quisquilias, seriò colligatis? postquam pelago ebur, aurumq; donastis. Sed in promptu, habent illi responsum, dicuntq;: Malaciæ, placidæq; auræ, id tribuendum est; quæ dum pristinum timorem, à nobis removit, ad colligendum amissas o-

Maris tranquillitas, avaritiæ occasio est.

 pes,

pes, animum adjecit. Metus mortis, opes nobis è manibus eripuerat, jam tranquilla securitas, facit nos reposcere easdem.

Ad sanitates mundi redeũt, qui Timoris Dei obliscũtur

Annon idem inter nos, usu venire solet? heu quoties accidit! ut illi, qui in ipso sancti Timoris æstu, paternas ditiones & hæreditates, à se proijciebant, prædiorum pretia in egenos distribuebant, auri nitorem generoso contemptu, in oblivionis pelago mergebant, post liminium verò temporis, eadem repetunt, domos pagosq; tanquam naufragij sui tabulas, probrosis litibus, fædisq; pactionibus vindicant, se ipsos, curis sæculi, veluti tumentibus fluctibus, avari immergunt, auri sacra fame exagitati, nulla salutis discrimina timent. Quæ sanè omnia, vel consopiti, vel exulantis ab animo Timoris, damna sunt; & opprobria. Meritò proinde vir justus, & timoratus Iob dicebat: *Semper quasi tumentes super me fluctus, timui Deum.* Si quidem Divini metûs procellæ, animum à rerum cupiditate retrahunt, & gravaminibus conscientiam exonerant. Iam verò blandientis auræ flatus, & læta securitas, impellit in desideria multa, & inutilia quæ mergunt homines (ut ait Apostolus) in interitum, & perditionem. Quare cum tantis nos cumulet emolumentis, adscitus in societatem itineris nostri, Timor Dei, pulsus veró animo, extremis miseros afficiat malis, quis eum non perpetuum sibi volet esse ductorem, atq; viæ comitem. Immo verò unus-

Timor Dei, conservandus est.

rò unus.

rò unusquisq; nostrum, dum percipit regium vatè, ita psallentem: *Timete Dominum omnes Sancti ejus, quoniam non est inopia, timentibus eum.* Psal: 32. pleno pij affectûs sensu, cum eodem dicet: *Particeps sum ego, omnium timentium te. Quoniã beatus vir qui timet Dominum, in mandatis ejus volet nimis:* immo non tantùm volet, sed volabit etiam, nam si quis, certè Divinus Timor, addit currentibus alas.

ALLOCVTIO VII.

A sæva latrocinantium peccatorum crudelitate, Dei Timore protegimur.

PRovidè satis, factum esse arbitror, quòd viam Perfectionis ingressi, in societatem itineris nostri, Timorem Dei adsciverimus; quasi futurorum præscij, quantùm nobis constanti gradu pergentibus, in arrepta via immineat periculi. Quis enim non videt? & experitur? omnes viæ hujus semitas, ab infesta latronum turba, circumquaq; esse obsessas. Sed quis iste latrocinantium prædonum furor, in nos invehitur? Equidem ego plures effuso cursu contra nos festinare, jam è vicino adverto, ac etiam de specie agnosco. Prodit eos indicatq;

Vita nostra, plena hostibus

catq; S. Gregorius Papa, dum Homil: 11. in Evangelia monet: *In præsenti vita, quasi in via sumus, quâ ad patriam pergimus, maligni autem spiritus, iter nostrum, quasi quidam latrunculi obsident.* Et non diffiteor quidem ego, tartareos spiritus illos, animarum nostrarum sævos & crudeles esse prædones, quorum unusquisq; ab initio homicida est: illorum vel ipsa horrenda visu species, si in oculos incurreret, unumquemq; ipso intuitu, subitò exanimaret Iam verò nocendi hominibus aviditas, tãta illis inest, ut nunquam exsatiari possit. Sed sunt magis adhuc crudeles, ipsisq; sævis dæmonibus, humano generi longè nocentiores hostes: qui hominem aggressi, bonis omnibus spoliant, excruciant, trucidant. Porrò prædonibus istis, peccati nomen est. Quid enim magis in hominem desævire, & crudelius latrocinium exercere potest? quàm defacto sæviant, exerceantq; crudelitatem peccata: à quorum crudeli latrocinio, nisi nos, individuus viæ nostræ comes, Timor Dei protegat, de bonis, & vita animarum nostrarum actum est. Fidem dictis facilè dabimus, postquam & peccatorum crudele latrocinium, & Timoris Dei efficax patrocinium, perpenderimus.

A peccatorum hostilitate, Dei Timore protegimur.

Quantis opibus, & divitiarum thesauris, hominum animas spoliare, ac prædari peccatum soleat, humanæ mentis capacitas, nequit satis comprehendere. Certè solius Divinæ, hominem sanctifican-

Peccatum, omnibus bonis, homines spoliat.

ctificantis Gratiæ, tantum est pretium, ut nihil eorum, quæ cæli terræq; ambitu continentur, cum ea conferri possit, si Authorem eorum Deum exceperis. Finge enim tibi hominem quempiam, eo corporis robore, eâ oris dignitate, & ingenij præstaniiâ præditum esse, ut cæteros omnes magnis post se relinquat intervallis. Samsonem fortitudine, Absolonem venustate, sapientiâ & opibus superet Salomonem. Terris ille & Regnis omnibus dominetur, maria temperet, & æstus regat, quamvis insolentes: immo si voles, in æthera cælestesq; machinas potentiam suam exerceat, habeat ius in superiorum orbium motus, habeat in manu fulgura, & fulmina, omnem in eum mundi dominatum trāsferamus. Demus præterea, illum esse thaumaturgum, & mirabilium operum patratorem, qui altiori collustratus lumine, futura prænoscere & prænunciare valeat, & levi manûs attactu, è tabido corpore morbos depellat, immo solâ corporis umbrâ sanitatem perditam, viresq; reparet, mortis convellat repagula, vitaq; functos, vitæ, & luci restituat, montes imperio transferat, cæterisq; innumeris polleat donis, & dotibus. Magna hæc fateor, & ad commendationem illustria: inferiora tamen ijs dotibus ac ornamentis, quibus anima hominis, vel unicâ Divinæ gratiæ stillâ adspersi, condecoratur. Nam *bonum gratiæ* (ut ait D. Bonaventura) *majus est, quam bonum naturæ, totius universi.* Qui enim gra-

Gratia Dei, omnibus bonis creatis potior.

Peccatum gratiam Dei tollit.

nim Gratiâ Dei potitur, Deo ipso bonorum omnium inexhausto fonte fruitur. Quod tamen adeò grande, & inæstimabile bonum, peccatum homini eripit, dum eum pretiosissimo Divinæ Gratiæ thesauro, velut crudelissimus prædo, privat, & spoliat. Cuius rei, Evangelicus ille viator, triste nobis exhibet spectaculum. De quo ita Æterna Veritas Lucæ 10 ait: *Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum, & plagis impositis, semivivo relicto abierunt.* Qui luctuosus viatoris, à latronibus excarnificati casus, quid nisi, miserabilem animæ illius conditionem exprimit, quæ à crudeli peccatorum suorum rabie, Divinæ Gratiæ pretiosâ veste, & divite donorum supernaturalium thesauro, spoliatam se, graviterq; sauciatam ingemiscit.

Adam, omnium ditissimus, ad extremam devenit inopiā

Si mihi ad eam quæstionem: Quis hominum ab orbe condito, felicissimus ditissimusq; fuit? respondere incumberet: ego non Cræsum, aut Mydam quempiam, non celebrem opibus Salomonem, aut alium, similem ei orbis Monarcham, sed Protoplastum primumq; Parentem nostrum, in statu innocentiæ constitum, ditissimum fuisse censerem: non solùm ex ea ratione, quòd solus, sine æmulo, toti dominaretur mundo, & omnium divitiarum, quæ orbis continentur ambitu, heres ex asse foret: Sed potissimum ex eo, quòd originalis Iustitiæ, & Divinarum Gratiarum dives viveret. Cæterùm,

postquam

poſtquam hic, orbis univerſi Dominus, in prædatricem peccati poteſtatem devenit, illico omnibus exutus bonis, immo ipſâ etiam pretioſiſſimâ innocentiæ veſte ſpoliatus, eò inopiæ redactus, eſt ut unius arboris folijs, miſerâ ſatis lacernâ, nuditatem ſuam veſtire cogeretur, & factas ad ſceptrum manus, transferret ad ligonem: ita omnium egenus, ut poſt regales epularum delicias, in ſudore vultûs, terræ colonus, modico pane, vix arceret famem: ut taceam acerba ſauciatæ conſcientiæ vulnera, veluti aperta, in triſtes gemitus, ora: cuius dolendi, in nos quoq; paternæ hereditatis iure, devoluti infortunij, nemo alius author, niſi ſævus peccati furor, velut horrendus prædo.

Similem, ſortis ſuæ vicem deplorabat & ille, qui contra eundem, per oculorum ſuorum aditum, immiſſum hoſtem, omnibus Divinæ Gratiæ ſpoliatus opibus, dolenter querebatur: *deprædatus eſt animã meam.* Caſſiodorus urbem quandam ſatis populoſam ingreſſus, admirabundus dicebat: *Quid hoc Deus bone rei! furcam ego vacuam, & urbem plenam latronibus video:* cui (ut ego facilè aſſequor) multa peccatorum congeries, crudelem latronum turbam repræſentahat: quæ miſeros mortales, in ipſa urbis frequentia, palam deprædabatur. Sed quid ego, hominum vile naturâ genus, ab eiuſmodi prædonibus dirè tractari deploro? cum in ipſos etiam immortales ſpiritus, non minus deſæviant, & cæleſtes illos

Caſſiodorus, maximos latrones, peccata appellabat.

illos Principes, omnibus exutos opibus, è sublimibus cælorum palatijs, in profundum abyssi detrudāt. Et terrenæ quidem habitationis nostræ, silvestre desertum, à crudeli peccatorum latrocinio infestari, quid mirum? cum cælestis etiam patriæ feliciores incolas, eadem prædatrix audacia invasit, unde multos immortalium spirituum thronos, ac principatus, omni divitiarum copia, ac splendore spoliatos, ad miseram redegit inopiam. Eminebat inter eos ille, cuius operimentum, omnis lapis pretiosus adornabat: quot in eo Divinarum Gratiarum dona spectabantur, tot inæstimabilis pretij, resplendebant amethisti, & adamantes. Verùm isto etiam gemmis radiante paludamento, latrocinantis peccati malitia, Principem Angelorum exuit, naturæ pretium, superantes Divinæ Gratiæ dotes, ademit. Verùm ut quid nos veteres infelicitatis rapinas, quas peccati sævitia patravit, in memoriam revocamus? cùm recentia similis latrocinij spectacula, præ oculis habeamus.

Etiā Angelos paccatum divitijs spoliavit

*Parum est, quod in lata & spatiosa, quæ ducit ad interitum via, hominum sæculi licentiam sectātium animas, peccatorum malitia infestat, spoliat, & trucidat. Illud magis dolendum, quòd Deo etiam sacratas, in arcta & strictori perfectionis semita, religiosas mentes, cælestibus donis exuat, vulneret, & perimat. Nonne Divino cultui, arctius adstricta fuit illa, digna lacrymis, celebris in Canticis

Quanta peccati in religiosos sit crudelitas, pia est documento anima.

ticis Salomonis, pia anima? & tamen ab hostilibus eiusmodi prædonum injurijs, immunis non erat? Abundabat illa spiritualium divitiarum copiâ, induebatur bysso & purpurâ, fulgebat auro textâ veste charitatis, resplendebat murenulis aureis vermiculatis argento, tota ubiq; sparsis ardebat gemmis: quæ omnia ornamenta eius, Gratiarum Dei, virtutumq; dotes, affatim exprimebant. Sed eheu! hæc etiam pretiosa decora, hostibus cessêre in prædam: nam multis affecta iniurijs, ita ornamentorum suorum iacturam deplorat: *Percusserunt me, vulneraverunt me, tulerunt pallium meum.* Sed quinam isti prædones, adeò crudeles fuere? qui bonam & innocentem animam, pugnis & vulneribus cruentare, pretioso vestium apparatu spoliare, audebant? Peccatorum eam crudelitatem, & rapinam fuisse, apud sacros Interpretes, indubitatum est. Quodsi in piam, & Deo dicatam animam, tantùm peccati malitia valuit? quid in cæteras etiam religiosas mētes non præsumet? Atq; utinam, proprio nobis id non constaret exprimento! quam & quantam, bonorum nostrorum iacturam patiamur, ab eodem crudeli peccatorum latrocinio: sed aliam, longè diversam experimur sortem. Neq; verò attinet, ut ego hìc singula recenseam detrimenta, nobis ab hostilitate delictorum nostrorum illata, quæ uniuscuiusq; notitia, habet in comperto. Sunt quibus non pretiosum tantùm Divinæ Gratiæ pallium, sed vestes

etiam religiosas, hæc crudelitas detraxit: ut taceam lethaliter saucias multorum conscientias, ereptum per iniuriam ius beatæ hæreditatis, & succensum excruciandis miseris hominibus, æternitatis rogum. Quæ quidèm, congesta in unùm malorum acerbitas, non verbis tantùm recenseri, sed ne lacrymis quidem, tota æternitate manaturis, satis defleri potest. Monstrum esse dicunt, viri perfectò spiritu pleni, lethale in religioso peccatum, & meritò quidèm, nam horrenda in eo, causat damna & infortunia.

Vnde benè, non minus eruditione, quàm sanctitate clarus, vir magni spiritûs P. Ioannes Nerebergius dicebat: *Pejus est, uni peccato obnoxium esse, quàm omnes dæmones tolerare, corpori suo infessos:* nam ipsi etiam infernales spiritus, quamvis omne suum robur, contra nos exercent, nihil nobis incommodi afferre possunt, nisi in societatem sui furoris, malitiam peccati adsciscant. Vnde, magna illa sanctitatis nomina, & invicti Heroes, plus unius peccati crudelitatem, quàm omnes mundi ærumnas, ac ipsas etiam infernalium potestatum furias, formidabant. Magnus ille pugil Paulus Apostolus, omnes huiusmodi ærumnas, quasi ad certamen & duellum provocabat, dum glorianter diceret: *Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?* Verùm tota hac æru-

Tolerabilius est à dæmone, quàm a peccato esse obsessũ

Sancti nihil, præter peccatum timebãt.

hac ærumnarum legione, minimè perterritus, etiam infernales principatus ac potestates, cæterasq́, erebi furias, contemptui habebat, dum fidenter addebat: *Certus sum, quia neq́, mors, neq́, Angeli, neq́, Principatus, neq́, alia creatura, poterit nos separare à charitate Dei* Quam animi magnitudinem, admiratus Ioannes Cluniacensis Tomo 7 ser. 67 ait: *Omnia provocavit, de solo peccato tacuit:* quasi diceret? Quid causæ est? quod cum S. Apostolus, omnium ærumnarum, creaturarum, immo infernalium etiam furiarum, centuriatas legiones, audacter ad certamen provocaret, ipsum peccatum lacessere non ausus, ne quidem nominavit Quæ in tanto Heroe insolita formido, illa se tuetur ratione: quod à peccati malitia, humana fragilitas, & superetur facilè, & torqueatur supra modum acerbè. Simile (ut alios taceam) & fortitudinis specimen, & timoris exemplum, fuit eiusdem Pauli Apostoli eximius cultor, & Enconiastes, oris aurei Doctor, qui cùm nullos mundi terrores timeret, solum perhorrescebat peccatum. Dum enim Eudoxia Augusta, graves illi intentaret minas, quod suæ consiliorum iniquitati obsisteret, ita illi respondisse fertur, *Frustra me Regina terres, Chrysostomus nihil nisi peccatum timet.* Quantùm hoc Deus bone! crudele malum! quod fortissimi Heroum, solum & unicum pertimescebant, non ignari: nihil esse peccato, & ferocitate potentius, & crudelitate atrocius.

Inter

Inter eos itaq; adeo validos, & crudeles animarum nostrarum prædones, cùm iter nostrum prosequi debeamus, quantùm nobis animi, & virium debet superesse, ut eorum immane latrocinium evadamus. Actum esse de nobis existimemus, nisi nos ille, quem viæ huius comitem adscivimus, Timor Dei protegat, defendatq; . Cui quis nesciat, tantùm inesse virium, ut omnem peccatorum rabiem, sistat & comprimat. Mira mihi semper, & perceptu non facilis, visa est illa, viri secundum cor Dei adhortatio, dicentis: *Irascimini, & nolite peccare.* Neq; enim satis capio, quâ ratione, ira à peccato coerceat? cúm & ipsa, inter seriem peccatorum recenseatur: nisi fortè Regius Vates, eius sensûs fuerit, quòd animi naturâ fervidiores, & cholerici, non ita facilè peccatis succumbant: sicut eis succumbere solent, complexiones flaccidæ, & phlegmaticæ. At enim experientia, aliud planè docet. Videmus enim fervidos illos spiritus, faciliùs in iram, & cupiditatis flammas effervescere, quàm lenes affectu mentes. Scio, quòd Divi Basilij ore. ira cos virtutis appelletur. Mentis enim fervore, ad omnes heroicæ virtutis actus acuimur. Novi, Interpretes, prædicta Psalmi verba, ita explanare: *Irascimini, & nolite peccare:* hoc est, cùm insurgunt pravi, & rebelles motus, qui sunt initia, & radices peccatorum, irascimini naturæ vestræ corruptæ, & resistite fortes. Veluti enim, cum quispiam

Timor Dei, noster est, à peccatis protector.

Peccatis, irascendum est.

piam, hoſti vehementius iraſcitur, pugnis eum, & verberibus cædit: ita ſi quis ſuam rebellem, contra ſe ſentiat carnem, iuſtè iratus, plagis eam afficiat multis, & velut hoſtem perpetuo proſequatur odio: ut faciebat ille, qui dicebat: *Caſtigo corpus meum, & in ſervitutem redigo.* Talis enim ira, omni lenitate melior, & ad arcendum peccato aditum opportuna.

Rem compertam, quiſquis propriâ habet experientiâ, ultrò fatebitur Pſaltem congruè dixiſſe: *Iraſcimini & nolite peccare.* In Hebræo legitur: *contremiſcite, & nolite peccare.* Vnde facilè quivis colligere poteſt, quòd Timor Dei, uſq; ad tremorem concutiens oſſa, latrocinantem peccatorũ malitiam retundat, & debellet: ut facilè aſſentiens ait D. Bernardus: *Validus & vehemens eſt ſpiritus timoris, ad reſiſtendum peccato.* Rei quam aſſero, teſtis eſt luculentus, & inſigne documentum, præclaræ virtutis adoleſcens, gentis Hebrææ decus, Ioſeph: qui in periculoſo illo conflictu, & lubrico pudoris certamine, licet detracto per vim pallio, è manibus impuræ prædactricis profugit, integram tamen innocentiæ veſtem, cæteraq; virtutum ornamenta, ſolo Dei protectus Timore, victor è pugna retulit. Metuebat enim ille vindicem ſceleris Deum, cum diceret: *Quomodo poſſum hoc malum facere, & peccare in Deum meum.* Id vel maximè D. Hieronymus, ſanctæ illi animæ, quam in ſpiritu inſtru-

Periclitanti Ioſepho, Timor Dei ſuppetias tulit.

ritu inſtru-

ritu inſtruebat, diligentius inculcabat, dum ei ita in ſuis monitorijs ſcripſit: *Onuſta incedis auro, latro tibi vitandus eſt. Nolo tibi venire ſuperbiam de propoſito, ſed timorem.* Quaſi diceret: es tu quidē ſponſa Chriſti, Divini Amoris auro, & pretioſis virtutum gemmis adornata, ſed quò pluribus reful- ges ornamentis, eò magis prædæ avidos habes un- diq; infeſtos latrones: quorum inſidias & conatus, nonniſi ſolius Timoris Dei adjuta ſubſidio, eludes & ſecura evades. Quare cum tanta vis, contra o- mnem peccatorum nequitiam, inſit Timori Dei: ejus protectionis beneficio, crudeles iſtos latrones, feliciter evadamus.

ALLOCUTIO VIII.

Leves culpæ, gravium ſunt cauſæ malorum.

POſtquam grandiores offenſionis ſcopulos, ſu- mus demoliti, reſtant, munitiora quidem illa, multùm tamen curſum noſtrum retardantia offen- dicula, de eadem perfectionis viâ amovenda. Quid enim refert, maiores ſaxorum obices, ne graviter impingas, ſubmoviſſe? ſi minores ſilices, & lapil- li, viam aſperant, & veſtigia cruentant? ac quod inde ſequitur, ultra progredi non ſinunt. Porro in

viâ Perfectionis, minora hæc, profectûs nostri impedimenta, vitæ spiritualis Duces, ac Magistri, dicunt esse minutiores defectus, & culpas veniales, quæ esto viatorem, letihaliter collapsum, non collidant, multùm tamen à profectu impediunt, & retrahunt: immo sæpè parvitatis suæ contemptores, ad interitum usq; offendunt, Vt benè de illis dixerit Angelicus Doctor: *Impedimenta spiritualis profectûs, sunt peccata venialia: per illa enim retardatur affectus hominis, ne promptè feratur in Deum.* Gravius illud est, quod de ijs asserit S. Augustinus, dum ita in expositione Psalmi 118 loquitur: *Adversus majora vigilantibus, quædam incautis minora subrepunt, quæ singula, si nos non conterunt, omnia tamen acervo obruunt.* Ex quo patet, ab hisce etiam minutioribus offendiculis, grãde nobis imminere periculum. Demus considerandis eorum discriminibus operam, & sic, quævis minuta, solita in grandia excrescere mala, vitare conabimur.

Veniales culpæ, periculosi sunt in via perfectionis scopuli.

Grande inprimis malum, quævis minutissima etiam venialis culpa infligit animæ, ad similitudinem Creatoris sui conditæ, & Divinarum Gratiarum venustate, ad stuporem præditæ: dum ejus speciem naturâ & gratiâ mirè decoram, inficit & deturpat. Rem ut clariùs mentis nostræ obtutu intueamur. ponamus ante oculos, viatorem formâ venustum, & facie decorum, vestibus pretiosis, cæ-

Quantùm peccata venialia, detuepant hominem, patuit in anima, à Solomone descripta.

 terisq;

terisq; ornamentis insignem, inter grandia & minora, scopulorum saxa cursu contendentem. Non ille alliso ad petram capite, cerebrum fundat, non cervicem ad scopulum frangat, Sed in asperos silices, & præacutas testas lapsus, facie impingat, rursus quidem ille, se in pedes erigit, & attolit vultum: sed saucium & fædè deformatum. En illa, grata ad illecebram oculorum facies, multo sangvine pluit, crebro vulnere hiat, livore tumet, monstrum horrendum, non hominem gratiosum refert. Vestium nitor, & elegantia, luto, & cruore respersa vilescit: atqui non in grande saxum, totâ mole impegit, sed in minutos, verùm præacutos lapillos, lapsabundus cecidit, quantum tamen, ab hisce etiam minutis damnum, & dedecus retulit! ita, ut qui nuper mirâ oris venustate, omnium in se rapiebat oculos, jam deformis, horrori sit intuentibus. Ita omnino multis in sanctioris Perfectionis via, contingere solet. Quid sunt enim grandia peccatorum crimina? nisi fatales scopuli, & grandia saxa, ad quæ si impingas, graviter concussus, lethali casu occumbis Minora verò errata & veniales culpæ, sunt veluti parvi quidem, sed asperi, & præacuti silices & lapilli, qui conscientiam vulnerant, decoram animæ faciem deformant, & pretiosum gratiæ sanctioris amictum, fædè deturpant: ita ut cælestis ille Sponsus, & Rex Potentissimus Christus Deus noster, animam minoribus etiam

peccatis

peccatis deformatam, videre horreat: & abominetur.

Documentum rei, est illa celebris in Salomonis hymenæo sponsa: quæ, quousq; integrum animæ suæ nitorem retinuit, grata semper oculis spōsi cælestis fuit: cujus ille venusto recreatus aspectu, sæpè in ejus elegantis formæ laudes excurrens, dicebat: *Ecce tu Pulchra es, formosa mea, Amica ea mea, & macula non est in te.* Posteaquam verò hæc eadem infelix anima, in minora quidem illa, graviter tamen decorem suum lædentia, nescio quæ offendicula, incidisset: propter quæ denigratam se, & fœdè vulneratam ingemisceret, illico, nauseabundos sponsi sui oculos, à se avertit: ita ut cujus nuper delectabatur aspectu, deformatam, ne intueri quidem, citra abominationem, sustineret. Vnde, ne sibi in oculos ampliùs incurreret, à suo eam abigebat aspectu, dum indignabundus diceret: *Abi post vestigia gregum tuorum, pasce hædos tuos.* Quasi diceret, facesse ab oculis, spectrum non anima, quæ contemptâ rationis lege, in belluinos degenerasti mores, inter bruta & pecudes commoreris. Divino indigna conspectu & præsentiâ: horror est oculos, conijcere in hanc tuam deformitatem. Neque verò sola & unica, tam miseræ sortis fuit hæc anima: habet plurimos hominum, infelicitatis suæ consortes: quorum, cum diu, multùmq; sanctioris gratiæ venustate, insignes animæ, Divinis gratæ es-

Animæ culpis venialibus infectæ, horrori sūt

ſent oculis, poſtquam eum interiorem, mentis ſuæ decorem, levioribus etiam nævis deformarunt: horrori, & abominationi eſſe Deo cæperunt. Immo ſi humanis etiam oculis, deformitas animæ, quamvis minoribus vitijs deturpatæ, patere poſſet, tanto horrore hominem concuteret, quantus ad eum interimendum, ſufficiens eſſet. Cujus rei conſcia, ſancta illa anima, Beata Catharina Genuenſis, Deum precata eſt, ut ſibi in extremo mortis agone, omnium potiùs dæmonum ſpectra, cernenda exhiberet, quàm minimam peccati ſui maculam. Id enim ſi animæ, Deum ſincerè diligenti, perſpicuè intueri detur, futurum ajebat: ut mox in pulverē redigeretur. Vnde eadem, cùm interiori luce, aliquando colluſtrata didiciſſet, quantum malum eſſet peccatum veniale, tantus illicò æſtus, cor ejus inceſſit, ut videretur diſſolvi, & in fruſta diſcerpi, ſi in ſe, vel unam ejuſmodi maculam advertiſſet, immo mox obrigeſcens mortua concidiſſet. Confirmat idem è primorum Patrum noſtrorum decemviratu, pietate & eruditione inſignis P. Alphonſus Salmeron, qui multa, quam allegat authoritate fretus, aſſerit: *Si quem Deus permitteret, videre peccata ſua, etiam leviora, ſicut ea intuetur ipſe, mox homo ille, ruptis præ horrore præcordijs, ſenſibus & vitâ deſtitutus, areſceret.* Immo Lorinus præclarus Divinæ ſcripturæ noſter Interpres, non dubitat, acerbius ipſâ gehennâ tormentum eſſe, fædiſſimam ſuorum peccatorum formam intueri. Quod-

Quodsi cæcucientes hominum oculos, tantò horrore venialis etiam malitia, perstringit? quid mirum, Deum visu perspicacissimum, animam ita inquinatam, à suo conspectu arcere. Rei quam asſero, testis est omni exceptione major, immo maximus Ecclesiæ Doctor S. Augustinus qui serm: 41. de sanctis ita sensum suum enuntiat: *Venialia, nostrum decus exterminant, & animam inquinant, eamq́; veluti quibusdam pustulis, & quasi horrendâ scabie, deformem faciunt, ut eam in conspectum sponsi cælestis, aut vix, aut cum grandi confusione, venire permittant.* Quare cum ita minores etiam culpæ, humanos Divinosq́; oculos, suâ offendant fæditate, quis earum turpitudinem non perhorrescet? quis militiam non detestabitur? quis, non potiùs, omnium rerum creatarum jacturam facere? quàm vel levissimam ejusmodi labem, quæ tantam in se vim mali continet, in animum admittere præsumet?

Peccata venialia, homines à Dei conspectu arcent.

Et quia ita naturâ, usuq́; comparatum est, ut gravitatem offensæ, æquè gravis comitetur pæna. Sentiunt eam duram naturæ legem, etiam minimæ mortalium culpæ: nam uti magnam Deo creant offensam, ita in grandem pariter excrescunt pænam: quæ illis humano, Divinoq́, iudicio infligi solet. Leve omninò fuit, illud delictum, Regis Saul filij Ionathæ, dum paululum mellis delibasset: quod in eo, latæ legis extenuabat ignorantia: & tamen à

Gravem peccatis venialibus deberi pænam, multa docent historiæ

Rege

Rege & Parente, capitis damnatus est. Certè & illud Ananiæ ac Saphiræ mendacium, venialis culpæ metam non excesserat, uti cum Augustino, censent pleriq; magni nominis Doctores: & tamen Principis Apostolorum sententiâ, subitâ morte ambo mulctati sunt. Approbant humanum iudicium, in castigandis levioribus culpis, & Beatorum spirituum mentes, è quibus fuit ille Angelus, à quo S. Francisca Romana, ob exiguam temporis moram, inutiliter transactam, gravem excepit alapam. Sed nemo severiùs leviores culpas, quàm Dei Iustitia castigat, quibus eluendis, piacularem ignem, flammis infernalibus, per omnia parem, non æternum quidem illum, in multa tamen tempora duraturũ, succendit. Experitur etiamnum, ejus pænæ gravitatem, Religiosus ille, è familia D. Dominici, de quo Heroldus, ejusdem religionis scriptor memorat, quòd ob suam in explendis pænitentijs negligentiam, usq; ad diem extremi judicij, flammis purgatorij adjudicatus esset. Æquè horrendum, & illud est, quod Petrus Damianus memoriæ prodidit, Religiosum quendam, quòd in solitis sibi precibus, ad solenne illud carmen, *Gloria Patri*, in signum reverentiæ, capitis inclinationem negligeret, marmoreæ columnæ fuisse alligatum, cum cuius ingenti pondere, centies interdiu, totidem vicibus noctu, ad profundissimam totius corporis inclinationem, continuò cogebatur, quo supplicij genere, tantum

Igne purgatorij leves culpæ puniuntur

tantùm se affligi referebat, ut gravius tormentum apud inferos, vix reperiri crederet. Sed quid ego, pauca hæc commemoro, quorum plena extant ad horrorem, gravium volumina scriptorum. Quæ omnia claro sunt documento, magnam, minimis etiam culpis, inesse vim malitiæ: quæ tam gravi supplicio, & exquisitis ad horrorem, castigatur tormentis, ab æquissimo rerum Arbitro, & Iudice Deo.

S. Pater Ignatius leves etiam culpas, graviter puniebat.

Noverat benè, Divino affatim illustratus lumine, B. Pater noster, grande in quibusvis minutis latere malum. Libet aliqua rei huius documenta in memoriam revocare. Contigerat B Patrem, in quosdam è nostris, ad januam confabulantes incidisse, unde indignatus loquacitati, nec non temporis iacturæ, jussit eos acervum lapidum, in proximo situm, ad summam ædium contignationem, sine cunctatione transferre. Gravius illud est, quod refert Petrus Ribadeneira, & plures alij testantur, levibus interdum erratis, graves statuere pœnas, eũ in more habuisse: quod patuit inde: Sanciverat Ignatius, illam tot subsequentium Generalium ordinationibus, & Congregationum Decretis, approbatam legem, ne nostri, graves alioquin matronas, remoto socio, adirent, & alloquerentur. Contigerat unum è Patribus, optimum senem, contra legem latam, simplicitate magis, quàm dolo, deliquisse: quod posteaquam ad notitiam S. Patris pervenisset, graviter istud, senilis simplicitatis factum, vindicavit, nam

vit: nam coactis in unùm aliquot Patribus, hominem productum in medium, verborum asperitate coarguit, & tamdiu in se flagellis animadvertere iussit, quàmdiu, orsi à quinquagesimo, singuli Psalmum unum recitarent. Idem IGNATIVS (ne quis obscùri nominis homines tantùm, in officio eum cõtinuisse credat) Laynium ipsum, hominem, cui parem, in Europa Societas non habebat, absolutæ virtutis & eruditionis virum, gravi nihilominus, & severo correxit imperio. Relatum fuerat S. Patri, concionantem ad Divi Iacobi in urbe Laynium, iecisse dicta, quibus aliquorum Principum vitia, quamvis subobscurè tangi, ac perstringi videbantur: quod cum ab IGNATII prudentissima disciplina longissimè abesset, redeuntem Laynium, ad januam domûs præstolatus, adducto, interrogat supercilio. Vellétne in Societate perseverare? quâ interrogatione improvisâ Laynius, nihil quidem sibi conscius, reverentiâ tamen tanti viri, in quo & legitimum in se imperium, & nescio quid Divini inesse sentiebat, non mediocriter conturbatus, respondit: id sibi fixum animo constanter esse. Tum IGNATIVS, graviter incusans, quod minus cautè locutus, occasionem suspicandi, atq; obloquendi dedisset, publicam subire iussit verberationem: nec Laynius cunctanter exequebatur imperium. Eodem, & alterum illud, Societatis lumen, Franciscus Xaverius agebatur in Indijs spiritu, quo

IGNATI-

tium, hominem clari nominis, & Goæ, apud viros Principes gratioſum in paucis, ſui tamen imperij, minùs promptum exſecutorem, Societate exauctoravit. Imitabatur utrumq; & illud contemptûs mundi, & humilitatis prodigium, toto orbe clariſſimum, S. Franciſcus Borgia, qui regimini admotus, aliquos magni generis, & ſpei juvenes, è ſocietate dimiſit: ob aliquot racemos, in vinea, non ſine cuiuſdam pervicaciæ notâ decerptos. Ita Sancti perfectiq; viri, Divinæ Iuſtitiæ æmulati rigorem, in minores etiam graviter animadvertebant culpas: quòd in illis, plurimùm latere mali, optimè noſſent.

SS. Franciſcus Xaverius & Borgia, ſeverè in minores defectus animadvertebāt.

Parumne homini rationis compoti, ac lumine fidei illuſtrato, mali in ſe continere, minimæ etiam culpæ, videbuntur? quæ ex communi Aſceticæ & Theologicæ eruditionis, Doctorum ſenſu, ad gravia lethalium peccatorum crimina diſponere, ac veluti viam ſtruere ſolent. Aſſertum probat experimentali inductione B. Laurentius Iuſtinianus, dum lib: de vitæ ſolitudine, ita loquitur: *Quicunq; ab otioſis ſermonibus linguam minimè compeſcit, ſæpe in mendacia, detractiones, blaſphemias, turpiloquia delabitur.* Hoc idem ex antiquioribus, gravis Aſceticæ doctrinæ Magiſter, S. Dorotheus ita inculcat: *Vt pernoſcatis, quòd ex minimis, & naturâ vilibus, ad magna & pergrandia contemnenda, perfacilè delabamur. Cum cœperit quiſpiam dicere:*

Culpæ leviores, ad gravia diſponunt peccata.

quid refert, si verbum dixero? quid refert, si modicum extra tempus comedero? quid refert, si in hanc rem oculos intendero? Ex hoc enim, quid est hoc? & quid est illud? quid refert hoc? quid refert illud? mala ac perversa consuetudo admittitur, & imbibitur: & sic ad magna & gravia itur. Quod multis, infelici experimento constat: cùm enim quispiam dicere præsumit: quîd mihi incommodi verbum otiosum parere potest? Minus est, si licentiosiùs rideam & iocer: quid mali subesse potest liberiori aspectui, ac facetiori sermoni? ecce verò audacia talis, magnis sensim assvescit malis, portamq; aperit, quâ ingenuus pudor, & verecundia, in scelus erũpant, & in enormia crimina ruant. Quinimmo magnus Ecclesiæ & S. Doctor Augustinus, ipsam multitudinem, lethalem esse sæpè asserit, dum venialibus culpis, veluti multiplicatis arenæ granis, animam obrui & suffocari, asseverans ait: *Projecisti molem, vide ne arenâ obruaris.* Tiberio Cæsari draco in delicijs erat, quem ipse manu suâ nutriebat, hunc cúm à formicis consumptum esse cognovisset, ab oraculo monitus est: multitudinem caveret. Plinius narrat: in Hispania à cuniculis, in Thessallia à talpis, in Gallia à locustis, oppida & urbes suffosas, & demolitas esse. Immo à culicibus, apibus, & vespis, integros exercitus fusos, fugatosque esse, plurimæ referunt historiæ. Quòd si tantùm, minuta animalcula, in grandes moles possunt valentq;

Parva magnis, exitio sunt.

valentq;? Quid conferta venialium multitudo, in miseras, depravatæ naturæ hominum animas, non poterit? immo verò eas numero obruit, & necat. Quamvis enim (ut communis est Theologorum sẽsus) multa venialia, unum non efficiant mortale: disponi tamen, & quasi manu duci hominem, à minoribus culpis, ad maxima crimina, nemo est qui dubitet: immo omnes, cum Doctore Angelico consentiunt, venialibus, causari dispositivè lethalia.

Et quod maximè horrendum est, cum eodem Theologorum Antesignano, communiter docente: Deo usitatum esse, leviores hominum culpas, grandibus vindicare sceleribus. Cujus calamitatis maximæ vim, experimento percepit, regio diademate redimitus Propheta David. Non excesserat ille, culpæ venialis terminos, quando orationi, ut ego conijcio, dicatum à meridie tempus, somno concessit, quanto tamen scelere, vindicavit in eo, modicam illam somnolentiam Deus, horror est dicere, pudor vetat, etiam cogitare: qui si brevem illam temporis, moram quam sopori indulsit, solitæ orationi impendisset, nunquam eum Divina Providentia permisisset, in tanta labi crimina; quæ multis lacrymis, & rigidâ vitæ austeritate, vix tandem expiaret. Quid inter religiosos cætus, aut frequentatione crebriùs, aut æstimatione leviùs, quàm sacratas orationi temporis particulas, somno, vel otio litare? alijs orantibus altùm indormire, inter leves

Deus minutiora peccata, gravibus punit sceleribus.

Davidis somnilentia, adulterio est vindicata.

id recenſetur culpas: cùm tamen, non unus experiatur David, quantis criminibus, plectit poſtmodum Deus, hoc culpæ genus, ad ſpeciem leve. Non quòd Divina Bonitas, protrudat in ſcelus aliquem, violentâ manu: ſed quia, levioribus offenſa culpis, ſubtrahit auxilium ſpeciale, quo deſtitutus homo, in enormia lapſus ſcelera, ruit præceps, in æternæ perditionis abyſſum. Cùm itaq; in tàm multa & grandia mala, minutæ etiam, excreſcant culpæ: huc curam, & laborem, omni ſtudio admoveamus: ut hæc opinione parva: nocumento maxima, Perfectionis noſtræ offendicula, ſubmota faciamus.

ALLOCUTIO IX.

Grandis eſt, cujusvis ſcandali malitia.

Iter perfectionis, ſcopulis plenum.

INfeſtam nuper latronibus viam, Timoris Dei ope, feliciter prætergreſſi, hodie in plenum, multis & grandibus offendiculis iter incidimus: per ſaxa, & rupes, reptandum nobis eſt. Quis verò inter frequentes ſcopulos iter habens, non facilè offendat & labatur? Ipſe tibi compatitur Deus, inter ejuſmodi offendicula, deplorande viator, unde

& *Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus vijs tuis, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.* Psal. 90. Et debemus quidèm, in custodiam nostri deputatis beatis Ductoribus, immortales gratias, quòd eorum beneficio, & vigilantiâ, multos offensionis scopulos, illæsi transeamus. Cæterùm tamen, quia inter ipsas etiam supportantium Angelorum manus, contingit plerosq; in hæc offendicula, graviter impingere, & turpiter labi: ideo omnem lapidem movere debemus, ut hos offensionis obices (si nos illæsos esse volumus) de via submoveamus. Porro hæc, itinerantium offendicula, non sunt alia, nisi lapides offensionis, & petra scandali· hoc est graviores culpæ, quæ, si ad extra prodeant, & in oculos incurrant, nunquam sine aliorum offensione, & scandalo fiunt. Isti nempè sunt fatales scandolorum scopuli, in quos, non tantùm hominum, mundi vanitatem sectantium, sed religiosi etiam pedes, non raró impingunt, & cruentant conscientiam Hos ergò offensionis lapides, & petram scandali, tollere opus est, ut fiant prava in directa, & aspera, in vias planas: neque enim aliter illæsi trasibimus, nisi hæc obstacula amota faciamus. Quod laboris onus, puto nos non illibenter aggressuros, postquam damna & pericula, ejusmodi offendiculorum, perspecta habuerimus.

Scandala; sunt lapides offensionis.

Quamvis multis, & enormibus, tota hæc quæ

late

Christus scãdalũ graviaddixit supplicio.

latè patet mundi machina, sit hominum referta sceleribus, attamen nulli eorum, aut acerbiùs indoluit, aut graviùs comminata est, Æterna in carne Sapientia, quàm scandalo, dum diceret: *Væ mundo à scandalis.* Gravem omnino, & nocentissimam, hujus criminis malitiam necesse est, quæ adeo triste, & horrendum Væ, ex ore Divino elicuit. Neq; verò tantùm, æquissimus rerum Arbiter & Iudex, in carne humana Deus, dolenter supra sceleris hujus enormitatem ingemuit, sed gravissimo etiam supplicio, idem crimen addixit, dum plenum horroris edictum, in ea verba publicari fecit: *Qui scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei, ut suspendatur mola asinaria, in collo ejus, & demergatur in profundo maris.* Et quis est, quem tam formidabiles minæ, & edicti severitas, non terreat? Noverat Incarnata Dei Sapientia, infinitas scelerum enormitates, genus hominum pervagari, sciebat reperiri maleficia, usurpabat oculis patrata homicidia, non ignorabat, bestijs turpiora intemperantiæ flagitia, audiebat blasphemias, & perjuria. Nullum tamen ex his, alijsq; infinitis facinoribus scelus, tam gravi & acerbo supplicio adjudicavit, quanto crimen scandali affecit: dum illi non quemcunq; lapidem, sed malam gravissimam alligari, & in altissimos pelagi hiatus, demergi ac sepeliri iussit. Nec mirum, cætera enim crimina, præter delinquentem, aut nulli, aut certè, uni & al-

teri,

teri, solent esse nocumento. Malitia scandali, ōmnibus facinus inspectantibus, perniciem affert & ad exitium trahit.

Angelis, fastus, & invidia, occasio ruinæ fuit.

Et ut à cælo, pestis hujus initium sumam, quæro: quid illa clarissima sedis Empyreæ, sidera, immortalium spirituum lumina? extinxit? & veluti fumantes tædis, stagno immersit tartareo: unde prævaricatoribus Angelis, causa & origo interitus? Erant inter eos, affectu ardentes Seraphini, eminebant dignitatis præcellentiâ insignes Throni & Principatus, valebant viribus Virtutes, & Potestates. Excellebant Cherubini sapientiâ, pollebant multis universi, gratiæ & naturæ dotibus. Et quia scientia, multis præsertim juncta præcellentijs, mentem superbo tumore inflat, & mox inflata detumescit: ita & Angelis naturæ, & gratiæ excellentia, mentis elationem, elatio ruinam, acersivit. Semper enim superbos, sequitur gravis, à tergo casus. In livorem alij, ruinam Angelorum conijciunt. Invidebat, aiunt illi, suæ sibi conscia excellentiæ, Angelica cogitatio, humanæ, longè viliori naturæ, eam felicitatem, quòd *non Angelos* (ut ait Apostolus) *sed semen Abrahæ*, esset Verbum Æternum, ad hypostaticam unionem apprehensurum. Vnde cùm hominem, sibi præferri, mens Angelica, non potest conçoquere, rumpitur invidiâ: inde origo casûs, & ruinæ. Verùm aliam textus Scripturæ, interitûs Angelici innuit rationem: dum illa clarissima cæli sidera,

li ſidera, immanis cuiuſpiam draconis malitia, narrat eſſe detracta, quod ita ſcriptor Apocalipticus refert. *Ecce draco magnus & cauda ejus trahebat tertiam partem ſtellarum cæli.* Tantæ nimirum virulentiæ, fuerant primi inter Angelos Luciferi, facta impia, & nefarij auſus, ut non tantùm illius eximium decorem, in horrendum draconis monſtrũ tranſmutarint, ſed plurimos etiam immortales ſpiritus, peſtiferâ ſcandali afflatos malitiâ, traxerint, & detruſerint in interitum

Scandalum finaliter Angelos cælo detruſit.

Neq; verò in Angelos tantùm, ſed in univerſum etiam mortalium genus, venenatus ſerpens iſte, virus ſuum exhalavit: quando parentes noſtros, plenâ ſcandali perſvaſione, à ſui Creatoris cultu, & obſequio retraxit, & in omnes eorum poſteros, eandem peſtem propagavit. Grave hoc, & damnoſum fateor, fuiſſe ſcandalum, quo dæmones humano generi plurimum nocuerunt, ac etiamnum nocere non deſinunt. Cæterùm Sanctus Abbas & Doctor Bernardus, nocentiora hominum, quàm dæmonum, putat eſſe ſcandala, dum ſerm: 1 in ſeptuageſima ait: *Atq; utinam, ſoli impugnarent nos maligni ſpiritus, cum ſuis ſuggeſtionibus, & nihil nocerent homines, perniciosis exemplis, ſvaſionibus importunis, atq; alijs modis.* Qui, ſancti Doctoris, ſenſus, manifeſtè declarat, majoris eſſe virulentiæ, prava exempla, ab hominibus profecta, quàm à dæmonibus ſuggeſta, ad malum incitamenta: unde liquet,

Homines paradiſo ejecit.

Nocentiora ſunt hominũ, quàm dæmonum ſcandala.

liquet, ipſis etiam malignis ſpiritibus, profundiùs hoc, hominum crimen, in pelago inferni, cum mola aſinaria eſſe demergendum. Et quod majus, graviuſq; eſt, quò quis hominum ampliori pollet præcellentiâ, eò faciliùs, ſed & nocentiùs, alios perverſâ agendi ratione, aut avellit à bono, aut impellit ad malum.

Cæcus à Chriſto illuminatus, cur tacere jubetur?

Rem ſtabiliat Evangelica narratio. *In* humanam ſalutem ſollicitè incumbens Redemptor noſter, iter pro more agebat: ecce autem cæcitatis ſuæ tenebris, involutus miſerabilis quidam mendicus, cùm Dominum prodigiorum famâ celebrem, tranſire intelligeret, magnis vocibus ſucclamabat: *Ieſu Fili David, miſerere mei:* non ſtagnet erga me pietas tua, quæ in omnes redundat. Multa tum Chriſtum cingebat undequaq; turba, confertiſſimus undiq; erat populus, ex quibus: *Qui præibant, increpabant eum, ut taceret.* Rem puto non carere myſterio, quòd cum plurimi retro, & ante comites, aſſiſtebant Domino, ſoli tamen priores objurgabant cæcum: *Qui præibant, increpabant eum, ut taceret.* Bonum revera opus, cæcus iſte operabatur, dum Verbi Incarnati laudem prædicabat, & ejuſdem piiſſimam bonitatem, ac clementiam implorabat. Ecquid tamen: inventi ſunt, & quidem ex primis, & cæteros præeuntibus, qui eum objurgarent? laudanti Deum, ſilentium imponerent? os devotioni deditum, vix non pugnis obtunderent? Iam (ni me

mei fallat opinio) assequor, ac pando arcanum. Ideo isti, qui in societate Christi, alios præeunt, cæcum devotioni vacantem, arguunt, quia adumbrat illos, qui cum in domo Dei, alios officio præeunt, ac dignitate præstant, quales sunt Religiosi, ac inter eos, sacro munere insigniti Sacerdotes. Hi enim frequenter alios, seu dictis increpant, seu factis à pietate avertunt, & sæpè aut re, aut voce dicunt: Quò istud triste, ac luctuosum vitæ genus? quò solitaria vita, & hominum fuga? quo indiscreta carnis afflictio, & austera sævities? Quorsum, os homini, ad loquelam datum, tantùm non duriori ferreâ obstrui debet, strictioris silentij sera? utquid ista inopiæ voluntaria egestas? quorsum grave alieni imperij jugum? Atq; ita videmus, magis eos algere, quibus, alios incendere, incumbebat, & impedimentum pietati afferri ab eis, à quibus promovenda erat.

Antiquiores in religione, sunt scandalo junioribus.

Ad rem melius illustrandam, nollem loci hujus, gravissimis, Divinæ Sapientiæ oraculis, assvetam sanctitatem, unius fabellæ narratione profanare: quia tamen, coram suprema sedis Apostolicæ Majestate, in præsentia Sanctissimi Domini Alexandri Papæ Septimi & Purpuratis Patribus, Sacer, & per orbem clarus Ecclesiastes, non pridem vitâ functus, Pater noster Generalis, Ioannes Paulus Oliva, non est veritus, eandem inducere: dabitur & mihi venia, pleni spiritûs Oratoris, & Patris vestigia, in narratio-

Lupus pastorum factus scãdalizatus.

narratione ſequenti Lupus fame urgẽnte, è ſilva progreſſus, venit ad ovile, & clandeſtinè, agnum negligenter ſervatum, ſurripuit: mox celeri fugâ, famem prædâ expleturus, feſtinabat. Cùm ecce cuſtodes, animadverſo infortunio, ad arma conclamant, ſtatimq; omnes citatis paſſibus, feram ſequuntur, ſaxiś, & fuſtibus armati, ac canum latrantium dentibus, belluam impetituri. Lupus tam ingenti ſtrepitu, & armatis undiq́; concurrentibus, exterritus, prædam dimittit, celeriq́; curſu, ſe in ſilvam proripit. Sed brevi, interpoſitâ temporis morâ, primis veſpere tenebris, famis impatiens, rurſus ſilva egreditur, & perceptum è culina naribus odorem, lento, ac latente veſtigio ſequitur: deductus ad tugurium, videt per feneſtræ vitrum, illos ipſos Paſtores, qui ſibi modo primùm, miſeram è famelicis faucibus prædam, tanto clamore, & tumultu eripuerant, clanculum & opiparè epulari: advertit, non tantùm agnum, ſed pingviſſimum etiam armenti vitulum, ab illis devorari, canibus verò pone jacentibus, reſiduum cum oſſibus proijci. Rem admiratus, ſubridens exclamat: O vos præclaros, lupo etiam infideliores Paſtores! unum ego agnellum, ad ſedandam famem ſuſtuleram, & quos contra me clamores, tumultus, ac latratus non ſuſcitaſtis? fuſtibus me veſtris contundere, haſtis confodere, canum dentibus dilacerare contendiſtis. Vos verò ipſi, inſcio hero, in detrimentum ejus,

 non

non unum jam agnum, & vitulum, devoraſtis. Quodſi, plura furta, & ſcelera eorum didiciſſet, plura haud dubiè, ferociens beſtia, in hunc ſenſum ijſdem objeciſſet: ſiccine impij probitatis ſimulatores, ut veſtram probetis fidelitatem, tanto contra me zelo exardeſcitis? ipſi tot furtorum, & rapinarum rei, Parcite in poſterum mihi, ſodales mei, cúm ego de grege veſtro, fami meæ conſulam: quandoquidem & vos, tot pingvia domini veſtri pecora, uſq; ad ingluviem, devoratis. Atq; ita peſſimo Paſtorum exemplo, ſcandalizatus lupus, avidiùs poſtmodum, rapiendis clanculum ovibus, inſtabat, & gregem ferox mactabat.

Etiam Viri religioſi dum alios arguunt ipſi ſcandaloſè delinquunt.

Cujus verò typum gerunt iſti Paſtores? Nos omnino, religioſos & ſacerdotes, notant ad vivùm & exprimunt. Exardeſcimus ſiquidem & nos, ac non raró, ſeu in familiari ſermone, ſeu è ſuggeſtu, pro concione detonamus, fulminamus: contra multa hominum crimina: arguimus illos, qui in religione nobis, ſunt aut ætate, aut ſtatu inferiores, ipſi interea, multa, non minori reprehenſione digna, facimus. Reperiuntur, inter nos, qui fures, raptores, cæteroſq; juſti, & æqui violatores, ardentibus inferni flammis addicunt, & tantùm in ſulphureos vortices, proprijs manibus, non detrudunt: ipſi verò amant, & exercent rapinam in holocauſto: dum ea quæ Deo, ſacramento votorum dicârunt, iterum ſibi vendicant, & uſurpant: quaſi veró grandius crimen fue-

men fuerit alienum peculium depilasse, quàm votum Deo paupertatem violasse? Sunt qui mancipatã avaritiæ cupiditatem, idolorum servitutem, cum Apostolo appellant: ipsi autem crimen ariolandi, & scelus idololatriæ committunt, dum suis non acquiescunt, aut repugnant Præpositis. Fædas in alijs voluptates, æternis cruciatibus destinatas, damnant: sensus interea suos, delicatè, & licentiosè tractant: actiones illorum nullis modestiæ legibus circumscriptæ, loquendi & quidvis effutiendi, ingens libertas. Quæ dum extranei, pariter ac domestici, vident: quid non audent? immo idem sibi arbitrantur licere, dum positos in altiori gradu, graviter delinquere advertunt. Quo criminis genere, quantùm Divina exacerbetur patientia? testis est Sanctus Gregorius Papa, dum ex intimo animi sensu, Hom. 17. in Evan: querulosè ait: *Nullum puto, ab alijs majus præjudicium, quam à sacerdotibus tolerat Deus, quando eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit.* Quales erant illi juniores, Heli Pontificis temporibus, sacerdotes, quorum, grande nimis peccatum, Sacra Historia proclamat, quòd populum à Divino cultu & professione pietatis, pessimâ morum suorum pravitate retraherent.

Non minùs graviter & acerbè, Petrus quoq; Damianus invehitur in quosdam Eremitas, qui cùm aliquando hospitio exciperent virum quendam, Perfectioris

Proselitus factis Eremitarum scãdalizatus.

fectioris vitæ ineundæ studio incensum: sic eum anilibus nugis, & otiosis deliramentis, sic scurrilibus jocis, inanibusq; ludibrijs, licentiâ & levitate agendi, interturbarunt, ut & suum ordinem: ei redderent contemptibilem, & hospitem ab optimo Perfectionis capessendæ proposito, averterent. Quibus, eorumq; sectatoribus, deditis nugacitati religiosis, quadrat illud, quæ Dei Incarnata Veritas, sectæ Pharisaicæ, ita exprobrabat: *Væ vobis scribæ, Pharisæi, & hypocrytæ, quia circuitis mare & aridam, ut faciatis unum proselytum, & cùm factus fuerit, facitis filium gehennæ, duplò quàm vos.* Tantum, malitiæ hujus, alios corrumpentis, virus est, ut plurimos vitiet, & interimat: unde non mirum est, S. Bernardum, contra eam vitij pestem, sic olim declamasse: *Expedit ei, si quis est, qui scandala suscitat in hac domo, in hac sancta, Deo placita, & Angelis ejus admodum grata, ac familiari congregatione, ut suspendatur in collo ejus mola asinaria, & pro suavi jugo, & onere Salvatoris, gravi mole terrenæ cupiditatis humeris ejus impositâ, demergatur in profundum maris hujus, quod est sine dubio, sæculum nequam.* Quasi Apostoli sensu & affectu loqueretur, dicentis: *Vtinam abscindantur, qui vos conturbant!* Veluti enim in humani corporis compage, infectum lue pestiferâ, (quæ gangræna dicitur) membrum, illicò abscinditur, ne virus in corpus spargat, & diffûdat universum: ita in nulla sanctiori communitate,

S. Bernardi contra scandala telum.

tolerari

tolerari possunt, qui, mali virulentiâ exempli, afflant & inficiunt cæteros.

Quod, vel maximè in mystico Societatis nostræ corpore, clarum est. Tolerantur hîc, multi humanæ infirmitatis defectus: verùm si aliquod, corã extraneis, aut domesticis scandalum, erumpat in facinus, præcisa omni morâ, malum avellitur, ne in multorum serpat perniciem. Cum igitur tanta inficiatur lue, & afficiatur pænâ, scandali malitia, omni ope ac industriâ laborandum est, ut eam amoveamus de via. Angelum imitati Apocalipticum, qui (ut de eo Evangelicus Propheta refert) *sustulit lapidem quasi molarem magnum, & misit in mare* Et benè Angelus, non quispiam alius, grandem hanc scopuli molam sustulisse, & in profundum pelagi projecisse refertur: ad tollendos enim lapides offensionis, & scandali, Angelica vi, & virtute opus est. Vnde & Æterna in carne Veritas ait: *Mittet Filius Hominis Angelos suos, & colligent de regno ejus omnia scandala*. Tanti enim ponderis, grave scandali crimen est: ut non humanis, sed Angelicis humeris, & viribus tolli debeat, ne sit offendiculo multis. Ergo, vel itineris nostri fidos comites, & duces, Tutelares Angelos, supplices deprecemur, ut eos offensionis, & scandali scopulos, de medio nostri tollant, vel certè ipsi, Angelis vitæ innocentiâ, & sanctitate similes facti, eosdem Perfectionis religiosæ, grandes scandalorum obices,

Angelicis viribus opus est, ad tollenda scandala.

pro viri-

pro viribus amoveamus: obſecuti Apoſtolo ſvadenti: *Nemini dantes ullam offenſionem, ut non vituperetur miniſterium noſtrum:* ut ſublatis hujuſmodi offendiculis, ſecuriùs iter noſtrum conficiamus.

ALLOCVTIO X.

Seria mortis conſideratio, magnus eſt, Religioſæ Perfectionis ſtimulus.

POſt longa, & aſpera, emenſi itineris ſpatia, inclinata jam ad veſperam, prima profectûs noſtri die, quieti aliquid dandum eſt. Veluti enim cæteri viatores, feſſas longo itinere, recreaturi vires, ad obvium, declinant diverſorium, ut ibi quieti, & refocillationi, datâ aliquâ temporis morâ, corroboratis viribus, reliquum vitæ ſpatium, alacriùs proſequantur: ita & noſtræ, diuturniore curſu, defatigatæ vires, modicam quietis, poſtulant pauſam. Sed quod iſtud hoſpitale erit? noſtræ quieti, & reſtaurandis viribus opportunum? Nullum ego putaverim commodius illo, quod nobis Regius Vates indigitat, dum Pſalmo 48. ait: *Sepulchra domus eorum.* Quaſi dicat, ſi quis viatorum, ad proſequendam virtutis viam, vires ſibi & animum deeſſe ſentit, ad

Sepulchrum, viatorum eſt hoſpitale.

tit, ad

tit, ad tumulos mortuorum, mente, & cogitatione, tantiſper deflectat, ibi, ſi uſquam aliàs, & feſſas reſtaurabit vires, & ad continuandum profectum, novum aſſumet robur. Veritas dicti, non ſolâ dicentis authoritate, ſed multorum etiam experimento conſtat, ita enim fieri videmus, & experimur, quòd langvidis, & torpentibus in via perfectionis mentibus, humanæ mortalitatis ſedula cogitatio, ad ulteriorem profectum, robur, & animum addat. *Ingrediamur* & nos, ſeriæ conſiderationis acceſſu, ſepulchrale diverſorium iſtud, ut reſtaurato, hîc animi fervore, alacriori poſtmodum paſſu, iter noſtrum proſequi valeamus.

Mortis conſideratio, vires reſtaurat, ad profectum ſpiritualem.

Incredibile dictu eſt, quantùm non in ſæculares tantùm animos, ſed in religioſos etiam affectus, valeat aſſidua mortis recordatio, quæ dum in cogitatione viget, mentem ad mores, & vitam ſanctè inſtituendam, allicit. Quid enim eſt, quod nos, divitiarum opes, honorum faſtus, deliciarum ſuavitates, cæteraſq; ſpecioſas mundi illecebras, fecit deſpexiſſe? niſi viva mortis contemplatio? Certè magnus ille ſanctioris ſapientiæ Magiſter, D. Hieronymus, tanti fecit mortis meditationem, ut eam, ad omnes, vitiorum labes eluendas, & humanæ æſtimationis aſpernanda pretia, ſufficere arbitratus fuerit, unde illud tanto ingenio dignum, frequens ei axioma erat. *Facilè contemnit omnia, qui ſe cogitat moriturum.* Neq; enim huiuſmodi hominem

Qui mortem cogitat, facilè contemnit omnia.

minem, à contemplanda Dei pulchritudine, & ſanctimonia vitæ, creaturarum venuſtas, & ſenſuum lenocinia revocabunt. Facilè contemplator mortis, auri ſplendorem, & divites gazas, voluntariæ poſtponet inopiæ, illuſtres honorum titulos, ſuæ poſthabebit abjectioni, ſvavem deliciarum guſtum, procul à ſuis arcebit ſenſibus.

David dum mortem cogitatetiā ab aquæ potu abſtinet.

Qantùm enim, ad infrenandas cupiditates hominum, potens ſit propoſitæ mortis imago, religioſis etiam mentibus, ſit documento, Rex & Propheta David: quem cùm aquæ Bethleemiticæ, vehemens cupido inceſſiſſet, tres, quos in ſuo exercitu recenſebat, Heroum fortiſſimi, deſiderio Regis obſecuturi, vi & armis, per media hoſtium caſtra, apertâ viâ, ad ciſternam penetrârunt, indeq; per eoſdem hoſtiles cuneos, inſolito fortitudinis exemplo, hauſtam, & Regi expetitam aquam, attulerunt. Gratus Rex, allatum accepit potum, non tamen guſtavit, quin potiùs effudit, & libavit eum Domino dicens: *Num ſanguinem hominum iſtorum bibam?* Teneor pernoſcendi deſiderio, quid cauſæ fuerit, quòd magnâ ſiti concupitam, nec minori labore acquiſitam aquam, Regum optimus David, bibere renuerit? Noverat credo optimè ille, quantùm & Divino guſtui arrideret, & inſerviret merito, cujuslibet ſenſualis appetitûs refrenatio: ac proinde ut victoria ſui, & Deo placeret, & præmio gauderet, propinato ſibi abſtinuit potu. Sed hanc

ipſam

ipſam meritoriam abſtinentiam, quis perſvaſit ſitienti? Rem tangit S. Doctor Ambroſius, qui cùm in Apologia David, eandem inſtituiſſet quæſtionem: quid Sanctum Regem impulit, ut ab aquæ percupito potu, ſibi temperaret? reſpondens ait: *Svavitatem bibendi, aqua habere non poterat, quæ propoſito mortis horrore conſtabat.* Vbi S. Doctor, bene, & indubitatè ſentit: periculum illud diſcrimenque mortis, in quod ſe, vitamq; ſuam, conjecerant tres bellatores fortiſſimi, Regi, prorſus omnem appetitum ademiſſe, ad eam, quam ſitiebat aquam? Quodſi, ſolâ cogitatione mortis alienæ, alteratus David, tantopere deſideratum, nauſeavit potum? quid in religioſis mentibus, propriæ mortalitatis, ſeria non efficiet recordatio? nulla omninò illis continget, ſine felle voluptas, nulla ſine nauſea dulcedo.

Expertus eſt eam, cogitatæ mortis efficaciam, inter proſperæ, & adverſæ ſortis alternas vices, poſt turpem lapſum, erectus in ſpem ſalutis, & conſummatæ ſanctitatis culmen, celebris ille Iacobus Eremita, quem, cùm inter continua ieiuniorum, vigiliarum, precationum, cæteraq; mortificatæ carnis præſidia, eremus & ſolitudo, à fœdæ voluptatis inſultu, tutari non poſſent, plenum exeſis oſſibus ſepulchrum, à ſimili incurſu, in poſterum protexit. Cùm enim ſe, ad unam annorum decadem in tumulo, lapſus incluſiſſet Eremita, facilè inter fœtidam cadaverum tabem, non ſolùm contracti

Iacobo Eremitæ magis ſepulchrum, quàm eremus ad ſanctitatē profuit.

ſceleris labem eluit, ſed inſuper, ſepulchrali cinere, ita ſuam perpolivit ſanctitatem, ut non ſolùm perditum Divinæ Gratiæ theſaurum, abundè recuperaret, ſed miraculorum etiam prodigijs inclareſceret. *Ita* ſemper, quamquam omnes, præcipuè tamen affectus religioſos, domicilia mortuorum poſtquam in ijs, cogitationi ſuæ fixam fecerint ſtationem, non ſolùm à valido gravium malorum incurſu tutantur, ſed ad ſublimem etiam ſanctitatem erudiunt, & promovent.

Religioſi teporem excutiũt, qui mortem cogitant.

Nulla major, graviorq; lues, homines religioſos afficere poteſt, quàm ſi primævo fervore ſpiritûs deſtitutos, deſes quidam invadat, occupetq; tepor: talis enim langventis animi deſidia, inertem ad Dei obſequia reddit affectum, ac ſenſim virtutis omnem abſumit vigorem. Cæterùm ſi huic quoq; malo, ſeria mortis adhibeatur recordatio, facilè torpeſcentes langvore vires, ſpiritu ferventiori animabit, addetq; ad alacrem in via virtutis profectum, calcar, & animum. Si quempiam mortalium, certè pervulgatam *illam* in Canticis Salomonis ſponſam, inſolitus quidam inſederat, ac etiam lecto *molliter* compoſito, immerſerat tepor: ita ut cæleſti Sponſo, oſtium ſæpiùs pulſanti, ac ingreſſum inſtanter depoſcenti, omni humanitate ſepoſitâ, inurbanè ſatis reſponderit: *Expoliavi me tunicâ meâ, & quomodo induar illâ? lavi pedes meos & quomodo coinquinabo eos?* Gravis omnino fuerat, hæc

rat, hæc torpeſcentis animæ pigritia, & inurbanitas morum, quæ cæleſtem ſponſum, ad ſe magnâ dignatione accedentem, non admiſit, ne dicam, ab occluſis foribus, cum rubore repulit. Sed enim neſcio, quo, ſubito acta fervore, & alio, repentè afflata ſpiritu: *Surrexi inquit ut aperirem dilecto meo* Vnde quæſo, tam repentina mutatio? quid, modò primùm deſidem, & quietem ſuavem, cauſantem animam, lecto excivit? ad aſſumendas, quas jam exuerat veſtes, induxit? & ad aperiendum pulſanti ſponſo impulit? Pandit ipſa arcanum, dum mox addit: *Manus meæ ſtillaverunt myrrham:* quæ verba videntur cauſam, ſubitæ illius mutationis continere. Nam myrrha ut Gregorius Niſſenus alijq; plures interpretantur, mortis ſymbolum eſt Vnde deſes illa ſponſa, dum ſeriâ cogitatione, memoriam mortis ad mentem revocavit, illico ad majorem Perfectionem, ex deſidiæ lecto ſurrexit, & quæ paulò ante, quodam negligentiæ ſopore ſepulta iacuerat, mortis contemplatione excitata, ad Dei cultum, & Dininis vocibus obediendum, prompta evigilavit: ita credo ſecum ratiocinata: Quouſq; corpori quietem indulgebo? quod brevi, lethali ſomno ſopietur. Vtquid carnem iſtam delicatiùs habebo? quæ in cineris cumulum & vermium agmen, non ita multò poſt reſolvetur, Amareſcitis mihi omnes deliciarum ſuavitates, quas ſors humana, mortalitatis ſuæ, myrrhâ, acerbiore fato, amarè condivit.

Mortis cogitatio Animā S ad fervorem excitavit

condivit. Surgo, & torporem executio, ut me vocantis Dei consecrem servitio. Non audio desidiam, ad quietem invitantem, ut me inopinatus mortis accessus, in Dei obsequio, inveniat vigilantem. Atque ita beata illa sponsa, myrrhæ, quam præ manibus habebat, amaritudine, ad suæ mortalitatis recordationem excitata, excusso gravi torporis somno, ad pietatis opera ferventer exhibenda, alacris consurrexit. Vtinam verò omnes, hâc symbolicâ mortis myrrhâ, mentis nostræ cogitationem, perpetuò conditam haberemus, facilè profectò, repudiata langvoris desidiâ, ad fervorem spiritûs, seriò incitaremur.

Tepidi Eremitæ, mors horrenda, alijs profuit.

Ita contigit illi, apud Climacum, viro religioso, qui cùm ferventer vitæ religiosæ cursum inchoasset, sensim fervoris deficiente spiritu, segniter, & tepidè, reliquos traducebat dies: hic gravi corporis morbo oppressus, & ad extrema deductus, morte demum extinctus, ab omnibus credebatur. Ecce verò post aliquot temporis intervallum, quasi ex gravi sopore excitus, sibiq; redditus, facessere omnes adstantes iussit: tum obstructo saxis cellæ aditu, ibi, nemini ampliùs visus, in omni vitæ rigore, & soli Deo nota sanctimonia, modico pane, & aqua, per fenestellam porrectis, sustentatus, integros duodecim annos transegit. Semper similis attonito, fluentibus largè lacrymis sedens, ea animo versabat, quæ in suo excessu, in regione umbræ

mortis perceperat. Cùm verò jam vicinus morti, extremum ſpiritum, inter magnos gemitus duceret, excitati inſolito ejulantis clamore Monachi, effracto per vim aditu, ad morientem ingreſſi, noviſſima verba, & ſalutis monita, ab eo petierunt: quibus hoc ſolùm, omnium mentibus, altè infigendum reliquit dogma, fatiſcenti voce, ingeminans: Scitote fratres, neminem, qui mortis memoriam habuerit, malé vivere poſſe. O quàm facilè, noſter quoq; ſæpiùs intepeſcens ſpiritus efferveſceret, ſi eam, quam aliorum recordationi, crebrò ingerimus, ipſi menti infixam mortis memoriam haberemus.

Scholam Principum, dixit quidam, eſſe ſepulchrum, nec immeritò: hic enim nativam ſui vilitatem, & moderationem actionum, coronata etiam addiſcunt capita. Sed habet religioſus quoq; intellectus, quam ex hac ſepulchrali palæſtra, percipiat doctrinam. Nemo ſiquidem morte profundiùs docet, & efficaciùs ad perſvadendum dicit. Non enim ſoli tantùm, è cinere in altum evolant redivivi Phœnices, ſed religioſi etiam affectus, ex revocato ad cogitationē ſepulchrali pulvere, aſſurgūt, & in ſublimè perfectæ ſanctitatis feruntur. Sanctū Patriarcham Abrahamum imitati: qui poſtquam uxori ſuæ demortuæ Saræ parentavit, *ſurrexit* (inquit ſacer textus) *ab officio funeris*. Habent, ipſa etiam, ſacræ ſcripturæ verba, ſuos arcanos ſenſus, & myſteria. Vnde non ſine cauſa, puto ſacrum Hiſtoricum,

Mortales Phœnicem imitati, ex recogitato cinere mortis evolant ad ſanctitatem, ut patuit in Abrahamo.

storicum, Divino spiritu afflatum, usum esse hoc modo loquendi, surrexit non verò recessit Abraham, ab officio funeris. Bene enim existimari potest, S. Patriarcham ab illo tumulo surrexisse, hoc est ad ulteriorem perfectioremq; vivendi statum, evasisse. Dum enim uxoris suæ Saræ mortem, tacitâ apud se cogitatione considerat, ad perfectiorem vitam conscendit. Neq; verò vana hæc, & ex humano tantùm cerebro nata est consideratio: quæ sacræ etiam innititur Historiæ, nam pauló ante mortem Saræ, refert sacra pagina de Abrahamo, Gen: 21. *Fuit colonus terræ Palæstinorum, diebus multis.* Exercebat agriculturam operosè, & rem familiarem curabat diligenter. Iam verò post peractum illud funus, factus est ejusdem terræ contemptor, dum ita Gen· 23 suos alloqueretur vicinos· *Advena ego sum, & peregrinus apud vos:* quasi ex mortis seria consideratione, ad rerum terrenarum contemptum induceretur, ad studium verò virtutis accenderetur. Nec mirum, cur enim temporalia bona non contemneret? qui hæc à morte eripi, cogitaret. Scio, quantùm mundi pretia & oblectamenta, in nostris quoq; animis vilescerent: facilè conjcio, quantam religiosæ Perfectionis æstimationem, & studium conciperemus, si continuam mortis recordationem, præ oculis haberemus.

Abraham dũ mortem cogitat contemnit terrena.

Ad comprobandam rei veritatem, jam non ex veterum Ascetarum eremo, sed domesticum, & no-

tissimum

tiſſimum produco exemplum. Quid enim illud, conſummatæ perfectionis, in religione noſtra prodigium, Sanctum loquor Franciſcum Borgiam, non ſolùm ad contemnenda omnia, quæ mundus amat & appretiat, induxit? ſed etiam ad ſanctitatis perfectionem promovit? quam in eo militantis, & triumphantis Eccleſiæ, indigenæ, ſatis mirari nequeunt: niſi illa mortis palæſtra, in qua ille, ex putido, Iſabellæ Auguſtæ cadavere, cæleſtem planè didicit ſapientiam: ut nihil ampliùs duceret æſtimandum, quidquid noverat periturum. Princeps medicorum Galenus, argentum vivum, cinere extingvi docebat. Franciſcus vivam argenti cupiditatem, & inexplebilem auri famem, ſepulchrali cinere ſuffocari, & ipſe didicit, & docuit orbem. Aureè rurſus Chryſoſtomus, ſepulchrum vocat: *omnium ſcholam virtutum:* in qua, ad Iſabellæ tumulum, conſummatæ ſanctitatis adeptus Borgia lauream, nos in eandem palæſtram, ſuo inducit exemplo, & perſvadet, ut illic continuâ verſemur recordatione: quod ſi fecerimus, brevi nos in virtutum ſtudio, multúm profecturos ſperemus.

S. Franciſcus Borgia, in mortis palæſtra, eximiè eſt ſanctitate eruditus.

Vnum, ex invictis vetuſtæ antiquitatis heroibus, leo ex improviſò, inermem invaſerat, jamq; in eum horrendis dentibus, & ungvibus ferebatur: cui cum arma, quæ belluæ opponeret, præſto non eſſent, arreptum de terra, manu pulverem, in oculos, ferocientetis beſtiæ ingeſſit, & ſic excæcatam

Mortis recordatio, paſſionum, edomat ferociã.

debellavit. Quid sunt illi passionum nostrarum vitiosi appetitus? nisi feroces quidam leones, quos si superare volumus, sepulchralis recordatione cineris, comprimamus. Nisi fortè, mellei operis fabricatrices, imitari malimus apes: quæ insolito quodam percitæ æstu, toto agmine in sublimè gregatim evolant, & soliti oblitæ laboris, per aëra ludunt, ac strictis aculeorum telis confligunt. Quis verò, adeo insolentia apum agmina, coercendi modus? en pulveris exigui jactu, compressa quiescunt, & ad solitos redeunt labores. Contingit interdum etiam religiosas mentes, longè latèq; evagari, ac more apum, per inane mundi spatium, totas se ineptæ lætitiæ dare. verùm injecto recordationi, mortuali pulvere, illico insolentes conquiescunt, & ad solitum, in efformanda perfectione laborem, contriti redeunt.

Religiosi, instar apum, pulvere sepulchrali coercentur.

Scimus ignem, cineri insepultum foveri, ac conservari: extra verò cineris cumulum, positum, deficere, ac extingvi: inest similis, & sepulchrali cineri virtus: nam huic etiam immersa cogitatio, spiritûs religiosi fervorem fovet, ac conservat: quod in multis quidem, præcipuè tamen in illo. Religionis nostræ, magnæ virtutis viro, Patre Andrea de Zea patuit: qui primâ Quadragesimalis jejunij die, benedictum cinerem, in cubiculo suo asservare, & in eo mortis cogitationem volvere, continuò solebat. Vnde religiosum fervorem, in illo cinere, ita feliciter conservavit, ut non plurimis tantùm virtu-

Spiritus religiosi fervorem, instar ignis, in cinere conservari, probavit P. Andreas de Zea.

tum

tum exemplis, ſed miraculis etiam clareſceret: ut de eo in anno dierum memorabilium prima Ianuarij, meminit celebris Author Pater Ioannes Nadaſi. His itaq; & harum ſimilibus dediti cogitationibus, ſi in hoc mortis hoſpitali tantillùm quieverimus, alacriores, ad proſequendum Perfectionis iter, conſurgemus.

ALLOCUTIO XI.

Gravem Teporis malitiam, Dei Iudiciorum, & pœnarum inferni, ſæpe efficaciter amovet, memoria.

FEſſis ex itinere viribus, quietis aliquid, in mortis hoſpitali dedimus, ut vegetiores ultra proficiſci poſſimus. Ineſt enim, ut vidimus, vis non mediocris morti, ad urgendos tardantium greſſus. Vnde & perſpicax illa, in ſua Apocalypſi Apoſtolica Aquila, contemplabatur mortem, equo pallido inſidentem, quód currentibus calcar, & ſtimulum addat. Sed tanta eſt, humanæ noſtræ conditionis hebetudo, ut mortis etiam impulſu, & ſtimulis exagitati, innati cujuſdam langvoris vitio, adhuc deficiamus

Magnum perfectionis impedimentum, tepiditas.

ciamus in via, & cum vires ad cursum, vel maximè intendimus, solito correpti tepore, non tantùm lentè serpimus, sed etiam, quod pejus est, miserè labimur, & concidimus. Et hæc est, quanquam toto mortalium generi, maximè tamen hominibus, vitam religiosam profitentibus, nocentissima tepiditatis labes, quæ multos, eò progredi non sinit, quó ratio vocationis, & impositæ Perfectionis obligatio urget: immo non paucos, retro cedere, & in via salutis periclitari facit. Quâ ergo tandem ratione, hoc nos extricabimus malo? quod ne ipsius quidem, toties consideratæ mortis, horridus aspectu vultus, à nobis abigere valet. Meum consilium est, grande genus mali (ut illud remis velisq; fugiamus) accuratiùs consideremus: tum & duo, ad excutiendum teporem, opportuna Iudiciorum Dei, & piacularium ignium, adhibeamus excitamenta.

Tepiditas, ad proficiendum vires adimit, & ad malum impellit.

Omnes quotquot vitæ spiritualis professione, & Asceticæ doctrinæ peritiâ claruerunt, nihil pejus & perniciosius, teporis langvore in vita religiosa contingere posse, unanimi consensu asserunt. Non ideo solùm, quòd virulenta pestis hæc, robur ac vires, ad omnem in virtute progressum, tollat & adimat: sed etiam, quòd ad multa, & gravia crimina, animum sensim disponat, ac tandem in perditionis æternæ barathrum præcipitet. Quod ad sublatum, peste hâc, omnem vigorem spectat, rem præclarè prosequitur magni animi, & ferventis spiritûs

ritûs

ritûs. Quintus religionis nostræ Generalis, Pater Claudius Aquaviva, dum ita, in illa, de Renovatione Spiritûs, Aurea Epistola sua, loquitur. *Nihil viro religioso tam suspectum, æquè ac periculosum esse potest, quàm si studium in se, procedendi in virtute, & perfectæ vitæ persequendæ, frigescere sentiat. Etenim ea res, non modò facit, ut lentè gradiamur, aut potiùs consistamus, & ad speciem duntaxat, usurpationemq; consvetudinis, nostra munera obeamus: verùm etiam assiduè, tanquam tinea quædam, vires roburq; nostrum sensim, sine sensu corrodit. Itaq; idem nobis, quod ligno carioso, usuvenit, quod & si integrum videtur extrinsecus, tamen pōdere imposito, frangitur, & casu ipso ostendit, quid antea vitij lateret interiùs. Ita fortes olim ac robusti, debilitantur paulatim, atq; franguntur.* Quòd verò ad graviora crimina, in quæ sensim tepor noster delabitur, & salutis æternæ discrimen attinet. Divum Bernardum, rei seriem graphicè describentem, audiamus: inquit ille sermone 6. de Ascensione Domini: *Multos sanè invenire est homines, pusillanimes & remissos, deficientes sub onere: virgâ & calcaribus indigentes, quorum remissa lætitia, brevis & rara compunctio, animalis cogitatio, tepidæ devotio. Non tibi horum vita, inferno pænitus appropinquare videtur?* Et quod omnium gravissimum est, eò infelicitatis gravi tepore obrigescens animus deducitur, ut ne Divinis quidem beneficijs

Tepidum, nullis Dei beneficijs flecti, Iudas est documento,

neficijs flecti, moveriq; posſit. Quod Divus Hieronymus per expreſſum aſſerit, & tragico Iudæ Iſcariotis documento probat. Vitam ille & tirocinium virtutis, in Collegio Apoſtolico, ſub Dei ductu & magiſterio egerat, nec dubium quòd ſimilia cæteris Apoſtolis, ſanctitatis fundamenta poſuerit: unde ſub ipſa Apoſtolatûs ſui exordia, nihilo à cæteris Coapoſtolis inferior erat: nam ipſe etiam, non minus quàm alij diſcipuli, pro ſanctiſſimæ doctrinæ, quam à ſuo Magiſtro hauſerat, confirmatioone, prodigia faciebat, ægris ſanitatem reſtituebat, cæcos illuminabat, energumenos à dæmonum tyrannide vindicabat, cæteraq; prodigiorum genera patrabat Et unde tamen, hic contemptu mundi, & præclaris ſanctimoniæ cæptis, nec non miraculorum ſignis, celebris Apoſtolus, eò infelicitatis devenit, ut in ſacrilegiorum voraginem lapſus, æternùm perierit? Non ego eum, uno lethali ſaltu, ex Apoſtolatûs apice, in perditionis barathrum, præcipitem iviſſe putaverim. Pedentim ille, eo uſq; devenit, ut Luciferum ſceleris improbitate ſuperaverit: Permiſit ſe, credo, ille, ab initio torpori, ſomnum ſub auroram (ſi divinari licet) non promptè interrupit, illo ipſo tempore, quo cum alijs precibus vacandum erat, ſomnolentiæ aliquid conceſſit, extra ſtatutam comeſtioni horam, gulæ & ſenſualitati, modicùm indulſit, verbum, quo leviter perſtringebatur, impatienter tulit, unius & alterius

Iudas ſenſim à minoribus ad majora crimina progrediebatur.

in rem

in rem suam, absq; permissu, usurpatione nummi, januam affectui, ad clandestinum peculium aperuit. Vnde postea tanta pecuniarum cupiditate exarsit, ut triginta, nec amplius solidis, Verbum Æternum, in quo sunt omnes thesauri absconditi, inimicorum furijs vendiderit. Hinc finalis subsecuta est desperatio, ac tandem & æterna, irruit super eum perditio: ex quo constare potest, sensim eum & gradatim, à minoribus vitijs, ad majora delicta processisse: ac tandem infeliciter perijsse: quæ infausta gradatio, non ex alio fonte, nisi ex teporis desidiâ, initium & augmentum habuit.

Iudas Dei beneficijs non movebatur.

Illud magis stupendum, quod postquam infelix hic proditor, ab ea, quam primò sibi proposuerat, vitæ sanctitate, abduci se torpori permisit, nullis postmodum Divinæ Sapientiæ persvasionibus, nullis beneficiorum donis, corrigi, aut emolliri potuit: ita ut ad commovendum ejus animum, nec Divina Christi monita, nec collata Sacerdotij dignitas, nec liberalis mensa, & religiosa Azymorum solennitas, nec deniq; Dei humanam naturam induti, primùm ad pedes suos prostrati, deinde sudore sangvineo perfusi, grande spectaculum, ad obstinatum animum, quidquam valuêre, emolliendum. Quod vehementer sanctus (quem nominavi) Doctor Hieronymus admiratus, Epistola 3. ad Heliodorum ait: *Iudas de Apostolatûs fastigio, in proditionis tartarum labitur, & nec familiaritate*

Magnum tepiditatis malum.

convivij, nec intinctione buccellæ, nec osculi gratiâ, frangitur: ne quasi hominem tradat, quem Filium Dei noverat. Tanta nimirum est, obrigescentis teporis malitia, ut hominem, quem semel corripuerit, non in grandia tantùm vitiorum barathra, sensim impellat, sed Divinarum etiam Gratiarum, nullis omnino donis permittat emolliri. Neq; enim ejusmodi, in Dei obsequio tepescentem animum, ille, qui in sanctorum meditatione exardescit ignis, quidquam illuminat, aut accendit: nihil in eo proficiunt. Divini instinctus, & inspirationes, non eum inflammat ardens adhortatio, gratis est illi, libri spiritualis lectio, non juvant Divinarum Gratiarum auxilia, non emollit Divino sangvine imbutus frequens Sacramentorum usus: talis enim, in suo tepore obduratus affectus (ut cum D. Bernardo loquar) *Nec compunctione scinditur, nec pietate mollitur, nec movetur precibus, exemplis non inducitur, beneficijs induratur,* Quo quidem mali genere, quid, aut ad detestationem abominabilius, aut ad pœnam horribilius, dici cogitariq; possit? haud facilè invenio. Hinc est, quòd Deus, in tantùm tepiditatis luem execretur, ut qui scelestissimos quosque hominum, pacificè tolerat, tepidos intra bonitatis suæ viscera, dum continere non valet, evomẽdos ab ore suo, tanquam execrabile eructum, pronunciat. Sancti verò perfectiq; viri, Diuinam, pestis hujus, æmulati abominationem, nihil magis quàm

Deus tepidos execratur.

quàm teporem horrent, & deteſtantur.

Sed fuerit ſanè ejus malitiæ, natura teporis, ut in multa ac gravia crimina impellat, & Divinis minimè leniatur beneficijs: Iudicis, vindiciſq; Dei minis, ac pœnis, num aliquid molleſcat? videamus. Severum inprimis Divinæ Iuſtitiæ tribunal, tantæ eſt efficaciæ, ut tepidos etiam, vel ſolâ ſui recordatione excitet, & perterreat. Rei quam loquor documentum, è ſacra petamus pagina. Primus inter Reges, throni *Iſraelitici* Saul, piè ſanctèq; Imperij ſui poſuerat fundamenta, ita, ut non ſtaturæ ſuæ tantùm proceritate, ſed morum etiam, ac virtutis bonitate, cæteros poſt ſe, longo relinqueret intervallo. *Non erat vir de filijs Iſrael, melior illo*, tantum ei Elogij, attribuit ſacra Hiſtoria, Venerabatur ille, ſummam illam Majeſtatem, per quam Reges regnant, & Principes dominantur. Feruebat in oratione: Divino, ad ſacrificiorum ignem, incaleſcebat amore. Verùm modico temporis interpoſito proceſſu, multùm in præconcepto pietatis ardore deferbuit, ita, ut ſanctiſſimi Antiſtitis ſui Samuelis conſilia, nihili duceret, & Divinas, leges ac ſtatuta violare præſumeret: & inſuper innocentem ac fidelem ſervum Davidem, gravi proſequeretur odio, & uſq; ad necem ſæpius perſcrutaretur eundem. Conſtitutus in ijs, iniquæ ſortis circumſtantijs David, audiamus quid dicat, agatq; ? Regem ecce in jus vocat, perſecutori ſuo diem dicit, neq; illud attendens:

Iuſtitia Divina recordatione, tepidos ſæpe emolliri patet ex Saule.

David Sauli, ad Dei tribunal diem dicit, ut eum à malitia revocet.

téndens: *Cum potente ne litiges*, Principi ſuo litem intendit, dum ait: *Iudicet Dominus inter me & te.* Scio Davidem ab injuriarum tolerantia, & inimicorum amore ſemper fuiſſe commendatiſſimũ, ex ejus ore, prodibant illæ voces: *Deſpexit oculus meus, ſuper inimicos meos*, & iterum: *Si reddidi retribuentibus mihi mala:* nunc verò cur ſuæ immemor lenitatis, quaſi vindictam ſpirans, jure agit, cum ſuo perſecutore? innocentiam vindicat, rigore juſtitiæ. Itane verò, læſa ejus patientia, tandem in ultionis exarſit furorem? Verùm procul à viro patientiſſimo, vult eſſe fervorem iſtum, & ſpiritum vindictæ S. Chryſoſtomus, dum ita Homil. 2. de David & Saul loquitur: *Hoc verbum non dixit David, quòd cuperet puniri Saulem, ſed ut illi formidinem injiceret, venturæ condemnationis commemoratione.* Noverat optimè, vir ſecundùm cor Dei, quantâ polleret vi & efficaciâ, vel ipſa Divini Iudicij recordatio, unde non vindictæ ſtudio, ſed ad meliorem frugem revocandi deſiderio, Saulem, Divino terret judicio, ut commemorato Iudicis fervore, reum exueret illo tepore, qui tot in eo criminum, extitit fons, & origo.

Sanctus Eremita, dum in morte, terribile ſubit judicium, à multis excluſit teporem.

Et verò, quantùm valeat ad inflammandum langventis animi teporem, Iudiciorum Dei viva imaginatio, docuit illa narratio, quam refert Climachus in ſcala Paradiſi gradu 2. Quadragenarius quidam ſolitudinis incola, Stephanus nomine, ad

eam venerat perfectionem, ut non suarum tantùm passionum, sed ferarum etiam domitor esset: nam præterquam, quòd in potestate haberet affectus proprios, ijsq; velut herus, iussa dictaret: ferocem quoq; leopardum subitò cicuravit, & ad obsequia sua, veluti officiosum famulum fecit: lacrymis quoq; imperavit, ut modò fluerent suaviter, modò fluxum ad suam voluntatem cohiberent. Verbo, vir erat, quo ille Monachorum cætus, sanctiorem non habebat. Hic ante unum exitûs sui idem, leviori infirmitate affectus, repentè alteratus animo, obstupuit, apertisq; oculis, nunc ad dextram, nunc ad sinistram lectuli partem, cum ingenti pavoris significatione circumspiciebat. Et quasi rationem ab eo quispiam exigeret, cunctis qui adstabant, quædam justificationis, quædam deprecationis verba, ab illo audientibus: nunc enim aiebat: *Ita sanè est, negare nequeo, sed jejuniorum, & vitæ asperitate, jam me puto istud exsoluisse:* deinde contractâ ad indignationem fronte, dicebat: *Hoc nunquam fuit, mendacium est.* Rursus cum quadam animi consternatione, loquebatur tremens: *planè Ita est, hoc me fecisse fateor, nec quod reponam habeo, ideo misericordiam imploro:* post pusillum temporis, horrore obrigescens, suppetias & opitulationes inclamare videbatur. Et erat profectò spectaculum horrendum & terrificum, illa, tàm rigida, hominis (ut ab omnibus putabatur) sancti, & exacta Iudicialis ra-

tio, quam ille tot culparum accusatus, ultimo vitæ suæ fine, stupentibus præ horrore omnibus, tandem conclusit. Cujus judicialis tragediæ, quis terminus? quod decretum? qualis exsecutio fuerit, dubium incertumq; mansit. Optimus tamen ex hoc tragico spectaculo, consecutus est fructus: nam omnes illi qui aderant Eremitæ, insolito horrore territi, excusso tepore ad perfectiorem vitæ rationem, toto incalescebant spiritu, dum unusquisq; ab illo horrendi judicij loco, digrediens, ita secum tacitus cogitaret. Ecce vir, religiosâ sanctitate, & prodigijs clarus, tàm severum, præ oculis nostris subiit judicium, & nescimus, quô illud conclusit exitu: me verò, qui cum ejus perfectioni, & fervori, nullatenus comparari valeo, hominem in oratione tepidũ, & vagabundum, in Divino cultu remissum, & irreverentem, ad mensam sensualem, ubiq; garrulum & loquacem, verbo passionum mearum mancipium, quis, & qualis manet Divini Iudicij rigor? Hæc, aut his similia, dum singuli mente seriò revolvunt, omnes Perfectionis religiosæ desiderio exarserunt. Pulso enim procul, prioris vitæ tepore, insolito correpti ardore, in frequentem ac ferventem orationis usum, in continuum mortificationis exercitium, in accuratiorem silentij & regularum observationem, cæterarumq; virtutum studium, seriò & ferventer incubuerunt. Verbo, toto cænobio, visa est mira mutatio morum, & insolitus fervor.

Versare-

Verſaretur utinam, in mentibus quoq; noſtris, ejuſdem Divini Iudicij, in tepidos ſolitus exerceri rigor! ſcio quô Perfectionis ardore, noſter quoq; incaleſceret tepor.

Quodſi pertinax, & inolitus tepiditatis noſtræ langvor, etiam Iudiciorum Dei timore, & illâ, horrendâ Hieronymi tubâ, minus ſe perurgeri ſentit? Ignes ei, ad mentem inflammandam, objicio piaculares, ſive illos, qui tepidas olim animas, æternùm excruciant, ſive eos, qui temporaliter quidem, ſed tamen nimis atrociter, torquent eaſdem. Vſuvenire jumentis quibuſdam ſolet, ut poſtquam longiori paulò itinere, laſſa fuerint, ita loco, veſtigia pertinaciter figunt, ut nulla vi, ac impulſu moveri queant: alliciantur ut placet, ad progreſſum pabulo, cædantur flagris, vapulent fuſtibus, exagitentur ſtimulis & calcaribus, gratis omnia fiunt: ſtat immobilis, quaſi obriguerit aſinus, equus, vel camelus, at ſi accenſum igne, ſtramineum faſcem, pedibus jumenti ita obſtinati, injeceris, illico ſe loco proripiet, & continuabit iter. *Idem* omnino & hominibus, quos Regius Vates, jumentis comparat inſipientibus, contingere ſolet. Multi enim, etiam inter religioſa clauſtra reperiuntur, qui cùm Perfectionis iter gnaviter inchoaſſent, ita ſubitò hærent, ut ne unum quidem virtutis paſſum, ampliùs, ſeu velint, ſeu poſſint facere, ſed inſtar pertinacis, in ſua deſidia aſini, immobiles perſtant,

Recogitato igne piaculari, tepidi ad fervorem inardeſcunt.

quos

quos ad inchoatum commovere, ac incitare cursum, modus non occurrit aptior, quàm si in recordatione eorum, infernalis, aut purgatorius ignis exardescat. Hôc olim medio usus est, celebris Hyberniæ Apostolus S. Patritius: qui cum regionis illius gentem barbaram, & plus quàm hyberno frigore obrigescentem, dictione quamvis fervidâ, emollire, ac plurimis beneficijs, etiam prodigiosè factis, commovere, ad ineundam Christianæ pietatis viam, nequidquam valeret, campum, qui ei pro suggestu erat, de repente subsidere, & immani hiatu patere fecit: unde erumpentes flammarum vortices, ita obstinatas in malo, spectantium hominum mentes, commoverunt, ut omnes illico Christianâ ferverent fide, ac pietate Ad hos intuendos ignes, nos invitat Propheta, dum ait: *Descendant ad infernum viventes*, ne (ut Bernardus addit) descendant illuc morientes. Spectavit istas è vicino flammas, perfectissima illa Christi Sponsa S. Theresia, dum ei in profundo inferni, ostenderetur locus, in quo æternùm fuerat arsura, nisi quibusdam imperfectionibus suis modum, & finem fecisset. Vnde tantô Divini amoris exarsit igne, ut nihil ferventius illâ spectari, cogitariq; posset. Subjectus ille menti & oculis ignis, ita eam, ad perficiendam viam Perfectionis incitavit, ut non currere, sed pernicis instar columbæ, sancta ejus anima, volare videretur.

Recordatione pænarum infernalium, Sãcti ad fervorẽ accendebãtur.

Hoc

Hoc horrendo igne, & Sanctus Generalis nõster Franciscus Borgia, ad celerem Perfectionis cursum, vehementer se excitabat. Vt taceam, Hieronymos, Augustinos, Bernardos, cæteraq; concitatæ sanctitatis nomina. Vnius, cujus mihi notior virtus, quàm nomen, non meminisse non possum: de quo in Vitis Patrum lego. Senem quendam, non minùs ætatis, quàm virtutis maturæ, aliqui ex cænobitis convenerunt, rogaruntq; edoceri. Quâ tandem ratione, diuturnum austerioris vitæ rigorem tolerare potuisset? Quibus ille: omnis labor, & afflictio totius corporis, ex quo in hac solitudine vixi, nondum unius horæ, alterius vitæ tormentorum gravitatem adæquat. Ignis ille devorans & excrucians, præ oculis mentis meæ, continuò ardebat, ac proinde leves mihi, & faciles omnes austeritates, sui comparatione faciebat, & hâc asperâ ad speciem viâ, progredi suaviter, & festinanter urgebat. Satis factum suæ quæstioni, fratres illi arbitrati, injectâ ejusdem ignis menti suæ flammâ, à sancto sene recesserunt, ac simili in posterum cogitatione, ad ferventem vitæ sanctioris profectum, seriò se excitarunt Et hæc sunt fervoris incitamẽta, jam ad vesperam, primæ itineris nostri Diei, breviter proposita: longiori, immo continuâ meditatione perpendenda, quæ si considerationi nostræ, sæpius observabuntur, torpentes langvore vires, spiritu animabunt fervent.

S. Francisco Borgiæ & aliis Eremitis, cõsideratio ignis æterni, incitamento ad sãctitatem fuit.

Vitæ austeritas, ad consequendam Perfectionem, omnino requiritur.

PArum est, horrendo mortis aspectu, & ardentis Erebi ignibus, ad cæptum virtutis iter, incitari, nisi austerioris etiam vitæ stimulis, ad celerem Perfectionis cursum, nosmetipsos urgeamus. Veluti enim, nimiúm iners, jumenti illius hebetudo est, quod igne aduri necesse habet, ut loco pertinaciter hærens, ultrà progredi velit: ita extremæ desidiæ notam, Asceticus Viator ille incurreret, qui non nisi infernalibus flammis, adustâ cogitationis suæ memoriâ, lento passu, hôc quô cæpit itinere, graderetur: certè cupidos beatioris metæ animos, non tantùm mortis horror, non solus Dei Iudiciorum terror, & gehennæ pavor, urgeat, sed propriæ etiam afflictationis calcar stimulet, & promoveat. Cadaveri potiùs, quàm viventi, propius mobile illud est, quod alienâ vi, ac impulsu propellitur, non verò suæ virtutis motu fertur, & procedit. Immo non pauci reperiuntur tales, quos, ne ipsius quidem vindicis Dei minæ, ac pænæ, commovere queant, eò quòd ipsi, propriæ afflictationis stimulos,

Voluntaria corporis afflictatio, urget ad profectum.

ſtimulos, minimè addant, ut faciliùs moveantur, & alacriùs currant. Nos ut tanto citiùs, jam ruentis in veſperam, primæ Diei iter conficiamus, acres auſterioris vitæ aculeos nobis addere, non tergiverſemur. Quòd alacriter, haud dubiè, faciemus, poſtquam ſeriò perpenderimus, quantùm ejuſmodi pro priæ afflictationis, & ſeverioris pænitentiæ ſtimuli, ad emundandos, & incitandos animos, in decurſu Viæ Purgativæ poſſint, & valeant.

Quantùm animæ faciem, quævis vitiorum labes deformet, ac deturpet, etſi jam aliquid, ſupra dictum eſt, nunquam tamen ſatis dici, & ſufficienter explicari, hæc turpitudo poteſt. Nullus credo Æthiops, aut carbonarius deformior eſſe, peccatore poteſt. Peccati non dubito labe, deturpatos hominum vultus, intuebatur Propheta Ieremias, dum Threnorum 4. diceret: *Denigrata eſt ſuper carbones, facies eorum.* Neq; enim minús, vis urentis flammæ, vireſcentis, ac viſu delectabilis ligni, omnem virorem depaſcit, & in deformes tranſmutat carbones, quàm inordinata animi cupiditas, illam quam adurit, denigrat animam. Inde eſt quòd nemo, quacunq; infectus peccati maculâ, ante Dei conſpectum comparare poſſit: *Nihil* enim *coinquinatum* (ut ait Apocalypſeos Scriptor) *intrabit in Regnum cælorum.* Neceſſe proinde eſt, ut ille, qui ſe ejuſmodi, minimâ etiam labe, aſperſum eſſe agnoſcit, òmnem animæ ſuæ mundet, & abluat fuliginem.

Peccati labes multùm deturpat homines.

Ad emundandas animæ labes, mortificatio valet plurimùm.

liginem. Porro ad emundandas peccatorum labes, nullum fontem efficaciorem, pleno austeritatis rigore putant, & compertum habent, vitæ spiritualis periti. Hinc coronatus Vates, postquam & ipse internam animæ suæ faciem, labe peccati denigrasset, emundationis ejusdem percupidus, ajebat: *Lavabis me, & super nivem dealbabor.* Teneor sciendi desiderio, cur ad munditiem animæ suæ, anhelans Rex & Propheta David, non alium, præterquam nivis, vult æmulari nitorem? poterat sanèolori, lacti, aut ebori, similem desiderare candorem. Cæterùm tamen ille, omnibus hisce prætermissis, soli, & uni, vult æquiparari nivi. Si singulorum est, investiganda ratio: ideo ille credo, oloris inprimis non exoptabat candorem: noverat enim hoc volucris genus, obfuscam carnem, nitore plumarum, tegentis, vivum esse hypocriseos simulacrum: lactis deinde nitori, conjunctam metuebat dulcedinem: haud ignarus, vicinam delicijs innocentiam, diu candidum non posse conservare colorem. Ebur, ex elephantis dente elaboratum, refugiebat, quòd dentatam, & mordacem timeret pietatem. Nivis verò, ideo puto, illi arrisisse nitorem, quòd austeri rigoris quandam referat imaginem. Scimus, nivem nihil aliud, nisi meram aquam esse, quæ non alio tempore, nisi rigidæ hyemis frigore constricta albescit: quàm si svavior afflaverit aura, aut sol tepenti lambat radio, illico in turbidam, ac etiam cœnosam

David cur nivis, voluit æmulari nitorem?

Nix inter hyemis rigores anima inter vitæ austeritates albescit.

ſam aquam reſolvitur. Vnde, cùm interni candoris percupidus Propheta, ſuper nivem dealbari deſiderat, eo ipſo ſanctitatis, edocet ſectatores, ad animæ ſuæ munditiem aſpirantes, eam, nonniſi inter auſterioris vitæ aſperitates, veluti rigidioris brumæ algores, acquiri poſſe. Niſi enim priùs inter continuas carnis, & ſenſuum afflictationes, mens obrigeſcat, anima nivis inſtar, puritatis non albeſcet nitore. Tunc demum uniuſcujuſq; noſtrûm, ſuper nivem dealbabitur conſcientia, ſi rigido mortificationis uſu, caro conſtringatur, & veluti congelaſcat.

Alterum rei ejuſdem documentum, è veteris Synagogæ petamus ſacrario. Rem puto non carere myſterio, quòd præcipuum illius temporis, ſacerdotalis veſtimenti genus, Ephod appellatum, è ſimplici lino, lex Divina confectum eſſe voluerit. Scio, inter illum ſacerdotalem apparatum, multas & elegantes, ex molli ſerico, & fulgenti auro, textas fuiſſe veſtes, radiabant aliæ gemmis, coruſcabant lapidibus pretioſis. Solum & unicum Ephod, quamvis ſolenne veſtis ſuperioris genus, lineâ vili, & vulgari telâ, totum conſtabat. Quid quæſo, inter illa, plus quàm Regia paludamenta, vile hoc faciebat indumentum? Gloſſa arcanum, ex Origene, evulgat myſterium, dum ita in caput Exodi 28 ait: *Linum cùm in terra naſcatur, multo labore nativum colorem deponit, & quem priùs non habuerat candorem aſſumit: in lino igitur puritas intelligitur,*

Ephod ex tela lineam confectum, præcipuũ ſacerdotis ornamentum?

Veluti linum multa patitur, donec ad suam veniet perfectionẽ: ita & animæ, vitæ austeritate emundatur.

quia caro nostra, sine multâ corporis, & spiritûs afflictione, ad munditiæ honestatem non perducitur. Et ita fieri videmus: quis enim satis verbis exprimat? quàm multa linum pati, & tolerare debeat, donec ad eum, quem præsefert candorem, veniat. Ecce terræ inprimis, in suo semine injectum putrescit, & moritur: omnibus deinde cæli iniurijs expositum, in nativum crescit virorem: mox glebæ inhærens, eradicatur: tum semine, multis tunsionibus excusso, aquæ demergitur, indeq; extractum ad solem, aut ignem, siccatur: sæpiùs postmodum teritur, ac tunditur, pectitur & in fila ducitur. Multo verò labore textum, & in telam concinnatum, frigidâ crebrò perfunditur, & ad solis æstum diu exponitur, ac inter repetitam toties loturam, continuis fustigatur verberibus: tum demum diu, & operosè quæsitum assumit candorem. Vnde, ideo Divino cultui dicatus Sacerdos, longiori tolerantiâ exercito, candido lini operimento induitur, & adornatur, ut deditus sanctimoniæ animus, noverit interiorem animæ nitorem, nonnisi multâ, rigidæ afflictationis tribulatione, acquiri posse.

Quæ pati homo debeat, ad emundandam conscientiam?

Porrò eam austerioris vitæ praxim, ita paucis innuit S. Ambrosius, dum lib: 2. de Pænitentia ait: *Renuntiandum est sæculo, somno ipsi minùs indulgendum, quàm natura postulat, interpellandus est gemitibus, interrumpendus suspirijs, sequestrandus orationibus. Vivendum est ita, ut vitali huic moriamur*

amur sensui, seipsum sibi homo abneget, & totus mutetur. Quod uberiùs describit Climacus, dum gradu 5. de Pænitentia, ita ait: *Pænitens vitæ austeritas, est seipsum condemnans cogitatio, est consolationis corporeæ perpetua repudiatio, & voluntaria rerum omnium, quæ affligunt, tolerantia, est cruciatuum sibi semper opifex, est valida ventris afflictio.* Ac statim quod definivit, probat exemplis, quæ ipse suismet usurpavit oculis. Postquam, inquit, veni ad Monasterium pænitentium, vidi revera res, quæ Deo vim inferre possunt. Quosdam ex pænitentibus, vidi noctibus totis, usq; ad diem stare pervigiles, pedesq; immotos tenere, contra somnum, vim naturæ inferre, nullam sibi requiem indulgere. Alios in oratione, reorum more, vinctis post terga manibus, humi luridas facies suas inclinantes, indignos se, qui cælum aspicerent, vociferantes, nihil petentes, sed tacitam, mutamq; Deo mentem offerentes, confusione plenam. Nonnullos spectavi, in pavimento strato cinere, & cilicio sedentes, & faciem genibus operientes, frontemq; in terram collidentes: alios pectora jugiter tundentes. Vidi aliquos veluti æneos, mærore affectos, & insensibiles ad omnia. Erant qui fixis obtutibus in terram, caput assiduè movere, & leonum more rugitum edere, cernebantur. Ex his aliqui, sub ardentissimo solis æstu, seipsos cruciabant, alij acerrimo frigore se affligebant, quidam modicum aquæ gustantes, ne omni-

Horrenda austeritatis spectacula, à Climaco visa, & descripta, in Eremo.

ne omnino sibi arescerent, ita quiescebant: aliqui cum panis exiguum quid accepissent, reliquum, tãquam illo indigni, proijciebant. Quem locum apud eos risus habuit? quem sermo otiosus? Nulla ibi iracundia, nulla vini cogitatio, nulla pomorum degustatio. Tot illi, visu non solùm stupenda, sed horrenda etiam, obstinatâ tolerantiâ patiebantur, ut post contractos aliquos, in vita sæculari nævos, super nivem, inter continuos vitæ rigores, dealbarẽtur. Tot afflictabantur cruciamentis, ut candidum sanctimoniæ Ephod, dignè induerent. Sed quid nobis, hæ veterum Anachoretarum crudeles lanienæ, oggeruntur? in tristes Scetis, aut Thebaydis specus, & cavernas relegandæ. Bene est! relinquamus cũ suis cruciatibus, rigidos Eremitas.

Primi societatis nostræ Patres, etiam Anachoretas, vivendi austeritate superabant.

Ad religiosæ vitæ nostræ prodromos, & Patres, animum, & oculos convertamus. Certè Beatus Pater & Legislator noster, in primis sanctioris vitæ suæ primordijs, sacco vestitus, ferreis catenis oneratus, inediâ extenuatus, flagris laceratus, contemplatione ad cælestia erectus, veteres illos Anachoretas, si non superavit, omninò vitæ asperitate adæquavit. Idem de alijs, primis præsertim Patribus nostris, in eorum Annalibus passim legimus. Recurrunt nobis in memoriam, eorum itinera, pedibus confecta, somni supra stramenta, obiter capti, duri atriq; panis alimonia, corporis divexati sævities, inopia rerum necessariarum, peregrinantibus

tibus per orbem tolerata, *Insistebant strenuè Patrum* vestigijs sine censu, & numero, plurimi in Societate nostra vitæ austerioris sectatores, stellas cæli faciliùs ad calculum revocarem, quàm eorum; vel sola nomina; sigillatim recenserem. Ergo cùm omnium meminisse nequeam, aliquorum tamen oblivisci non possum. Occurrit inprimis memoriæ, gloriosus ille Martyr Consalvus Sylveria, qui licet crudelissimam necem, ab Ethnicis tortoribus passus sit, longè tamen gravius, & prolixius martyrium fuit, quod ipse sibi singulis diebus ac noctibus, atrociter inferebat. Perpetuus illi erat thorax cilicinus, ferreis intertextus aculeis, humi, saxo pro cervicali adhibito, brevem capiebat somnum, cibo modico, eoq; vilissimo utebatur, flagris, ac virgarum fascibus, ita in se desæviebat, ut toto corpore, unum fieret vulnus, quod oleo quopiam perunctum, ideo persanabat, ut iterum, repetitæ esset idoneum sevitiæ, ut taceam multos alios cruciatus, quos ille in se exercebat. Pater Sertorius Caputi, aspero similiter cilicio, semper inhærebat, quotidie flagro stellis æreis horrido, quater se flagellabat, per spatium septem Psalmorum, non raro integrâ etiam horâ: lectus illi asser, solâ stereâ stratus, & brevis, in eo quies modica, quam postremis annis, nonnisi flexis genibus capiebat. Pater *Ioannes* Nunnius præter consveta cilicia, & flagella, crucem varijs aculeis asperam, & corpori firmiter appressam, continuò

Severa nimis sui afflictatio quorundam è societate, breviter recensetur.

continuò geſtabat, quæ poſt mortem ejus, ita inhæſiſſe cadaveri, reperta eſt, ut vix inde extrahi poſſet. Patri Petro Claveo, lectus erat humus, cibus cinere corruptus, vini uſus pænè nullus: in ſummis frigoribus, nunquam adduci poterat, ut ad focum accederet: in maximo verò caloris æſtu, nunquam ſudorem tergebat, muſcas & culices, faciei, ac manibus ad ſangvinem uſq;, aculeo altè defixo infeſtas, nunquam repellebat. Vt reliquos prætercam, pænè innumeros, qui inter exquiſita, ad ſtuporem cruciamenta, plenam rigidæ auſteritatis vitam, ducebant, & in omnes ſenſus, atrociter ſæviebant.

Anachoretas, vita auſteritate, plures è ſocietate adæquarunt.

I nunc, & omnem rigoris auſteritatem ad Anahoretarum ſpecus, & antra relega, cùm ad cõmunem, cum hominibus conſvetudinem, vocati homines religioſi, ipſos etiam Eremi incolas, vitæ ſeveritate adæquaſſe, immo, ſi verum fateri velis, etiam ſuperaſſe vides. Quod non alio fine, feciſſe eos arbitror, niſi ut inter ejuſmodi rigores, animas ſuas ſuper nivem dealbarent, vel primævo innocentiæ candore albeſcentes, eundem in ſuo nitore conſervarent. Noverant illi optimè, ſolenne iſtud internæ munditiei Ephod, non aliter, quàm per multas tribulationes albeſcere, ac proinde, ut ipſi quoq; ſtolis amicti albis, coram Divino conſpectu apparerent, aſperis ſe tribulationibus vexabant: Quæ, dum ſimiles attonitis, mente recolimus, ſi hæc heroica, Patrum Fratrumq; noſtrorum facinora, æmu-

ra, æmulari non audemus, ſaltém pudore confuſi, erubeſcamus, & ad emundandas conſcientias, ſi non omnimodâ, ſaltem aliquâ rigoris imitatione, pro virili contendamus.

Magna hæc eſt fateor, auſterioris vitæ commendatio, quòd animas vitiorum nævis inſperſas, in Via præſertim Purgativa emundet, ac dealbet: Sed nec illa minor, quòd eodem tramite pergentibus, vires & animum addat, immo deficientes animô, urget, & propellit. Nemo Doctorem gentium Paulum, Apoſtolicæ Perfectionis ſuæ, citò & feliciter curſum conſummaſſe, mirabitur, ſi intelligat, quibus ille ſtimulis ſe, in eo ſanctitatis curſu excitabat, ac perurgebat De quo ipſummet audiamus, ita de ſe 1. ad Corinth. 9 referentem: *Ego ſic curro, non quaſi in incertum, ſic pugno, non quaſi aërem verberans, ſed caſtigo corpus meum, & in ſervitutem redigo* Vbi S. Apoſtolus, pro ratione & excitamento, velocioris curſûs ſui, rigidam corporis ſui caſtigationem, & crebram diverberationem apertè ponit. Veluti enim, non ſegnes tantùm aſini, flagris fortiter cæduntur, ut feſtinatiùs currant, ſed equi etiam generoſi, niſi acriori freno regantur, & calcaribus adigantur, facilè de itineris rectitudine deviant, & exerrant, aut in præceps ruunt: ita S Apoſtolus, quamvis ad propoſitum ſibi bravium, ſuapte incitatiſſimus fuerit, tamen rigidiori etiam corporis ſui tractatione, & ſæpius repetitis

Quantùm vita auſteritas urget & ad profectum, patuit in Paulo Apoſtolo.

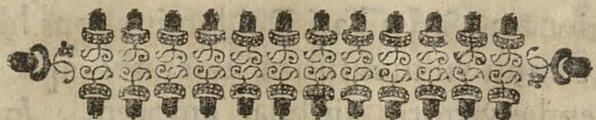
V

petitis verberibus, ad velocitatem cursûs semetipsum adigebat. Quodsi talis tantusq; Eques Paulus, ad præfixam sanctitatis metam, aliter se accurrere, non potuisse fateatur, nisi additis acrioribus corpori suo stimulis, & castigationibus: nos, quibusvis asinis segniores, quâ tandem ratione, persvadebimus nobis, posse nos viam Perfectionis decurrere? absq; similibus austerioris vitæ excitamentis. Fallimur, omnino fallimur, si nos in via Perfectionis, vel unum virtutis passum, sine ejusmodi rigidioribus stimulis, facere posse existimamus Quid illi Angelico Adolescenti B. Aloysio nostro, deesse ad cursûs pernicitatem poterat? quem, nullum gravioris culpæ onus gravabat, ita ut innocentiæ instructus alis, volare potiùs, quàm currere videretur: & tamen hic etiam, ad cursum expeditissimus animus, sine adactis calcaribus, & impactis verberibus, sanctitatis metam, se consecuturum nequaquam putabat. Nobis, quos plurimæ gravant iniquitates, quid facto opus sit? exinde judicemus.

B. Aloysius vitæ suæ innocẽtiam planè Angelicam, calcaribus ad profectum urfit.

Et hæc sunt, omnibus quidem Christianis, maximè tamen, vitam religiosam profitentibus, usitata ad Perfectionem excitamenta, quæ uniuscujusq; animam, non solùm à contractis vitiorum nævis emundant, sed incitant etiam, ad virtutis cursum. Quibus si nos quoq;, ut res ipsa exigit, usi fuerimus, Viæ Purgativæ iter, facilè conficiemus. Sed jam ad primæ Diei metas, hîc consistamus.

DIES

DIES SECVNDA
Viæ Illuminativæ.

ALteram Perfectionis nostræ viam, scholæ Asceticæ, cum S. Patre, Magistri, eam esse volunt, quæ *Illuminativa* nuncupatur: cujus finis, perfectarum virtutum consecutio est. Veluti enim, abactâ rigidæ hyemis asperitate, Plenum amænitatis ver, subsequi solet: ita dedita Perfectioni anima, postquam è varijs, quæ in via purgativa occurrunt molestijs, veluti asperæ hyemis rigoribus, eluctata fuerit: convenit, ut amænam, & grato virtutum flore, vernantem viam ingrediatur: ita, ut, cum pia illa, in Canticis anima, gestienti voce dicere possit: *Iam hyems transijt, imber abijt, flores apparuerunt in terrâ nostrâ.* Plurima hîc virtutum decora, nostris occurrunt oculis, & ut venustate suâ, recreant mentis visum, sic utilitate, magis autem necessitate, trahunt in sui possessionem, percupidum Perfectionis affectum.

Via illuminativa, amæna & virtutibus plena.

Porro via hæc, dicitur Illuminativa, quòd, post depulsam vitiorum caliginem, mentem virtutum splendore illustret, seu, quòd ad perfectæ virtutis

Divino lumine abundat

consecutionem, Singulari Dei lumine opus habeat. Illuminat enim vultum suum super nos, qui nobis consequendæ virtutis, instillat amorem. *In* cujus admirabile lumen, cum cæcutientibus palpebris intendere minùs possumus, humi saltem defixos mentis nostræ oculos, teneamus: ut S. Patris, Ductorisque nostri IGNATII, viæ huic impressa, perfectarum virtutum vestigia admirati, facilè intueri possimus; quanto ille, Divinarum illustrationum lumine perfundebatur: qui tantam, eximiæ Sanctitatis Perfectionem, est consecutus, quantam in eo, nemo hactenus mortalium, seu verbis exprimere, seu cogitatione valuit attingere. Quod vel inde, conjectare licet, quia Sanctus idem Pater, quamvis demissione sui, ultra modum humilis, dicere tamen solebat: se post Apostolorum tempora, cum nullo Sanctorum, Dona Divina, sibi cælitus collata, commutaturum, si ij quorum vitæ leguntur, majora ijs, quæ de illis vulgata sunt, dona, & virtutes non habuissent: quamvis de multis Sanctorum, tanta heroicæ virtutis, sint memoriæ prodita documenta, quæ humanæ cogitationis captum, & admirationem superare videntur. Hunc ergo talem, tantumq;, cum viæ hujus, habeamus Ductorem, ita nos, viam mandatorum ejus currere decet: *ut in virtutum solidarum, ac perfectarum studium*, (prout ipse monet) *incumbamus*. Sed jam ejus ductu, & vestigijs, Diei istius, iter ingrediamur.

ALLO-

Arduam natura virtutis viam, Christi Domini, & Sanctorum vestigia, faciunt expeditam.

PAulò asperius, inchoatæ Perfectionis iter, quò nos prima incipientium, caliginosa adhuc, & intempesta Dies, deducebat, tandem emensi: habemus faventiorem nobis obortam lucem, dum alteram Illuminativam, sic à Patre Luminum dictam Diem, auspicatò ingredimur. Vnde si quispiam, molestum iter illud experiebatur, quòd per cænosas, reductorum ad memoriam peccatorum semitas, & pænalis austeritatis calles, inter horrendas fulminantis cæli minas, & erumpentes Erebi flammas, trepidus conficiebat: jam jucundiorem, & ad omnem amænitatem exporrectam viam, præ oculis habet, quæ tot gratis, & suaveolentibus abundat floribus, quot colligendarum virtutum præsefert species. Erat, & ex ea parte, arduum ac perdifficile illud, primæ Diei iter, quod etsi multa, præeuntium haberet impressa vestigia, pauca tamen, inter spinas, & sentes apparebant. & si quæ spectari poterant, suâ tamen asperitate oculos & animũ *Via incipientium aspera.*

perterre-

Proficientiū, ob sanctorum exempla, per fectio facilis.

pertérrebant. Luce verò hodiernâ, in eum itineris nostri tramitem, Deo Auspice incidimus, qui plurima, præeuntium perfectæ sanctitatis Viatorum, habet signanter expressa, omnimodæ Perfectionis vestigia: quibus, modò alacriter insistere velimus, facilè, citra erroris periculum, trito virtutis itinere, ad metam consummatæ Perfectionis, perveniemus, illud psallentis Prophetæ occinentes: *Cantabiles mihi erant justificationes tuæ, in loco peregrinationis meæ.* Hoc est, ut alij exponunt: suaves & faciles virtutis viæ

Via Perfecti onis Religiosæ Regia.

Habet eam felicitatem religiosæ Perfectionis via, planè Regia, quòd multis Sanctorum, trita sit vestigijs, ita ut ab illa nemo, (nisi mentis cæcitas adsit) exerrare possit. Quòd enim homines sæculo, & vanitati ejus dediti, in via vitiorum, spinis & dumetis obsita, exhaustis viribus, lassati errant: ut ipsimet sapien: 5. suum errorem deplorant: *Erravimus,* inquiunt, *à via veritatis, lassati sumus in via iniquitatis & perditionis.* Et mox causam hujus sui erroris, ac lassitudinis adjungunt, dum ajunt: *Ambulavimus vias difficiles:* id ex eo provenit, quòd nulla, præeuntis vestigia cernant virtutis. Majori longè fruuntur felicitate, Religiosi Viatores, qui non humanæ tantùm, sed Divinæ etiam virtutis, vident vestigia. Habemus enim propositum nobis exemplar, Authorem fidei & consummatorem, Salvatorem nostrum, qui, quò plura sancti-

Christus Dominus, perfectissimum virtutis exemplar

tatis suæ vestigia nobis reliquit; eò faciliorem viã, nostræ Perfectionis reddidit, ita ut non gradatim ire, sed effuso etiam passu, currere viam sanctitatis possimus. Hunc Ducem & Antesignanum, hâc illucescente Die, in ipso itineris ingressu, nobis commonstrat Fundator noster, ut ad ejus signa & castra convolantes, eum in omnibus, quoad ejus fieri poterit, Divinâ Gratiâ aspirante, imitari & sequi velimus, cùm ipse vera sit via, quæ ducit ad vitam.

Apostoli, cur minus Patriarchis dicuntur, laborasse?

Porrò quantùm Salvator noster, omnes viæ hujus difficultates nobis facilitavit, colligere non difficulter possumus, ex illo, digno observatione discrimine, quod ipsemet, inter veterum Patriarcharum, & Apostolorum labores interposuit, dicens: *Alij laboraverunt, & vos in labores eorum introivistis.* Ioan: 4 Equidem non capio, cur Æterna Veritas, veteres Patriarchas simpliciter asserit laborasse, Apostolos verò dicit, non tàm laborasse, quàm potiùs in Patriarcharum labores introîsse, cùm tamen Apostolorum labor, sine dubio major & gravior fuerit, quàm Patriarcharum. Novimus quidem Abraham, ad vocem vocantis Dei, de terra & cognatione sua exivisse: scimus tamen eundem, in terra aliena, divitem vixisse. At verò Apostoli, adeo pauperem, & vacuam omnium commoditatum vitam duxerunt, ut quassatos etiam lembos, & lacera retia, quorum usu, inopes sustentarentur, ultro reliquerint, Fatemur Isaac, florentis

adhuc

adhuc ætatis Iuvenem, ſe in hoſtiam, & holocauſtum Divinæ Majeſtati, prompto animo obtuliſſe: ſed nec illud nos latere poteſt, eum præconceptũ animo ſacrificium, re ipſâ non compleſſe, verùm arietem, loco ſui immolatum fuiſſe. Non ſic Apoſtoli, qui ſemetipſos hoſtiam viventem, ſanctam, Deo placentem, obtulerunt: dum Divini amoris ſucçenſi flammâ, per multa tormentorum mortiſq; genera, Deo in victimam ceſſerunt. Legimus Iacob, labores & ærumnas ſuas, ita enumerantem. *Die ac noctu, urgebar æſtu & gelu, fugiebatq́; ſomnus ab oculis meis*: Gen: 31. Sed non ignoramus quoq; eum, hæc quæ memorat adverſa, temporalis commodi gratiâ, propter gregem, Rachelemq; ſuam, obfirmato in patientiam animo, toleraſſe. Apoſtoli verò, ſolius Dei intuitu, tot perſecutiones & exilia, tot verbera & flammas, tot cruces, cæteraq; tormentorum genera ſuſtinuerunt. Eccur tamen, ſoli Patriarchæ laboraſſe, Apoſtoli verò in eorum labores, introîſſe perhibentur? D. Chryſoſtomus Hõ: 28 in Ioan: ſumit hoc diſcrimen, à præſentiâ præmiorum. Nam veteres Patriarchæ, quodammodò ſeminando, Apoſtoli autem metendo, laborabant: ſicut autem ſatio, longiùs abeſt à fructu, quàm meſſis, ita Patriarcharum labores longiùs aberant, à præmijs vitæ æternæ, quàm Apoſtolorum ærumnæ. Labores igitur Patriarcharum, duros ac difficiles, reddebat abſentia præmiorum: at verò laborantium Apo-

tium Apostolorum sudores, quamvis multò graviores & acerbiores fuerint, præsentia vicinæ mercedis leves, ac pænè nullos faciebat: optima equidem Aurei Doctoris ratio: sed nec illa, quæ in mentem venit, fortè est contemnenda. Ideò Patriarcharum labores graves & molestos fuisse, quòd sine exemplo Christi Domini, non dum cum illis pariter laborantis, suscepti fuerint. Iam verò Apostolorum labores, Christi præeuntis exemplum, leves & svaves efficiebat. Verbo, non habebant veteres Patriarchæ, laborantis Christi Domini, impressa præ oculis vestigia, ideo duris obruebantur laboribus: at Apostoli, quia præeuntis Christi insistebãt vestigijs, non tam laborare, quàm exultare videbantur.

Dilata præmij merces, arduum Patriarchis faciebat virtutis iter.

Apostolis Christi, Domini exemplum, facilia reddebat omnia.

Quæ cum ita sint: nemo abhinc nostrûm, susceptos vitæ religiosæ labores, graves & difficiles esse existimet: longè contentiosiùs laborantis Christi Domini exempla, veluti firmiter impressa vestigia ob oculos habens: quibus, si alacriter insistere velit, omnes suos labores leves, & dulces sentiet. Quis enim ita cæcutiat, ut multa virtutum, à Salvatore nostro impressa vestigia, non videat? Certè D. Bonaventura de informatione Novitiorum par: 1. cap: 32 clarè nobis ea indigitat, & ad sequenda invitat: *In omnibus* inquit, *virtutibus, & bonis moribus, propone tibi semper clarissimum speculum, & totius sanctitatis perfectissimum exemplar, scilicet*

Christus Dominus totius sanctitatis compendium.

Dilata proximi mores, ardorem [illegible] faciebat virtutis iter.

licèt vitam, & mores Filij Dei Domini nostri IESV Christi, qui ad hoc, nobis de cælo missus est, ut aperiret nobis viam virtutum, & legem disciplinæ, suo exemplo. Describe tibi in corde tuo, mores & actus ejus, quàm humiliter se habuit inter homines, quàm benignus inter discipulos, quàm modestus in edendo & bibendo, quàm liber à curis mundi, nec anxius pro corporis necessitatibus, quàm verecundus in visu, quàm patiens ad contumelias, quàm mitis in responsis, quàm compositus in omnibus gestis suis, quàm sollicitus de animarum salute, Quomodo se præbuit exemplum omnis boni. Quomodo omnem jactantiam, & singularitatis ostentationem declinavit. Quomodo omnem gloriam, & potestatem, hujus mundi fugit. Et multa alia ipsius acta, tuæ memoriæ sint propinqua, ut in omnibus verbis, & factis tuis, semper ad hunc, quasi ad exemplar respicias. Quæ omnia, ut percipimus, ideo Seraphicus Doctor, ad breve compendium redegit, quæ Christus Dominus pluribus fecit, ut eum in omnibus facilè, & suaviter sequi, ac imitari possimus. Quòd enim Sancti Apostoli, & eorum succedanei Martyres, & Anachoretæ, totâ animi contentione, ad summum absolutæ virtutis culmen, per enses, ignes, cruces & neces rapiebantur, & ubi crudelis tyrannorum deerat sævities, semetipsos voluntariæ afflictionis, exquisitis cruciabant tormentis, & tamen in omni tribulatione, superabundabant gaudio: non alia id fiebat

Apostoli Christi, Domini exemplum facilia reddidere omnia.

Christus Dominus verus sanctitatis compendium.

ebat

ebat de causa, nisi quia ad eum alacrem virtutis cursum, præclaris Salvatoris sui, alliciebantur exemplis. Quis enim Christum Dominum, non solùm viam Perfectionis ostendentem, sed etiam præeuntem nõ seqnatur libenter?

Certè cælestis illa sponsa, quamvis nullâ re magis delectaretur, quàm præsentiâ Dei Hominis, sibi arctè desponsati, nihilominus, ad eum ita loquitur: *Fuge dilecte mi, assimulare capræ hinnuloq; cervorum, super montes aromatum.* Cant. 8. Equidem ego minimè miror, piam hanc animam, cælestem sponsum suum, capreæ hinnuloque cervorum, animantibus utiq; cursûs pernicitate præstantibus, assimilasse. Deo enim nihil velocius esse, & cogitari potest, sive cum multiplicibus gratiarum suarum donis, ad hominem festinato passu properet, sive eundem, per aversionem fugiendo deserat. Illud potiús, admiratione defixus cogito: cur optima hæc anima, sponsum suum à se abire, & fugere postulat? quem totis desideriorum votis sollicitè quærebat, & inventum fortiter, ac constanter penes se retinere cupiebat, dum diceret: *Quæsivi eum, inveni, & tenui, quem diligit anima mea.* Cant. 3. Nunc verò, utquid quæso, quasi eum repellens dicit? *Fuge dilecte mi, assimilare capreæ hinnuloq; cervorum.* Credo non postulasse sponsam, ut suus à se sponsus, de terra abiret, & ex oculis evanesceret, sed ut cum eo, sanctitatis semitâ, cælum

Anima S: vultà se sponsum abire, ut ejus insistat vestigiis.

 ingre-

ingrederetur quia enim, sine Ducis hujus exemplo & ductu, difficilem, arduamq; viam sanctimoniæ attentare non audebat, proinde ut ipse præiret, postulabat: certa sequi, & imitari, quem suo exemplo præeuntem videret, Ita mihi hunc locum videretur exposuisse D. Ambrosius lib: de bono mortis, cap: 5 *Hortatur*, inquit: *ut fugiat sponsus, quia jam sequi poterat, etiam ipsa, terrena fugientem.* Cupiebat nimirum sponsa hæc, nondum à terrenis cupiditatibus avulsa, videre sponsum, ab ijsdem mundi illicijs, ad cælestia properantem, ut & ipsa, illius excitata exemplo, à sua se segnicie & tepore promptiùs expediret, & deserentem terrena, caprâ velociùs sequeretur. Postulat igitur, ut ille fugiat, quò & ipsa, ejus imitata exemplum, alacrior subsequatur.

Sancti, Christi Domini, sequuntur vestigia.

Quis satis recenseat felices, illas animas? quæ post vestigia Cælestis Sponsi hujus, festinatò cucurrerunt. Non commemoro, plurima sanctorum Martyrum agmina, & Anachoretarum cætus, quos ad concitatum virtutis cursum, præeuntis Ducis ac Salvatoris sui excitarûnt vestigia. Prætereo plurima religiosorum claustra, & in eis perfectæ virtutis Cænobitas, Christi Domini vestigijs festinato passu insistentes Domestici s Patrum nostrorum moveor magis exemplis: qui non solùm eundem Ducem & Imperatorem suum, ad ardua quæque ponè sunt secuti, sed nostros etiam, segnes licet animos, ad

sequen-

ſequenda Chriſti veſtigia, ſuis excitant trahuntq́; exemplis. Quid mirum, (ſacris ſi licet miſcere profana) Themiſtoclem Miltiadis trophæis à ſomno excitari ſolitum? & ad Magni Alexandri glorioſè geſta, Romanum Cæſarem ingemuiſſe? quando Divus quoq́; Gregorius Nazianzenus, de Magni Baſilij lucubrationibus diſputans, ait: *Quoties ego Martyrum encomia lego, corpus aſpernor, & cum ijs, qui laudibus efferuntur, animo verſor, atq́; ad agonem excitor.*

Quod ſi ille, externis & alienis provocabatur? quanto magis nos domeſticis, par eſt, excitari exēplis, quæ & multa, & heroica babemus. Incurrit in primis in oculos, ipſe noſter Ductor S. Pater IGNATIVS, qui, quàm proximè Chriſti Domini inſiſtebat veſtigijs, patet utique, ex illa Summarij Regula ejus undecima, in qua, quidquid nobis ſollicitè cōmendavit, omnia hæc (ex ſenſu & teſtimonio eorum, qui oculati ſpectatores vitæ ejus fuerunt) in ſe ad amuſſim expreſſit: dum ab omnibus, quæ mundus amat & amplectitur, omnino, & non ex parte, abhorrebat, & quidquid Chriſtus Dominus noſter amavit & amplexus eſt, totis id viribus admittebat, & concupiſcebat: eò quòd exoptaret, imitari Salvatorem ſuum Chriſtum Dominum, eiq́; in omnibus aſſimilari Quis ſufficienter referat? quantùm ille Chriſti Domini, in ſpecu Bethleemitica nati, pauperiem, mundi contemptum, abnegationem ſui,

S. P. Ignatius Chriſtum D. imitabatur perfectiſſimè.

sui, cæterasq; majores omni encomio virtutis, in illa manresana caverna, quam nascentis sui spiritûs, cunas appellabat, sit imitatus. Quis numeret suscepta ab eo in Palæstinam, cæterasq; mundi plagas, itinera, & continuatas mediâ vias: ut taceam dies noctesq; totas, sacræ precationi, rerumq; Divinarum, extaticæ contemplationi impensas.

Primi societatis IESU Patres, exactè Christi insistebant vestigijs.

Quid dicam de illis decem Patribus nostris, omni ope ac studio, ejusdem Christi Domini vestigia prementibus. Palàm id faciunt, illa itinera difficillima, in cultura populorum, per horridas rupes, & perpetuis nivibus obsitas Alpes, per desertas & pestilenti aurâ infestas regiones, indefessi labores, in tradendis per fora & plateas, rusticanæ plebi, Religionis Christianæ capitibus. Conijciamus deinde oculos, in veteres recentesq;, Missionariorum nostrorum Apostolicos labores, qui etiamnum, rigidas nivibus regiones percursant, stramentis indormiunt, ciborum vilissima tenuitate, inediam sustentant: post enavigata, immensa marium spatia, Aquilonis ac frigidioris ursæ gelu, multasq; alias ærumnas, malè tecti, hilariter patiuntur. Videamus & illos, qui intra religiosos Domorum, ac Collegiorum parietes, consummatâ virtute claruerunt, quàm illi, ad Iudæ usq; pedes affusi, humiles, quàm in oratione, ferventes, ac visibili etiam lumine illustres, aut à terra sublimes reperiuntur? ita religiosæ paupertati affecti, ut eam Matris locò habeant, ac di-

ligant,

ligant, adeo ut eam, ne unius quidem chartæ aut calami, absq; permissu usurpatione, contristare velint. Recreant mentis oculum, in carne, non secundum carnem viventes, pares, immo majores Angelis, homines, quibus illibati pudoris candor, nullo unquam fuit affectus nævo Quodsi obedientiam requiris? nullibi certè plura, & perfectiora ejus documenta, quàm in tua religione reperies. Vbi tot Deo dignas victimas, quot obedientiæ immortuos, recensemus Heroes: quorum multi, non tantùm omnes vitæ suæ actiones, ad suorum Præpositorum nutum, conformarunt, sed mori etiam, non nisi ex obedientiæ imperio voluerunt. Destituor tempore, ut tantùm innuam, eos qui in hoc religionis nostræ agone, sui abnegatione, continuâ in rebus omnibus mortificatione, ardenti animarum zelo, cæterisq; innumeris planè virtutum ausibus, hâc, quã ingredimur viâ, nos præiverunt, ut eorum, prompti & alacres sequamur vestigia. Si enim omnibus, magna inest vis exemplis, multò magis debet ijs inesse, quæ parentes filijs, & plurima, & pulcherrima reliquerunt: ita ut vulgò probro habeatur, majorum non respondisse virtuti. Hoc considerabat, ille vir magni spiritûs, quo tunc, cùm viveret, sanctiorem militans Ecclesia, teste Dei arcanorum conscia S Theresia, non habebat, P. Balthasar Alvarez, qui tirones suos, quos erudiebat, ita in via Perfectionis, ad currendum excitabat: *Eja fratres, non degnere-*

Domestici, magna vis exempli.

generemus ab excelsis Filiorum Dei cogitationibus, & præclare factis, ne degeneres filij, à gloriosis majoribus nostris habeamur.

Quæ dum cogitamus, & mentis nostræ oculis subijcimus, difficilem & arduam Perfectionis viam, dicere haud possumus: quâ non solùm Salvator noster præivit, & iter sequentibus se, patefecit: sed majores etiam nostri, homines utiq; passibiles, nobisq; per omnia similes, præclaris & heroicis gestis suis, iter hoc facilitarunt, tot in eo virtutum impressis vestigijs, quibus si magno, & alacri animo insistamus, facile & expeditum iter Perfectionis experiemur. Addit currentibus stimulum, pigritantes verò rubore suffundit S. Augustinus, dum Patres Fratresq; nostros, hoc virtutis iter feliciter emensos, digito demonstrans, unumquemq; nostrûm affatus, ait: *Potuerunt hi, tu non poteris?* Quasi dicat, trahunt te, & alliciunt currentem, ad festinandum, deficientem verò suffundunt, & instigant rubore, præclara Patrum tuorum, Christi vestigia consectantium exempla, quos si totâ virium contentione, insequi omnes voluerimus, facilè arreptam Perfectionis viam, hâc etiam alterâ, consequendis virtutibus dicatâ Die, Christo Domino Prodromo, & Auspice, ad destinatam virtutis metam, atq; Æternæ Beatitudinis bravium, alacri animo, & pede inoffenso, prosperè decurremus.

S. Augustinus urget ad sanctitatem exẽplis.

ALLO-

Humilitas solidum est, & necessarium, virtutis & scientiæ fundamentum.

DVcis ac Salvatoris nostri, nec non sequacium commilitonum ejus, heroicis vestigijs signatum iter, nuper ingressi: in primo viæ hujus aditu, declivem, qua eundum est, videor mihi videre vallem, in quam dum oculos conijcio, suaveolentibus violis, & parvulorum vestigijs plenam adverto, tum ex utroq; indicio, viam esse Humilitatis agnosco. Quid enim humi serpens cerulea violarum venustas, & fragrantia, nisi Humilitatis gratiam, & svavitatem, refert ac redolet? Parvulorum verò, dum gregatim impressa cerno vestigia, illud in eis, lego Evangelicum: *Nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum.* Porro per parvulos, humiles eò loci designari, nemo est, qui dubitet, sacri textûs utcunq; gnarus. Et meritò quidem, Dux & Antesignanus Humilitatis, Christus Dominus, inprimis sequaces suos, in hanc submissionis educit convallem. Nihil enim, quanquam omnibus Christianis, magis tamen Reli-

Humilitatis semita violis, & parvulorũ vestigijs plena

giosis, maximè verò Societatis nostræ hominibus, æquè necessarium est, atq; perfectæ Humilitatis consecutio: ut proinde mirum non sit, eam tàm in Evangelico Codice, quàm in legum nostrarum Constitutionibus, frequentissimè commendari. Placebit non dubito, alacri animo, hanc submissionis viam inire, quam humana carne, accinctus Viator Deus, frequentibus trivit, & monstravit documentis: & S Pater, nobis plurimùm verbis, ac exemplis commendavit. Addet credo currentibus stimulum, accuratiùs in præsens consideranda, ejusdem submissionis necessitas.

Humilitas, ad salutem æternam, omnino requiritur.

Scio equidèm antiquis sapientibus, eam, quam ingredimur Humilitatis viam, aut incognitam, aut planè invisam fuisse: unde in censu aliarum virtutum, ne locum quidem, apud eos invenire potuit. Christianis certè temporibus, ita caput extulit, & in sua vilitate refulsit, ut ad consequendam æternæ felicitatis beatitudinem, sit omnino requisita. Vnde aliquæ virtutum, ad meliùs tantùm, & commodiùs esse, nostræ famulantur saluti, Humilitas planè de necessitate medij, ad æternam requiritur felicitatem. Neq; enim aliter humanæ mentes, quæ corruptæ naturæ vitio, in gigantæam excrescunt tumoris proceritatem, arctam viam, & angustam beatæ felicitatis portam, intrare possunt, nisi in pusillorum decrescant parvitatem: uti Æternam humana in carne Veritatem, perhibuisse jam

audivi-

audivimus. Hoc infallibile veritatis dogma, profundiùs rimabatur D. Bernardus, cùm dicere auderet: Ne Sanctissimæ quidem Dei Genitricis MARIÆ, quamvis cæteris virtutibus cumulatam virginitatẽ, absq; Humilitate, Divo gustui placere potuisse. Et quamvis, indubitatè omnibus Christi fidelibus, sit Humilitas, ad æternam salutem unicè necessaria, nobis tamen, qui ad Salvatoris nostri vexillum, sanctissimo Nomine ejus insignitum, convolavimus, longè major, præ alijs, ejusdem humilitatis incumbuit necessitas. Cùm enim Divinâ luce, illustratus S. Pater noster IGNATIVS, homines religionis suæ, perfectæ virtutis, & non trivialis scientiæ, esse voluerit, ex hoc duplici capite, humilitatem nobis plurimùm esse necessariam iudicavit. Siquidem nec perfecta virtus consistere, nec solida scientia, gressum figere, absq; Humilitate potest.

Societatis hominibus, humilitas maximè necessaria.

Quòd ad virtutis perfectionem attinet, eam, sine Humilitatis præsidio, haberi non posse, pia illa, in Canticis Salomonis, Anima, quod ipsa experimento didicit, nos quoq; edocuit. Ad altissimum illa contendebat Perfectionis gradum, jamq; Divino amore langvere cupiebat, dum ardentiore correpta æstu, diceret: *Indica mihi, ubi pascas? ubi cubes, in meridie?* Ardens omnino erat istud desiderium, quod non in frigido septemtrione, non in remissiore ortûs, aut occasûs calore, sed in ferventi meridie, locum sibi & stationem designabat. Cæterum dum

Perfectã virtutem, absq; humilitate, nõ posse subsistere documento est, pia in Canticis anima.

 illa

illa alta petit, & ad sublimem æstuat sanctitatem, Cælestis Sponsus, ad Humilitatis eam remittit semitam, & ad vile pastoritij muneris obsequium ablegat, dum ait: *Egredere, & abi, post vestigia gregum tuorum.* Quasi diceret: tu quidem de sublimi consũmatæ Perfectionis termino cogitas, sed à via aberras: si summa petis? ima prius appete, si Beatarum Mentium choris, per tuam contemplationem interesse desideras? priùs inter viles verseris pecudes. Hoc idem erat judicium, de ea, D. Bernardi ser: 38. in Cantica dicentis: *Reprimenda censetur, propter præsumptionem, & suâ ipsius commonenda cognitione, in qua visa est aliquatenus caligare, quæ tantâ se, æstimârit dignam visione.* Et profectò optimè gnarus viarum Perfectionis, piam hanc Animam, instruit S. Abbas, eidemq; vitio vertit, quòd non priùs, in Humilitatis functionibus sese exercuerit, sed statim ad supremum sanctitatis culmen evolare voluerit. Vnde meritò à sponso reprehensam, & ad brutorum animantium, sequenda vestigia ablegatam esse asserit: ut inter ea, nativæ vilitatis suæ, quam cum pecudibus, magna ex parte, habeat communem, admonita, Humilitatis semitâ, ad Perfectionis tenderet sublimitatem.

S. P. Ignatius, humilitatem plurimũ nobis commẽdavit. verbis & exemplis.

Hanc consummatæ sanctitatis viam, S. Pater noster, cùm optimè calleret, plurimùm eam nobis commendavit, maximè Par: 6. cap: 2. § 16. ubi disertè ait: *In omnibus humilitatis, ac submissionis ratio*

tio habeatur. Et parte 3. cap: 5 ita loquitur: *Magnoperè confert, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus magis exercetur humilitas.* Vnde & Tertiam nostrorum Probationem, scholam Humilitatis, & abnegationis sæpius appellavit. Non alio fine, nisi quòd certò sibi compertum esset, ad eam, quam nobis, in suis Constitutionibus, injunxit Perfectionis sublimitatem, perveniri non possit, nisi Humilitatis & abnegationis semitâ. Quod non solis tantùm verbis, plurimùm commendavit, sed exemplis etiam præivit: ita enim IGNATIVM, totum in sua jura redegerat Humilitas, ut dictis, factis, animi sensibus, per suas eum artes, continuò exerceret· quod vitam ejus diligenter inspicientibus, liquidò constat. Ex eo inprimis ille, quo in Humilitatem ferebatur affectu, omnibus dignitatibus, aditum in Societate, summâ quadam contentatione obstruxit: ac ne labefactari posset, voti religione firmavit, summum in ea Republica, quam ipse condiderat, Magistratum, alieno jussu invitus, vix tandem suscepit, & ne se illo iterum abdicaret, summa sociorum contentio, ægrè demum effecit. *P*auperum greges adamavit, quorum viles casas, libentiùs quàm illustres Principum aulas visitabat. Ab adolescentibus se moneri sustinebat, vilia domi obsequia obibat, foris rudes, Christianis elementis, jam in Societate Generalis imbuebat, se omnium mortalium deterrimum, quòd dona Dei plura corrumperet, sæpius profitebatur, o-

ptabat

ptabat vehementer, ut post mortem, absq; ullo sepulturæ, ac tumuli honore, in fimentum abijceretur. Multis precibus impetravit à Deo, ut Iacobus Eugia, suæ conscientiæ & arcanorum gnarus, & confessarius, sibi præmoreretur, ne admiranda Dei dona, de se divulgaret, quod se facturum pollicebatur, si vel unicâ vitæ horâ, sibi post fata S Patris superesset. Supremam mortis horam sibi divinitus cognitam, ne quæ inde gloriola consurgeret, constantissimè, dicere coram alijs dissimulavit, verbo, nullũ fuit humilitatis genus, in quo se excellens virtus ejus, strenuè non exerceret.

Iaccbus Laynes, S Franciscus Borgias, & Claudius Aquaviva, Nũnius Baretto, Andreas Ovicdo, Fabius de Fabijs, multũ humilitati addicti.

Non degeneres à Patre filij numero plurimi, virtute insignes, Humilitate admirandi fuerunt, illi inprimis, qui in totius Societatis regimen, S. Fundatori succedebant. Primus certè successor ejus Iacobus Laynes, eâ animi submissione claruit, ut primas quasq; Infulas & Purpuras, quas ei fama sanctitatis, & doctrinæ conciliabat, sæpius repudiaverit, immo etiam maximæ, summi Pontificatûs Tiaræ, caput ultro subtraxit. Nihil de tertio, B Patris successore, S. Francisco Borgia dicam: palam enim est, eum in omnibus dictis factisq; suis continuam ad stuporem usq;, spirasse Humilitatem. Non minus certè Humilitatis specimen, edidit, & ille invicti semper animi, Societatis nostræ Generalis, Claudius Aquaviva, qui cum summum Christi Vicarium, Clementem ejus nominis Pontificem Octavum

ctivum, de suâ, ad sacras dignitates evectione, seriò consilia agitare intelligeret, ita eum res ea perculit, ut tum primùm Claudium, quem propter incredibilem, quæ in eo semper viguit, animi magnitudinem, nulla unquam fortunæ fregerat iniquitas, pavidum, mæstum, ac vix sui compotem, præ timore, viderent socij. Cæterùm, in hac etiam animi perturbatione, ita omnem movit lapidem, donec innumeris votis, sacrificijs, supplicijs, cæterisq; humanis, ac Divinis industrijs, imminentem turbinem disturbaret. Similis animi demissio, relucebat & in illis duobus, magis humilitate, quàm honore illustribus, Æthiopiæ Patriarchis, Nunnio Baretto, & Andrea Oviedo, qui suarum Insularum dignitatem, detritâ veste ac pallio tegere, ægros adire, ac solari, vilissimæ turbæ ac mancipijs aures patientissimas dare, pedes hospitibus abluere, ad eamq; rem, aquam è publico fonte, humeris subvectare, gloriosissimum ducebant. Accensendus his est, non minùs animi demissione, quàm vetusto Fabiorũ sangvine, illustris, Pater Fabius de Fabijs: Hic post administratas, visitatasq; plures Provincias, Vicarius Generalis Præpositus, dum Romæ in Domo Professa degeret, venientes excipiebat hospites, non tantùm humanissimè, verùm etiam, in eam modestiam, compositus, ut qui pusillo corpore, & specie minùs esset liberali, pro domestici operis, adjutore, ab ijs qui ignorabant hominem, sæpè habitus, o-

creas

creas & viatorias vestes, ut detergeret, & mundraret, non semel rogatus, libentissimè eam operam hospitibus navabat: qui de viri nobilitate, ac dignitate moniti, veniàm illico suæ ignorantiæ, cum rubore, ac tantæ virtutis admiratione, petebant. *Idem* cùm tironibus, in Quirinali ad D. Andreæ Magister præesset, Clementem Octavum, dum quadam die, in domesticos hortos, humanissimè divertentem, singulari quadam modestiâ excepisset, atq; sedenti adesset, interrogatus, an adhuc esset in Societate Fabius de Fabijs, olim sibi adolescens cognitus (neq; enim eum, post tantum ævi, & curarum, agnoverat Pontifex) respondit ille brevissimè: eum superesse: ubinam degeret? rursus interrogante Pontifice: Romæ dixit: ac demum, non ante se indicavit, quàm ulteriori interrogationum indagine, coactus, ulterius tergiversari, ac se ocultare non posset. Admiratus Pontifex hominis modestiam, illud secum reputabat, quòd quantùm alij, laboris ac industriæ impendunt, ut viris innotescant Principibus, tantùm ille oblatam, innotescendi ejusmodi occasionem, repudiavit.

P. Bernardi Colnagi, & P Thomæ Sanchez, præclara humilitatis documēta.

Præclarum, & illud humilitatis specimen fuit, quod præbuit P. Bernardus Colnagus: hic cùm Neapoli, Theologiam, summo cum plausu profiteretur, magnum aliquid, ad deijciendam opprimendamq; hominum de se opinionem, jam dudum meditabatur: stetit sententia, vires, experiri, atq; audere.

dere. Itaq; Rectorem adit, rogatq;, ut bonâ illius veniâ, liceret sibi, sine pallio, tunicâ obsoleta, arcâ onustum, per urbem otiosè obambulare. Annuente postulatis Rectore, quanquam propriæ æstimationis, obmurmuraret amor, strenuè tamen egreditur, dejectisq; oculis, celeberrimas urbis vias, inter puerorum sibilos, amicorumq;, quos obvios, non paucos habuit, ancipitem admirationem, ac dubia judicia colloquentium: nam alij mente motâ insanire, alij sceleris alicuius pænas dare suspicabantur: pauci, sagaci conjecturâ, rem assequebantur. Egregius sui victor, lento ac suspenso gradu peragrat, ac humilitati præclarè operatus, domum revertit. *Prætereo* innumera propè, ejusmodi hominum Religionis nostræ, Humilitatis documenta. Insignem Theologiæ Professorem, sed celebriorem adhuc Humilitatis Doctorem, P. Thomam Sanchez, tacitus præterire nequeo. Excusaverat ille, nescio quam levissimam suam, apud Rectorem, culpam: cujus facti, tanta eum pænitentia cepit, ut datis ad Provincialem literis, in quibus reum se ajebat, & vehementissimè accusabat, redigi in ordinem, atque iterum cum tironibus exerceri, postulaverit, quod & obtinuit: tantùmq; ex illa, inter Novitios exercitatione profecit, ut unoquoq; triennio, illuc reverti unicè desideraret, Vita me, non dies deficeret, si

in ſimilibus Humilitatis, hominum *Societatis* noſtræ, relegendis veſtigijs, diutiùs immorari vellem: quam vel eo nomine, minimam meritò appellari adverto, quòd proprium decus, vendicet ſibi Humilitatem. Vnde nec miror, admirandæ virtutis, quos recenſui, alioſq; propè innumeros, in ea viros, ſummam & conſtantem ſanctitatis Perfectionem attigiſſe: ſiquidem nemo adhuc, ad conſummatæ Perfectionis culmen pervenit, qui priùs Humilitatis ſemitam ſedulò non trivit. Veluti enim, ad ſumma præalti montis cacumina, non aliter, niſi per declivia, & inferiores ejuſdem collis radices itur: ita perfectæ ſanctitatis celſitudinem, nemo unquam mortalium conſecutus eſt, qui priùs declivi Humilitatis, non perrexit viâ. Cùm ergo, perfectarum ac ſolidarum virtutum conſecutionem, noſtra à nobis requirat vocatio, conſequens eſt, hâc nos, veſtigijs Patrum noſtrorum, tritâ Humilitatis ſemitâ, ad eam, totis viribus cònniti debere.

Scientiam abſq; ſolido Humilitatis fundamento non poſſe ſubſiſtere, patuit in Paulo Apoſtolo.

Verùm, non ſolùm impoſita nobis *Perfectionis* obligatio, magna indiget Humanitate, ſed in omnibus etiam ſcientijs eruditio, & doctrina non vulgaris, quam à nobis noſtrum exigit Inſtitutum, aliter conſiſtere nequit, niſi profunda ſolidetur Humilitate. Cùm enim, (ut ait Apoſtolus) ſcientia inflet, & extollat, niſi Humilitatis pondere deprimatur, in immenſum exceſceret tumorem. Vnde & ipſe ſublimis (quā conſecutus eſt) ſcientiæ, profun-

dum

dum humilitatis posuit fundamentum: antequam enim in cælesti Academia, Doctor Gentium inauguraretur, prima ejus, quâ pollebat sapientiæ rudimenta, posuisse se testatur, ad pedes Gamalielis, ad quos humiliter abjectus, legem ediscebat: ut advertit lib: 5 Comment in Reg: cap: 15. S. Gregorius Papa: *Paulus*, inquit, *Vas electionis, ante, ad Gamalielis pedes instruitur, quàm rapiatur in paradisum, vel ad cæli tertij altitudinem sublevetur. Et ideo fortasse, per doctrinam, alijs Apostolis excellit.* Quasi diceret. Nemo miretur Apostolum Paulum, summam Doctoralis sapientiæ attigisse sublimitatem, cui tam profunda Humilitas, ad pedes Gamalielis, posuit fundamenta: siquidem, priùs se, sui eruditoris pedibus depressum, quàm ad Doctoralem exedram, asserit esse sublevatum. Hoc profundiùs considerabat, & S. noster Fundator, qui Constit: par: 1. §. 27. Humilitatem, omnium scientiarum, vult esse basim & fundamentum. Hinc illa, præsertim literis operam navantibus, ac eorum studia emensis, usitata, in Societatem invexit Humilitatis exercitia: centonibus indui, mensæ reliquijs pasci, palam argui, domum scopis everrere, ollas & scutellas abluere, xenodochijs inservire, stipem emendicare, Christianis rudimentis rudes, & pueros imbuere, victu emendicato peregrinari, multaq; alia, his similia, abnegationis inventa, plurimùm commendavit. Certè non alio fine, nisi ut inflati literarum eruditione

Basim scientiarum, posuit Hnmilitatem S. P. Ignatius

ſpiritus, vilibus & abiectis munijs detumeſcant.

Magnificis ædibus, & illuſtri palatio, quod ſibi in ſacro textu ædificavit, ſimilem ego, meritò dixerim ſapientiam, quæ niſi ſolido Humilitatis innitatur fundamento, brevi eam collabi, ac ruere oportebit. Quod unquam, perfectioris ſapientiæ capaciùs, extitit ſubjectum? illo immortalium ſpirituum Principe? quem Ezechiel, plenum ſapientiâ & perfectum decore, fuiſſe atteſtatur: quia tamen iſte ſapientiſſimus Intelligentiarum ſpiritus, eam, quâ pollebat ſcientiam, non in ſubmiſſionis convalle, ſed in excelſo cuiuſdam elationis monte, collocatam eſſe volebat, ideò miſerè lapſus, cecidit, cum ſua ſapientia in ruinam: ut ſupra triſtem eius caſum, admirabundus exclamare debuerit, idem Propheta: *Elevatum eſt cor tuum, perdidiſti ſapientiam.* Neq; verò, ſolus iſte immortalis ſpiritus Humilitate deſtitutus, ſe, & ſuam in exitium præcipitavit ſapientiam: non infrequentes, etiam inter mortales, ſunt eiuſmodi caſus, & ruinæ. Quid enim, illa ingenii & eruditionis portenta, Salomones, Tertulianos, Origenes, Ochinos, in gravium errorum abyſſum, præcipitavit? niſi ſumma ſcientia, Humilitatis deſtituta fundamento.

Plenus ſapiētiâ Lucifer cælo excidit, Humilitate deſtitutus.

Sed quid ego, inter immortales ſpiritus, cæliq; ſpatia oberro? & è vetuſtioris recordationis memoriâ, ſepulta eruo nomina? cum in noſtræ etiam Religionis cætu, ſimiles non rarò audivimus, & hiſce ocu-

Defectus Humilitatis, multis in ſocietate noſtra, extitit cauſa ruinæ.

ſcæ oculis vidimus caſus: plurima enim, etiam è medio noſtri, omni eruditione inſtructa, & perpolita ingenia, in mundanæ vanitatis lubrico, miſerè collapſa, corruerunt: quia ſolido Humilitatis fundamẽto, infelices ſcioli caruerunt. Nobis, ne æquè infelix contingat unquam ruina, in Humilitatis ſtudium omni ope, ac conatu incumbendum eſt: Prout in illud incubuit Theologicæ eruditionis lumen P. Franciſcus Suarez. Rogatus ille olim ab amico, quemnam Deo, ob beneficiorum magnitudinem, obſtrictum magis cenſeret? Philippumne Hiſpaniarum Regem, cuius imperio, tot & tam amplas regiones, Deus ſubjecit? an ſe? cui Chriſtianæ ſapientiæ regnum, liberaliter contulit: ad quæſitum iſtud, dejectis Pater humi oculis, ingratam ſibi eam interrogationem ſentiens, ita reſpondit: Ego verò eum, plura à Deo accepiſſe, & plus eidem obſtrictum eſſe, arbitror, cui Deus & ſui cognitionem ampliorem, & animi modeſtiam contulit majorem. Dignum profectò, tanto viro reſponſum, quod Humilitatem, regnis & ſcientijs, præponendam eſſe docuit.

P. Franciſcus Soarez, Humilitatem, præpoſuit ſapientia, & regnis.

Pluribus, & adhuc illuſtrioribus Humilitatis documentis, ſilentio prætermiſſis, Divino magis quàm humano, propiori oraculo, eruditione, ſanctitate, inprimis autem Humilitate, inſignis, & toto orbe cõſpicui, Sancti noſtri Indiarum Apoſtoli Xaverij, rem totam conſigno. Ajebat ille (ut ſcribit Turſelinus)

nemi-

S. Xaverius, dicebat neminē in societate posse perseverare, absq; Humilitate.

neminem germanum posse esse Societatis alumnū, nisi contemptorem sui,& de se suisq; rebus abjectè, & demissè sentientem Vnde ex eo,quo spirabat totus, Humilitatis affectu, frequenter exclamabat. *O arrogantia, quantùm tu obes & contrariaris instituto ac Perfectioni Societatis IESV! quantopere pijs ac salutaribus sociorum conatibus adversaris!* quo quidem judicio suo, vir quo sanctiorem, vix unquā conspexit orbis, manifestè declaravit: duo hæc, Instituto Societatis propria & unicè requisita adjumenta,virtutem & scientiam, sine Humilitatis præsidio, vigere ac subsistere nullâ ratione posse. Quæ cùm ita sint, quis nostrum altum sapere, quis altas de se, suisq; talentis,& eruditione cogitationes alere, quis speciosa in Religione munia,desiderare, aut quærere audebit? Immo si rectè sapit, Salvatoris sui Humilitatem, doctrinâ & exemplo profitentis, nec non Patrum suorum, abnegationis vestigia imitatus, eliget in Domo Dei esse abjectus.

ALLOCVTIO III.

Oratio, Religiosæ Perfectionis, alimentum est.

NEmo unquam Viator, longum & arduum iter, absq; sufficientis alimoniæ viatico, firmus ac

mus ac

mus ac vegetus diu peregit. Adſit ſanè animus, ad currendam viam promptus & alacer, ſint pares itineri vires, brevi tamen illæ concident, & langveſcent, ſi requiſito deſtituantur alimento. Idem omnino eveniet eis, quod olim contigit, illi, Salvatorem ſuum ſequaci turbæ, de qua per cognitionem prævifionis, Divina in carne Veritas aſſerebat: *Deficient in via, quia non habent quod manducent*. Mar: 8. Neque verò, ſola corpora, ad ſubeundos viæ labores, victualibus confortantur: ſed ſuas etiam animas, viatores illi, qui Perfectionis iter gradiuntur, eſcis ſpiritualibus alere, ac roborare debent. Siquidem, *non in ſolo pane vivit homo, ſed in omni verbo, quod procedit de ore Dei*, Matth: 4. Porrò inter multa ſpiritualis annonæ, ad nutriendam animam idonea alimenta, ſtudium Orationis, & frequens rerum Divinarum meditatio, recenſeri debet. Hoc ſanè contemplabatur maximus Eccleſiæ Doctor S. Hieronymus, dum Orationis uſum, *neceſſarium animæ alimentum*, ſæpiùs appellaret. Et reverâ ita eſſe, quotidiano compertum habemus experimento. Vnde, ut nos quoq;, iſtud quod agimus Perfectionis iter, feriò & feſtinanter decurramus, neceſſe eſt, ut animas noſtras, frequenti Orationis uſu reficiamus. Quod nos libenter, ac etiam ſuaviter ſpero facturos, poſtquam ſpiritualis alimoniæ hujus, ad reficiendas animarum vires, perquam opportunæ, neceſſitatem & utilitatem, ſeriâ conſideratione deguſtaverimus.

Oratio animæ cibus eſt, iuxta S Hieronymum.

Congruè ſatis, non tantùm eruditiſſimi Doctoris Hieronymi ſenſu, & auctoritate, ſed omnium, Aſcetici itineris peritorum judicio, & experientiâ edocemur, Orationis ſtudium, & meditationis uſum, animarum noſtrarum, quotidianum debere eſſe alimentum. Veluti enim iſtud, in quo vivimus corpus, omnem ſuum vigorem, & augmentum, robur & vitam, ſumit ab eo, quo nutritur alimento: ita animam in ſpirituali vita, Orationis uſus, vegetat, augmentat, & corroborat; ut ſuis operationibus, commodè ac vivaciter fungi poſſit: ita, ut pia rerum Divinarum meditatio, meritò dici poſſit, *Panis, cor hominis confirmans*, ſiquidem, omnis ſanctitatis profectum & incrementum, viri Perfectioni addicti, non aliunde deſumunt, niſi à frequenti & ferventi Orationis uſu: cujus ſtudium, in quocunq; fervet affectu, multas ibi, neceſſe eſt, vigere virtutes. Vnde ille ſolùm, ad decurrendam Perfectionis viam, aptus & idoneus eſt, qui ſe Orationis pabulo, ſæpè reficit ac corroborat. E contra verò, ſi hoc negligat alimentum, brevi in via Perfectionis langveſcet, ac deficiet: non ſecus ac corpus noſtrum, ſi debito ſibi deſtituatur cibo, illico langvet, marceſcit, viribus concidit, ac etiam diuturna fame enectum, vivere deſinit. *Ita* & animam, niſi frequenti Orationis alimoniâ reficiamus, non ſolùm in profectu laſſeſcere, ſed emori etiam, ac fame perire facilè efficiemus. Hanc, non ſolùm corporis, ſed animæ etiam

Uti, corpus, ab alimento; ita anima ab oratione robur viresq; ſumit.

tiam suæ inediam. incusans, confitebatur ingratus ille domûs Paternæ desertor, dum acerbè conquereretur: *Quanti mercenarij in domo Patris mei abundant panibus, ego autem hîc fame pereo.* Quam quidem, hominis inediâ consumpti querimoniam, non solùm de corporalis cibi, sed etiam de spiritualis alimoniæ defectu, intelligunt Sacri Interpretes.

Rei, quam assero, Elias Propheta luculentũ exhibet documentum. Longum ille & arduum, metu impellente, iter iniverat, dum exardescentis fæminæ, furorem devitans, fugeret: ecce verò in ipso iteneris cursu, igneus ille Vates, sub unius arboris umbra prostratus, semianimis mortem operitur: non ob aliam causam, nisi quod fessas ex itinere vires, nullo posset reficere cibo, omni destitutus alimento. Quod dum agitur, miseratus, fame & viribus deficientis, Angelus, langventem excitat, & animat, panemq; porrigens, ait: *surge, comede, grandis enim tibi via restat.* 3 Reg. 19. Refecit pane subcinericio, langvidas Propheta famelicus vires, statimq; sensit, præstò sibi robur & animum, ad iter continuandum adesse: ait namq; sacer textus de eo: *Qui cùm surrexisset, comedit, & ambulavit in fortitudine cibi illius, quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, usq; ad montem Dei Horeb.* Quod ferventissimo Prophetæ huic, semel contigit, hoc religiosis maximè hominibus, usu venire solet. Fugimus omnes, veluti alteram Iezabel, effervescen-

Elias cibo destitutus, prostratus langvet.

tem mundanæ vanitatis cupiditatem, agimus continuum, ad montem Religiosæ Perfectionis iter. Sed contingit plerumq; non paucos langvere, ac etiam viribus, in hac via deficere: non aliam ob causam, nisi quòd misera & famelica anima, suo destituatur alimento. Porro ex mente S. Hieronymi & multorum experimento, præcipuus animæ cibus, Orationis usus est: quem ille subcinericius Prophetæ panis, benè adumbrat. Quid enim aliud agit, pænitens præsertim anima, quando sua, in ferventi Oratione deprecatur delicta, nisi cum Regio Vate, cinerem tanquam panem manducat Vnde quemadmodum Propheta Elias, inediâ confectus, mortem operiebatur, at verò subcinericio pane refectus, alacris cæptum prosequebatur iter, ita quævis anima religiosa, Orationis pane frustrata, langvescit, & viribus destituitur, planèq; emoritur: ita, ut ne unicum quidem virtutis passum, ultra facere, ac progredi, in via spirituali possit: quodsi verò hoc subcinericio Orationis pane, se crebriùs refecerit, alacri & festino passu, de virtute in virtutem progreditur. Ita planè aureus Doctor D. Chrysostomus lib. 1. de orando Deo sentiebat: *Arbitror* (inquit ille) *cunctis esse manifestum, quòd simpliciter impossibile sit, absq; precationis præsidio, cum virtute degere, & cum hac, hujus vitæ cursum peragere. Etenim quî fiat? ut quis virtutem exerceat, nisi continenter, supplex ei ad genua accedat, qui virtu-*

Religiosi, instar Eliæ, orationis alimento destituti, deficiunt in via Perfectionis; ex mente S. Chrysostomi, & D. Thomæ

tem

tem omnem, largitur hominibus Vndè Angelicus Doctor S. Thomas dicebat: *Neminem in virtutibus, sine Oratione, proficere posse*: ut in ejus vita, memorat Ferdinandus de Castello. Hinc & Climacus, *cibum & fontem virtutum, Orationem* vocabat. Sed quid ego, sensa Patrum & Doctorum, ad eum finem coacervo? cùm idem, falli nescia Æterna Veritas, suo stabiliat Oraculo, dum ait: *Oportet semper orare*: quasi diceret, quemadmodum panem quotidianum, à Divina liberalitate petere, ejusq; usu corporis vires stabilire, ita Orationis studio, menti robur addere, humana exigit conditio.

Verùm, ut compendiosiori per exempla viâ, ad hujus veritatis cognitionem, perveniamus, ponamus ob oculos, perfectæ sanctitatis viros, qui in hac Perfectionis via, cursum feliciter consummârunt, & videbimus profectò neminem, qui ad consummatæ sanctitatis metas, absq; frequenti Orationis usu, & subsidio, pervenerit. Non memoro SS. Apostolos, eorumq; succedaneos Martyres & Anachoretas, quorum totus vitæ mortalis cursus, una continua fuit Oratio. Domestica, quæ non desunt exempla, magis me ad se trahunt & alliciunt. Certum est, S. P. nostrum, ad eam sanctitatis perfectionem pervenisse, quam in eo nemo satis mirari, nedum sufficienter dicere possit: sed nec illud dubium est, continuo eum Orationis usu, id potissimùm effecisse. In ipso enim statim conversionis initio, ad placandum

S. P. Ignatius usu Orationis, summam consecutus est sãctitatem.

dum cæleste Numen, & impetrandi Divina Dona, longæ Orationis præsidia adhibuit, septenas enim quotidie horas, genibus nixus, Orationi dabat, Sacro præterea Missæ Sacrificio, nec non Vesperarum ac Completorij Officijs, attentissimâ curâ intererat. Sæpè inter orandum, ita abstrahebatur à sensibus, ut longissimum tempus, etiam ad octo dierum spatium, in perpetua extasi, suas produceret contemplationes. Ad sacerdotium verò evectus, etiam in operoso Societatis Regimine, binas post Sacrificium Missæ horas, in contemplatione traducebat, ut nihil dicam, de longiori, ad idem Sacrificium, ejusdem præparatione, & Oratione, cui ex legum Societatis præscripto, omnes vacare tenemur: quam ille non unius horæ definiebat spatio, sed plura etiam horarum impendia, eidem, cùm per tempus liceret, tribuebat. Immo inter ipsa curarum negotia, semper orare videbatur, adeo, ut non singulis tantùm (quod illi solenne erat) horis, sed toto diei tractu, ita immersum Deo præseferret animum, ut non mente tantùm, sed ipsis etiam oculis, Deum præsentem cernere videretur. Vnde & facies ejus, ita accendebatur, ut totus ignescere, à domesticis, cum stupore cerneretur.

S. Franciscus Xaverius, totam sanctitatis basim, voluit esse Orationem.

Quid, tanti Patris digno filio, Indiarum Apostolo Xaverio sanctius esse, cogitariq; potest? neq; tamen & ille, eam, quâ cælum terramq; implevit sanctitatem, absq; Orationis adminiculo, est consecutus,

secutus: immo piæ, cui semper inhærebat precationi, omnem humanam attribuebat perfectionem: unde & ipse rerum Divinarum contemplationi continuò immersus, quidquid ab Apostolicis laboribus, supererat temporis, totum, diu noctuq;, impendebat Orationi. Ex hac IGNATII XAVERIIq; schola, prodijt ille, Apostolico labore clarus, Protomartyr Societatis, Pater Antonius Criminalis. Hic quamvis per Commorini,& Piscariæ oras, ducenta & ampliùs passuum millia, singulis mensibus conficiens, ardenti charitate, suas lustraret *Paræcias*, nihilominus, quotidie quadragies, genua posuisse perhibetur, in sua coram Domino, frequentata sæpius Oratione. Magnum non solùm eruditionis, sed sanctitatis etiam nomen, habet in Religione nostra, magnus ille Sacrarum Literarum Interpres, & celebris Ecclesiastes P. Sebastianus Barradias, qui licet usq; ad senium, dicendis concionibus, & scribendis plenis pietate, ac eruditione Commentarijs, continuò destineretur, integras tamen, naturalis diei, 12 horas, dabat devotissimæ Orationi. Iam verò, summum illud apud nos, Theologicæ eruditionis lumen, P. Franciscus Soarius, literarum studia assiduis precationibus, ad sapientiæ pietatisq; incrementum provehebat: præsertim, si quis difficilior commentanti, ac scribenti nodus incidisset, illico, ut eum expediret, Divinum lumen supplex invocabat, quod si optata lux, paululum cunctaretur, positis e-

Antonius Criminalis, Sebastianus Barradias, & Franciscus Soarez, plurimùm Orationi addicti.

tiam in publico genibus, Patrem Luminum exorabat. Definitam verò matutinis precibus, ac meditationibus in religione horam, tanti faciebat, ut potiùs totius ſuæ (quam tot laboribus comparaverat) ſcientiæ jacturam ſubire, maluerit, quàm vel unicum ſolitæ meditationis quadrantem, negligere.

S. Franciſcus Borgia, conſervandæ Societatis medium, dicebat Orationem. Idem & Claudius Aquaviva ſentiebat.

Longus, ne dicam infinitus eſſem, ſi omnes Religionis noſtræ viros, ſanctitate inſignes recenſerem, verbo dixiſſe ſufficiat: neminem ex ijs, quot quot fuêre ſancti, abſq; ſingulari Orationis ſtudio, aliquem ſanctitatis gradum conſequi potuiſſe: ut meritò inſigne Religionis noſtræ decus, S. Franciſcus Borgia, Orationi & ipſe, ſupra modum addictus, prophetico afflatus ſpiritu edixerit: *Inter* ea media, quibus Divina Bonitas, Societatem prævidit ſanctitate augendam, principaliter ſtudium, ac fervorem Orationis numerari. Vnde & alterum celebre itidem Religionis noſtræ Caput, P. Claudius Aquaviva, uti omnis in Societate ſpiritualis boni, fontem eſſe, ajebat Orationem: ita neglectum ejuſdem, omnibus virtutibus ac meritis, peſtem afferre affirmabat. *Neq; enim* (inquit ille Epiſtolâ de felici progreſſu Societatis) *erga Deum, neq; erga ſuos ſuperiores, neq; erga ſeipſum, neq; deniq; erga proximos, rectè unquam poterit, abſq; meditationis exercitatione, Societatis operarius ordinari: nam quomodo poſſet quis, aut ſenſu cordis, Divina Beneficia percipere? niſi ea diligentiùs ruminaverit, aut ijs*

gratùs esse, vel operibus respondere? nisi ea frequentiùs atq; impensiùs cogitaverit. Quomodo poterit ea quæ videntur & sunt temporalia, seriò contemnere? qui non gustavit æterna. Quomodo noverit honoris appetitum amoremq; proprium, gravissimum boni communis hostem (ut eum B. Pater noster appellat) pedibus conculcare? qui clarâ luce non deprehenderit, quid sit? & cur sit homo? aut quomodo vires suppetent ad difficultates superandas? quæ se in vita spirituali opponunt, aut passiones edomandas? quæ singulis horis insurgunt ei, qui meditatione (ut D. Bernardus loquitur) non cognoscat, quid sibi desit? & oratione non impetret. Quam verò rationem servare poterit? agendi cum proximis, de rebus spiritualibus: si aut ad cælestium amorem illos excitet, aut illorum animos cælesti rore perfundat, ille, qui nullam, aut raram cum Deo communicationem habet, atq; adeò præ ariditate cordis, tria verba ædificationis, eloqui vix possit. Quis zelus illi esse poterit? quæ sitis, aut fames salutis animarum? si non mentis intentione ingressus fuerit, in cavernam maceriæ, latus inquam, Crucifixi, videritq; quàm carò ei steterit. Et ita omnino fieri videmus, ac experimur, nullam erga Deum pietatem, nullam propriæ ac proximorum salutis curam, in eo affectu vigere, qui studio Orationis, deditus non est.

Vnde rectè, odor ille Christi bonus, liliumq; castitatis, *B.* Aloysius Gonzaga, tantum Orati-

B. Aloysij de Oratione sensus.

onis studio tribuebat, ac si in ea, omnium virtutum, summa sita esset. *Qui non est* (inquiebat ille) *Orationi deditus, & interiùs collectus, impossibile est, eum ad perfectam sui victoriam, & excellentem aliquem perfectionis, ac sanctitatis gradum, posse pertingere, quemadmodum ipsa manifestè docet experientia.* Hinc non dubitavit dicere D. Chrysostomus (quamvis ad alienos mores carpendos, aut dijudicandos, minimè præceps) *Cùm videro quem piam, non amantem orandi studium, nec hujus rei, fervidâ vehementiùs curâ teneri, continuò mihi palam est, eum nihil egregiæ dotis, in animo possidere:* quo sensu & verbis, hoc exprimit S. Doctor, omnis omnino virtutis, illum expertem esse, qui crebriùs ferventi non incumbit Orationi. Ita planè sentiebat, è primis B. Patris nostri discipulis, genuino Societatis spiritu plenus, & sanctitate celebris, P Hieronymus Domeneccus: ajebat enim ille, ne ipsum quidem Seraphicæ Charitatis Franciscum, in suæ sanctitatis eminentiâ, diu stare potuisse, nisi eam, Orationis alimento, continuò sustentasset. Plus asserit S. Laurentius Iustinianus, dum precationis neglectum, omnium januam, dicit esse vitiorum, dum ita Cap. 6. de Christi Agone ait: *Mens, si quando Oratione neglectâ, cæpit à sua custodia dormitare, repente cupiditatibus fræna laxantur, & immundis cogitationibus aditus reseratur.* Et meritò quidem, veluti enim, ferventis ollæ vaporem, im-

Defectus Orationis, omnium origo malorum.

P. Hieronymi Domeneccus quid de Oratione sensit?

portunæ muſcæ procul fugiunt, jam verò, ubi tepidam, aut frigidam ſentiunt eſcam, illic gregatim involant: ita pejora muſcis, aut crabronibus vitia, ad ferventem Orantis ſpiritum,ne quidem accedere audent, jam verò animam fervore Orationis deſtitutam, implent & inficiunt: ita ut quidquid mali, viris præſertim religioſis, contingit, totum ex Orationis defectu ſoleat provenire. Ideo celebris ille, in hac etiam Provincia, Aſceticus Magiſter, P. Nicolaus Lancicius, experimento id ſibi conſtare aſſeverabat: quod in noſtra præſertimReligione, quotquot in grave aliquod delictum turpiter labuntur, vel vocationem religioſam deſerunt,vel propter grande aliquod ſcandalum, ab ea reijciuntur, infallibile argumentum eſſe, illos Orationi, minimè fuiſſe deditos: ita ut illi ſoli,gratiâ Dei excidant, & à Religione deficiant, qui ſtatutam matutino tempore meditationem, aut totaliter negligunt, aut ex parte decurtant, aut perfunctoriè, & ad ſpeciem tantùm peragunt. Noſtram ipſi conſulamus memoriam, & facilè advertemus, omnes illos, qui è medio noſtri, in ſæculum relapſi, ad vomitum mundanæ vanitatis redierunt, fuiſſe homines, Orationi minimè addictos. Meditationem,aut ſanitatis, verius dicerent, ſenſualitatis cauſâ, aut negotioli cujuſpiam obtentu, ſæpius intermittentes. Vnde non mirum, diu illos vitâ ſpirituali vivere non potuiſſe, qui Oratione, hoc eſt, ut vult S. Hieronymus, & experientia

P. Nicolaus Lancicius, ob defectum Orationis, multos à religione deficere, compertum experientiâ habebat.

docet, spiritûs sui alimento, animas defraudabant, easq; , veluti continuâ macerabant inediâ.

Strictiùs adhuc loquitur aureo ore suo, S. Chrysostomus: dum non alimento tantùm, Orationem confert, sed etiam ipsi comparat animæ, asseritq; lib: de modo orandi: *Precationem, non secus vitam animæ tribuere, atq; eam anima largitur corpori.* Vnde licet absq; cibo vivere, aliquot saltem dies possumus, at sine anima, ne ad momentum quidem: ita ut nisi semper (quod à nobis exigit Salvator noster) oraverimus, illico spiritûs majorem sentiemus langvorem, quàm si quatriduano jejunio, corpus maceretur: immo vitali Orationis spiritu destituti, extingvi moriq; cogimur. Ne ergo in tam miseram, & infelicem conditionem delabamur, curam & conatum convertamus omnem, ut Orationis præsidio, spiritûs & Gratiæ Divinæ augmentū, vitæ religiosæ constantiam, in virtutibus profectum, consequi valeamus. Magnus enim pudor, nullaq; excusatio foret, si bis in diem corpus cibo reficeremus, animæ verò Orationis refectionem, levi de causâ, subtraheremus. Pereat potiùs illa commoditas, absorbeat tartarus illam, qualiscunq; momenti occupationem, aut negotium, cujus obtentu, vel minima Orationis particula, esset omittenda. Immo rem, pro anima existimemus agi, cum de Oratione agitur: sic enim Orationis pabulo refecti, & animati, istud quod agimus iter, facile conficiemus.

Oratio est vita animæ.

ALLO-

Religiosa Paupertas, viam Perfectionis, facit expeditam.

GRavem omnino imprudentiæ, ne dicam amentiæ, notam incurreret, ille Viator, qui longum & arduum iter ingressurus, multâ se rerum utensilium farragine, vellet aggravatum. Risui ille, non cursui, suum exponeret iter, qui plures indutus vestes & thoraces, humeris sarcinas imponeret graves, & appensas cingulo circumquaq; peras, nec non plena ære secum marsupia ferret. Brevì enim, ejusmodi gravis ponderibus cursor, tanto onere pressus, fatisceret, ac etiam viribus exhaustis concideret. Quod ne ijs, qui viam Evangelicæ Perfectionis decurrunt, contingeret, cavit suo monito Veritas in carne Divina, dum Matthæi 10. sequacibus suis svaderet: *Nolite possidere aurum, neq; argentum, neq; pecuniam in zonis vestris, neq; peram in via, neq; duas tunicas.* Et meritò equidem, satis enim miserum, corpus quod corrumpitur, aggravat animam, quantò magis deprimeretur, si tot cõgestarum rerum ponderibus onustum, gravem deferret molem. Nos ne simili rerum caducarum ponde

Opes abÿcere opus est, ne graVati in Via perfectionis deficiamus.

repressi, in via Perfectionis aggravêmur, suo id præstat nobis beneficio, vota Deo Paupertas. Hæc enim, dum non tantùm divitiarum gravamina, currentibus adimit, sed habendi etiam desiderium tollit, expeditos & agiles, in arrepto Perfectionis itinere facit. Curremus non dubito, eius adminiculo prompti & alacres, si nihil quod nostram aggravet conscientiam, & sanctæ Paupertati adversetur, in via tulerimus.

Iumenta oneribus enerbãtur.

Nemo puto mirabitur, humanas vires oneribus opprimi, cùm grandiora etiam & robusta animalia, multis enerventur ponderibus. Non memoro asinos, sub leviori etiam pondere pigritantes, generosi etiam, & potentes viribus equi, gravibus succumbunt oneribus. Iam verò de camelis, quamvis naturâ robustissimis, experimento constat, eos ad unum etiam, faciendum in via passum, adigi non posse, si majus viribus onus, sibi imponi sentiant. Vnde meritò Æterna Sapientia, divitem opibus gravem, camelo voluit esse persimilem: veluti enim grande animal istud, non tantùm per tenue foramen acûs, se cum suis gibbis & oneribus inferre, nullâ possibilitate valet, sed etiam, superante vires, aggravatum pondere, pedem loco, nullo modo, etiam minis, & verberibus adactum movet: Ita quivis hominum, divitiarum onere & cupiditate pressus, non solùm arctam, & angustam Regni cælestis portam ingredi, sed ne progredi quidem, in via

Dibitijs oneratus instar cameli bix cælũ ingrediuntur.

Perfe-

Perfectionis potest. Vnde plerumq; id in se experiuntur, divitiarum pondere onusti mortales, quod olim magni animi & roboris, quamvis in pusillo corpore, Heros & Bellator David, de semetipso fatebatur: hic enim, dum post suffocatos â se feroces ursos, & discerptos leones, Regis sui Saul, auro fulgētibus induceretur armis, ut cum Philistæo manus conferret Gigante, ita pretioso loricæ, ac galeæ illius gravabatur metallo, ut palam diceret: *Non possum sic incedere*, Frustra me vos, inquit, aureis onustum armis, vultis cum hoste congredi, ego verò, hoc auri pondere aggravatus, ne uno quidem passu progredi valeo. Certè non pauci, Davidi similes reperiuntur, etiamnum mortales, ita suis onerati opibus, ut non tantùm viam mandatorum Dei currere, sed ne mentem quidem, ad cælestia levare possint. Ex horum numero erat ille, de publicano, factus Apostolus & Evangelista Matthæus, qui quàm diù suis adhærebat divitijs, vidit eum sedentem in tolenio, Divinus, quem nihil latet oculus, Ita nimirum ille, multis gravabatur opibus, ut ne Divinæ quidem, sibi approximanti Personæ posset assurgere, sed velut immobile saxum, loco hærebat: atpostquam pondus istud abjecit, protinus prosiliens, ex illa iniquitatis sede, secutus est Salvatorem suum: donec Apostolicæ Perfectionis iter, festinanter consummasset. Ea enim est, Evangelicæ paupertatis felicitas, ut dum gravia divitiarum onera submovet, faciat

David auro onustus, progredi nequit.

Matthæus pressus opibus sedebat.

suos

ſuos viatores, ad decurrendam ſanctitatis viam, expeditos & veloces.

Iacob à parẽtibus in viam, abſq́ omni commeatu expeditus.

Quoties ego, celebrem illum Patriarcham Iacob, in florente adhuc & vivida ætate, è domo paterna, in remotiorem Meſopotamiæ regionem, expeditum cogito, mirari ſatis nequeo: quòd eum non phalerato equo vectum, non annonâ cæteraq; viaticâ ſuppellectili onuſto currui, impoſitum, non famulorum comitatu ſtipatum, ſed rudi tantùm ſubnixum baculo, divites alioquin ſui parentes, domo emiſerint. Et Patri quidem ejus, jam præ ſenio, vix ſui compoti, ac etiam cæcutienti, ignoſcendum, quòd eam, proficiſcentis filij ſui inopiam, uti videre, ita & avertere, minus potuerit. Matrem ejus Rebeccam, magis attonitus ſtupeo: quòd optimum & morigerum, quem maximo proſequebatur affectu filium, omnibus, vitæ etiam conſervandæ neceſſarijs, deſtitutum præſidijs, miſerum & inopem, tanquam mendicabulum, non filium, domo, verius extruſerit, quàm expedierit: non illa filio ad delicias bellaria, ſed ne quidem ad neceſſitatem cibaria, providit, non nummos marſupio impoſuit, non cervicalibus & ſtragulis, aut plumeis operimentis, ſarcinas infercivit: ſed his omnibus vacuum, peregre ire permiſit: ita, ut in via famelicus, ſub frigido Iove, duro indormire lapidi debuerit, ſuppoſito capiti ſaxo, pro cervicali. Opus erat rapidum navigio traijcere fluvium, ſed deſtitutus naulo, in ſuo baculo tranavit

Iordanem

Iordanem: quæ omnia collecta in unum, non maternum, ſed novercalem, in matre erga filium, ſapiunt affectum. Cæterùm dum rem accuratiùs conſidero, ſubeuntes hactenus mentem cogitationes reijcio, dum manifeſtè adverto, non potuiſſe bono filio, optimam parentem, majorem teſtari affectum, quàm cùm eum, inopem & egenum, in longinquam regionem ablegavit. Noverat enim prudentiſſima mater hæc, quantùm ad delicias conquiſitæ commoditates, nocumenti afferant, quanquam omnibus, maximè tamen vividæ ætatis mortalibus: veluti enim ignis, ſi modico nutriatur alimento, utiliter lucet, quòd ſi multo abundet pabulo, protinus in grande erumpit, & inſoleſcit incendium: ita hominum, fervens adhuc, nativo calore natura, ſi utenſilium, adſit parſimonia rerum, optimis reſplendet moribus, at ſi affluat abundantia, efferveſcit in vitia. Vide & iſta optima mater, adoleſcenti filio ſuo, eam, quam ſecum peregrinus ducebat inopiam, nequaquam putabat obfuturam, immo multum ei commodi ſperabat allaturam: ita enim illa animo ſecum, ut reor, reputabat: Proderit hoc, omnibus commoditatibus deſtitutæ peregrinationis filio meo, experimentum, aſſveſcet facilè, miſeræ ſortis (ſi quæ ei olim contigerit) æquâ mente ferre fortunam, ſi uſu obduruerit in adverſa: obfirmabitur aſperis, in ardua quæq;, quem emollirent blanda. Erit præterea, hæc ejus patiens adverſitatis tolerantia,

Commoditatū abundantia, vitiorum ſementis eſt.

Inopia, virtutis occaſio eſt.

merito-

meritorum, ac gratiarum Dei fertilis seges, quam olim, cum Divina benedictione ubertim metet. Neque eam, sua fefellit opinio: nunquam enim filius ejus Iacob, Divinis affatim cumulatus favoribus, cum duabus turmis, dives opum, regrederetur domum, nisi illum, patienter tolerata inopia, ad eas gratiæ Dei opes disposuisset.

Religiosa Paupertas, veluti optima mater, tenuitate, suis consulit filijs.

Colimus & nos, Optimam Matrem, Religiosam, quam Deo vovimus Paupertatem, sic enim eam vocat, haberiq; vult S. Fundator noster. Fatendum quidem est, quòd nos Mater hæc, tenuitèr alat, obsoletiùs vestiat, modico instructos viatico, in varias orbis partes sæpè expediat, interdumq; solo scipione, & viatoriâ, rebus pæne omnibus vacuâ perâ, accinctos, peregrè mittat, Sed hoc inter beneficia, materni ejus erga nos affectûs, recensendum est: siquidem illa, eo fine & intentione, rerum ad vitam trahendam necessariarum, modicum nobis usum suppeditat, ne earum affluentiâ, in via quâ ad cælestem patriam pergimus, plus æquò aggravati, deficiamus. Ex intimo, ejusdem Matris nostræ amore, & illa fieri existimemus, quòd nihil mutuò dare, accipere, vel dispensare, ex ijs quæ domi sunt, possimus. Illa nobis victum, vestitum, lecti rationem, cæteraq; similia, ut pauperibus accomodata providet, & ijs quæ sunt domi vilissima, contentos esse iubet: illa nos, arctioribus indies Superiorum Ordinationibus, & Generalium Congregationum statu-

tis, ar-

tis, arctat & circumscribit: sed eo ipso magis, nos ad viam Perfectionis facit expeditos. Præit omnibus, magno inopiæ studio, S. noster Parens IGNATIVS, hic enim, quam semel ingressus est Paupertatis viam, eam summâ constantiâ & affectu, ad extremam usq; metam decurrit: & pulcherrimis exemplis impressam reliquit: in ea, video abjectos, ipso maris littore, qui, à persoluto, amicorum benignitate, naulo supererant, nummos: aliàs cerno, ab amicis obtrusam nolenti pecuniam, ad obolum usq; inter pauperes distributam, adverto terra mariq; absq; ullo viatico peregrinantem: considero in angusta cellula pervigilem, ne quid Professorum suorum Paupertas, quacunq; specie & prætextu, detrimenti faceret: ad quod ille, ad supremam usq; diem, legibus, monitis, & exemplis, omnes inducebat. Quid dicam de nostro Apostolo Xaverio? non minus prodigiosâ sanctitate, quàm miraculis claro, verbis & sensu destituor, dum ejus longissima itinera, & per immensa Oceani spatia, non aliqua commoditate instructas, sed omnibus ærumnis refertas navigationes cogito: quas ille, durissimâ victûs ac vestitûs ratione, sic aggravabat, ut pedibus nudis, intecto capite, per æstus, & frigora incederet, ac præter pauxillum orizæ, aquâ maceratæ, crudasq; herbas, nihil ampliùs ad vitam trahendam adhiberet: fessa diurnis laboribus membra, supra nudam humum, & aspera saxa, aut nauticos funes, ad

S. P. Ignatius Paupertatis exemplar.

S. Xaverij summa Paupertas.

Mira paupertatis, nostrorum exempla

brevem quietem abijceret: vestis illi erat è rudi canabe, cruciando, quàm tegendo corpori, aptiore. Quis reliquos recenseat? quibus, assuti vestibus centones, pro gemmis, simplex frigidæ potus, pro ambrosia, nullo conditus sapore cibus, pro bellarijs fuit. Ex filiali, quo ferebantur in Paupertatem affectu, erant, qui, ne scriptorium quidem calamum, chartam, aut deciduum ex arbore folium, dare, accipere, aut tollere, absq; annuente superiorum voluntate, audebant: quod, non imprudentis, cujuspiam novitij scrupulus, sed omnibus scientijs, eruditi Theologiæ Doctoris, P. Thomæ Sanchez, religiosa observatio fuit. Quos omnes, ad consummatæ virtutis metam, festinatè pervenisse, nemo sanè miretur: citò enim eos, iter suum conficere oportebat, qui nullo unquam rerum usu, conscientiam gravabant: immo, omni *illo* onere, quod illis gravamini esset, semetipsos evacuabant: cùm nemo, viam Perfectionis decurrat citiùs, quàm, qui non habet, unde gravetur. Iam verò, si rei cuipiam etiam minimæ, religiosus affectus adhærescat, si in itineribus, aut missionibus, cæterisq; occasionibus, vitæ commoditatibus invigilet, si in corporis cultu, aut vestitu, pauper esse, & videri nolit, si detritas ac consarcinatas vestes erubescat: si cibi & potûs usum, ad delicias cupediasq; trahat, si quod gulæ, & palato non arridet, illico querulus incuset: non ille Matris, sed novercæ locò, Paupertatem habet: unde nec mirum,

Paupertas, nō colitur ut mater, si contra eius effectus, murmuratur.

quòd

quòd ijs, quibus affectu inordinatò adhæsit, prægravatus, in arrepta Perfectionis via, deficiat, aut turpiter lapsus, miserè intereat.

Si Hebræorũ contra victualia murmur, graviter castigatum est, maior pœna manet Religiosos, eiusdem criminis reos.

Idem, ille sibi timeat imminere supplicium, quod olim populo Israelitico contigisse, sacra refert pagina. Divino obsecutus Imperio, Dux gentis Hebrææ Moyses, ducebat ex Ægypto, in terram promissionis, lacte & melle manantem, populum numero confertissimum: qui cùm aliquid, in vastam solitudinem processisset, fractum viæ incommodis, brevì eum, cæpit arrepti itineris pigere: ita ut retro respicere, ac etiam pedem, ad inimicam sibi Ægyptum referre, cogitaret: immo, contra eundem Ducem suum Moysem, palàm conqueri, impotenter tumultuari, effrenatâ cæpit audaciâ. Porro querimoniarum, & tumultûs causa, non alia, nisi itineris incommoditas, & victûs inopia, quod ita Num: 21. Sacer Textus innuit: *Tædere cæpit populum, itineris ac laboris, locutusq; est: deest panis, non sunt aquæ, anima nostra, jam nauseat, super cibo isto levissimo:* quas, contra victûs potûsq; rationem, exortas querimonias, Vindex Dei manus, ignitorum serpentûm morsu, severè vindicavit, ita, ut nemo ex illo murmurantis populi cætu, terram promissionis adierit: omnes illi, modicæ inopiæ pertæsi bucolici viatores, venenatis cadaveribus suis, vastæ solitudinis campos impleverunt. Atqui isti, Paupertatis sacramento, nequaquam se obstrinxerant: præterea non

 dapes

dapes exquiſitas, non generoſa vina, ſed panem & frigidam requirebant: *Deeſt*, dicebant, *panis*, *non eſt aqua:* & tamen ita graviter & acerbè, ob impatienter toleratam inopiam, viperarum morſu, & veneno, pro gravitate ſceleris, caſtigati ſunt. Quòd ſi, propter qualemcunq; cibi potûſq; murmuri, & querimonijs, admiſſum appetitum, populum nullis votis adſtrictum, nullâ perfectionis cognitione illuſtratum, impunè abire, vindex Dei manus, non permiſit, immo ſeueriſſimè vindicauit? conijciat unuſquiſq; noſtrûm, quantò juſtiùs & ſeueriùs, in cætus illos, animaduertet Deus, qui Apoſtolicæ vitæ genus profeſſi, & Evangelicæ Paupertati mancipati, victu honeſto, de Chriſti patrimonio ſuſtentati, omnem tamen, ſeu cibi, ſeu potûs tenuitatem, aut quævis alia incommoda, importunis queſtibus impetere, ac incuſare conſveverunt: gravis omnino, ſerpentibus etiam, ac viperis atrocior, manet eos conſcientiæ remorſus, & venenum aſpidum inſanabile.

Religioſi proprietarij, gravius, quæ Hebræus Achan, puniuntur.

Profanus homo, gregarius miles, fuit & ille, qui ſub ſignis *Ioſue* militabat Achan, qui ne voti quidem nomen percipiebat: quia tamē aliquid è ſpolijs Divino Honori devotis, impiè ſubtraxit, tàm atrox, ſacrilegum raptorem, pæna ſubſecuta eſt, ut ſaxis eum populus comminuerit, & cum tota progenie, ac ſupellectili, voracibus flammis conſumendum injecerit: quamvis leve ſatis illud, quod

ſubtra-

ſubtraxerat, regula quæpiam, ſeu menſoria linea, & aliquod genus veſtimenti, fuit: gravem tamen vindictæ pænam, ſubire debuit, lapidibus obrutus, & igne crematus. Iam ſi quiſpiam nunc, è religioſo cætu, homo Divinâ luce copioſè illuſtratus, juratus Paupertatis cultor, aliquid de rebus ſemel ejuratis, ſui juris faceret, atrociorem procul dubio pænam, ſacrilegij reus, proprietarius ille incurreret. Vnde ea, ut arbitror cauſa, fuit: quod Oecumenica Concilia, & Chriſti in terris Vicarij, Summi Pontifices, nec non Sacrorum Ordinum Conditores, communi etiam, ac religioſo ſepulchro, eorum cadaveribus interdixerint, qui nummos aliquot, contra fas, vivi uſurpaſſent. Quo ſupplicij genere, S. Gregorium Papam, in læſæ Paupertatis reos, implacabili irâ, uſum fuiſſe, legimus, cum eos, communi cum aſinis, in ſterquilinio, infami ſepulturâ, condemnaret.

Etiam leviores contra paupertatem graviter puniuntur culpæ.

Neq; verò, rei citra fas uſurpatæ, vilitas, à gravi & atroci pæna, excuſat ejuſmodi Achanos: Siquidem, in Eccleſiaſticis ac religioſis hiſtorijs, ſæpè legimus, multos olim Paupertatis voto obſtrictos, ob unius etiam rei leviſſimæ, abſq; moderatorum permiſſu, uſum, in purgatorio igne, graves & diuturnas luiſſe pænas, & meritò quidem: nam veluti cõmiſſam pelago navem onerariam, non tantùm grãdi ſuâ mole cetus, aut balæna turbat, ac naufragari cogit, ſed minutus etiam piſciculus, remora dictus, ſi eidem mordicus ſeſe affixerit, in curſu ſiſtit

ac peri-

ac periclitari facit: ita affectus religiosi, si minimæ etiam adhæreant reculæ, facilè ab arrepto Perfectionis cursu, retardantur, & à recto virtutis tramite abducuntur: ut post factã meritorum jacturam, promeritam subeant pænam: & quidem justè: gravem enim ille, ultoris Dei indignationem meretur, qui cùm magna, & pretiosa contempserit, vilibus adhærescit. Sed quid mirum, minoribus etiam, illatis Religiosæ Paupertati injurijs, Deum offendi? cum seculares quoq; prudentiâ utcunq; commendati homines, ea, quæ sunt contraria eidem virtuti, nequeant in Religiosis, citra indignationem videre. Quod sarcastico quondam joco, expressit unus Regum Galliæ, ut Cæsarius memorat lib. 4 cap. 12. ad hunc, cum elegantiùs vestiti venissent quidam monachi supplices, ut Rex suo edicto, licentiam militarem coerceret, quæ monasterij bona extremè expilabat: tum Rex, intuitus eorum soccos, elegantiùs efformatos, respondit: apparet in calceis vestris, ne lorum quidem, vobis esse relictum, aliàs tam strictos, & subtiles non haberetis cothurnos. Simili responso, correxit unum, Ordinis cujusdam Abbatem, Philippus Rex Romanorum, ad quem in simili causa venerat, indutus artis exquisitæ calceos, non simplici corigio, sed fibulis ferreis, ad ostentationem clausos, unde Principi risum, & indignationem movit, loco ejus, quam volebat commiserationis. Putant pleriq; religiosi, se vestium nitore &

Religiosi paupertati non addicti, sunt multis scandalo.

elegan-

elegantiâ, gratiam & authoritatem, apud homines sæculares inventuros, & interea referunt vilipendium, & indignationem: quòd suæ abnegationis obliti, sæculari vanitate intumescant: ut non uni eorum, illud antiquum obijci possit: & Senatorem amisisti, & Monachum non fecisti. Nos ne similes, apud humanum Divinumq; judicium, incurramus crises, ac supplicia, filiali erga Paupertatem feramur affectu, nihil, quod piam Matrem lædere possit, in minimis etiam, unquam ausi: ita enim fiet, ut omnibus oneribus ac impedimentis vacui. Viam Perfectionis expediti curramus.

ALLOCTIO V.

Amænum, & festinum, ad Perfectionem, Castitatis iter est: sed facilis in eo lapsus, nisi studium mortificationis adsit.

SI usquam aliàs, certè hodie, viam, quâ latè patet, ad aspectum amænam, fausto utinam pede! ingredimur: ita enim mirâ florum varietate vernat, fragratq;, ut ne celebres quidem illi Poetis, Elisij campi, si tantùm veritatis, quantùm commentiæ amæni-

Via castitatis amæna, & expedita, sed simul lubrica.

amænitatis haberent, in ejus comparationem ve-nire possent. Habet & eam, iter istud felicitatem, quòd celeri passu, ad metam suos deducat viatores, ita, ut magis pernicibus pennis volare, quàm pedibus incedere, videatur ille, quisquis se huic committit itineri Sed nec illud, reticendum puto, quòd viæ huius, coniuncta amænitati velocitas, sit nimis lubrica, & proclivis ad lapsum, nisi undiq; spinis, & sentibus fuerit circumsepta. Castitatis me, descripsisse semitam, credo arbitramini: neq; ego diffiteor, immo recensitas proprietates, Castimoniæ unicè convenire, eo illustratum.

Viæ castitatis mundæ, absque omni obscœnitate & anxietate.

Quanta inprimis amænitate, integerrimæ Castitatis semita, sit aspectabilis, optimè expressit Salomon, dum Prover. 3 pronuntiavit: *Viæ ejus, viæ pulchræ.* Quid enim in hoc itineris tractu, non amænum? quid ad illecebram oculorum, non venustum? ubi nihil immundum, aut inverecundum, in sensus & cogitationem, mens puritati dicata, sinit irrepere. Non hîc fætidæ imaginationis phātasmata, veluti graveolentes herbæ, aut venenati succi cicutæ, pullulant: sed piæ, ac mundæ cogitationes, veluti grata visu, & odorifera lilia florent. Procul hinc facessunt, carnalium voluptatum immunda animalia, aut venenosa reptilia: solus hîc, qui pascitur inter lilia, candidus innocentiâ Agnus inambulat. Scimus multos Principes, Regesque præpotentes, in adornandis viarum ductibus,

operam

operam, & opes propè immensas posuisse: quas quadrato lapide sternebant, & polito marmore attollebant, perenniq; virore conspicuis arboribus, hinc inde adumbrabant: nemo tamen, aut nitore venustiorem, aut majestate grandiorem viam posuit, illâ, quâ castimoniæ dicati athletæ, sua decurrunt olympia. Nihil siquidem ad iucunditatem, ac etiam beatiorem animi voluptatem, illis unquam deesse potest, qui hâc amænissimâ puritatis semitâ, ad metas consummatæ Perfectionis eunt. Nullis illi tristitiæ angoribus, nullis conscientiæ cruciatibus, nulla caducæ solicitudinis anxietate, nullo æternæ damnationis metu, exagitantur: quæ tamen anxietas, & ipso etiam pejor letho timor, eos qui lenocinia carnis sectantur, continuò excruciat: castas verò mentes, perennis exhilarat lætitia.

Optimè, non Sacra tantùm Pagina, sed Sancti etiam Patres, homines Castimoniæ sacramento initiatos, Angelos esse volunt, & sæpè appellant: immo & Beatus Pater, dum nobis Angelicam commendat puritatem, Angelorum nos vult esse consortes felicitatis. Veluti enim Beatæ illæ Mentes, æternæ beatitudinis gaudio perfruuntur: ita castitatis fidi sectatores, in isto adhuc suæ mortalitatis exilio, cælestibus affluunt delicijs: ita ut ipsi etiam Beati Spiritus, ad spectandum cælo effusi, non unã ejusmodi puritate conspicuam, & cælestis lætitiæ torrente, diffluentem animam admirati, dicant: *Quæ*

Castitas virtus Angelica, & lætitiâ plena.

est ista? quæ ascendit de deserto, delicijs affluens. Nullæ mundi voluptates, cum eis conferri possunt, quibus intemeratæ puritatis animæ, copiosè perfruuntur. Vnde venerabilis illa, sanctitatis nomine, Ordinis Divi Dominici, sanctimonialis Magdalena de Vrsinis, cùm libenter suas, quibus præerat novitias, hilares videret, dum ex ijs aliquam effusiùs etiam, ridentem conspexisset, ita animabat: Eja, inquit, ride liberrimè filia, dum in hoc terrestri paradiso, cælesti frueris gaudio. Idem, proprio assecutus experimento, suis fratribus sæpiùs inculcabat, & S. Abbas Bernardus, dicens: *Delectationem non perdimus, sed mutamus, de corpore in animam, de sensibus in conscientiam*. Libet & singularem intemeratæ puritatis Encomiastem S. Cyprianum audire, Castimoniæ decora, de disciplina & habitu virginũ, ita recensentem: *Flos*, inquit, *est ille Ecclesiastici germinis, decus atq; ornamentum gratiæ spiritualis, læta indoles, laudis & honoris opus integrum, atq; incorruptum*. Quo quid præclarius, ad commendationem amænissimæ virtutum Castitatis, dici poterat? Neminem proinde nostrûm pigeat, sed delectet potius, hoc floridum iter, Divinæ Gratiæ ductu, & impulsu inijsse.

Celeriter viã Perfectionis decurrit, qui castè vivit.

Parum est, quòd amænum & delectabile iter nobis præbeat, ea quam profitemur Castimonia, sed magna insuper, cursûs celeritate, suos ad Perfectionis metam promovet viatores: ita, ut nemo celerius

rius possit consequi sanctitatem, quàm integerrimæ puritatis, sectator. Res quam assero, patuit in illo celebri cursu, duorum amoris prærogativâ insignium Discipulorum Christi: postquam enim crudelissimè peremptum Servatorem suum, vivum à mortuis rediisse, intellexerunt Apostoli, duo ex illis amore fervidiores, Petrus & Ioannes, fausto excitati nuntio, citatis passibus, ad monumentum perrexerunt, Resurrectionis Dominicæ vestigia inspecturi: acce autem dum ambo simul properant, Ioannes præcucurrit citiùs Petro, ut Sacer enarrat Textus. Rem puto non vacare mysterio, quòd in hoc Apostolorum agone, Ioannes Petrum, ad consecratum vestigijs Christi monumentum, prævenisse narratur. Non est (cogitabit quispiam tacitus secum) inter prodigia recensendum, quòd Discipulus ætate junior, ac proinde & vegetior, alterum annis provectiorem. cursu superaverit. At eam ipsam, levẽ, ad speciem cursûs circumstantiam, non frustra puto, notavit Sacer Historicus. Præsertim quòd eò temporis, non erat adhuc ita ingravescentis ætatis Petrus, ut juniorem, ac proinde & teneriorem socium, virili passu, si non superare, saltem æquare non posset. Ergo (inquiet quispiam alter) hoc inæquali Apostolorum cursu, usitata hominibus, adumbrata est consvetudo: sæpè enim contingit, ætate graviores, & meritis ampliores, ad gratias & honores humanos, à junioribus præveniri. Verùm ad ferale sepul-

Sæpe senes à iuvenibus, ad sepulchrum præveniuntur.

le sepul-

le sepulchrum, non ad honorum gradus & subsellia, concurrebant isti. Sed neq; hoc quidem, mortalibus insolens est, immo frequens & usitatum, ut ad sepulchrales tumulos, grandævi senes, à vernantibus ætate juvenibus præveniantur. Non ex solis enim frugiferis arboribus, plures in vere flores, quàm maturi, in autumno fructus decidunt: sed de humano etiam genere, sæpiùs florentes ætate juvenes, quàm maturos annis senes, haurit sepulchrũ. Verùm, aliam longè diversam imaginationem habet, de hoc Apostolorum cursu, gravissimus Ecclesiæ Doctor S. Hieronymus, dum eam, junioris Discipuli felicem cursûs celeritatem, intemeratæ eiusdem attribuit innocentiæ: ita enim ille loquitur: *Petro tardiùs ambulante, Ioannes elatus virginitatis alis, cucurrit ad Dominum.* Quòd si, S. Doctor, corporalis etiam motûs pernicitatem, ab integerrima Ioannis puritate vult proficisci, quantò magis, in hoc spirituali Perfectionis nostræ agone, virtute Castimoniæ, ad velocitatem cursûs, possunt solentque incitari, casti Athletæ.

S. Hieronymus alis instructam esse asserit Castitatem.

Quod enim Petro olim, meritò contigit, ut quamvis integris validisq; viribus esset, in illo tamen, ad Christi monumentum itinere, tardiùs procederet: Ioannes verò, ab illibata virginitate commendatus, volucri, quàm homini similior, pernicibus Castimoniæ pennis, ad propositam sibi metam, citò ferebatur. Idem planè & cæteris, usu venit ho-

nit hominibus; videmus enim multos sæculi sectatores, homines Castitati parum, aut nihil addictos, in via salutis æternæ, aut nimis lento passu progredi, aut graviter cespitare: nec mirum, multa enim habent, seu curarum, seu criminum pondera, quæ eos gravant & deprimunt. Iam verò illi, qui se speciali studio, ac etiam Sacramento, Castimoniæ addixerunt, soluti omnibus impedimentis, expeditum habent Perfectionis iter: immo in ipsis etiam, Religiosis cœtibus, quò quis integerrimæ plus studet puritati, eò celeriùs, viam sanctitatis decurrit. Prætereamus alias, in nostram oculos convertamus Religionem. Quid enim quæso, illos Beatos, Castimoniâ autem, ad stuporem insignes Adolescentes nostros (Stanislaum & Aloysium, cæterosq; eis per similes, loquor) intra breves vitæ mortalis limites, ad consummatam provexit sanctitatem? nisi illibatæ, quâ pollebant Puritatis integritas: isti enim multos in vita religiosa, longâ ætate provectos, & annosos senes, qui non eâ, quâ par erat diligentia: studebant conscientiæ puritati, longo post se reliquerunt intervallo: quòd in obitu unius eorum, graviter erubescebat, & acerbè deflebat, vir insignis doctrinæ & auctoritatis magnæ, Franciscus Toletus, postmodum Purpuratis Patribus adnumeratus, dum stupore attonitus, exclamaret: ecce unus gentis Polonæ adolescens mortuus, tantâ apud omnes sanctitatis pollet opinione! nos verò, decrepiti senes, qui tot in

Beati Stanislaus, & Aloysius; beneficio Castitatis celeriter viã Perfectionis cõsummarunt.

tot in Religione annos transegimus, nihil sumus simile, in nostro decessu habituri. Ita semper citò ad virtutis metam promovet, quos vehit, vitæ integritas.

Casti Angelis, velocitate pares.

Libenter adhuc, Castimoniæ sectatores, Angelos nuncupari audio: nam veluti *Beatæ Cælestium* Spirituum Mentes, tantâ cursûs pernicitate valent, ut intra brevissimum temporis momentum (quale illud est, quod uni oculorum ictui, correspondere possit) è supremo cæli Empyrei ambitu, per immensa àëreæ vastitatis spatia, præsentiam sui transferre valent, in remotissimam terræ regionem: immo (ut sentit Angelicus Doctor) possunt Angeli, ab uno extremo distantissimo, transire ad aliud, non attacto medio: quorum miræ velocitatis motum, facilè in via Perfectionis, æmulantur illi mortales, qui eosdem Beatos Spiritus, puritate planè Angelicâ imitantur. O quæ ista vitæ intaminatæ felicitas! nam dum cæteri in via salutis, lentiùs omni testudine serpunt, immo è vitiorum cæno, vix eluctati, iterum pejus labuntur, & in sua computrescunt iniquitate: Castimoniæ addicti, ad supremum sanctitatis culmen, motu planè Angelico, feruntur concitatissimè.

Multùm hæc fateor, ad commendandam, ac etiam omni studio arripiendam Puritatis viam faciunt: quòd cum singulari animi voluptate & celeritate, facilè transigi possit. Sed nec illud diffiteor, lubri-

lubricum nimis, ac periculi plenum iter istud esse: siquidem, nequit numerus, ad calculum revocari eorum, qui olim strenuè viâ hâc gradientes, postmodum turpiter lapsi, miserè interierunt, quos se, auribus suis, testatur audivisse Ieremias Propheta, ita Threnorum 4. lapsus suos deplorantes: *Lubricaverunt vestigia nostra:* quasi diceret: Heu nos miseros & infelices! quos de semita virtutis purissimæ, in obscænam tot criminum sentinam, nostra incuria præcipites egit: quibus idem Vates, sensu tenerrimo, ita compatitur: *Qui vescebantur voluptuosè interierunt in vijs, qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora:* incurrebant, inquit, sæpius in oculos meos, miseri non rarò homines, qui olim, intra continentiæ limites, cælestibus pascebantur delicijs, postmodum verò, ad turpes delapsi voluptates, siliquis porcorum vescebantur. Sed non est opus, ejusmodi lapsus, tristibus threnis, deplorantem Prophetam, diutiùs audire, cùm similes casus, nostram quoq; notitiam, minimè lateant: heu quot tales, nobis etiam nosse contigit! qui diu Castimoniæ dediti, planè Angelicam puritatem æmulabantur, post liminium verò temporis, ita sunt miserè prolapsi, ut non unius eorum, infamem casum, cum altero Propheta, oporteat deplorare: *Quomodo cecidisti Lucifer?* etiam saxei flerent te oculi, nam qui Angelum, puritate referebas, jam obscænitate, suem in volutabro luti hærentem imitaris, neq;

Lubricum est Castimoniæ iter.

neq; verò mirum cuipiam videatur, facilè in hac via, humana posse lubricari vestigia, sive enim naturæ nostræ, vitio originali corruptæ, fragilitatem, sive viæ hujus, inter prærupta, hinc inde præcipitia, angustias consideraverimus, mille in ea labendi occasiones, facilè advertimus.

Quòd in primis, ad nostram lapsûs proclivitatem attinet, plus unicuiq; id suo constat experimento, quàm ut à me enucleari possit. Quòd verò, arctam viæ hujus semitam concernit, ita hæc stricta est, ut vel latum ungvem, ad quamcunq; in ea, declinare partem, sine gravi flagitio fieri nequeat, idq; ex eo: quia (ut omnes in nostra Religione, & alios docere, & proprias dirigere conscientias, sub gravi anathemate obligamur) etiam in minimo (modo voluntariè fiat) Castitatis defectu, parvitas non datur materiæ. Et in hoc, à cæterarum virtutum proprietate, discrepat Castitas, quod in alijs virtutibus e. g. in Paupertate, modicum delinquere, non illico grande aliquod crimen incurritur: at verò, contra virtutem Castitatis, vel tantillùm voluntariè deflectere, lethale scelus est. Quis autem tam faciles & frequentes in hoc genere delinquendi occasiones, ac proclivitates evitare poterit? nisi speciali gratiâ auxiliantis Dei suffultus, & diligenti super semetipsum vigilantiâ præcustoditus fuerit.

Facilis est, in via Castitatis lapsus.

Noverat optimè eam, in hac Puritatis via, labendi facilitatem, Divinâ luce illustratus B. Parens noster:

noster: unde in minimos etiam contrarios huic virtuti defectus graviter animadvertebat. Acciderat semel, quemadmodum memorat P. Nerembergius, ut bonus quidam, fervidus, exemplaris, & provectioris in Religione ætatis Frater, qui ex officio hospites excipiebat, dum unius lavaret pedes, plantam illius ita fricaret, ut adrisum eundem provocaret: quod postquam ad notitiam S. Patris pervenit, statim Fratrem illum dimitti è Societate jussit: cumq; à Patribus omnibus instanter rogaretur, ut parceret delinquenti, semper enim religiosæ disciplinæ observantem, devotum, laboriosum, ac ædificativum se exhibuerat: cessit tandem supplicum precibus B. Pater, eam tamen reo pænitentiam imposuit, ut Compostellam, octingentarum leucarum iter pedibus obiret, ac sine viatico mendicus peregrinaretur. Ita S. Pater, majores præcavens ruinas, minores etiam culpas severè puniebat. Iam verò, latæ illius Regulæ, ex communibus 34. quæ ad reli-religiosæ decentiæ conservandam gravitatem, prohibet: ut nemo alium, etiam joco tangat, eam fuisse occasionem, nostri scriptores referunt. Dabat in Collegio Romano, literis operam, Iacobus Crucius, nobilissimi generis puer duodennis, qui postea Societatem ingressus, munere Assistentis pro Italiæ Provincijs, in eadem fungebatur, vixitq; in ea, ad annum ætatis suæ nonagesimum, cum præclara sanctitatis opinione: hujus inquam Iacobi pueruli ad-

S. P. Ignatius in levissimos etiam, contra Castitatem defectus graviter animadvertebat.

huc, ut erat formæ elegantis, & ingenij promptissimi, quidam ex Patribus ejus verticem capitis manu attigit, capillumq; ut moris est demulsit: quod cùm ad IGNATIVM, protunc Societatis Præpositum, relatum esset, illum inprimis, qui tale benevolentiæ signum, innocenti puero exhibuit, graviter punivit, deinde ne id in posterum nostri, sibi licere putarent, latâ lege vetuit: quam, de cavendo tactu Regulam, plenus S. IGNATII spiritu P. Nicolaus Lancicius tanti æstimavit, ut sæpiùs asseretet, observantiam ejus, ad perseverandum in Societate, esse omnino necessariam: dicebat enim sibi experimento constare, legis istius violatores, in Religione nostra communiter non perseverare: quod nobis etiam, istis usurpare oculis, utinam non licuisset. Ita nimirum, lubricum Castimoniæ iter est, ut quivis, minimus etiam contra eam defectus, ad gravem disponat, & protrudat lapsum.

Tactûs, etiam ioci causâ à S. Patre prohibiti violatores, communiter in Societate non perseverant.

Vt tamen eâ, quam ultro arripuimus labili semitâ, tutò incedamus, post Auxiliantem Dei Gratiam, frequenti mortificationis usu, id facilè nos consecuturos speremus: quod ut exequi tantò feliciùs possimus, sequamur vestigia alterius, Incarnatæ Veritatis, Prodromi Ioannis. Nosse vellem quid causæ fuit? quòd innocentissimus iste humana in carne Angelus, materno adhuc in utero, Divinis Gratijs affatim cumulatus, ipso vitæ puerilis initio, in vastæ solitudinis eremum secesserit? ibiq;

S. Ioannes, puer in eremum secessit, ut periculis consuleret Castitatis.

ad tri-

ad trigesimum usq; ætatis suæ annum, in summa austeritate vixerit? ita ut quidquid arrideret visui, quidquid dulcesceret gustui, blandiretur auditui, lenocinaretur odoratui, interdictum sibi decreverit: innocens & rationi obsequens corpus suum, continuâ jejuniorum inediâ maceraverit, subtractâ somni necessitate vexaverit: horridâ cilicij asperitate afflixerit, milleq; alijs tormentorum iuventis excruciaverit. Quid per Deum! parem illam Angelis innocentiam, tanta subire, patiq; oportuit? *Respondet* præclarè S. Hieronymus, dum Epist: 4 ad Rusticum ait: *Ioannes Baptista, Sanctam Matrem habuit, Pontificis filius erat, & nec matris affectu, nec patris opibus vincebatur, ut in domo parentum, cum periculo viveret Castitatis*. quo verborum sensu, id S. Doctor luculenter expressit, quod ne ille quidem sanctissimus mortalium Ioannes, in paterna, quamvis ad omnes sanctimoniæ leges, ordinata domo, citra Castitatis periculum, se vivere posse judicabat. Sancta quidem illa natalis domus ejus erat, ubi & sacerdotali sanctitate Pater, & devotâ pietate mater, omnibus prælucebant: quia tamen illæ plenæ opum ædes, omnibus vitæ commoditatibus abundabant, nequaquam intra eas, integram fore Puritatem suam, Sanctus Propheta existimabat: unde relictâ, domesticarum commoditatum, inimicâ conservandæ Castitatis affluentiâ, in plenâ horridæ austeritatis eremum libens secessit, suoq;

palam fecit exemplo. rerum omnium copiam, ſenſuumq; indulgentiam, cum integritate Caſtitatis, ſub uno eodemq; tecto, commorari non poſſe. Quòd ſi illius, Æternæ Veritatis elogio, celebratiſſimi Prophetæ puritatem, non domûs paternæ ſanctitas, non Divinarum Gratiarum ſubſidia, non vitæ infantilis innocentia, integrè conſervare poterant; ſed multâ, & diuturnâ ei opus erat vitæ auſteritate, ne domeſticis afflatus delicijs, flos ille langveret. Nos, Æterni Verbi Prodromo, nequaquam comparandi, nullo mortificationis uſu adhibito, immo datâ ſenſibus omni licentiâ, Angelicam puritatem, quomodo conſequi, ac conſervare poterimus? Fallimur, omnino fallimur, ſi corpori delicatè tractato, decus iſtud promittimus.

Caſtitas veluti lilium inter ſpinas, aſpera caſtigatione, in ſua integritate conſervatur.

Aliter longè ſentit, ac iudicat Sponſus Cæleſtis, qui animam puritati dicatam, vult eſſe lilium inter ſpinas, quaſi dicat: Mens Caſtimoniæ ſtudioſa, niſi inter continuæ mortificationis ſpinas verſetur, nequaquam gratè florere, ac benè olere poteſt. Benè Latini, Caſtitatem à caſtigatione, dictam eſſe volunt, quòd ſine eâ, intaminata puritas haberi, ac cōſervari nequeat. Vnde & Caſſianus chimæricum aliquid eſſe exiſtimat: *Abſq; caſtigatione carnis, Caſtitatem obtinere, ſine vigilarum labore, cordis acquirere puritatem, cum requie carnis, ſpiritualibus virtutibus exuberare:* veluti enim ſi lilium, molles tantùm flores, & langvidæ circumſtant herbæ, facilè

vento-

ventorum impulſu humo allidítur, ac lutulento terræ pulvere inficitur: immo ab immundis etiam animalibus, ſæpè conculcatur: at verò ſpinis circumſeptum, ne cadat, ab ijsdem ſuſtentatur, & defenditur, ne brutorum pedibus conteratur: unde ſpinarum præſidio, gratè floret, fragratq;: haud ſecus Caſtimonia, inter delicias, & commoditates carnis, tentationum flatu deijcitur, & à brutis cupiditatibus proteritur: jam ſi mortificationis ſpinis, flagellorum aculeis, ciliciorum aſperitatibus, ac inedijs obarmata fuerit, Deum, ac totam ejus cæleſtem curiam, vernanti oblectat candore, & ſuavi recreat odore, Sed quid rem per ſe notam, diutiùs elucido? cui tota Patrum ſpiritûs, auctoritas ſuffragatur, Sanctorum exempla & veſtigia demonſtrant, uniuſcujuſq; experientia atteſtatur. Quotquot enim hac Caſtimoniæ ſemitâ, nos ad beatam felicitatem præceſſerunt, omnes per voluntariæ mortificationis ſpinas, ac ſentes, lubricum iter iſtud feliciter confecerunt. Paterent utinam oculis noſtris! recluſa cæleſtis Gloriæ abdita, ſpectaremus profectò, plumos, per aſperæ mrtificationis ſpinas,& tribulos,ad glorioſam Caſtimoniæ Lauream eluctatos, ſine cenſu & numero, Benedictos. Hâc ſpinoſâ aſperitatis viâ, nobis quoq; incedendum eſt, ut periculoſum, intaminatæ puritatis ſtadium, amænè ac feſtinanter, paſſu non labili, Dei, & heroicæ mortificationis ope, decurramus.

ALLO-

Recta, & secura est ad Perfectionem, Obedientiæ via, sed si vel tantillum ab ea aberretur, gravis error incurritur.

MVltis erroribus obnoxium, & ad fallenda vestigia proclive Perfectionis iter, constanter agentibus, Ductor & Antesignanus noster Beatus Pater, viatorium scipionem porrigit, ut eo suffulti, non ruant lapsabundi, sed recto tramite pergant securi. Porrò scipio iste, senis ille baculus est, cui idem S. Pater, Religiosam Obedientiam vult esse persimilem: veluti enim debilis viribus, idemq; cæcus senex viator, scipione, quem gestat manibus, rectum pertentat iter, & pronos ad lapsum suffulcit gressus: ita affectus nostros, quos corruptæ naturæ labes, veluti quædam debilitavit senectus, & parendi studium excæcavit: jurata Deo Religiosa Obedientia, & rectâ viâ deducit, & arcet à ruina. Iam si infirmis viribus, & oculis captus senecio, suo destituatur fulcro, protinus & à recta semita procul aberrat, & pronus ruit in lapsum: haud secus Religiosus, si eam, quam semel ambabus manibus arripu-

Obedientia senis baculo similis.

arripuit, dimittat Obedientiam, procul dubio & à Regia Perfectionis via, longè deviabit, & in multorum criminum præcipitia ruet. Quod quàm sæpè fieri contingat, ex dicendis facilè constabit.

Si inter virtutes, sive illas, quas Theologicas nominamus, sive eas, quas Morales dicimus, de primatu concertatio foret, essent credo non pauci, qui Fidei, aut Religioni, primas deferrent: hâc sub nixi ratione, quòd Fides hominibus veri Numinis cognitionem ingerat, Religio Divinæ Majestatis venerationem edoceat. Descendamus, ad unum tantùm particularem Religionis actum, exempli gratia, Sacrificium. Quid hoc digniùs? quid ad honorandam Divini Numinis dignitatem accomodatiùs, esse cogitariq; potest? præsertim quòd quovis Sacrificio, Numen ipsum, aut figuratum, ut fiebat in lege veteri, aut verum, ut fit in Ecclesia Christi, offeratur. Vnde Sacrificium legis Gratiæ, ut consentiunt omnes, infiniti est valoris, & immensæ dignitatis. Iam verò Fides, etiam supra Religionem, aliquid sibi vendicare videtur. Prius enim illa, Numen verùm agnoscit, quàm hæc veneretur: adeo, ut nunquam ad veri Dei cultum venerabunda Religio accederet, nisi eam invitaret, ac veluti manuduceret Fides. Cæterùm his etiam primis dignitate Virtutibus, Obedientia aut anteferri, aut æquiparari debet. Et quod quidem ad Religionem attinet, ultro hæc, Obedientiæ cedit loco, & primatu,

Fides, aut Religio, inter reliquas Virtutes, videntur primatum obtinere.

Religio, & Fides, Obedientiæ, primo loco cedunt.

Divino Oraculo, per Prophetam, Pontificiâ Tiarâ insignem Samuelem, ita approbante: *Melior est Obedientia quàm victima:* non alia puto de causa, nisi quòd & Divina Majestas, magis Obedientiâ quā victimis oblectetur, & homines plus Dei Gratiam, obsequendi studio, quàm Sacrificijs mereantur. Vnde Regius Vates, clarè asserit, pluris à Deo obedientiam, quàm Sacrificium æstimari, dum Psalmo 39 ait: *Sacrificium & oblationem noluisti, aures autem perfecisti mihi.* Quia, ut Sacri Interpretes exponunt, magis Divinæ voluntati, apertæ ad obediendum aures, quàm Sacrificiorum oblationes arriderent. Quod verò fidei dignitatem concernit, certè huic etiam, si non anteponi, saltem aliqua ex parte, æquiparari debet, soletq́ꝫ, à Sanctis Patribus Obedientia: quorum Princeps Augustinus, ita in Psalmum 70. disertè loquitur: *Sola quæ Fidei meritum possidet, est Obedientia.* Et meritò equidem, S. Doctor, Obedientiam æquiparat Fidei: nam sicut Fides, obscuri luminis, ac planè cæcutiens est: neq́ꝫ enim, rationes eorum quæ credit, manifestas intuetur: alioquin si in perscrutandis ejusmodi rationibus, sagax nimium & oculata esset, Fidei meritum, immo & naturam exueret. S. Gregorio Papa Hom: 26 in Evange: ita attestante: *Fides non habet meritum, cui humana ratio præbet experimentum.* Non aliter & Obedientiam, Sancti Patres, ac nominatim Beatus Parens noster IGNATIVS, cæcam esse volunt:

Obedientia sua cæcitate, fidei obscuritatē imitatur, & pari gaudet certitudine.

ſe volunt: ſi enim & illa nimis perſpicax, præceptorumq; indagatrix eſſet, pretium meriti perderet, & Obedientiæ eſſentiam amitteret. Nam ſicut fideles firmiter tenent, quidquid ad credendum legitimè proponitur, nihil ulteriùs curioſè inveſtigantes: ita qui ſe Obedientiæ ſubijciunt, quidquid præcipitur, faciunt, nihil ampliùs inquirentes, nec rationes præcepti exigentes. Præterea, quemadmodum *ſinè fide* (ut ait Apoſtolus) *impoſſibile eſt placere Deo:* ita niſi perfecta in Religioſo adſit Obedientia, omnia in eo Divino guſtui deſipiunt: Sed potiſſimum ex eo capite, meritò Fidei, æquiparatur Obedientia, quòd etſi quiſpiam, à cæterarum virtutum ſemita longè deviaverit, ſi tamen fidem firmiter teneat, nondum eſt extra viam ſalutis: jam verò ſi à fide, errore quopiam abductus, vel tantillum declinet, à ſpe vitæ æternæ, toto erravit cælo: haud aliter tenaces Obedientiæ mentes, etiamſi in aliarum obſervatione virtutum, impingere, aut errare eis contingat, facilè tamen Obedientiæ ductu, erigi, aut reduci poſſunt, ad eam, à qua errarunt Perfectionis viam: at verò, ſi dirigi ſe Obedientiâ nolint, nullo cæterarum virtutum uſu, juvari poſſunt, immo excuſſo obtemperandi freno, in aperta criminum præcipitia ruunt.

Quod Aaronis vitulum, nō verò Moyſis ſerpentem, populus adoravit, Obedientia effecit.

Rei de qua diſſero, duo gentis Hebrææ Principes, ijdemq; germani Fratres, Moyſes & Aaron, documentum adſtruunt: ſuum uterq; ſimulachrum,

 popu-

populo Israelitico proposuit ad spectandum. Aaron in primis, vitulum produxit conflatilem, Moyses verò serpentem fabricavit æneum. Inter quæ simulacra, illud discriminis est, quod Aaronis idolum, quamvis nullis prodigijs, aut Divinitatis indicijs notatum, magna pars populi, ut verum Numen adoravit: Moysis verò serpentem, licet miraculis celebrem, & Divinitatis indicia spirantem, nullus Hebræorum fertur adorasse. Aurum vitulo, ex quo erat conflatus, venerationis occasionem, crederem præbuisse. æreum verò serpentis metallum, neglectum fuisse. Cæterùm nativa serpentis prudentia, naturâ stolido, licet aureo, debebat præponendare vitulo. Eccur tamen Aaronis idolum, Divino cultu honoratur? Moysis verò serpenti, nulla similis veneratio adhibetur? sed ex ejus aspectu, ad veri Numinis adorationem sunusquisq; excitatur? Mitto alias, quæ gregatim circa id, menti occurrunt, considerationes, illam libens arripio, quæ rationem discriminis affert ab Obedientia. Fabricavit Moyses æneum serpentem, non suæ voluntatis placito, sed Divino obsecutus imperio· ideo nemo mortalium, æreo illi serpentis simulacro, Divinum tribuere cultum audebat, quinimò omnes, intuiti præclarum illud Obedientiæ opus, ad venerationem veri Numinis, mentes, & affectus, magno pietatis sensu attollebant. Aaron verò, quia ex propria, populo adbladiente voluntate, aureum vitulum efformavit,

idcirco

idcirco idem populus, proposito sibi idolo, Divinum cultum exhibuit, & ad idolatriam gravi impietate aberravit. Aeneus ille serpens, magis Obedientiæ, quàm artis fusoriæ subsidio productus, ad cognitionem, & venerationem Præpotentis Dei, populum recta ducebat: ille verò vitulus, tanquam propriæ voluntatis fætus, à veri Numinis cultu, ad turpe idolatriæ crimen, multos abduxit, & procul à via salutis aberrare fecit. *I*dem omnino nobis usuvenire solet, quod populo electo Dei, olim contigisse audimus. Si quis enim nostrûm, qui Deo Obedientiæ votum fecit, Moysem imitatus, illa tantùm in sua cogitatione effingit simulacra, quæ sancta describit Obedientia, prudentis ille format sibi effigiem serpentis, nunquam certè talis, à via sanctitatis aberrat, sed inter mille salutis discrimina, ad æternæ beatitudinis metam, quæ est summa Dei *B*onitas, rectà securus pergit. *I*am verò, si quis propriæ voluntatis, vituli jugum detractantis, facit sibi idolum, si sui pertinax sensûs, plausum in omnibus quærit popularem, profectò ille, vitulo quovis stolidior, non à Perfectionis tantùm, sed ab æternæ etiam sulutis via, facilè deviabit, & Divini refragator regiminis, in multas criminum labes, infelix idolatra ruet, illudq; sibi oggeri audiet, quod olim, pertinax Obedientiæ violator, audivit Saul, à S. Propheta suo Samuele, dicente: *Quasi peccatum ariolandi est, repugnare, & quasi scelus idolatriæ, nolle acqui-*

Idolum propriæ voluntatis, multorū causa malorū

le acquiescere. Ad eam impietatis consummationem, Divinæ, per suos vicarios intimatæ voluntatis, contemptores delabuntur, ut inter idolatras scelestissimos censeantur. Neq; hæc est auxesis exagerativa, sed veritas genuina: cùm enim Divinum illud sit in Evangelio effatum: *Qui vos audit, me audit:* sequitur ex inde, quòd ille, qui proprij judicij sensum, præponit sui superioris judicio, propriæ voluntatis veneratur idolum: Deum verò humano ore imperantem, nihili facit: quod scelus, nonne proximum est, colenti idola impietati?

Quantùm Deo placeat Obedientia, patuit in S. Bernardo.

Alia est sors, felicitas longè diversa, eorum: qui Obedientiam, Divino quodam cultu observant, ita ut pietatis etiam opera, ac cælestes delicias, illi posthabeant: tales enim tutissimâ sanctitatis semitâ, ad Deum, qui est ultima Perfectionis meta, rectà contendunt. Vt olim patuit in observantissimo Obedientiæ Bernardo: hic, in primordijs vitæ suæ Religiosæ, cùm quodam tempore, in ardentissima sua contemplatione, solito æstu ferveret, à se ipso abijt, & in illo mentis excessu, aspectabilem intuebatur Iesum, ejusq; colloquijs, mirè recreabatur: ecce verò, dum his fruitur delicijs, importunus, ad aures, appellit campanæ domesticæ sonus, quo ad everrendam domum, Religiosi Tirones evocabantur. Quid hic ageret Bernardus? abire à suavissimo IESV, relinquere suos amores, ac delicias, enimvero grave, ac durum: non abire evocante campanâ, tan-

nâ, tanquam ſui ſuperioris *lingvâ*, etiam nefas: abijt tamen illico Bernardus, etiam non ſalutato hoſpite gratiſſimo, ſed non abijt IESVS, ubi enim, mundatâ ſcopis domo redijt, ad ſuam cellam, ſupra cœleſtes delicias, Obedientiæ appretiator Bernardus, reperit Ieſum, eodem adhuc hærentem veſtigio, vultu longè amabiliori, hâc voce ſe compellantem: Niſi abijſſes Bernarde, ego non rediturus receſſiſſem. Ita nimirum Obedientia, dum etiam à Deo ſuos cultores avocare videtur, compendioſiori illos viâ, reducit ad eundem: ſiquidem optimus Servator, inobedientes deſerit, adhæret conſtanter obedientibus.

S. Petrum per fluctus maris, ſecurè Obedientia duxit.

Sed in Principem quoq; Apoſtolorum Petrū, ſtupentes conijciamus oculos, & videbimus profectò, quàm ſecurè, difficillimis etiam itineribus, ſuos cultores ducat Obedientia. Navem conſcenderant (ut Capite 14. enarrat S. Evangeliſta Matthæus) Apoſtoli, vix in altum provectos, nox inprimis intempeſta excepit, validus deinde ventorum turbo, mare totum concuſſit, unde ſæva tempeſtas coorta, jam planè fluctibus Apoſtolicam abſorbebat navim. Ecce verò, inter eas, tumultuantis oceani procellas, adeſt ſuper undas ambulans aſpectabilis Salvator, quem ubi, ſibi à metu redditus agnovit Petrus, in eam erupit vocem: *Domine, jube me venire ad te.* Quæ dum audio, vehementer miror Apoſtolum, quòd in eos, quos modò

extimu-

extimuerat fluctus, libens prosilire velit. Cur enim potiùs non ait? Domine, sævientis oceani compesce furorem, fluctus haurientem conscende, & attolle navim, pereuntibus porrige dexteram, mari tumido, tranquillitatem redde: nihil ille precatur horum, sed intrepidus ait: *jube me venire ad te.* Sed enim, furentis pelagi vorticibus haustus demergereris? Non ego, inquit, Apostolus, tempestatis minas, ventorum turbines, Oceani vortices vereor: omnia pericula nihili duco, nihil pertimesco: modo jube, & impera Domine, ut veniam ad te. Duce Obedientiâ, etiam fluidi naturâ elementi, solidum & calcabile iter præbebit eunti. Neq; sua Apostolum elusit opinio: nam per tumentes etiam maris vortices, sicco & securo vestigio, ad Christum pervenit: palàmq; fecit, eam Obedientiæ inesse vim, ut etiam ardua, reddat plana & facilia.

Terrâ mariq; ad Perfectionem itur.

Ea profectò est viæ nostræ, quam consequendæ Perfectionis causâ, suscepimus varietas: ut non terrestri tantùm itinere, ad sanctitatem contendere, sed mari etiam, per tumentes procellarum fluctus, ad fortunatam beatæ perennitatis insulam navigare, nobis incumbat. Quid enim melius, humanæ vitæ procellosam conditionem, quàm turbulenti maris exprimit, ac effingit imago? ubi, quot validè irruentes tentationum insultus, tot decumani fluctus, & procellæ: quot delinquendi occasiones, tot periculi, plenæ syrtes & Charybdes. O quot quantis-

quantisve passionum, ac cupiditatum fluctibus, cariosa hæc, in qua navigamus, corporis nostri navicula obruitur? ita, ut unumquemq; nostrum, in æternæ perditionis abyssum, demergi oporteat, nisi nos, ex hoc procelloso æstu, eripiat salvetq; Obedientia, quæ similiter periclitanti adfuit Apostolo Petro, dicenti: *Iube me, venire ad te.* Veluti enim illa Ducis populi Israel Moysis, clara prodigijs virga, per profundam vastitatem tumentis pelagi, sicco pede deduxit Hebræos: ita à Ductore nostro S. Patre, adumbrata per senis baculum Obedientia, facilè efficiet, ut omnes, fluctuantis vitæ evadamus procellas. Si enim Beato, quem modo nominavi, Parenti nostro IGNATIO, tantùm fuit animi, ut paratus esset, scapham clavò, malo, velis, ac remis destitutam conscendere, & se furentis Oceani vastitati committere, si id legitima sibi imperaret potestas, procul dubio, nobis quoq; eadem, maximè & præ omnibus, commendata à S. Patre Obedientia, in omni discrimine aderit subsidio. Iam verò (ut ait Pater noster Mutius, Epistola ad Patres Congregationum Provincialium) *Si nos una deficiat Obedientia, jure nobis ab aliqua ruina timendum est.*

Securè passionum suarum fluctus calcat, qui Obedientia sequitur ductum.

S. Ignatius absq; remis & malo paratus erat, mari se committere.

Cujus veritatem effati, probat suo luctuoso eventu, memorabilis ille, è cætu Prophetarum *Ionas*, quem, jussa Dei fugientem, ab irato absorptum mari, cetus grandis devoravit. Non multùm ut sibi videbatur, ab Obedientiæ ductu deflexerat, & ille

Ab Obedientia si modicū deflectatur, gravis error incurritur, ut patuit in quibusdā Prophetis

alter

alter Anonimus Propheta, prodigijs clarus, quem 3. Regum cap: 13. describit sacer Historicus. Habebat ille, non absimilem Regulæ nostræ, inter communes 16. sancitam legem, quâ prohibebatur, ne quid cibi potûsve, extra domum sumeret: contigit tamen semel, ut ejus præcepti oblitus, hospitalitate amici invitante, & sua etiam sensualitate non reluctante, aliquid de cibo & potu, extra claustrum degustaret. Sed protinus violatæ Obedientiæ, graves admodum pænas tulit. Terra ille, non mari, iter faciebat, grauiùs tamen naufragio Ionæ periculum subijt, dum in sæui leonis crudeles fauces, & dentes præacutos, grauiter impegit? Ita nimirum, modicus etiam ab Obedientia recessus, graui semper plectitur errore: jam uerò parendi studium, rectâ ducit viâ salutis.

S. Columbanus mira effecit per Obedientiam.

Vtrumq; patuit, in illo memorabili sancti Columbani facto: præerat ille in cænobio Luxoviensi pluribus religiosis, quos, cum certo anni tempore, grauis corripuisset lues, ita ut ferè omnes, longo affecti morbo, lectis detinerentur; quibus cum pleno charitatis pectore, & multis in medicinas impensis, S. Abbas nequidquam mederi posset, insolito spiritu, magnam illam, in qua infirmi decumbebant, ingressus aulam, omnes illico è lectis surgere, ad fruges, in solis æstu triturandas, mandat: obstupuêre, ad tàm graue imperium ægri, delirare aliqui, putabant senem, quod grauiter decumbentibus, ac ne

ac ne pedibus quidem, consistere valentibus, adeò, gravem imponeret laborem, palam questi: quid iste, non paternæ tantùm charitatis oblitus, sed mentis etiam impos senex, nobis fruges triturare injungit? quos ita gravis, ac diuturna vis morbi concussit, ut ne loco quidem movere nos valeamus: atq; ita imprudentiam senioris cavillati, suis se detinuerunt lectis: Alij tamen simpliciores, imperio obsecututi, ægrè ut poterant, langventes artus, ad opus injunctum trahebant: ecce verò isti, subitò omni morbo soluti, pristinas recuperârunt vires: cæca eos, cui obtemperarunt Obedientia, ad integram sanitatem reducente. Illi verò discreti, & oculati, nimis longas suæ inobedientiæ dederunt pænas: toto anno, cum morbis graviter conflictati. Audiant hoc illi, quibus, si aliquid ardui, aut valetudini, aut honori, aut naturæ repugnans injungatur, illico suos Moderatores imprudentiæ arguunt, charitatis expertes asserunt, & sugillant: unde non mirum, quòd langvore mentis correpti, non tantùm in via Perfectionis non proficiunt, sed etiam longè ab ea exerrant: immo in aperta criminum præcipitia ruunt: ut benè Cassianus lib: 4. Institut: cap: 6. docet: *Non posse Religiosum, concupiscentiæ voluptatem refrenare, nec iram extingvere, nec pacem cum fratribus habere, nec in cænobio diutiùs perdurare, qui voluntatem suam, ad Obedientiæ nutum, non didicerit accommodare.* Quo suo sensu, præclarus hic,

Omnia vitia, per Obedientiam refrenari docet Cassianus

ascetícæ doctrinæ Magister, manifestè docet ac declarat: repugnantem Obedientiæ mentem, nocentissimam esse omnium virtutum pestem, & exterminium.

Omnium viarum, illud ego maximè arduum, & periculosum iter esse arbitror, quod ad portas mortis ducit, & approximat. Ille felix, qui hanc etiam, opertam mortis caligine regionem, Duce Obedientiâ ingreditur: Salvatorem suum imitatus: *qui factus est obediens, usq; ad mortem*. Ejus planè insistebat vestigijs, notæ sanctitatis in Religione nostra Adolescens, Ioannes Appulus, qui cùm desperata jam suâ valetudine, ægrè spiritum duceret; interrogatus à suo Rectore, & Tironum Magistro, quando ad superos vellet emigrare? quomodo (respondit) possum? nisi tuo Pater jussu discedere? Delectatus tantâ simplicitate, & obedienti studio Rector, fecit abeundi potestatem, sub auroram diei insequentis: nec Ioannes commissam sibi vitæ stationem deseruit, ante tempus designatum, sed in ipso Obedientiæ termino, vitâ excessit, & omnes circumvolitantium, in globo igneo, animæ suæ hostium insidias, feliciter elusit: immo, ut vir obediens, & victorias loquens, ivit ad triumphum. Nos, si eodem, Obedientiam adumbrante, à Beato Patre porrecto scipione, subnixi, constanter parendi promptitudinem tenuerimus, iter nostrum, citra errandi periculum, facilè conficiemus.

Ioannes Appulus, singulare Obedientiæ exemplum.

ALLO-

Accurata Silentii obſervatio, multa bona, violatio, plurima adfert nocumenta.

INfeſtam latrocinio viam, ſi quis viator habet, non à clamoribus tantùm, ſed ab omni prorſus abſtinet colloquio, veritus, ne verborum ſtrepitu, inſidiantes ad rapinam provocet hoſtes: quòd non tantùm hominibus, ea, quâ pollent, ratio dictat, ſed animantibus etiam rationis expertibus, arcanus quidam naturæ ſuggerit inſtinctus, quòd potiſſimùm gruibus, & anſeribus, fertur eſſe uſitatum. Cum enim volucres iſtæ, ita ſint naturâ garrulæ, ut inter volandum, à ſuo ſibi gannitu temperare nequeant: dum è frigidis regionibus noſtris, hyemis aſperitatem declinaturæ, ad temperatioris auræ ſe transferunt clima, multa illis nemora, & ſilvas, ſuâ vaſtitate propè immenſas, volatu præterire incumbit: ubi aquilæ & vultures, cæteraq; avium rapacium turba, ſuis incubat nidis: ne ergo dictæ grues & anſeres, ſuâ, à qua abſtinere nequeunt garrulitate, latentes in ſilvis, dum eas tranſeunt, volucres ſangvinarias, ad ſui lanienam excitent, ac provocent, guttura arenis, & continuò gannientia ora,

Grues, & Anſeres, ut rapacium aviū evadant crudelitatem, ſilent.

obstruunt saxis ac lapillis, & ita dum tacent, insidias hostium securè transeunt: ac demum, ad eam quam petunt, camporum amænitatem perveniunt: unde huc iterum, redeunte placidiori vere, eodem stratagemate usæ, sospiter revertuntur. Si quispiam mortalium, nos certè Religiosæ Perfectionis sectatores, dum ex hac, mortalitatis nostræ frigida regione, ad illam beatæ amænitatis Patriam, cælestium desideriorum pennis instructi, volare contendimus, plurimos crudelitate sævos, scimus nobis insidiari hostes: quorum sævitiem, ubiq; latentem, nullo feliciùs astu eludere, ac evadere poterimus, quàm accuratâ lingvæ obseratione: quod non difficulter, spero nos effecturos, postquam servati silentij commoda, violati ingentia damna, perspexerimus.

Silentio hostes nostri evitantur.

Quanta nobis consequendæ Perfectionis incumbat obligatio, supervacaneum puto, hîc ea recensere, quæ superiùs ex mente Sanctorum Patrum & Theologorum, dicta sunt: præsertim cùm in dubium, nemo nostrûm revocare possit, sub lethali, gravioris culpæ piaculo, ad id nos seriò obligari. Porro ad eum finem, ut perfecti in omni virtute evadamus, nullum posse efficacius reperiri medium, accuratâ silentij observatione, unanimi consensu docent, vitæ spiritualis magistri, quibus & Divina suffragantur Oracula. Si enim certum aliquod, perfectæ sanctitatis indicium, seriò inquiremus, audiemus

Magna Perfectionis incumbit nobis necessitas.

profe-

profectò S. Apostolum *Iacobum*, Divino utiq; spiritu afflatum, ita in sua Epistola Canonica respondentem: *Si quis verbo non offendit, hic perfectus est.* Quia verò, ab eo verborum lapsu, ille maximè immunis est, qui suam novit refrenare lingvam: sequitur manifestè, diligentem silentij custodiam, esse compendiosam Perfectionis viam: & quidem meritò, cum enim Perfectio nostra in eo maximè consistat, ut abstractâ, a fluxis, ad æterna, à terrenis ad cælestia, à creatis, ad Creatorem, mente, toto affectu conscendamus: quis non videat? illum, ad ejusmodi conscensum, esse inprimis idoneum, qui ori suo, diligentem ponit custodiam: ita, Divino lumine illustrato Propheta *Ieremiâ*, Threnorum 3. attestante: *Sedebit solitarius, & tacebit, levabit se, super se.* O quæ ista taciturnitatis felicitas! quæ hominem, plumbo graviùs, ad terrena decidentem, erigit ad superna, elevat ad Divina, ut benè Petrus Damianus explanans verba Prophetæ, lib. 7. Epist. 6. ait: *Planè solitarius, dum tacet, elevat se, super se, quia mens humana dum inter silentij claustra, undiq; circumcluditur, in superiora sublimis erigitur, ad Deum per cæleste desiderium rapitur, & in amore ejus, per ardorem spiritûs inflammatur.*

Latet puto, in eo aliquid mysterij, quòd cum sacra Historia referat, Templi, à Rege Salomone Deo dedicandi, structuram nimis operosam, addit eam, plenam stuporis circumstantiam, quod *malleus*

& securis, & omne ferramentum, non sunt audita in domo Domini, cum ædificaretur. Humanæ omnino mentis, superat narratio capacitatem, dum admirabunda cogitat: quomodo ingens illa saxorum moles, perpoliri, & in altum erigi potuit, citra omnem cujuslibet ferramenti strepitum? Sed pandit arcanum, idem Damianus, dum hæc ita, ad sensum traducit mysticum: *Templum Dei per silentium crescit, nam dum humani cessat strepitus colloquij, construitur mente templum Spiritûs Sancti: quia cùm mens humana, per exteriora verba, se non fundit, in sublime fastigium spiritualis ædificij structura consurgit, tantòq; succrescens in altiora sustollitur, quantò per silentij custodiam circumclusa, sese extrinsecùs fundere, prohibetur.* Novimus omnes, testimonium Apostolo perhibente, unumquemq; nostrûm Templum Dei esse: unde, prout illa prodigiosa templi Salomonici structura, nullo malleo, aut quovis alio ferramento perstrepente, in altum erigebatur: ita animæ nostræ internum Spiritûs Sancti Sacrarium, in perfectum assurgit ædificium, cum malleo gravior, securi acrior, lingva non perstrepit.

Silentium gratissima Deo, Psalmodia.

Quòd si pernosse velimus, quo Psalmodiæ, ac devotionis concentu, in hisce interioribus, animarum nostrarum templis, maximè summa Dei Majestas oblectetur? facit Divinus Psaltes quæstioni satis: dum Psalmo 64. canit: *Te decet hymnus, Deus in Sion,*

in Sion. Sanctus verò Hieronymus, ita ex Hebræo legit: *Tibi silentium laus Deus in Sion,* quo Hebrææ lectionis sensu, luculenter exprimitur: Divinam Majestatem, maximè silentio honorari, ac etiam oblectari. Annuit facilè huic veritati S. Gregorius Nazianzenus, dum ita Oratione 2 loquitur: *Pietatem, non in multùm, & sæpe de Deo loquendo, sed ut plurimùm tacendo, positam esse judicetis.* Quod si S. Doctor, pia etiam de rebus Divinis colloquia, arcto posthabet silentio, manifestè ostendit, in eo, omnem sitam esse Perfectionem nostram. Hujus planè mentis erat, & Beatus Parens noster IGNATIVS, qui, ut de eo meminit, clarus sacrarum literarum interpres noster, Cornelius à Lapide, primum & principale dicebat esse indicium, quòd in aliqua Religiosa communitate, vigeat Perfectionis studium, & amor: si diligens inibi, inveniatur observatio silentij: jam verò, si alicubi colloquia, & confabulationes passim misceantur, aut etiam clamores perstrepant, non Religiosæ habitationi, sed profanæ cuipiam tabernæ, domum illam ajebat esse similiorem. Neq; verò, mirum cuipiam videbitur, in diligenti oris custodia, Religiosam Perfectionem maximè consistere, si præclarum ejusmodi taciturnitatis Encomistem, S. Laurentium Iustinianum audiat, ita in magna silentij elogia, excurrentem: *Obstructo,* (inquit ille, in Fasciculo Amoris cap: 11) *in utilium verborum meatu, inclusus amoris ignis, co-*

S. Ignatius ex observatione silentij, iudicabat de sanctitate uniuscujusq; Religiosæ communitatis.

S. Laur: Iusti niani encomia silentij.

gitati-

gitationes modificat, compungit animum, fugat vitia, lacrymarum educit fontes, custodit ostia, sectâtur pacem, sursum cor erigit, Deoq; conjungit. Nec minora laudum encomia, cæteri quoq; viæ spiritualis Duces, in commendationem observati strictè silentij, coacervant: dum illud, alij omnium passionum frenum, alij internæ pacis, & fervidæ orationis nutrimentum, alij sanctissimarum cogitationum seminarium, & Divinarum Gratiarum incrementum putant, & appellant.

Illi vel maximè silentio assvescere debent, qui proximorum saluti navant operam.

Neq; verò quispiam existimet, eam silentij commendationem, ad solos eremi incolas, & Anachoretas, cæterosq; in propriæ tantùm salutis studium incumbentes silentiarios, pertinere: iam vero illos, quibus alienæ salutis cura incumbit, minimè debere esse taciturnos: nam ab eloquio eorum, salus dependet multorum. Immo verò, his maximè, ad constans & diuturnum, opus est assvescere silentium: siquidem, ut benè, is quem proximè nominavi, S. Laurentius Iustinianus, ait: *Taciturnitas, benè loquendi principium est.* Nec mirum, nemo enim unquam, benè locutus est in publico, qui non tacuit diu in privato. Si enim, illi veteres Philosophi, eorum, quos erant erudituri, ora diuturno obstruebant silentio: ita ut integro etiam cogerentur silere septennio, antequam sapienter loqui cæpissent: quanto magis & accuratiùs, illis silere incumbit? qui cælestem sapientiam, sunt alijs communicaturi.

turi. Certè disertiorem, & ad persvadendum magis idoneum Oratorem, vidisse orbi nunquam contigit, Æterni Verbi Præcursore, & tamen hic etiam Doctor planè Divinus, vix in lucem editus, in silvas migravit, in caverna delituit, ibiq; triginta ipsos annos, muto elingvior saxo, tacuit: ut postea Divinâ eloquentia utiliùs totâ personatet Palæstinâ. Immo ipsum etiam Æternum in carne Verbum, trinâ similiter annorum decade, siluit, ut efficaciùs ad salutem hominum loqueretur. Tunc demum & nos, aliquid in salutem aliorum, dicere utiliter poterimus, si lingvas & ora, Religioso consecraverimus silentio.

Admirandum rei hujus documentum, etiam in experto rationis volucre, Roma quondam stupuit. Leo Papa X. loquacissimum habebat Psitacum qui per diem multa jucundè, pluraq; etiam ineptè continuò garriens effutiebat: contigit tamen semel, ut assumptâ quadam mæroris specie, taciturnus, & quasi cogitabundus, integrâ sileret septimanâ: quod admiratus *Pontifex*, accedit ad volucrem, præter solitum, diu tristem ac tacentem, tum & interrogat: Psitace quid cogitas? mox Psitacus quasi expergefactus, illud ex Psalmis protulit: *Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui.* Quo responso, perculsus Leo, Psittacum quidem, quem, præstigijs agi, existimabat, capite minui iussit, sibi tamen verbis istis, post diuturnam silentij moram

Psitacus antequam aliquot verba sacra proferret totâ siluit septimanâ.

à volucre prolatis, gravem infligi aculeum sensit, quòd à creatura intellectu destituta, horrendæ æternitatis admoneretur. Quodsi garrulus naturâ Psittacus, post brevem suæ loquacitatis pausam, ea proferre valuit, quæ summo etiam Ecclesiæ Capiti, salutarem cogitandi præberent materiam? Quid humanæ non efficient lingvæ! si ad prædicationis munus, in arcto se præparaverint silentio.

Loquaces hirundines malè pereunt, addicti silentio olores læti moriuntur.

Et quia ab avibus etiam, silere discimus, ab ijs nondum recedamus. Sanctus Gregorius olim Antistes Nanzianzenus, graves à multis audiebat crises, quòd taciturnus ut plurimùm inter homines viveret, arguebatur inurbani inter politos silentij: quibus, ut ora occluderet garrula, talem commentus est apologum. Hirundines olim cavillabantur cygnos, quod extra hominum consortia, solitarij & taciturni, in aquis, sibi tantùm viverent: at nos (ajebant illæ) inter homines, in urbibus sumus, in domibus regijs ædificamus, fallendo tempori cantu nostro plurimùm commodamus. Malè olores, hæc hirundinum dicacitas habuit, unde unus eorum, obstrepentibus, ita reposuit: o miseræ, inquit, aves, quàm vana est ista gloriatio vestra! nos quidem arcto assveti silentio, taciturni vitam ducimus, sed in morte suavè canimus læti, homines, ut nostros audiant concentus, urbibus egrediuntur, & dulcedine vocis nostræ oblectantur: vestros verò garritus oderunt omnes, nemini non ingratæ estis, tan-

quam

quam avium loquacissimæ, neq; enim canitis, sed incondito strepitu, & molesto garritu, omnium fatigatis aures. Vnde prima Sapientûm nomina, Pythagoras & Aristoteles, vos sub eodem tecto, hominibus pati non svadebant: simile planè discrimen, inter mortales silentio addictos, & garrulitate infames reperitur. Hi enim, qui arcto adstricta tenent ora silentio, facundè possunt, & solent ad utilitatem, accommodatè loqui cum proximis, ubi se campus & occasio zeli, in promovenda aliorum salute aperit.

Iam verò (quòd longè majus delectabiliusq; est) quis nesciat? lætos & exultabundos, ejusmodi taciturnos Religiosos Olores, mori. Talis fuit, inter multos, silentio plurimùm addictus Abbas Pambo, qui (ut de eo Palladius in Lausiaca cap: 10 refert) cùm lætus, & suaviter canens moreretur, interrogatus à fratribus: eccur tantùm lætitiæ præseferret in hoc temporis articulo, quo cæteri mortales horrerè, mærere, & suas deplorare delicta solent? quibus in hunc sensum respondit: *Non memini me linguâ, quam acurato silentio coërcui, aut verbo vitioso prolato deliquisse, & ideo lætus morior, neq; enim ille errare potuit, qui Spiritu Sancto afflatus dixit: si quis verbo non offendit, hic perfectus est.* Hoc idem in Religione nostra, eruditus in spiritu, per plures annos Tironum Magister P. Ignatius Ballamon, quod ipse experiebatur, plurimùm commenda-

Abbas Pambo, quòd linguam coercuent lætus moriebatur.

mendabat alijs, ut si hilares vitam Religiosam ducere, & læti mortem oppetere cuperent, silentio, tanquam cæterarum legum compendio, velent esse addicti. Iam verò, garrulas imitati hirundines, loquaces Religiosi, quæ, & quanta incurrunt damna, nullis exprimi verbis, ac ne lacrymis quidem, satis defleri potest. Grande inprimis malum est, quòd ejusmodi dicacitas, animam Divinis Gratijs, & consolationibus reddat indignam: unde cælestibus clara illustrationibus, S. Magdalena de Pazis, impossibile esse dicebat, ut anima religiosa, quæ silentio non delectatur, res Divinas gustare possit: nec immeritò, si enim in vase, nullo operculo clauso, non opobalsamum, aut quispiam alius pretiosus liquor, sed pulveres, muscæ, & araneæ reperiuntur: multò minùs, Religiosus, aperti semper ad loquacitatē oris, non Divinæ Gratiæ, ac consolationis charismata redolet, sed multorum nidus est criminum. Vnde quod de vase discooperto, Sacer Textus Num: 15 ait. *Vas quod non habuerit operculum, & ligaturam desuper, immundum erit:* hoc à fortiori congruit ori, semper ad garrulitatem patulo. Recenset ea animæ inquinamenta, cujus jam mentionem feci S. Laurentius Iustinianus, dum ex multiloquio sequi asserit: verba otiosa, detractiones, murmurationes, mendacia, contentiones, querelas, susurrationes, scurrilitates, rixas, turpiloquia, temporis & meliorum actionum jacturam, aliasq; vitiorum labes.

Garruli, magna incurrūt damna.

Illud

Illud verò, longè graviùs, nec nòn acerbiùs est, quòd ejusmodi, in cætu religioso loquaces graculi, totam perturbent & infament communitatem. Quoties enim Religiosos vident extranei, seu domi, seu foris nimis esse lingvæ in garrulitatem profusæ, non benè de toto sentiunt ordine, & profectò non sine causa, siquidem nihil magis Religiosum perturbat ordinem, & evertit disciplinam, quàm passim loquendi effrenata licentia, quæ eò criminis evadit, ut quamvis legis de silentio latæ, interdum contingens violatio, leve, aut certè nullum fuerit peccatum, si tamen veniat in habitum, & assvetudinem, à lethali non excusatur crimine, propter annexam scandali, & perturbati ordinis malitiam, ut per expressum docet cum alijs, magni nominis noster Theologus P. Thomas Satchez lib: 6. cap: 4.

Loquaces Religiosi, totam infamant communitatem, & evertunt disciplinam.

Rem, memorabili cofirmo, ac concludo narratione, nostra id quod dicturus sum, contigit ætate. Ante annos circiter 20 sub felici regimine Patris nostri, piè defuncti Ioannis Pauli Oliva, quod factum, idem Pater, in sua publica Exhortatione, graviter ac dolenter exageravit. Romæ, Ædes est, ad Forum Agonale, Divo Iacobo sacra, in eam Adolescens illustris ortu, indole, ingenio, sed probitate illustrior, devotionis causâ, in magno, ad eum locum populi concursu, venit, ubi, vix inter sibi æquales viros, ac juvenes nobilissimos constitit, illicò à mul-

Illustris genere & insignis pietate Adolescens, à P nostro Paulo Ioãne Oliva in publica laudatus exhortatione.

à multis, ad colloquium compellabatur familiare, ille verò, vel brevissimis responsis sermonem abrumpere, vel defixis in Aram ac Sacrificantem oculis, totoq; ab ijs aversus corpore, obmutescere satagebat: & quamvis sæpiùs sollicitaretur à proximis, omnem tamen eorum vicit importunitatem, horamq; integram, in ea pietate, & Sacræ Ædis reverentia constans perstitit. Tum verò illi, qui se eâ taciturnitate despici arbitrabantur: abeuntem è Templo juvenem insecuti, graviter eam, (ut illi appellabāt) morum rusticitatem objurgârunt: quibus ille respondens, dicebat: si vos, inquit, in hoc me foro, in quo nunc sumus, ad confabulandum provocassetis, efficerem profectò, ut omnes loquacitate vincerem, at verò, ubi intra Templi ambitum constitero, Divinisq; Sacrificijs interfuero, nemo mihi unquam, in contemptum Divinæ Majestatis, verbum ex ore eliciet. Tum illi: quorsum, inquiunt, tu adeò religiosus & mutus esse voluisti? cum illi ipsi Societatis Patres, quorum tu scholas frequentas, in eodem Templo, toto garrirent tempore. Tam acerbo dicto, nihil perculsus Adolescens, ita insectatores suos rejecit. Equidem, inquit, quid Societatis Patres, eo tempore, quo vobis obmutui, fecerint, dixerintque, non novi, neq; nosse cupio: illud scio, me semper ab illis monitum, eruditumq; esse, ut in quavis Divino cultui dicata Æde, lingvam continerem: dabitis proinde mihi veniam, quòd magis e-

orum

orum doctrinæ obſequi, quàm exemplum imitari maluerim. Hanc (ut geſta eſt) Hiſtoriam, poſtquam reſcivit, idem Pater Generalis, primò quidem amariſſimis lacrymis, factum deploravit: deinde Patricium Adoleſcentem, ætate juvenem, vitæ genere profanum, legibus religioſis ſolutum, in ipſo ætatis fervore, & vitæ licentiâ conſtitutum, pravis aliorum exemplis, quibus nulla potentior machina, impetitum, nihil coætaneorum ludibrijs, nihil cō ſangvineorum indignatione motum, ut in ſacris myſterijs, præſenti Numini reverentiam exhiberet, ſtatuæ inſtar, & quovis marmore magis ſurdum, ac mutum perſtitiſſe, deprædicabat. Religioſos verò Societatis illius, quæ cultum Dei, tanto ſtudio, ubiq; terrarum promovet, violatis Religionis & Chriſti legibus, ut fædam lingvæ ſuæ ſcabiem fricarent, inter ipſa Sacrificiorum tremenda Myſteria, pro gemitu & precibus, ineptos ſermones miſcuiſſe, & riſus effudiſſe, peracerbè dolebat. Tum deinde, illis ipſis impotentis lingvæ collocutoribus, rei indignitatem expoſuit, facinus plenum ſcandali, eâ, quâ pollebat facundiæ vehementiâ, ſeverè caſtigavit: En, ajebat, hâc veſtrâ dicacitate, nomen Religionis infamaſtis. Quis enim nos domi, religioſæ obſervantiæ invigilare, & pravis motibus imperitare credet? quos in Domo Dei, tàm incompoſitos, & effuſos in loquendum vidit. Planè dicebat, lingva veſtra gladius acutus, quo Religioni fa-

Garruli reprehenſio.

oni. fa-

ōni famam; mihi viſcera pupugiſtis. Ad extremùm invectus in Superiores immediatos, graviter detonabat Sed ego (inquiebat) minus adhuc eorum, qui deliquerunt petulantiæ ſuccenſeo, illorum negligentiæ, per quos, impunè in hoc genere peccatur, vehementiùs iraſcor, dum enim Præſides, legem de ſilentio latam, inter ſepta domeſtica, paſſim violari ſinunt, id profectò ſuâ diſſimulatione efficiunt, ut domi, aſſveta loquacitati ſubditorum ora, etiam in publico, dicatas Divino cultui ædes, ſuâ dicacitate profanent, & externorum oculos graviter offendant, ac ſcandalizent. Vt plura ejuſdem zeloſiſſimi Patris fulmina, in dicacitatis crimen vibrata, omittam. Cum ex his etiam, quæ dicta ſunt, manifeſtè pateat, quantùm multis noceat, ſi quis lingvam, hoc eſt omnium malorum compendium, dentibus & labijs, veluti muro & antemurali, à natura circumſeptam, non cuſtodiat. Talis enim, non tantùm ſeipſum, Divinis Gratijs reddit indignum, ſed toti etiam communitati, gravem inurit infamiam, ſuoſq; in primis, crudelem in modum, lancinat Superiores: qui niſi pro viribus, ejuſmodi obſiſtant lingvæ diſſolutioni, delinqunt lethaliter: etiamſi ſubditi nimis garruli, ad eam non pertingerent gravitatem peccati. Vt primi ex Theologis, Suarez, & Vaſquez docent, cum alijs. Vnde, quemadmodum veteres Philoſophi, obſtrepentes continuò hirundines, humanis in ædibus, tolerandas non cenſebant,

Superiores ſeverius admoniti.

Loquaces, Religioſo indigni contubernio.

ſebant: ita garrulitati aſſveti homines, religioſo non ſunt digni contubernio, quos Divina ſententia, omni Religioſitate pridem abjudicavit, ita Apoſtolico D. Iacobi ore pronuntiata: *Qui non refrenat lingvam ſuam, hujus vana eſt Religio*. quasi dicat: Fruſtra ille domum Religioſam incolit, fruſtra veſtem ſui ordinis defert, quem, ne Religioſo quidem nomine, dignum loquacitas facit. Quæ cum ita ſint, ſi in ea, qua pergimus Perfectionis via, plurimos vitiorum hoſtes, ad miſeram noſtri, & totius Religionis prædam, provocare nolimus, grues & anſeres, cum quibus, iter iſtud cæpimus, ſedulò imitati, obſtructa ſilentio ora teneamus.

ALLOCUTIO VIII.

Vita communis, virtutes ſovet, vitia tollit.

HAbent eam, ejuſdem præſertim conditionis viatores, uſitatam conſvetudinem, quod veſtitu, victu, inceſſu, cæteriſq; ad iter requiſitis, utantur ſimilibus: nec immeritò, hæc enim, non ſolùm ad unionem animorum conſervandam, ſed ad viam etiam æqualiter conficiendam, valent quàm plurimùm. Obſervârunt hunc ſolitam via-

Abraham cũ tres præ oculis baberet hospites, cur unum adoravit

toribus morem, illi cælestes peregrini, quos Patriarcharum Principi Abrahamo, suo contigit excipere hospitio: viderat ille, tres adventare hospites, tum, ut erat, profusæ liberalitatis in peregrinos, *Cucurrit,* (inquit Sacer Textus) *in occursum eorum, de ostio tabernaculi, & adoravit in terram. Et dixit: Domine, si inveni gratiam in oculis tuis, ne transeas servum tuum.* Sed quid sibi vult? istud, hospites salutantis Sancti Patriarchæ officium? tres venire videt, & unum adorat, ac veneratur? contemni se reliqui duo, ac despici arbitrabuntur, cùm uni tantùm eorum, exhibetur hospitalis veneratio. Scio, Christianos Sacræ Literæ Interpretes, solitos asserere, Divinæ Trinitatis mysterium, in tribus hisce Cælitibus Abrahamo illuxisse: quo ille lumine collustratus, in tribus Indivisæ Divinitatis Personis, unam adoravit Dei. Naturam. Iam verò, veteres Hebræornm Rabbini dicunt, ideò Abrahamum, unum tantùm hospitem, veneratum fuisse, quòd tres illi advenæ, vestitu, incessu, oris ac morum compositione, sibi per omnia essent simillimi, ita ut non tres, sed unus triplicatus hospes putaretur. Vnde non tribus, sed uni, propter perfectam in omnibus similitudinem, suæ salutationis exhibuit Abraham venerationem.

Religiosos, plurimùm commendat æqualitas.

Quæ uniformis Angelorum, in terris peregrinantium æqualitas, quamvis omnibus fidelibus, nobis tamen maximè Religiosæ Perfectionis sectatoribus, similem, vitæ communis, plurimum

rimùm commendat æqualitatem: cui ut tantò ſtudioſiùs incumbamus, ejus conſervatæ utilitatem, neglectæ verò detrimenta, videamus.

Admirandum Regimen, quod in Cælites ac Terrigenas, Divina Sapientia exercet, celebraturus ſingulari commendatione, Vates Regius, ita in ejus excurrit laudem, Pſalmo 67: *Deus, qui habitare facis, unius moris in domo.* Quaſi dicat: Divinæ iſtud Sapientiæ, Bonitatis, ac Potentiæ opus eſt, cùm aliqua communitas, Divino Regimini ſubjecta, non ſolùm animorum conjunctione, & mutuâ charitate vivit coadonata, ſed morum etiam, & actionum coaleſcit conformitate. Magna enim exinde ubertas conſequitur utilitatis: ſiquidem hac æqualitatis paritate, conſervatur facilè primarius Religioſæ Perfectionis vigor, qui eſt ſpiritus humilitatis, & compago charitatis. Dum enim illi, qui alios in Religione, antiquitate, talentis, laboribus, & meritis multùm præcedunt, cum ijs, qui in religioſo ſtipendio, ſunt ætate longè poſteriores, talentis inferiores, meritis propè vacui, in omnibus æquiparantur: utriq; magnum, illudq; continuum, habent demiſſionis exercitium, dum illi ſuam æſtimationem demitti, iſti utilitatem attolli, & ima ſummis æquari, pleno ſubmiſſionis animo ferunt. Fovet præterea augetq; charitatem, ejuſmodi religioſa æqualitas, dum invidiæ, & odij tollit incentiva: quid enim magis humanum genus, mu-

Æqualitas in Religioſis, fovet Charitatē, & Humilitatem.

tuis accendit odijs? quid contentionibus & jurgijs, ac ipsis etiam bellis cædibusq; frequentiorem præbet occasionem? nisi ea, quam homines inter se experiuntur, conditionum & opum diversitas: dum quos natura, suâ origine fecit æquales, ambitio & cupiditas, variâ possessione rerum discriminavit: eoque ipso graves, nativæ sortis violatores, mutuis accendit diffidijs: quæ diversitas, cùm in vita religiosa tollitur, per æqualem rerum omnium usum, integrè extincto, invidiarum & odiorum fomite, viget regnatq; charitas.

Deum, æqualitati addictis, sua largiri beneficia; documento sunt Ninivitæ.

Magnum est & illud, ex religiosa æqualitate, proveniens emolumentum, quòd summa (apud quam non est personarum acceptatio) Dei Bonitas, illis sua beneficia, & gratias copiosè largitur, quos æqualitati novit esse addictos. Teneor ego, non mediocri admiratione, quoties cogito, in magnam illam & populosam civitatem Ninive, non magis hominibus, quàm sceleribus refertissimam, à Divina Iustitia latam sententiam, facilè immutatam, & imminentem ejdem vindictam, fuisse condonatam. Publicaverat per suum Prophetam Ionam, immutabilis in suis Decretis Deus: *Quadraginta dies, & Ninive subvertetur.* Scimus tamen, eam Dei nomine proclamatam edicti severitatem, non esse ad effectum deductam: siquidem civitas illa, non est suis insepulta ruderibus, sed perstitit permansitq; à decreto sibi interitu, intacta. Sunt qui eam, volunt

inesse

inesse vim pænitentiæ, ut Divina etiam valeat immutare Decreta: præsertim conditionatè facta, quam quia egerunt Ninivitæ, firmissima naturâ suâ Dei edicta enervârunt: immo prædictam pænæ severitatem, in uberrimas Dei miserentis gratias commutârunt. At enim, ex sacris profanisq; historijs scimus, maximo etiam pænitentium eiulatu, decretam semel Dei vindictam, immotam perstitisse. Non unus inter mortales Antiochus, rogabat scelestus Dominum, à quo misericordiam non est consecutus. Est & illa, olim suâ celebritate clara: nunc ruina famosior Ierosolyma, firmiter edicta sua, exequentis Dei, grande documentum: cujus statutum à Deo interitum, nullæ unquam sanctorum preces, & pænosæ austeritates, avertere valuerunt. Quid ergò causæ esse poterit, quòd sanctam olim, & veri Dei cultu celebrem Ierosolymam, nulla pænitentium austeritas, à ruina protexit? Civitatem verò Ninive, hoc est criminum, & superstitionis Ethnicæ colluviem, rigor pænitentiæ salvavit? Congruam, ut puto, D. Ephrem rei hujus dat rationem, dum collatam Ninivitis salutem, confert in eam, quam illi pænitendo servârunt uniformitatem: Postquam enim, ut Sacer Textus ait: *Prædicaverunt jejunium, & vestiti sunt saccis, à majore usque ad minorem, misertus est Deus super malitiam, quam locutus fuerat, ut faceret eis, & non fecit*, quod attendens S. Ephrem, ait: *Vnus erat aspectus*

Non quævis pænitentia Deum placabilem reddit.

omnium

omnium, unus amictus, unus divitibus & pauperibus cibus, unus ex æquo potus, dominis & servis. Et hoc est, quod ex mente S. Doctoris, ad obtinendum Dei beneficium, Ninivitas juvit: quia pænitentiæ rigorem, omnes æqualiter subierunt: non nitidior regem, grossior subditos saccus tegebat, sed æquale omnibus adhærebat cilicium, non delicatiori cibo, potuq;, reficiebant sua jejunia divites, quàm pauperes, eundem per omnia servabant pænitendi modum, docti ac rudes, senes & juvenes, in nullo discrepabant à subditis, in magistratu positi præsides Vnde non mirum, quòd eâ vivendi, ac pænitendi æqualitate, Divinam sibi conciliârunt Iustitiam, & in gratiam commutârunt minas. Hierosolymis verò, quia pauperes vacabant iejunijs, divites indulgebant luxui, illos crassa, sacci adinstar, tegebat vestis, istos molles operiebant panni, ideo miseri homines, hac inæqualitate, Divinam in se concitârunt vindictam. Deus enim, qui fecit homines, naturâ pares, odit inæquales.

Religiosi æqualitati addicti, donis cumulãtur Divinis.

Quod istis contigit urbibus, idem & Religiosis usuvenit cætibus: ubi enim rationem victûs, potûs, ac vestitûs, communis omnibus æquat paritas, ubi nullæ quæruntur, ac ne quidem admittuntur, quæ sensualitatem, aut vanitatem oleant singularitates: ibi Divinarum beneficia Gratiarum cõfluunt camulatissimè. Iam verò, si in quapiam Religiosa cummunitate, dici posset illud, alius quidẽ

esurit,

esurit, alius autem ebrius est. si (quòd Deus evertat) cæteris ad vitæ sustentationem religiosa deesset sufficientia, & conquerentibus, illud sæpiùs oggereretur: si non habueritis satis, mementote paupertatis: alij verò, etiam ultra temperantiæ limites, suis indulgerent commodis, & calicibus studerent epotandis: gravis procul dubio, in tales irrueret vindicis Dei pæna. Ruere ibi, cum multarum interitu animarum, Paupertatis murum, & omnem vitæ Religiosæ vigorem collabi necesse foret. Quod ne unquam, nostræ contingeret Religioni, cavit diligentissimè S. Parens, & Fundator ejus, dum vitam in omnibus communem, in suis Constitutionibus, nobis plurimùm commendavit. Hoc idem Generalium Congregationum Decreta & Canones, seriò imperant: hoc Superiores Ordinationibus præscribunt, & persvadent exemplis: hoc viri ætate provecti, talentis insignes, virtute perfecti, meritis pleni, dicunt & faciunt: omnem verò, seu in victu, seu in vestitu, etiam minimam singularitatis notam, tanquam virulentam Religiosi vigoris pestē, remis velisq; fugere, svadent. Et habet eam (quæ specialis Dei Gratia est) Societas nostra, laudem, quòd in ea viguerit semper, vigeatq; adhuc, vitæ communis, praxis & amor. Neq; enim hîc, ætati & meritis, ullæ à communi observatione conceduntur immunitates, aut nescio quæ Iubilationes: omnes istud, Divini servitij jugum, trahimus æqualiter,

S. P. Ignatius vitam communem, plurimū suis commendavit.

In societate viget vita cōmunis.

liter. Divinum quidem, ſed Iudaicæ condeſcendens infirmitati, fuit illud præceptum, quod arare in bove & aſino, vetebat. Perfectior novæ legis charitas, in hoc fertiliſſimo Societatis noſtræ agro, boves etiam, trituram doctos, aſſociat aſinis: dum pares, Thomæ Aquinati, doctrinâ, mugienti bovi, Doctores, veluti rudibus aſinis, jungit & æquat idiotis, idem utriſq; proponit pabulum, eundemq; propinat potum, ſimiliter ſuſtentat omnium labores. Vnde non mirum, ex hac agricultura, Religioſæ humilitatis, mutuæ charitatis, & gratiarum Dei, admirandos, eoſq; uberrimos fructus provenire.

Operarij graſsem Patrisfamilias indignationem in ſe concitârunt: quando æquales in mercede eſſe noluerunt.

Sed ex hoc, quem leviter attigimus agro, in vineam abeamus. Grandem fateor reprehenſionis criſim, retulit ille vineæ operarius, quem ſuus Paterfamilias, contractâ ad indignationem fronte, ita eſt pauló ſeveriùs allocutus: *An oculus tuus nequam eſt, quia ego bonus ſum?* Cujus tantæ in dicendo ſeveritatis, cauſam prorſus ignoro: ſtrenúè ille, in vinea Domini, à primo diei diluculo: ad veſperam uſq; laboravit, ſuſtinuit pondus diei & æſtus. Ecce veró, juſtæ mercedis locò, tantis verborum perſtringitur aculeis. Illud crederem, pauló ferventiorem, Domino bilem moviſſe, quod importunus operator iſte, debitam ſibi mercedem avidiùs requiſièrit. At enim eo fine in vineam conductus eſt, ut laboris ſui gauderet fructu: ergo illud potius ad indignationem, mitem alioquin naturâ, commovit

mouit Dominum, quòd mercedis exactor iste, cum cæteris murmuraret, contra Patremfamilias. Grande non diffiteor, crimen est, quodvis contra altiorem potestatem murmur: sed addidit criminis gravitati pondus, murmurationis materia, quam ille, hac suâ prodidit expostulatione: *Hi novissimi, unâ horâ fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei & æstûs.* Malè hoc, antiquiores in vinea operarios habebat, qui cum integram diem, labori impendissent, tantundem tamen mercedis acceperunt, quantùm & illi, qui unius tantùm horæ spatio, breviter laborârunt: torquebat nimiùm istos, parum consultæ mentis homines, dum suis laboribus, imparem aliorum operam, æquari viderent, unde & indignabundi dicebant: quod est istud, distributivæ (ut vocant) Iustitiæ factum? multa merita, & commensos longo tempori labores, operæ brevi, & exiguæ, æquiparare? Quæ imprudens invidia, & tabescentis animi expostulatio, cum æquissimo rerum arbitro displicuisset Domino, plenas indignationis voces, ab eo meritò elicuit.

Nonne in Religiosis quoq; contubernijs, simile quid contingere solet? certè si aliquam, nostram ego Religionem, hâc vineâ, optimè adumbrari video. Sunt inter nos, qui primo mane, hoc est, vix perfectæ rationis exorto sole, ad Religiosæ vineæ hujus, vocati labores, in ea, usq; ad decrepitæ ætatis vesperam, strenuè pro viribus laborârunt,

In Societate senes emeriti juvenibus, docti idiotis, in omnibus æquiparantur.

 pluri-

plurima pro Dei gloria & animarum salute egerunt: reperiuntur etiam, qui tribus, sex, novem, undecim, paulò pluribus, vel paucioribus annis, Religiosæ vitæ spatia metiuntur: hi propriâ convicti conscientiâ, norûnt se parum, aut nihil, in vinea laborasse. Ecce autem cum ad mercedem venitur temporalem, quâ Religio ex charitate providet, ad vitam operariorum suorum sustentandam, accipimus singuli, eiusdem pretii & ponderis denarium: eundem enim omnes manducamus cibum, & bibimus potum, simili operimur vestitu, in nullo prorsus, ex necessitatibus nostris discrepamus. Iam si quispiam (quod absit) inveniretur, qui ejusmodi æqualitati indignatus diceret: *Hi novissimi, unâ horâ fecerunt, & pares eos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei & æstûs.* Vis, & injuria laboribus nostris ac meritis infertur, cûm, qui novi recentesq; venerunt, & vix scopis, ad expurgandos domûs angulos, aut scriptorijs, ad aliquid ediscendum, aptarûnt manus calamis, nobis tamen ætate provectis, laboribus fractis, & emeritis, in omnibus conferuntur: si quis inquam, in has, vel his similes, infami murmurationis abductus affectu, erumperet querelas! gravem ille indignationem, ac etiam reprehensionem, apud Cælestem Patremfamilias incurreret: illudq; ipsum, sibi dici audiret: quod vineæ Dominus, uni ex murmurantibus operarijs: exprobravit, dicens: *An oculus tuus nequam est, quia*

Crimen est, contra æqualitatem murmurare.

ego

ego bonus sum? Execrabilis mihi est iste, contrarius æqualitati sensus. Quod si antiquiores etiam, & diuturni laboris operarios, æqualitati minùs addictos, adeo graviter vineæ Dominus castigavit, ultra tamen verborum acrimoniam, in pæna non processit: quid putamus, si ex recentioribus aliquis, plùs sibi deberi existimasset, aut expostulationibus extorquere voluisset, quantam ille non vineæ tantùm Domino, bilem movisset, sed omnium etiam odium, contra se concitâsset? Omnes credo, dato velut classico, rei indignitate moti, lingvis in eum acrioribus insurrexissent, acclamassentq;. Et quod istud, effrontis audaciæ propudium est? nondum labor tuus teruntio dignus, & jam plus cæteris deberi tibi præsumis? Immo, non à verborum tantùm, sed à verberum etiam asperitate, in castiganda eusmodi præsumptione, vix sibi temperâssent. Sed pejus longè foret, si in Religiosa vinea, ex junioribus quispiam operarijs, communi æqualitate non contentus, indulgentiùs se præ alijs haberi, tractariq; vellet: nam gravem & iste, reprehensionis, ac etiam in vindictam usq; prorumpentis indignationis castigationem, apud Deum hominesq; incurreret: quod ne unquam coningat, non indignante, sed applaudente sensu & animo, dicat unusquisq; nostrûm, Divino Spiritu pleno, vineæ hujus Procuratori, S. Patri nostro: pares nos fecisti: singulare est hoc Religionis nostræ decus, & præclarum Dei

Religiosi æqualitati non addicti gravem incurrunt multorum indignationem.

Applaudendũ S. Patri, quòd nos pares fecerit.

Sapientiæ inventum, per servum suum IGNATIVM nobis intimatum, quòd ea, cordi nobis sit Religiosa in omnibus æqualitas: quæ non in sola tantùm consistit temporanearum necessitatum coæquatione, sed in virtutum quoq; & asperitatum paritate, quatenus præter æternam, transitoriam etiam, similem omnibus recipiamus laboris nostri mercedem. Ne id nobis in justo Dei judicio eveniat, quod alibi lepidè contigisse audivimus. Intimabat unus promore è suggestu, hebdomarias pœnitentias, ita præcinens: Omnes hâc septimanâ feria quarta, & sexta, & sabbatho disciplinas facient, & jejunabunt, exceptis Doctoribus, Lectoribusq; nostris, pro quo vitam æternam habebunt: tum alter ex angulo, non minùs ridiculè, quàm veraciter adjecit, exceptis Doctoribus Lectoribusq; nostris. Nos ne similis, in Religiosæ austeritatis observatione inæqualitas, ab æternæ mercedis segreget præmio, vitam omnibus ducamus communem. In quo, præter alios, prope innumeros, præclarè nobis præluxit, cui nuper parentavimus, Pater Generalis noster, Carolus de Noyelle, qui vitæ communis, insigne specimen, secuturis reliquit sæculis: habet enim illud, ab omnibus testimonium, quòd toto vitæ suæ spatio, etiam in summo, quem gessit magistratu, nihil unquam in victu, aut vestitu, admisit singulare: nullis Religiosæ consvetudinis, ordinarijs defuit oneribus: cujus vestigijs, si insistere, ut par est, volumus, nullas unquam in

Laboris imparitas, imparē recipit mercedem.

communi

communi vita indulgentias, aut exemptiones appetamus.

Absit procul à nobis, delicatulus ille Ioseph, quem conspicati fratres, *quòd à patre plus cunctis filijs amaretur, oderant eum, nec poterant ei quidquam pacifice loqui.* Incedebat Ioseph polymitam indutus vestem, fratribus comptior cæteris, delicatioribus à Patre nutriebatur cibis: frigore & æstu, in pascendis gregibus, urebantur alij, variasq; cæli tolerabant injurias, ille domi, in delicijs, suis vacabat commoditatibus: unde in tantùm, fraternum contra eum exarsit odium, ut parum abesset, quin ejus extingveretur sangvine. Et unde, in Religiosis quoq; cætibus, frequentiores perturbatæ pacis odiorumq; fomites? quàm, si cæteris, temperatè viventibus, & strenuè pro Dei Gloria laborantibus, alij se solitis oneribus subducant, & indulgentiùs in omnibus haberi velint. Grandis iste, mihi credite, in Religiosis communitatibus, solet esse dissensionis scopulus, & internecivum charitatis offendiculum: hinc enim illæ indignationes, murmurationes, querelæ, oblocutiones, cæteræq; charitatis pestes, oriri & augeri solent. Nullus nostrûm, & illum, graphicè descriptum in Evangelio Pharisæum, velit æmulari: qui, etsi suas jejuniorum abstinentias, devotionis fervorem, & alias legales Iustitias, longa seriè recenseat, quia tamen proprio sui ipsius testimonio, non erat sicut cæteri, Divinæ Boni-

Ioseph fratribus exosus, quod indulgentiùs præ alijs à Patre haberetur.

In Religiosis inæqualitas, magnum Charitatis offendiculum.

Pharisæum imitantur, qui non sunt sicut cæteri.

næ Bonitatis, non est consecutus gratiam. Demittebant se alij, ad humiliora obsequia, invisebant carceres & hospitalia, ille, non erat sicut cæteri, dum ab omni demissionis abhorreret specie. Componebant cæteri, omnes suas actiones, ad leges modestiæ, ille sua dilatabat philacteria. Verbo, erat, quod de semetipso asserebat: Non sum sicut cæteri, in omnibus exoticus, & particularis: unde Divinæ extitit incapax justificationis & gratiæ. Illum potius imitemur: *Qui in similitudinem hominum factus, habitu inventus est ut homo:* in omnibus particeps esse voluit nostræ infirmitatis: cujus vestigijs (omnem in vita communi, detestati singularitatem) si insistere voluerimus, ad ejus Gratiæ & Gloriæ consortium, Religiosæ æqualitatis tramite, perveniemus.

ALLOCUTIO IX.

Fraterna Charitas, vinculum est Religiosæ Perfectionis.

Viatores debent esse concordes.

SI hostiles etiam, & à se invicem aversos animos, vult esse in via concordes, ille, qui dirigit gressus, & vestigia pedum nostrorum considerat, humana in carne Deus: dum ita, unumquemq; viatorem

rem Matthæi 5. commonet: *Esto consentiens adversario tuo, dum es in via cum eo:* quantò magis fraternos, viam Perfectionis, gradientes affectus, mutuâ charitate decet esse conjunctos. Hoc mentis suæ perspicacitate considerabat, à singulari prudentia, commendatus Princeps ille Ægyptius, gentis Hebrææ Ioseph, dum fratribus suis, in propriam regionem, ad Parentem redeuntibus, illud moniti daret: *Ne irascimini in via.* Notandum verò diligenter, quòd, non in loco morantes, sed iter agentes, à mutuis revocet dissidijs, hoc, ut puto, mysterio, quia quanquam omnibus, maximè tamen viam Perfectionis seriò decurrentibus, concordibus animis opus est. Cui optimo, præclarè applaudit, consilio, D. Ambrosius, dum Lib: de Ioseph cap: 13 ait: *Quàm bene docet; maximè in via fugiendam esse discordiam, ubi ipse viandi comitatus, debet esse inviolabilis, & gratiæ habere consortium.* Nec mirum, veluti enim humani corporis, firmiter nervis juncta compago, ad progrediendum, ac etiam concitatiori passu currendum, apta est, & idonea: jam verò, tali soluta nexu, protinus langvet & collabitur: ita quælibet sanctitati dicata communitas, si mutuâ charitate, (quam vinculum Perfectionis vocat Apostolus) adstringatur, facilè celeres facit in virtute progressus: at verò, si eo charitatis vinculo destituatur, veluti dissolutis membrorum nervis, cadit & ruit in præceps. Assertæ veri-

Ioseph fratres in via ad concordiam hortabatur.

tati,

tati, demus operam, clariùs pernoscendæ.

Arduam Perfectionis viã, Charitas facilitat.

Arduam & perdifficilem, suâ naturâ esse Perfectionis viam, ille tantùm ignorat, qui suâ pressus desidia, ne unum quidem adhuc, fecit in hoc itinere passum: at qui eo tramite, vel tantillùm processit, multis se novit obrui difficultatibus: seu enim viæ asperitatem, seu propriam consideret viator infirmitatem, plena omnia, in hoc agone, esse ardui laboris, suo edoctus experimento, ultro fatebitur: cui, si mutua in cursu accedat discordia, tantò magis fiet iter asperum & difficile: si unus ab altero in progressu impediatur, aut etiam retro abstrahatur. Iam verò, si inter currentes adsit socialis amor & charitas, facilè viam, suâ naturâ arduam, reddet facilem, atque jucundam. Veluti enim cæteri viatores, amica colloquiorum suavitate, annexas itineri, minuunt molestias, & dum amicabili sermocinatione tempus, & laborem fallunt, ad propositam itineris metam, sensim, sine molestiarum sensu, perveniunt: ita qui plurimis difficultatum molestijs, intricatum Perfectionis iter decurrunt, mutuâ charitate viæ asperitatem leniunt, & facilè eum, ad quem collimant, contingunt sanctitatis terminum.

Concordia animalium, faciebat Arcani Noe, prosperè navigare.

Rei de qua dissero, præclaram similitudinem, in celebri illa Arca Noe, clausam esse adverto, quam dum diligentiùs inspicio, mirari satis nequeo: quomodo, inter tumentes fluctus, totam terræ molem involventis pelagi, facilem tenere cursum, & ad optatum

ptatum appellere portum, oneraria illa potuerat? quæ tot diversæ speciei, & oppositæ qualitatis, ac naturæ animalia in se continebat. Sacri Textûs Interpretes, eam navigationis prosperitatem, deferunt paci ac concordiæ, inter prædicta animantia exactissimè conservatæ. Quòd enim in vasta totius orbis illuvie, inter ventorum turbines, & sævos oceani fluctus, cæliq; fulgurantis minas, placido cursu securè navis illa ferebatur, mira id, quamvis contrariæ è diametro naturæ, animalium efficiebat concordia. Ibi enim animantia, naturâ fervida ac crudelia, mitibus ac mansvetis placidè commanebant: sublime volantia pennata, non áspernabantur humi repentia: homines ratione præditi brutis convivebant, pecudibus. Nullus ibi ferarum contra se frementium rugitus, nullus mordentium latratus audiebatur. sed pax, concordem reddebat convictum: unde interior Arcæ tranquillitas, pacatum exteriùs tenebat cursum. Quod si in illo, animantium domicilio, discordiâ & rixis omnia perstreperent? si vulpes gallum deplumaret, canis leporem, lupus ovem laniaret, leo cum tigride, atroci pugnâ concurrerent, cæteraq; ferocium bestiarum turba, horrendo rugitu, stridore dentium, & sævis ungvibus invicem dimicaret? neutiquam navis illa prospero cursu portum teneret: sed in media furentis oceani vastitate, intestinis quassata dissidijs mergeretur. Quanquam omnem humanum, maximè ta-

Arca Noe, Religiosam adumbrat communitatem, quam prosperat concordia.

men Religiosum, Arca hæc videtur mihi adumbrare, convictum: ubi naturæ varietas, complexionis dissimilitudo, inclinationum diversitas, in pluribus reperitur, fervet in quibusdam, velut in leonibus bilis, sunt alij, tanquam agni mites, & mansveti: vafrum nonnullis, & subdolum tanquam vulpibus, dedit natura ingenium: imitantur alij simplicitate columbas, volat sublimè, instar aquilæ, perspicax quorundam intellectus, serpit aliorum vis intellectiva humi: omnes tamen ad unam, eandemq; Religiosæ Perfectionis metam navigamus. Quodsi inter eas, diversas naturæ dotes, ac inclinationes, adsit unanimis amor & concordia, prospero haud dubiè, tranquilloq; cursu, propositum beatæ felicitatis portum, nostrum tenebit navigium. Velimus tantummodò, ut svadet Apostolus, alter alterius onera portare, naturæ ac morum diversitates invicem tolerare, alienos defectus pallio charitatis operire. Vivamus in Communitate nemini dantes offensam: & sic in mutua charitate fundatam legem, facilè adimplebimus, & quod inde sequitur, adinstar illius, concordem animantium turbam, vehentis Arcæ, non jam ad Armeniæ montes, sed ad Cælestis Patriæ portum, sospiter nostras devehemus animas. Jam verò, si in hoc vitæ Religiosæ contubernio, (quod Deus avertat) foveantur animorum aversiones, gliscant odia, perstrepent contentiones & jurgia, fiant schismata & scissuræ. Si ferus & i-

ræ impoténs quiſpiam leo, agnos invadat innocentes, ſi famæ alienæ per detractionem, mordax aliquis oblatret ſæpiùs moloſſus: nullum ibi fiet virtutis augmentum, nullus in ſpiritu progreſſus, ſed omnia, in continuæ amaritudinis ſtagno, miſerè interibunt.

Columbæ quamvis quibusdam obnoxia vitijs, quia tamen pacis amans ad Arcam Noe, recipitur. Corvus avium persecutor ab ea reijcitur.

Neq; illud, vacare myſterio puto, quòd cùm idem Noe, ſuâ onerariâ duas emiſerit volucres, corvum & columbam, hanc redeuntem ad Arcam recepit, illum ſemel ejectum, amplius non conſpexit. Et quid quæſo cauſæ, ſubeſſe potuit? quod columba ad Arcam redijt, corvus in ea, ultra non comparuit? ſi corvum, innata ei voracitas, cæterarum alitum conſortio indignum reddebat? at enim, non gratis, vexat quoq; cenſura columbas, neq; enim & illa, eſt omnis vitij expers. Immo verò multo, eoque ſelecto guttur ejus, infercitum grano, edaciſſimam avem, inexplebilis arguit ingluviei. Cæteræ præterea volucres, guttatim hauſtâ, ſitim extingunt aquâ: ſecus bibit columba, totum torrenti, dum potat, immergit roſtrum: omnem illa fugit laborem, non ſerit, non metit, ſelectis tamen, uſq; ad ingluviem, paſcitur piſis. *In*ſuper quamvis optima fruatur valetudine, gravi tamen eoq; continuo gemitu, neſcio quem fingit, ac ſimulat morbũ. Eccur tamen, illa redux ad Arcam recipitur? ad quam miſero àvium corvo, aditus non patet ampliùs. Multæ, varijs, rei hujus congruentiæ, faciſè in

mentem venire possunt: mihi sufficit illa: cùm enim corvus sit innocentûm, persecutor & lanio avium, contra quas & rauca sæpè crocitat voce, & rostro ac ungvibus sævit: ideò intestinæ turbator pacis, semel Arcâ dimissus, ampliùs ad eam redeundi copiam non habet. Iam verò mitis naturâ, & sine felle columba, esto plerisq; non careat vitijs: quia tamen, & innatâ mansvetudine pollet, & rostro ramum oleæ (quæ pacis symbolum est) ad Arcam defert, meritò pænitens, ad commune illud animantium conclave & consortium, admissa intrat: Haud aliter, in religiosis maximè cætibus, fieri videmus: in quibus, quamvis aliqui, pluribus notati defectibus vivant, licet inertem æmulati columbam, nihil labori, multùm cibo & potui indulgent, ac interdum ut laborem fugiant, genitu ægritudinem fingunt; si tamen mitis instar columbæ, pacatè in communitate vivunt, facilè tolerantur in ea: sed si corvorum more, alios perstrictivo, verborum crocitu turbulenter infestant, indignos se Religioso convictu reddunt. Si quam aliam, nostræ certè Societatis Religionem, tot in se diversa animantia, continens Arca hæc, optimè adumbrat. Sumus hîc, fuimusq; semper, ex omni lingva, tribu, & natione, ad præstandum Deo nostro obsequium, coagmentati: differimus ingeniis, judicijs, complexionibus, cæterisq; naturæ dotibus & attributis: vivimus tamen, vivereq; debemus, mutuâ nos charitate

Paci addictos religio tolerat, ejicit turbatores.

-tatè coadunantè. Id à nobis unicè desiderat, id studiosè requirit S. Fundator noster, ut idem sapiamus, idem quoad fieri potest dicamus omnes, hãc animorum unionem, adeò nobis necessariam existimat, ut Constit: pap 8. cap: 1. afferat: *Nec conservari, nec regi, atq; adeò nec finem, ad quem tendit societas, consequi potest: si inter se & cum capite suo, membra ejus unita non fuerint.*

Et sanè habet eam, nostra Societas præclaram laudem, quòd in ea mutua charitas, & animorum unio constanter vigeat: hoc illa præsidio & adjumento, tantùm in virtute, & lucrandis Deo animabus profecit, quantùm nulla satis explicet facundia: quòd de primis decem Patribus Societatis, Annales nostri, luculenter testantur: *Quos* (loquor Historici nostri Orlandini verbis) *numero admodum paucos, sed animorum unione invictos, industriæ suæ fructus tulisse scimus tantos, quantos Dei beneficio ipsi videmus, ac fruimur.* Vivebant semper in ea Religionis nostræ oneraria, homines licet natione diversi, humorum temperie, & naturali inclinatione planè contrarij, mutuâ tamen charitate unitissimè conjuncti: ut proinde non sit mirum, eos prosperum semper, in virtute tenuisse cursum. Non eo quidem ego inficias, inveniri aliquos, qui in hac Arca, inertium more columbarum, otio vacent, & nihilominus indulgenter haberi, ac honorificè tractari velint. Sunt, qui ut laborem fugiant, ægri-

Societas nostra, plurimũ semper laudis ex mutua habuit charitate.

Cæteri in societate tolerãtur defectus, dissẽsionũ incentiores ab ea separantur.

ægritudinem obtendunt, & nescio quos gemitus cient· si tamen animi mansvetudine, & charitate columbas imitantur, in Religioso consortio facilè tolerantur. At, si qui discordes corvos æmulati, ore continuò crocitante, alios perstringant, innocentes sæpiùs invadant, famam aliorum obscurent ac denigrent. Eos Sanctus Fundator, imperat procul ablegandos, dum ita loco Constitutionum citato loquitur: *Si quis divisionis, vel dissensionis, eorum qui unà vivunt, inter se, vel cum suo capite, author esse cernatur, diligentissimè ab ea Congregatione, velut pestis, quæ eam potest summoperè inficere, (nisi præsens remedium adhibeatur) separandus est.*

Apostoli, cur absq; virga in viam expedirentur?

Sed jam, navigationi nostræ fine imposito, ex navi in littus descendamus, ut reliquum moderni itineris spatium, terra conficiamus. Prefectæ sanctitatis fons & Præceptor, Salvator noster, dum sequaces sui Discipulos, in viam Perfectionis expediret, ita signanter præcipiebat eis: *Nihil tuleritis in via, neq; virgam, neq; peram, neq; pecuniam.* Nimio stupore abreptus, scire cupio, qua ratione, permota Æterna in carne Sapientia, usitata hæc, omnibus viatoribus adjumenta, Apostolis interdicta esse volebat? utiq; iter agentibus, scipio, lasso corpori sustentando, pera victualibus referta, reficiendis viribus, pecunia multis inservit usibus? Divinum tamen Christi imperium, cur omnibus hisce, non solùm utilibus, sed pernecessarijs etiam ad iter

adjumen-

adjumentis, vult suos carere Discipulos. Et requisierit sanè ab Apostolis, eam Paupertatis Perfectionem, ut nullis onerati sarcinis, ac crumenis, emendicato ostiatim victu, iter suum agerent: sed baculum, quo, egentissima etiam mendicabula fulciuntur, cur iisdem vetitum esse voluit? D. Ambrosius, eam, ejusmodi prohibitionis, adfert rationem, dum prædicta expendens verba ait: *Dominus IESVS, dimittens ad Evangelizandum Discipulos, misit eos sine auro, sine argento, sine pecunia sine virga: ut & incentiva litis, & instrumenta eriperet ultionis*. Noverat nimirum, ex mente S Doctoris, Divina Christi Sapientia, omnium inter mortales litium, rixarum, ac discordiarum fomentum, ac incentivum esse pecuniam, sciverat ob unum etiam frustum panis, lites ac jurgia exerceri, viderat eosdem, baculis etiam, ac fustibus, in aliorum defectu armorum, atrociter pugnare, ac dimicare invicem: optabat ex alia parte, suos ubiq; concordes, ac unanimes esse Apostolos, unde & imperans dicebat: *Hæc mando vobis, ut diligatis invicem*, & iterum *In hoc cognoscent omnes, quia Discipuli mei estis, si dilectionem invicem habueritis*. Proinde, ideo eos marsupiis vacuos, & baculis destitutos esse volebat, ne pecunia, occasionem & incentivum litigandi, baculi darent oportunitatem, invicem fustigandi. Quodsi, tanti Redemptor noster, mutuam inter Discipulos charitatem æstimabat? ut conservandæ illi-

Incentiva litis & instrumenta ultionis, subtrahenda Viatoribus.

dæ illius gratiâ, opes contemnere, pugnæ instrumenta abijcere imperaret. Eo & nobis fine, Divinus ejus persvasit instinctus, ut divitijs renuntiaremus: quatenus amotis hisce litium, ac contentionum incentivis ac instrumentis, fraternam charitatem, in Religioso convictu, sanctè conservaremus.

Charitas fraterna omnibus mundi opibus pretiosior.

Eximium profectò istud est, fraternæ charitatis pretium, & æstimatio: quòd ejus gratiâ, divitiarum gazas prope infinitas, & armorum fulgores, tot viri fortes & opulenti, contemptim projecerunt: ut in sancto vitæ Religiosæ cætu, nullam haberent lædendæ charitatis ansam. Diademata alij, Regna, & Imperia deponebant, ut in Religiosa viverent pace, & charitate: nemo tamen unquam mortalium, pretiosum istud charitatis margaritũ, æquali persolvit pretio: nam ut ait Regum sapientissimus Salomon: *Si dederit homo, omnem substantiam domûs suæ, pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.* Neq; verò quispiam mirabitur tantùm inesse charitati pretium, si commoda, & emolumenta ab illa manantia, perpenderit accuratiùs. Parumne Bone Deus! afferre utilitatis charitas cuipiam videbitur? quæ sui cultores, omni bono cumulat ac replet. Quid enim meliùs & optabiliùs homini, rectè, juxta legem æternam iudicanti, potest contingere? quàm Divinis obsequi ad amussim mandatis? quod præ alijs virtutibus, in primis charitas consequitur, Doctore Gentium ita attestante: *Qui*

Dilectio legẽ implet.

diligit

diligit proximum, legem implevit. Hâc credo motus ratione, idem Apostolus, cæteras quoq; virtutes, pretium ac valorem suum, à Charitate desumere arbitratur, ita ut omnem sanctitatem inanem esse, ac evanidam putet, nisi Charitate fuerit informata, dum 1. ad Corinth: 13 ita loquitur: *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Quod non de illa solùm, quæ in Deum fertur, sed de ea etiam, quæ in proximum tendit, Charitate dici, intelligunt Sacri Interpretes.

Scio, suaviter modulante citharâ, Charitatem symbolicè adumbrari: veluti enim cithara, consono & uniformi concentu, aures demulcet, & recreat mentem: si verò, in ea, vel unicus discordi tinnitu nervus, à cæteris discrepet fidibus, ingrato auditum offendit strepitu: ita in Religioso convictu, mutuæ Charitatis, unanimis concordia, omnia svavia & jucunda reddit, adeo ut ei svaviter accinat Psaltes: *Ecce quàm bonum & quàm jucundum, habitare Fratres in unum.* Iamsi quispiam discors affectus, communi paci, dissonis obstrepat vocibus & factis, svavem concordiæ sonum ingratè turbat.

Citharam charitatis, posse reprimere spiritus malignos, est documento David.

Neq; ille, ejusdem Charitatis fructus minor est, quòd malignorum spirituum, retundat incursus. Habet enim, sibi arcano quodam naturæ benefi-

Mm cio,

cio, insitam vim & energiam, svavè sonantis citharæ concors harmonia, quòd infernalium potentiam furiarum, pellat ac enervet. Quod olim in suo Principe Saul, probauit Psaltes insignis David. Quandocunq; enim, ut Sacer Historicus refert: *Spiritus Domini malus arripiebat Saul, tollebat David citharam, & percutiebat manu suâ, & refocillabatur Saul, & leviùs habebat, recedebat enim ab eo spiritus malus.* Pollet longè fortiori virtute Charitas, ad coercendas malignorum spirituum furias: ut benè consonat D. Bernardus, dum serm: 41. de modo benè vivendi ait: *Non timet diabolus nostra jejunia, quia ipse nunquam comedit, non horret nostras vigilias, quia ipse nunquam dormit, neq; paupertatem nostram, quia ipse nihil habet: timet autem vehementer nostram concordiam, quia hoc tenemus in terra, quod ipse tenere noluit in cælo.* Iam verò, Charitatis defectus affligit hominum, maximè verò nostrorum Præsidum, & excruciat mentes, si quod in Religiosa Communitate contingat dissidium, aut verbum, quòd vulneret Charitatem. Vnde idem Sanctus Abbas dicebat dolenter: *Ante mihi contingat mori, quàm audire ex vobis quempiam iustè clamitantem: Filii Matris meæ, pugnaverunt contra me.* Adeo acerbè sanctus & Religiosus Præses iste, ejusdem Religionis materno planè affectu, prognatos enutritosq; Fratres, sibi invicem aduersari ferebat, vt mortali potius pulvere

Matrem vulnerat, qui lædit charitatē.

vere

verè oculos sibi offundi, quàm dissidium quodpiam, inter Religiosos Fratres videre maluerit. Nec mirum, sæpe enim mente volvebat, grande illud effatum Diui Hieronymi dicentis: *Sine Charitate Monasteria sunt Tartara, & habitatores in illis, Dæmones, è contra verò, cum hac: Claustra sunt Paradisus, & in eis degentes, Angeli.* Quo quid graviùs seu ad detestationem dissidii, seu ad commendationem mutuæ uinonis, dici poterat? Si quæpiam alia, nostra certè Religio, ita illatam charitati injuriam detestatur, ut famæ, ac æstimationis aliæ detractionem, aut discordiarum seminationem, inter crimina grauiori piaculo notata (quæ, Casus Reservatos nominamus) referre non dubitauerit. Quin immo, Diuinæ etiam Redemptoris nostri aures, maximè ejusmodi fraterna disidua aversantur: ita eodem mellifluo Doctore, graviter interrogante: *Quid tu quæso animi habes? contra quem Christus, anxiè clamat, de pectore fratris tui: Filij matris meæ pugnaverunt contra me.* Vtinam ille leænæ cujuspiam, ursæ, aut tigridis catulus, non Religiosa propago fuisset, qui Charitatem fraternam audet mordaciter vulnerare. Gravi ejusmodi feras, non homines, ferit flulmine, Apostolus dicens: *Vtinam abscindantur, qui vos conturbant.* Nos ne tali obruant, læsæ Charitatis tela, nunquam ejus vinculum dissolvamus, sed potiùs, unanimi dilectione conjuncti, viam Perfectionis decurramus.

Societas in violatores charitatis, meritò graviter animadvertit.

Animarum Zelus, ad nostram Perfectionem requisitus: iuncta virtuti scientia, animatur, exemplis Christi, & Sanctorum, incenditur.

GRave satis & arduum, nobis hactenus varijs virtutum semitis pergentibus, Religiosæ Perfectionis iter, fortè visum est, Ecce verò dum continuo usu, & assvetudine tritum, faciliùs reddi debuit, magis hodie ingravescit: quandoquidem ex vocationis nostræ debito, non solitarij, sed multis agminibus comitati, iter istud agere, & Beatæ Felicitatis metam attingere obligamur. Compatiatur sanè, viatoribus solitariè incedentibus, sapientissimus Regum Salomon, dicens: *Væ soli, quia cum ceciderit, non habet sublevantem se.* Mihi magis arduum, & periculosum esse videtur iter sociale, quàm ab omni hominum consortio sequestratum: in hoc siquidem, non huc tantùm, curam & oculos, opus est habere intentos, ut tuum in lubrico securè figas gressum, sed ut alijs etiam prospicias, ne in eadem plena periculi via cespitent, & labantur.

Perfectionis nostræ studiũ ideo arduum, quòd alienæ etiam prospiciat saluti.

Ethic

Et hic noster est, non minùs labor genuinus, quàm meriti campus uberrimus, quibus non propriæ tantùm, sed alienæ quoq; salutis cura incumbuit. Grāde fateor istud est, & periculosæ plenum opus aleæ, inter tot salutis æternæ discrimina, non proprias tantùm, sed alienas etiam animas, ad beatam felicitatem deducere, pede inoffenso. Cæterùm istam quoq;, provenientem ex alienæ salutis cura difficultatem, ardens & usitatus, in Religione nostra animarum Zelus, medijs ac motivis efficacibus accensus, nullo negotio reddet perfacilem.

Nullâ verborum copiâ, satis explicari potest, quantùm nobis oneris & laboris, Instituti nostri ratio imposuerit, dum nos non solùm saluti & Perfectioni propriarum animarum, cum Divina Gratia vacare, sed cum eadem, impensè in salutem proximorum voluit incumbere. Tanta enim oneri huic inest gravitas, ut Angelicis etiam viribus, sit profectò formidanda. Vnde ex infinita propè Beatarum Mentium multitudine, illi solùm, humanæ salutis cura, & ministerium fuit demandatum, qui in suo nomine, DEI Fortitudinem sonabat & referebat, Prodromo & Caduceatori salutis nostræ Gabrieli. Iam verò, ex infirmiori mortalium genere, quamvis solidæ virtutis homines, onus istud omni studio refugiebant. Princeps Prophetarum Moyses, ad intimandam Dei voluntatem Ægyptijs, non vires tantùm, sed verba etiam deesse sibi ajebat. Ieremias, ne-

Cura animarum, Angelis & sanctis hominibus gravis semper visa est.

as, nē gentibus, ad aquas mittebatur, prædicaret, puerilem prætendebat balbutiem. Ionas furentis potiùs Oceani fluctibus, se committere, quam vindicis Dei pænâ, Ninivitas terrere eligebat. In nova verò lege, illa Antoniorum, Paphnutiorum, Macariorum, cæterorumq; Anachoretarum admirandæ sanctitatis nomina, omnem humanum vitando aspectum, cæcis se specubus, & cavernis includebant: ne dum alienæ saluti operam darent, jacturam propriæ subirent. Vicit eum, sibi in primis consulentis sanctimoniæ, timorem, Beati Ducis ac Parentis nostri IGNATII, excelsa animi magnitudo, qui, ut de eo referunt Annales nostri, cum propriæ etiam animæ dispendio, aliorum se cupiebat totum impendere saluti. Quid enim non egit ille? ut solidam virtutem, quæ est primarium procurandæ alienæ salutis adjumentnm, perfectè consequeretur. Mentem in primis, continuò pijs contemplationibus, diu noctuq; exercebat, corpus verò, detecto capite, nudis pedibus, sacco malè tectus, cilicium indutus, ferreis catenis cinctus, flagellorum crebra diverberatione cruentatus, perpetuò divexabat. Idem assiduitate jejuniorum quærebat, jugiter mananti-bus lacrymis exposcebat, sangvine perfusus evincebat In eundem deinde finem, homo militaris & annosus, ut prima literarum rudimenta edisceret, & requisitam, ad id munus scientiam compararet, quæ, Deus bone! odia? quos labores & ludibria,

S. P. Ignatius multa pro salute animarum fecit, passusq́ est, & à nobis similia fieri voluit.

dibria, cæterasq; difficultates non devoravit? ut collectâ virtutis, ac scientiæ forti armaturâ, militem sub signa scriberet, centuriatas legiones in aciem educeret, animas proximorum, è dæmonum tyrannide, & æterna perditione eriperet: quod cum ipse indefessus lucrandis Deo animis fortiter perficeret, idem nobis, sua castra secutis, in Constitutionibus ubiq; ardenter commendavit, ac planè Imperatoriâ potestate indixit: ut post quæsitam propriæ salutis securitatem, toto conatu & robore, in subsidium pereuntium animarum prompti ruamus. Quid enim sunt illæ nostræ, in variis probationibus, humilitatis, abnegationis, contemplationis, aliarumq; virtutum exercitamenta? quid perpolita tot scientijs doctrina? nisi probatissima, contra animarum hostes panoplia. Hoc nos Religio maximè respectu, tot tantisq; educat impensis, ut ad Beati Patris mentem, virtutum ac scientiarum soliditate præditi, pro vindicandis ab æterna perditione animabus, ardua quæq; pati, & agere valeamus.

S. Paulus cum initio suæ cõversionis, ad tertium cælũ raptus est.

In quo, Divinam cum Paulo Apostolo Providentiam, Religionis nostræ æmulatur consvetudo. *R*em singulari consideratione dignam esse arbitror: ecquid causæ fuerit, quod Doctorem Gentium, non post exantlatos Apostolici muneris labores, Divina Bonitas, ad tertij usq; cæli arcana dignanter admisit, sed in ipso zelosi operis initio, hanc

hanc ei præſtitit dignationem: ut Annalium Ecclesiaſticorum Chronologus obſervat Baronius. Nonne convenientiùs erat, ut poſt impenſam ſaluti proximorum operam, & conſummatas Zeli Apoſtolici plenas moleſtiarum curas, in præmium, facti animarum lucri, inter Empyreæ ſedis penetralia, promeritam referret conſolationem? juxta illud, quod ipſe edixit effatum: *Nemo coronabitur niſi qui legitimè certaverit.* Conſummaſſet & ipſe arduum laboris ſui curſum, & tum, repoſitam ſibi meritò recepiſſet coronam Iuſtitiæ: ſed ante pugnam, utquid canit, agitq; triumphum? Verùm longè aliter expedire judicavit Divina Sapientia, dum non ad conſummatas laboris Apoſtolici metas, ſed in ipſo ardui operis limine, cæleſti eum voluit potiri viſione. Optimam facti rationem affert S. Maximus dum Homil: 1, de SS Petro & Paulo ait: *Paulus ultra humana, raptus ad tertium cælum, ſecreta cæleſtia agnovit, ut Eccleſiarum futurus Doctor, inter Angelos diſceret, quod inter homines prædicaret:* quaſi diceret: ut Apoſtolicus circa ſalutem animarum Pauli Zelus, tantò fructuoſior eſſet, in illa virtutum ac ſcientiarum, cæleſtis Hierarchiæ ſchola, erudiri eum oportebat. Quatenus & ab ignito Seraphinorum affectu, ardentem charitatis virtutem, & ab illuminata Cherubinorum mente, perfectam ediſceret ſcientiam: ut duplici, ſanctimoniæ, & eruditionis adjutus præſidio, ſalu-

S. Paulus Zelum animarum in cælo didicit.

dio, saluti animarum feliciùs suam navaret operam. Eadem planè est, de nobis, Religionis nostræ mens, idem propositum: ad hunc illa finem, in isto, in quo degimus, Religioso convictûs nostri Paradiso, ad Angelicam vult nos eniti puritatem, ut Beatos spiritus virtutis & scientiæ soliditate imitati, tanquã veloces Angeli, in animarum accuramus subsidium

Quod ut tantó alacrius, aggrediamur, ardens Salvatoris nostri, humanæ salutis desiderium, & indefessum circa animas laborem, propositum ante oculos habeamus. Prodigiosa fuit illa Dei Incarnati fames, qui postquam in vastæ solitudinis eremo, jejunasset 40. diebus, & 40 noctibus, postea esurijt. Itane verò, ex eius Omnipotentiæ inexhausta penu, breùi omnis defuit comeatus? ut qui integras quatuor, dierum decades, citra omnem cibi potûsq; usum, suâ sustentatus virtute, sanus ac vegetus vixit, diutiùs eadem sustentari, & ferre inediam non potuit? Sed nec illud minorem meretur admirationem, quòd cùm malignus spiritus advertisset, tantum famescere Dominum, gratiam aucupaturus, duros ei lapides porrexit, in panem efformandos. Ecce verò, qui se obsequium famenti, & favorem demereri putabat, gravi objurgatione castigatus est. Ecquid tamen quæso mali, in eo malus iste commisit spiritus, quòd Dominum diuturnâ inediâ confectum, facto de lapidibus pane, reficere voluerit? Bonum ille opus, se operari arbitrabatur, eccur tamen gravioribus verborum, quàm saxorum

Christus in Eremo, magis salutem animarum quàm cibum esuriebat.

 ictibus

ictibus lapidatur? S. Præſul Mediolanenſis Ambroſius, in eo illum, errore deceptum, deliquiſſe exiſtimat. quòd putaverit, quaſi fameſcens Dominus, pane temporali, ſuam vellet reficere famem, ille verò æternùm victuras eſuriebat animas, quòd S. Doctor ita ſerm. 36 aſſerit. *Eſurijt Chriſtus, non cibum hominum, ſed ſalutem: cibus enim Chriſti, eſt redemptio populorum.* Vnde ſi talem eſuriem Chriſti intellexiſſet, illos ipſos, quos digito monſtrabat *lapides*, non in panes, ſed in animas poenitentes conuertendos, Domino, etiam de lapidibus filios, Abrahæ ſuſcitare potenti, promptè utiq; obtuliſſet: quod ſi feciſſet, non plenam reprehenſionis indignationem, ſed favorem meruiſſet. Ea nimirum animarum eſuries, ac perpetua ſitis, Dei humanâ in carne Filium, tenebat continuò, ut cibi etiam, ac potûs immemor, ſolam animarum ſalutem eſuriret ac ſitiret. Lacrymas ille pænitentes, non hauſtum è puteo fontem, apud Samaritanam precabatur mulierem, dum ei, *da mihi bibere*, ſalutis ejus ſitibundus, diceret, nec eſcis, quas diſcipuli afferebant, tunc refici voluit: nam præſto alium habebat cibum, in converſa muliere peccatrice exhibitum. Et quamuis ex converſione peccatorum, multo ſæpe frueretur ſolatio, nunquam tamen in eo, hæc exareſcebat ſitis: in tantùm, ut in cruce etiam diſtentus, magis ſitim, quàm doloris ſenſum pateretur: ubi non vinum myrrhatum, ſed amaritudinem pænitenti-

Lacrymas pænitentium, nõ potum ſitiebat Chriſtus.

nitenti-

nitentium, sitiebat animarum. Quodsi Christum Dominum. prout vitæ nostræ ratio exigit, imitari volumus, animarum salutem necesse est ut perpetuò esuriamus, atq; sitiamus.

Talis erat, in Patre Ioanne Baptista *Romano*, animarum sitis, quam, ne totus quidem Oceanus, suis fluctibus extingvere poterat. Navem ille conscenderat, ut pereuntibus in superstitione Ethnica, opem ferret Indis, sed vix à littore *solvit*, oneraria ad scopulum allisa, naufragium fecit, & omnes, quotquot in ea navigabant homines, in pelagi effudit voraginem. Fluctuabat inter *alios*, tabulæ innixus, hic quem memoravi Pater, luctabatur cũ fluctibus, non procul ab eo, homo *Iudæus*, omni subsidio destitutus, cujus, in periculosissimo illo rerum articulo salutem, minimè sibi Pater negligendam ratus, eum de Christi fide amplectenda compellat: sed fremente mari, & plurimâ undiq; incurrente mortis imagine, audiri non poterat: ergo ne auxiliantem sperneret, qui monentem non audiebat, toto virium nisu, Pater appulit ad periclitantem Hebræum, illi tabulam, qua se sustentabat ultrò concessit, pactus cum homine, si enataret, Baptismum: ipse interim sinè tabulâ, solâ charitate vectus, prior littus occupat, ac paulò post, appulsum *Iudæum* ex aquis eripit, ut melioribus undis mergat ac salvet: quod & re ipsa, cum magna spectantium, ardentis Zeli admiratione, sua verò con-

P. Ioannis Baptistæ Romani magna salutis proximi sitis.

ſolationē præſtitit feliciſſimè. O quanta hæc fuerat pereuntis animæ ſitis, & charitas! quam, aquæ multæ extingvere, & fluminum receptaculum mare, obruere non poterat.

Magnum eſt, cuiuslibet anima pretium.

Et profectò, nulli noſtrûm difficilè videbitur, non laborem tantùm, ſed vitam etiam pro ſalute animarum impendere, ſi immenſum quoddam, earum pretium, perpendere voluerimus, quod tantum illis novimus ineſſe, ut unica etiam rationalis anima, omnes, quotquot in hac mundi machina reperiuntur, expertes rationis creaturas, longè ſuâ præponderet æſtimatione· non ex eo ſolùm capite, quòd quævis rationalis anima, Divinam in ſe referat imaginem, ſed etiam ratione Chriſti ſangvinis, cujus infinito eſt appretiata valore, ita ut Angelicam etiam, hoc titulo ſuperet dignitatem. Quodſi ſacra auri, aut gemmarum fames, eo humana urget pectora, ut ijs perquirendis, non curas tantùm, & labores impendant, ſed vitam quoq; poſtponant ipſam. Quis enim neſciat, avaritiam hominum, divitijs ſæpè litare vitâ, quanto magis nos, in coacervandis animarum lucris, decet eſſe ſollicitos, & ad quævis vitæ etiam diſcrimina reſolutos. Præſtitit hoc re ipſa magnus ille in Religione noſtra animarum Zelator, P. Ioannes Gonzalez, qui videns hominem, ſuâ notitiâ multis infectum ſceleribus, abſq; eorum ſacramentali expiatione, omnibus deſtitutum ſenſibus agonizare, obtulit inter

P. Ioannis Gonzalez, magna erga proximum Charitas.

Miſſæ

Missæ Sacrificium vitam propriam, prō anima moribundi. Acceptavit Divina Bonitas factam oblationem, nam peracto Sacrificio, quasi certus acceptationis, dum morientem festinanter revisit, reperit ad mentem redijsse, & quod majus est, audit cum detestatione scelera confitentem, cui impertita absolutione, dum lætus domum regreditur, subitò lethali morbo correptus, animam Charitate inflammatam, Deo in holocaustum obtulit, pro converso peccatore. Sed quid ego, unam tantùm, præclaram ejusmodi victimam Charitatis, commemoro? cùm innumeras prope Religio nostra, eorum recenseat myriades, qui pro salute animarum, inter crudeles tormentorum catastas, vitam cum sangvine profuderunt: Authorem vitæ imitati, qui posuit animam pro amicis suis. Vnde quantùm mercedis, & gloriæ sunt consecuti, difficile est cogitatione attingere, nedum verbis exprimere.

Assequor, non ex vana (ut reor) conjectura, cur dum sacra Beati Perentis nostri *IGNATII*, lipsana, aliquot post mortem ejus annis, inviserentur, apparuerunt spectantibus scintillantes in ejus pijs cineribus stellæ, (quæ ut ego interpretor) zelosos Sancti *Patris* Filios repræsentabant, quod enim olim, Hebrææ gentis Parenti Abrahamo, Divinum enuntiavit Oraculum, dicens: *Multiplicabo semen tuum, sicut stellas cæli:* hoc ipsum S. Patriarcham nostrum, in promissis habuisse, vel hæc ipsa, è corpore ejus,

S. P. Ignatij Relequiæ, stellis illustres, Zelosos ejus filios designāt.

rè ejus, ſcintillantia lumina teſtantur abundè De his (ni me meat fallat opinio) conſtellationibus, purpurâ Babilonicâ clarus Propheta Daniel, ita vaticinabatur: *Qui docti fuerint, fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti, & qui ad juſtitiam erudiunt multos, quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates.* Tales illi erant Apoſtolici Societatis noſtræ viri, quos Seraphica Virgo S. Thereſia, cæleſti circumfuſos lumine, cum multo animarum, quas lucrifecerant comitatu, ſimiles triumphantibus, cæli adita ingredi, in ſuæ mentis exceſſu, cum magna animi voluptate conſpiciebat. Oculi credo noſtri, veluti ad ⸗ſta radijs ſolaribus cera, ſubitò diſfluerent, ſi vel unius zeloſiſſimi noſtri Apoſtoli Xaverij, ſaltem tenuiſſimum cæleſtis gloriæ radium, mortali conſpicerent intuitu Magna ille, uti novimus, tulit fecitq; pro ſalute proximorum: mens ſtupore obrigeſcit, dum immenſos ejus labores, ærumnas, vigilias, inedias, cæteraſq; cogitatu horridas aſperitates, cauſa animarum exantlatas, levi etiam cogitatione attingit, ſed non ſunt condignæ paſſiones & tribulationes ad gloriam, quæ in eo eſt revelata. Plurimis quidem ille, è faucibus Erebi ereptis animabus, cælum implevit, ſed gloriæ & prodigiorum ejus fama, cæli terræq; non capitur immenſitate. Veniunt facilè in ejus mercedis conſortium, quotquot è nobis, heroica S. Apoſtoli facta æmulantur

S. Xaverius multa animarum millia cælo invexit.

Sed gratis ego, diu mentes noſtras ad fer-

ventem

ventem animarum Zelum, talibus incitamentis allicio: cùm nos ipsa (ut jam memoravi) vocationis nostræ obligatio, eò urgeat, ac impellat: ita ut nemo nostrûm, postquam signis adhæsit Ignatianis, integrum sibi esse, possit arbitrari, à cura animarum vacare. Dum enim Deus, ob eam vel maximè caussam, nos è profana vivendi consvetudine secrevit, ut Evangelium propagaremus, vitia extirparemus, pietatem promoveremus: severam à nobis exigeret rationem, si nos, muneri nostro deesse, contingeret. Ideò nos præ alijs Religiosis cætibus, summi in terris Christi Vicarij, Psalmodiâ, cæterisq; Ritibus Ecclesiasticis exemerunt: ideò ex Benefactorum munificentia, annuis reditibus, ad vitæ sustentationem necessarijs, frui permiserunt: ut tantò commodiùs, de salute æterna periclitantibus proximis, subsidio esse possemus. Vnde si quis nostrûm, plurimas missionum incommoditates, & pericula refugeret, si darè diutiùs pænitentibus aures fastidiret, si carceres & xenodochia nausearet, ad ægrotos & moribundos, promptus non accurreret, teneræ juventuti, pietatem cum literis non instillaret, pro sugestu vitia non extirparet, virtutem non implantaret, si in familiari cum alijs colloquio, nescio quibus jocis, facetijs, rumusculis, & novitatibus, ne dicam ineptijs, & scurrilitatibus, aures extraneorum pasceret, de Christiana verò pietate, disserere negligeret, aut erubesceret, probrum iste Religio-

Vocatio nostra & Benefactores Zelum à nobis requirunt animarum.

nis, non

nis, non genuina propago forēt, & neglecti muneris, graves pænas daret. Oggeri nobis in zelo tepescentibus illud S. Gregorij Papæ Hom: 17. in Evang: meritò posset: *Officium quidem sacerdotale suscipimus, sed opus officij non implemus, qui enim unquam per lingvam nostram conversi? qui de perverso opere nostrâ increpatione correpti? pænitentiam egerunt? quis luxuriam, è nostra eruditione deseruit? quis avaritiam, quis superbiam declinavit?* Ad quæ, desidiæ nostræ objecta, si ne hiscere quidem possemùs, gravibus profectò adjudicaremur supplicijs. Quodne unquam nobis eveniat, ferventioris Zeli studio succensi, saluti animarum, Patrum secuti vestigia, seriò incumbamus, ut cum ijsdem, Perfectionis metam gloriosè attingamus.

ALLOCUTIO XI.

Christi in Cruce afflictio, Religiosæ est Patientiæ, Idea.

Viator multa pati debet.

NOn à proposita tantùm itineris meta, sed à recto etiam iudicij tramite, multùm aberraret viator ille, qui nihil in via molestiæ experiri, patiq; vellet: cum ita, naturâ comparatum sit, ut quodlibet iter, plurima, & ardua, sibi annexa habeat

beat

beat incommoda: ubi interdum cæli ferventioris æstus, interdum frigidi Aquilonis asperitas, itinerantes vexat: & quos, modo mitis, ac serena afflavit aura, jam imbrium, aut nivium, affligit sæva tempestas, ventorumq; turbo exagitat. Si amænum per aprica, & virides campos, iter interdum contingat, mox in asperas saxorum rupes, & scopulos desinit: quibus vestigia non rarò lædit, & cruentat: aut hærentes cænosæ caligini, gressus fatigat. Quòd si fessus ex itinere viator, nocturnæ quietis gratiâ, ad quodpiam declinet diversorium, nihil ibi frequenter edulij, aut potûs reperit, quo sitim extingvere, aut famem sedare possit: ita ut jejunus, & super nudam humum projectus, in pervio ventis, ac stillicidijs hospitali, magis rigescere, quàm quiescere cogatur. Verùm, modica hæc, & exigua sunt, paucis memorata, itinerum incommoda: si ijs comparentur molestijs, quibus in spiritualis viæ progressu, Ascetici viatores, suam patientiam continuò exercent. Quas, itineris nostri procellas, nullibi cumulatiùs, uno simul intuitu, spectare possumus, quàm in Patientissimo Viatore Deo. Quantas qualesve ille, omnis generis tempestates; quanquam toto vitæ mortalis tractu, potissimum tamen in Passionis suæ decursu, ac nominatim in crudeli crucis theatro toleravit, nemo satis dicere, ac ne quidem cogitare sufficit: Idq; non alio fine, nisi ut nos, ad patiendum, suâ animaret Patientiâ. Faciemus non

Ad superandas in via spirituali molestias, Christi animamur Patientiâ.

Oo dubito

dubito ejus intentioni satis, postquam Patientem in Cruce, eundem Dominum, tanquam Perfectissimam nostræ Patientiæ Ideam, seriæ considerationi proposuerimus: additis quibusdam alijs motivis, ad tolerantiam adversitatum accommodatis.

Magnam Patientiæ necessitatem, exigit à nobis Christi exemplum.

Habent eam, insitam à naturâ vim, & efficaciam, plurimæ virtutum, quòd mirâ sui svavitate, humanos ad se affectus trahant, & alliciant: verùm Patientia, necessitate insuper urget, ac impellit, ut Perfectionis studiosæ mentes, sibi in omnibus obsequantur: Apostolo 10. ad Hæbr: ita attestante: *Patientia vobis necessaria est.* Indicit nobis eam patiendi necessitatem, nostræ saluti impensa, & imitationi proposita, Patientis Christi multiplex, & invicta Patientia. Si enim miles, etiam gregarius, Ducis sui, in ardua quæq; ruentis, vestigia premere tenetur, ut gloriâ, & stipendio dignus censeatur: quantò magis, Religiosæ militiæ Heroes, Christi signa secutos, Imperatoris sui, laborum, ac ærumnarum toleratissimi, decet esse æmulatores: nisi militarì gloriâ, & præmijs, velint esse exauctorati.

Christi Patientia, maximè in Cruce enituit.

Plurimis quidem, ijsq; humanâ capacitate majoribus, insuperabilis tolerantiæ documentis, Salvatoris nostri, tota, quàm in mortali carne, traduxit vita, fuit celebris, & illustris. Cæterùm in cruce, hoc est Regali Patientiæ throno, maximè enituit Divina ejus fortitudo, ubi omnes exseruit, & inten-

& intendit vires, ne multiplici dolorum, ac ærumnarum succumberet insultui. Vix enim in illo atrocitatis solio, constitit Rex Patientissimus: illico contremuêre luxati corporis artus: impactis, manibus pedibusq; clavis: ruptæ fibrarum venæ, & dissoluta, cum nervis membrorum compago, non sangvinis tantùm copiam elicuerunt, sed ingenti etiam dolore sensum afflixerunt. Contrahebantur manus, digitis in pugnum coactis, palpitabat cor, doloris vehementia agitatum, tremebant omnia & obrigescebant, toto trium horarum, crudeli spatio, tot tantisq; torturis, excruciata membra.

Christi in Cruce fama, multùm est exagitata.

Auxit dolorem, sæva crudelitas: non solùm enim, cruci affixam, innocentissimi corporis patientiam, extremè afflixit, sed famæ etiam, & æstimationis integritatem, odio intoxicatis, & omni gladio, magis acutis obtrectatorum lingvis, proscidit, & dilaceravit: dum tot sarcasmis, irrisionibus, & execrationibus, eidem improperavit, & insultavit. Dei detraxit Omnipotentiæ, scelerum labes inussit innocentiæ, irrisit sapientiam, læsit ac denigravit famam. In omnes deniq; Patientis Christi sensus desævijt, dum oculis, ad ludibrium, capitum agitatione illusit, aures probris, & scommatibus perstrinxit, os myrrhâ, & fellis amarore afflixit, caput spinis, manus & pedes clavis terebravit, impacta visceribus hasta, cor crudeliter lancinavit. Vt taceam, in ea afflictionis acerbitate, sub tracta cæ-

leſtis conſolationis lenimenta, & ſpiritum, in amaritudine animæ derelictum, ac deſolatum. Quæ tamen pænarum acerbitates, ex ore Salvatoris, nullum querulofius verbum, nullam indignantis, aut mærentis animi notam in vultu, extorquere valuerunt. Hæ verò, omnes dolorum, ac ærumnarum, centuriatæ acies, ideo, dato velut claſſico, Dei Filium, gregatim, quanquam ubiq;, maximè tamen in cruce invaſerunt, & exercuerunt: ut in hoc dolorum theatro, exhibitam Chriſti Domini Patientiam, nos, qui Religioſam Crucem ſumus amplexi, magno animo æmulari velimus.

Religionis noſtræ inſtitutū, requirit homines mundo crucifixos, ut Chriſti è Cruce pendentis imitentur patientiam

Et hoc credo, intendit Socitaetis noſtræ Inſtitutum, quod unicè deſiderat, ac requirit, homines mundo crucifixos: hoc eſt, ſi uſquam alias, maximè in cruce, dolorum ac ærumnarum Patientiſſimo Redemptori, in omnium adverſitatum, heroica tolerantia, perſimiles. Quod, hac nobis perſvadeamus ſimilitudine. Si lignum rude, & nulla ex parte dedolatum, non ad fabuloſi cujuſpiam Mercurij ſimulacrum, ſed ad effigiem pendentis è ligno Dei hominis, efformandam, ab artifice manu aſſumptum, ſenſûs aliquid, & animi haberet: multa illud, à varij generis ferramentis, inflicta ſibi vulnera, ac puncturas ſentire, patiq; deberet. Sæpius procul dubio, informis ille truncus, ſcindi ſe, dedolari, pungi, ac proforari perſentiſceret. Quis numerare ſufficit? quot ille tunſiones, ictus, ac

punčturas toleraret, donec humano conformis corpori, membrorum compago, ex sua indigesta ruditate prodiret. Dum enim formantur oculi, attolluntur supercilia, efferuntur genæ, dividuntur labia, excavantur aures, pectuntur comæ, tornantur manus, excavantur ossa, ducuntur nervi: mille puncturis opus est, miserum torqueri lignum. Iam si difformibus invicem membris, male fabricatum opus, in conspectum prodeat? O quot hominum crises, & censuras patitur! multis dicentibus: Ecquod istud monstrum, non Dei hominis effigies est? quàm torvus ad horrorem vultus, distorti oculi, diducta nimis labia, gracile collum, manus oblongæ, non proportionati corpori pedes. *Ita* informe lignum, si sensus adesset, multa pati deberet, ad repræsentandam, pendentis è ligno Salvatoris speciem, assumptum.

Hinc inferamus, quantò magis, nobis adversa tolerare incumbit: donec, ex voto Apostoli, Christus, & hic crucifixus, formetur in nobis. Præsertim quòd in hac Religiosa, quam sumus amplexi cruce, plurima, nostræ, in Crucifixo Salvatore Ideæ, non absimilia occurrunt adversa, æquo animo toleranda. Non memoro varios, ex facta, naturæ, perpetua violentia, & susceptis laboribus, contractos non raró morborum dolores. Prætereo magis nauseæ, quam refectioni, viles, & inconditos eduliorum cibos, & potus, cæteraq; ejusdem generis incom-

Multa in Religione occurrunt patienter tolerādā.

incommoda. Graviùs plerumq; illa afficiunt, quæ animum, non corpus affligunt: quales sunt aculeatæ, & mordaces aliorum lingvæ, quæ obtrectationum & convitiorum probris, nimiùm delicati sensûs famam, & æstimationem proscindunt, ac dilacerant. Huc accedunt falsæ delationes, & odio instigante accusationes, quæ conscias innocentiæ mentes, nimiâ afflictione exulcerant: pungunt non minus graviter, frequentes animorum aversiones, & odiosæ persecutiones. Iam si quispiam, (quod non rarò evenit) sentiat se deprimi, sui dotes ingenij despici, ad viliora munia, & functiones abijci, sua optimè facta, censurari, talenta depretiari, doctrina & virtute inferioribus postponi: graves omnino, afflictas taliter animas, mæroris acerbitates, opus est experiri. Quòd si adhuc amaras ejusmodi tribulationes, nulla Deus consolationis dulcedine condiat, immo omnem devotionis gustum adimat, & in amaritudine animæ, hominem desolatum relinquat: jam deest verbis copia, qua sufficienter exprimi possit, quantam doloris acerbitatem, sentiant, & experiantur, in eum modum afflictæ mentes Religiosæ. Quas afflictionum gravitates, non alio fine, Divina permittit Providentia, nisi quòd in statu Religioso, velit habere homines, mundo crucifixos: hoc est: Cruci affixi Salvatoris, in tolerandis patienter afflictionibus, perfectos æmulatores. Ideo enim Christus, teste Apostolo Petro:

Etiamsi nullum consolationis adsit lenimentū, nostra tamen non debet deficere Patientia.

tro: *Cum malediceretur, non maledicebat, cum pateretur, non comminabatur, tradebat autem judicanti se injuste.* 1. Petri 2. ut ex hoc Apostoli testimonio pateat, pendentem de ligno Christum, licet acerrimis premeretur doloribus, & innumeris afficeretur opprobrijs, ad nullas tamen querelas os aperuisse, nullo, se nimiùm gravari, signo ostendisse, sed obfirmatâ in *P*atientiam constantiâ, omnes illas, corporis & animi torturas, mente pacatissimâ tulisse: eoq; ipso, homines cruci potissimùm Religiosæ affixos, in omni afflictionum pressura sui imitatores habere voluisse.

Mira aliquorum Eremitarum Patientia

Prout eum imitatus est, ille inter veteres Ascetas, singulari Patientiâ celebris Abbas David, de quo refert Theodoretus, Relig: Hist: cap: 4. eum per 40. annos, quibus quinquaginta & centum Monachis convixit, inter varias, easq; innumeras, quæ stomachum movere poterant occasiones, nullum unquam acerbiùs verbum protulisse, nullâ levissimâ etiam animi perturbatione, commotum fuisse. Tales erant duo illi, singularis Patientiæ Eremitæ: qui, ut de ijs scribitur, in vitis Patrum, etiam de industria, ad explorandam Patientiam, varijs lacessiti injurijs, nunquam tamen eo adduci poterant, ut vel minimum, indignantis animi proderent indicium. Quod illi, constantis tolerantiæ, præclarum specimen, certè non de alio sumpserunt prototypo, nisi ex Patientissimo in Cruce Salvatore suo.

Sed

S. P. Ignatij, magna Patientiæ documenta.

Sed frustra ego per Eremos, & Asceses, inter veterum Anachoretarum specus, & cavernas, Christo Crucifixo, similem Patientiam quæro: cum eam, in Duce nostro IGNATIO, præ oculis habeam. Postquam enim ille, relictis profanæ militiæ signis, ad vexillum Crucis accessit: ita se clypeo Patientiæ protexit, ut nulli variantis fortunæ insultus, nullæ adversitatum procellæ, eum de mentis tranquillitate possent unquam deijcere. Ita ille Patientiæ effigiem, quàm in Crucifixo contemplabatur Salvatore, altæ menti suæ impresserat, ut eam, genuinè, in se expressam circumferret. Vnde cum Ierosolymis, Patientis Christi vestigia relegentem, barbarus quidam Armenus, truci primum vultu, ac fuste terrere, deinde verbis admodum asperis arguere, immissa ad extremùm manu, apprehensum, minimè renitentem trahere, ac pugnis protrudere cæpisset: ille Christum contemplatus præsentem, omnes illas contumeliarum injurias, pacatissimâ sustinuit Patientiâ. Peregrinabatur altero temporis intervallo, cum Laynio, B. Pater, cum accurrens, à vicino grege, agrestis quidam bubulcus: qui primò, novorum hospitum admiratus habitũ, deinde, in cachinnos & scommata effusus, petulanter irridebat peregrinos. Substitit loco, diu immotus IGNATIVS, seq; procaci mancipio, ad satietatem usq; concessit irridendum: monenti verò Laynio, ut gradum faceret, & se petulanti subduceret

ceret

ceret rusticitati: Respondit: nōn esse subtrahendam eam puero voluptatem. Habitabat deindè Romæ, idem B. Pater jam Generalis, in cubiculo perquam modico, ex quo in vicini aream, erat prospectus: id non ferens homo inurbanus, ut IGNATIO ægrè faceret, gallinas & anseres, in unam conjectas caveam, ibidem collocavit, quorum irrequieto cantu, & clangore, commentanti, atq; meditanti continuè obstreperetur. Hanc ille molestiam, non querimoniâ, aut quapiam admiratione, sed constanti silentio superavit.

P. Claudij Aquaviva, admirādum Patientiæ specimen.

Non degener, à B. Patris Patientia, immo & Christi tolerantiæ ex asse hæres, P. Claudius Aquaviva, gloriosum & ipse, nostræ Societatis Caput, inter alia, admirandum edidit Patientiæ specimen. Iuraverat homo quispiam furibundus, in quem primum incidisset Iesuitam, eum se fuste bene castigaturum: casus tulit, ut ipse Generalis Claudius iret, sub meridiem, cum socio, oculis humi dejectis, totoq; corporis habitu, ad modestiam compositus: hunc conspicatus, vir ille, iræ impotens, ac furibundus, Patrem fustiario, crudeliter cedere aggreditur: ortus à prætereuntibus clamor, domesticos Cardinalis Aquaviva, è vicinio excitavit; qui propè accurrentes, ut quod ageretur viderent, strictis illico gladijs, in sceleratum invasorem irruebant, de illata Cardinalis Patrui, tam luculenta injuria, vindictam, dignam ausu, facturi. Verùm

Claudius eos quiescere, & hominem illæsum dimitti iussit: ipse verò contumeliam, quasi spectaret ad alium, urbe ad stuporem attonitâ, dissimulatione texit.

Unius è Societate, gratis calumnia amore Christi Crucifixi, patienter tolerata.

Ex infinitis propè alijs, similibus Patientiæ nostrorum documentis, unum adhuc profero, magnæ quidem afflictionis, sed non minoris tolerantiæ, specimen memorabile: cujus meminit Nicius Erithræus. Quidam è nostris Sacerdos (doleo nomen immortali memoriâ dignum reticeri) erat à confessionibus, cuidam matronæ, non minùs generis claritudine, & formæ elegantiâ, quàm virtute præstanti. Hanc juvenis quidam, clarus & ille sangvine, sed impuritate obscænus, usq; ad insaniam deperibat: sed cum omnes aditus, intercludi sibi, ad eam videret: existimavit, id confessarij consilijs, & monitionibus fieri: unde credidit, illud munitum pudicitiæ præsidium, se facilè expugnaturum, si daret operam, ut Patris auxilio nudaretur. Itaq; Sacerdotem illum, apud suum Superiorem, fædi criminis insimulat, fictos testes adducit, qui pro testimonio afferunt, se eum, in stupri flagitio deprehensum vidisse. quod cum ita, ab hominibus fide, ut apparebat dignis constanter affirmaretur: omnis misero Patri, vindicandæ à calumnia innocentiæ, ratio præcidebatur. Quamobrem Superior, de consilij sententiâ, graviter in eum animadvertendum statuit: ac primo sacris eum interdi-

terdicit, tum abjectis officijs præficit,& publico abstinere jubet: quam ille injuriam, Christi Domini Crucifixi causâ, tacitè ferendam arbitratus, calicem illum, omni felle acerbiorem, generosè exorsorbebat: hanc durissimis etiam tormentis, graviorem famæ torturam, cum diu patienter tolerasset, sensit Divini juvamen subsidij: nam impudens calumniator ille, morbo lethali percussus, dum suâ, confessione expiat peccata, etiam illud crimen aperuit, quo innocentem infamavit. At prudens Confessarius, non posse eum peccatorum consequi veniam asseruit, nisi famam, quam iniquè subtraxerat, restitueret: qui facti pænitens, rem totam sacerdoti permisit: tendit ille rectà ad Collegium, rem Superiori aperit, innocentem falso crimine infamatum liberat: effert laudibus insignem, innocentis rei patientiam Superior, & suam apud eum deprecatur credelitatem: instituitur ab amicis festiva gratulatio. At longè ampliori mercedis præmio, coronata est à Christo, ad sui imitationem Patris patientia, ob ignominiosam crucem, adeo constanter & patientur toleratam.

Verùm, non solùm Christi patientis exemplo, ad omnes afflictionum ærumnas æquo animo ferendas allicimur: sed ipsâ etiam patiendi necessitate impellimur Si enim, mundanæ vanitatis fidi sectatores, quamvis solis, semper & ubiq; velint frui delicijs: sæpius tamen adversitatum molestijs affliguntur,

Magna Patientiæ necessitas est, quòd afflictiones evitari nequeant.

guntur, quàm suavitatē voluptatis delectantur: quantò magis, ad exercendam Patientiam, ex professo initiati homines Religiosi, plures, & frequentiores habent patiendi necessitates, & inevitabiles occasiones. De quo, magnum spiritûs nostri Magistrum Thomam à Kempis, audiamus, lib: 2. cap: 12. ita differentem: *Dispone & ordina omnia, juxta tuum velle, & videre, & non invenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invitè, & ita Crucem semper invenies, aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritûs tribulationem sustinebis. Interdum à Deo relinquêris, interdum à proximo exercitaberis, & quod ampliùs est, sæpe tibimet ipsi gravis eris.* Proinde tantis undiq; adversitatum circumventi agminibus, quæ, fugâ evitare non possumus, patienter tolerando superemus Gravis enim impatientis, in adversis animi, dementia est, dum & ingruentem invitus patitur afflictionem, & graviores adhuc, debitas suæ impatientiæ pænas meretur: ita, ut miser, bis in id ipsum puniatur. Iam verò, si quispiam, illas ipsas, quas subterfugere nequit, tolerat patienter ærumnas, brevem cum sua afflictione certamen, æternæ mercedis præmio, habebit compensatum: Præclaro Patientiæ Athletâ Paulo Apostolo ita attestante: *Momentaneum & leve, tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate, æternum pondus gloriæ opertaur in nobis* 2. Cor: 4.

Verita-

Lazarus in sinum Abrahæ ab Angelis deportatus in præmium patientiæ.

Veritatis, quam asserit Apostolus, testis & documentum est, plenus ille ulcerum, & calamitatum Lazarus, quem post impositum vitæ mortalis finem, delatum ab Angelis, in sinum Abrahæ, Evangelica refert narratio. Grande, & heroicum, actionis meritiq; genus, necesse est, hominem istum exhibuisse in vita, propter quod, post mortem, famulante sibi Angelorum obsequio, meruit in gremium S. Patriarchæ deferri. At enim scimus, nullas ejus in Evangelico codice, virtutes enumerari. Nulla ille in seipsum, rigidâ flagrorum aut ciliciorum animadvertebat severitate. Non legimus eum ferventes produxisse orationes, aut altis immoratum fuisse contemplationibus Nullum in convertendis ad Deum peccatoribus exercuit zelum, nullos causâ animarum subijt labores, multò magis, nullas in egenos, & pauperes largiebatur opes, cui propria egestas, omnem ad id eripuerat potestatem. Quod ipsum miratur, & exaggerat D. Chrysosto: dum ita Hom: 1. loquitur: *Pauperis illius, nullum præclarum facinus inveniemus, non quòd pauperibus sit misertus, non quòd oppressis affuerit, non quòd aliquid aliud boni effecerit.* Vnde tamen illum Angeli, tanto dignantur honore, ut ad hominem omnium vilissimum, se demittant, in exoptatam requiei sedem deferendum. Certè, non aliud, ad exhibendum pauperi ejusmodi honorem, & obsequium, cælestes excitavit Spiritus, nisi invi-

cti ejusdem Lazari tolerantia, quâ ille tot calamitatum, & ærumnarum procellas, animo sustinuit æquissimo: ut idem sentit Doctor memoratus. Quod si sola, quæ de spinis, colligit Patientia rosas, felicitatis coronam huic hominum miserrimo concinnavit, & Angelos in ejus obsequium deduxit? eandem nobis, tam Beatarum Mentium dignationẽ, quàm æternæ Beatitudinis possessionem, obfirmatus in Patientiam animus conciliabit: Æterna Veritate sic affirmante: *In Patientiâ vestrâ, possidebitis animas vestras.* Luc: 21. Vt enim poliuntur & lucent, attritu valido corpora, quæ solido constant, & splendescunt derasa marmora? ita afflictiones patienti animo toleratæ, omnium, quas speramus, sunt causa felicitatum. Nec enim tantùm, injecta vivis carbonibus, rudis suffimenti massa, gratum subitò spirat odorem: sed dedita etiam sanctitati anima, igne tribulationis undiq; adusta, *ascendit sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrhæ, ex thuris.* Atq; ita suarum, cæli Incolas, mirâ recreat virtutum svavitate. Proinde, si non tantùm Christi Patientis exemplo persvasi, sed patiendi etiam necessitate impulsi, & cælestis præmij desiderio accensi, omnem ad patiendum occasionem, libenter arripuerimus, brevi ad Religiosæ Perfectionis, & Æternæ salutis metam consistemus.

Patientia cælum debetur.

ALLO-

ALLOCUTIO XII.

Christi Patientis Imitatio, & Religiosa Perfectio, continua efficitur, ac conservatur mortificatione.

PAtiantur sanè, quas declinare nequeunt, subterfugiant verò, quas avertere possunt, viæ molestias, cæteri viatores: Religiosæ *Perfectionis* iter ingressos, non tantùm ingruentium adversitatum procellas, libenter tolerare, sed spontaneas etiam afflictiones accersere, par est. Cum enim, (ut ait Apostolus) *Per multas tribulationes, oportet nos intrare in Regnum Dei.* Act: 14, patet manifestè, illos ampliori in termino, potituros præmio, qui plures afflictiones toleraverint in via: prout superior innuebat in decursu Allocutio. Sed ne mercenario animati spiritu, iter hoc multis obsitum afflictionibus, spe cujuscunq; præmij, aggredi ac decurrere videamur Salvatorem in primis nostrum, in suæ mortalitatis agone, plurimas, immo omnes afflictionum ærumnas, ultrò arripientem intueamur. Neq; enim ille, ullâ unquam necessitate, ad patiendum adigebatur, sed omnia, toto mortalis vitæ, ac Passi-

Spontaneæ mortificationes, ad Christi imitationem sunt assumendæ.

ac Passionis suæ tractu, afflictionum genera, liberâ voluntate acceptabat: ut nos quoq; qui eum sequi in omnibus tenemur, non tantùm inflictas telo necessitatis molestias, libenter patiamur: sed in spontaneas etiam afflictiones, omni studio, ac conatu incumbamus Quod non sola, debita Salvatoris imitatio, sed Religiosæ etiam Perfectionis integra cõservatio, à nobis postulat & requirit. Vtrumq; istud voluntariæ mortificationis motivum, paulò diligentiùs perpendamus.

Christi Passio, continuam à nobis requirit mortificationem.

Ex duplici credo ratione, voluntariæ afflictioni afficiebatur Regali in purpura Vates, dum Psal: 43. diceret: *Propter te, mortificamur totâ die.* Con ijciebat ille, inprimis, prophetico obtutu, futura à longè lustrantem mentis suæ oculum, in omnes illas afflictionum species, quas Dei Filius, corpus humanum indutus, erat passurus: unde imitationis ejus impulsus affectu, dicebat: *Propter te, mortificamur totâ die:* quasi diceret: Tua id, à nobis Deus, exigit dignatio, ut te, tam dira, & acerba, nostræ salutis causâ, spontaneè toleraturum, corporis sensuum, & animæ potentiarum, voluntariâ afflictione, toto vitæ nostræ decursu, imitemur. Et verò, quisquis ad seriam mentis trutinam revocabit, & devotè contemplabitur: Quid erat necesse Dei Filium, hominem factum, tam multa, & acerba, nostri causâ pati? Cum, unico (ut Theologi docent) interni actûs sui merito, non sufficienter tan-

ter tantùm, sed abundanter etiam, poterat compensasse omnes offensas, ac injurias, Deo à nobis illatas. Siquidem (ut eorundem est consensus Theologorum) quælibet Theandrica Christi actio, valoris erat infiniti. Unde sequitur: Salvatoris nostri unam piæ mentis elevationem, aut lacrymantis oculi stillam, fuisse sufficientem, ad delenda omnia criminum nostrorum delicta. *Eccur* tamen ille, non solùm voluntariæ egestatis, inediæ, æstûs, ac frigoris, diuturnâ tolerantiâ, ad expianda hominum scelera, corpus suum afflixit, sed exquisita etiam tormentorum crudelitate, excruciari illud permisit? opprobria, & calumnias libentissimè sustinuit? En genuinam facti hujus rationem, suggerit Primas Apostolorum, dum ait: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus.* 1 Pet: 2.

Christus maximè à Religiosis exigit studium mortificationis.

Et quanquam omnibus, qui Christiano nomine censentur, unicè incumbit, ut in spontaneis, corporis, & animi afflictationibus, Redemptorem suum imitari studeant: nostræ tamen vocationis ratio, potiori jure id à nobis exigit: ut mortificationem *IESV*, in corpore nostro circumferamus, cujus nomine sumus insigniti. Ex quo enim, ad instar Apostoli, summâ Dei dignatione, facti sumus vasa Electionis, ad portandum Nomen IESV coram gentibus, gravem voluntariæ mortificationis, suscepimus obligationem. Siquidem, *sub spinoso capite*

pite (ut Bernardus sentit) *non decet membra esse delicata.* Eo fine, & animo, sub signa Sanctissimo Nomini IESV consecrata convolavimus· ut Imperatorem nostrum IESVM, voluntariâ, mentis, & corporis afflictione, imitari velimus, Prout B. Pater IGNATIVS, de Regno Dei, & duobus Vexillis, in suis contemplatur meditationibus. Quod ut efficaciùs exequamur, continuam in rebus omnibus, vult nos quærere mortificationem. Veluti enim Rex noster Christus, toto vitæ mortalis tractu, nullam sibi mortificationis occasionem elabi patiebatur: sed omnes, animo, & affectu arripiebat avidissimo, adeo, ut veluti celebris olim, artis pictoriæ peritus Apelles, nullam diem sine lineâ, ita ille, sine afflictionis voluntariæ puncturis, nullum omnino tempus, transire sinebat. Immo, ut testatur Apostolus, ad Hebr: 21. *Proposito sibi gaudio, crucem sustinuit, confusione contemptâ,* Hoc est: quamvis in libero, voluntatis suæ arbitrio positum haberet, seu gloriosam, & delicijs affluentem, seu austeritate rigidam,&contemptibilem suæ mortalitatis vitam agere: postpositis tamen opum, ac commoditatum illecebris, austerioris vitæ horrorem, non extimuit, sed contemptui habuit.

Tota Christi in terris vita, continua fuit mortificatio, propter nostrâ imitationem.

Poterat sanè Redemptor noster, inter augusta Regum Palatia, in lucis usuram prodire, & omnimódâ in cunis deliciarum copiâ affluere. In sua manu positas habebat, omnium divitiarum gazas.

zas. Erat illi integrum, Mydam aut Cræsum quempiam opibus, Salomonem delicijs, Cæsarem Augustum, Regnorum amplitudine, & imperio superare. Ille tamen vile & pervium ventis stabulum, suæ Nativitati destinavit. *In* summâ rerum egestate, à prima infantia vitam exorsus, toto, trium supra triginta annorum spatio, continuavit. Ætate maturior, corpus inediâ, & labore fessum, supra nudam proijciebat humum. Animam, perpetuâ intellectûs, ac voluntatis abnegatione, ubiq; affligebat. *In* atrocissimam sui necem, conspirantem hostium crudelitatem, non fulminum tantùm ictibus, aut armatis, plusquam duodecim Angelorum legionibus, sed unico etiam, oris Divini verbo prosternere, ac proterere in promptu habebat. Erat ei facilè, obstruere os loquentium iniqua, & muta facere labia dolosa: ne acribus verborum aculeis, graviter perstringeretur, & opprobrijs satiaretur. Ille tamen, & impias hostium manus, in sui corporis innocentiam, crudeliter sævire permisit, & impudenti lingvarum procacitati, se in famâ denigrari concessit. Parum erat mortificationis avidissimo Dei Filio, voluntatem suam, Patri Æterno resignasse, & Matris, ac Tutoris, pio quidem, humano tamen imperio, subditam fecisse, nisi eam, in crudelibus etiam, hostium, ac carnificum manibus positam, & ex toto abnegatam, reliquisset: nullum corporis sensum, nullam animæ potentiam, à gravi af-

flictione immunem habuit. Quod non alio fine, eum fecisse existimemus, nisi ut nos quoq;, suæ mortificationis, serios haberet imitatores. Vti enim sui Nominis nos fecit participes: ita & voluntariæ afflictionis vult esse consortes. Et hoc ipsum B. Parens noster, Regul: Sum: 11 studiosè commendat: *Vt contumelias, falsa testimonia, & injurias pati, ac stulti haberi, & existimari optemus, ut imitari aliquomodo Creatorem, ac Dominum nostrum IESVM Christum, ejusq; vestibus, ac insignibus indui possimus, quandoquidem illa, ipse propter majorem profectum nostrum spiritualem induit, nobisq; exemplum dedit, ut in omnibus quoad fieri poterit, Divinâ Gratiâ aspirante, eum imitari, ac sequi velimus.* Quod obligationis nostræ debitum, si seriò perpenderimus, rursus cum Regio Vate, ardenti voluntariæ mortificationis desiderio accensi, exclamabimus: *Propter te, mortificamur totâ die.* Quasi dicamus: rapit corda, & affectus nostros, tuum exemplum supra modum mortificate Deus: ut omnes corporis sensus, & animæ potentias, voluntariâ afflictione perpetuò exerceamus.

Ad Religiosæ Perfectionis cõservationem, continuâ opus est mortificatione.

Verùm, non sola Christum Dominum imitãdi obligatio, sed integra etiam Religiosæ Perfectionis conservatio, continuum voluntariæ mortificationis studium, à nobis seriò requirit. Magna nobis, (ut scimus optimè) acquirendæ, sed non minor conservandæ Perfectionis, incumbit necessitas.

Siqui-

Siquidem non minùs est quærere, quam parta tueri, aliàs, gratis in acquirenda sanctitate, nostra desudaret industria, si quod arduo labore acquirimus, facilè dilabi permittamus: hoc enim, esset divitias in saccum pertusum mittere, aut aquam dolio infundere perforato, prorsus insanæ mentis labor. Si pretiosis mercibus onerata navis, grave & dolendum subit naufragium: longè acerbior est, comparatæ virtutis jactura. Porro ad conservandam Perfectionis integritatem, optimum medium mortificatio est: ut integris librorum voluminibus docent, & evincunt, vitæ spiritualis Magistri. Quod considerantibus, iterum cum Psalte exclamandum est: *Propter te, mortificamur totâ die.* Res enim ipsa exigit, ut in virtutem, Perfectionis nostræ conservativam, omni ope, à studio incumbamus.

S. Franciscus Borgias Religionem vineæ comparavit, quod in ea continuus mortificationis usus vigere debeat.

Hoc credo, insigne Societatis nostræ decus, mortificationi apprime & ipse addictus S. Franciscus Borgia significavit: quando Religionem nostram, vineæ Evangelicæ persimilem esse voluit. Cujus comparationis plures mihi occurrunt rationes. Strenuos in primis, & labori seriò addictos, vult nos esse operarios S. Generalis: ut in Religiosa vinea, gloriantes, dicere possimus: Portavimus pondus diei, & æstûs, usq; ad virium defatigationem. Scimus vineas sepimentorum munimentis, ac macerijs, suos conservare fructus, quibus collapsis, noxia hominum, bestiarumq; turba, illico in vineam

irrumpere, & vites devastare consvevit. Vti contigit vineæ illi, cujus possessor Psal: 79. ita arguitur: *Vt quid destruxisti maceriem ejus, vindemiaverunt eam omnes, qui prætergrediuntur viam: exterminavit eam aper de silva, & singularis ferus depastus est eam.* Quod in vineis contingit, hoc & in Religionibus usu venit: in quibus si Legum ac Regularum sepes corruant, ac nominatim, Religiosæ Paupertatis murus collabatur, protinus illuc, nocentiora brutis irrumpunt vitia, & cupiditates: quæ Perfectionis devastant vindemiam. Et congruæ quidem istæ, quas breviter innui, inter vineam & Religionem nostram, possunt esse analogiæ Cæterùm, aliam comparationis istius, magis convenientem rationem, adfert memoratus S. Generalis noster: dum ita Epist. de medijs conservandi spiritũ, scribit: *Verendum est, ne Societati idem contingat, quod vineæ: quæ suis temporibus non putatur: quam silvescere, & interire, paucis annis videmus, neq; uvas ferre, sed in palmites & sarmenta silvescere: Ita planè nos, si qui animum, ad commoda sua induxerint, periculum est, ne mortificationis obliti, pro racemis, sarmenta proferant, quæ ad nihilum valeant, nisi ut in ignem mittantur.* Ex quo gravi verborum sensu, facilè intelligimus, continuum voluntariæ mortificationis usum, ex ea in primis ratione, esse omnino nostræ Perfectioni necessarium, quòd eam, ne pullulantibus vitiorum spi-

nis, ac urticis suffocetur, omni ope tuetur, dum ejusmodi noxia, passionum ac cupiditatum germina arcet, & præscindit. Aliàs, omnes virtutum satus, opus foret interire, nisi seriâ mortificationis operâ, omnia Perfectionis impedimenta præciderentur. Immo prout gnavus vineæ operarius, non sentes tantùm, & lolia, ferro armatâ manu succidit, & submovet à vitibus: sed in ipsas etiam sævit vites, & præsecat palmites, ne racemis ad maturitatem, necessarium subtrahant humorem. Haud secus, ad præcidendos passionum nostrarum inordinatos affectus, mortificatione opus est, ne Perfectioni suum adimant vigorem.

Deus sanctuarium suũ sagis cilicinis obtegi voluit, quia omnis sanctitas ad sui conservationem continuâ indiget mortificatione.

Sed parum est, mortificationis usu, ea quæ sunt Perfectioni contraria, submovisse, nisi etiam, ad integram sanctitatis conservationem, seria conferatur opera: Quod quàm efficaciter præstet, mortificatio, ex genuina rei hujus, in veteri lege figura, facilè intelligemus. Celebre illud, ad amussim Divinæ Voluntatis, fabricatum à Moyse Dei Tabernaculum, inter alia pretiosa operimenta, sagis etiam cilicinis obtegi jubebatur, de quo Exod: 26. tale Deus statuit mandatum: *Facies saga cilicina, ad operiendum tectum Tabernaculi.* Teneor non mediocri, præcepti hujus admiratione. Si enim Davidis, aut Salomonis Palatia, vel quæpiam aliæ profanæ ædes, acri cilicio operiri Divinum mandaret imperium, nemo id justè mirari posset. Siquidem in il-

in illis *Regum* penetralibus, & profanis domibus, plurima intemperantiæ, luxûs, ac injuriarum latebant crimina, quæ pænali cilicio, meritò obtegerentur. Sed soli Divino cultui, ac venerationi, consecratis Tabernaculi Ædibus, quid cum rigidis pænitentiæ setis? nisi fortè, ille etiam dicatus Deo, & pietati locus, id exigeret, si aliquibus delictorum inquinabatur *culpis*. Nolo quidem ego, ut à me Dei Sacrarium, judicio vapulet temerario: cæterûm, multa tamen ejus delicta, menti etiam renitenti, per vim occurrunt. Si enim Tabernaculum Dei, non à vulgari tantùm plebe, & politioribus mundanæ *vanitatis sectatoribus*, profanabatur? Sed etiam Divino cultui, dicata Levitarum, ac Sacerdotum sanctitas, in eodem, non rarò delinquebat Sacrario? Si sacer ille locus, carebat cultorum Dei, debitâ reverentiâ, & devotione. Si in æde summo Numini dicatâ, colloquia & sermocinationes, diu & sæpe miscebantur? Si huc & illuc, minùs verecundo aspectu, in Sacrario volitabant oculi? Si subterfugiebatur, in expiando populo, debitus sacerdotibus labor? meritò tot nævis infectum, asperitate cilicij operiebatur Dei Tabernaculum: ut eo pænitentiæ cultu, sua expiaret delicta. Cæterùm, sacræ Paginæ Interpretes, aliam: rigidioris istius operimenti, rationem adferunt, dum ajunt: Deum hoc facto, nos docere voluisse: nullam sanctitatem, absq; mortificationis adjumento, subsistere, ac con-

servari

ſervari poſſe. Perhibet aſſertæ veritati teſtimonium celebris Aſcetarum Magiſter S. Dorotheus Tó: 3. Bibliothecæ Patrum: *Ille*, (inquit) *veram ſanctitatem aſſequitur, & conſervat: qui adverſus concupiſcentias, & propriam voluntatem, ſtrenuè certat, ſubigit innatas paſſiones, & vitia*, Vnuſquisq; noſtrûm Dei Tabernaculum eſt: ut aſſerit Apoſtolus: *Templum Dei vos eſtis*. Vnde quemadmodum, vetus illud Dei Sacrarium, ſagis operiebatur ciliciis: ita Religioſa ſanctitas, continuâ mortificatione, ad ſui conſervationem involvi debet.

S. Ioannes plenam auſteritatis vitam, à pueritia duxit in Eremo, ut doceret virtutes absq; mortificatione conſervari non poſſe.

Minus fortè, Apoſtolum Petrum, aut Magdalenam, plenam auſteritatis duxiſſe vitam, quiſpiam mirabitur: ſi mentem, ad contractas ab eis culpas converterit: Angelum in carne humanâ, Innocentiſſimum Ioannem Præcurſorem Domini, à primis infantiæ incunabulis, rigidam in eremo auſteritatem arripere, quid neceſſe erat? Non poterat (ut ego conijcio) iſtud quoq; ſanctiſſimum Dei habitaculum, abſq; cilicio, ex pilis camelorum contexto, ſuam conſervaſſe innocentiam. Vt inde Religioſa diſcat ſanctitas: abſq; continuo mortificationis uſu, ſe ſubſiſtere, & in ſua conſervari integritate, minimè poſſe. Percurramus aliquas (dum non vacat omnes) Perfectionis noſtræ conſtitutivas virtutes. Ordior ab ijs, quæ noſtram animant Religioſitatem. Nemo in primis, addictus ex animo erit Paupertati, qui innatam plura habendi, non

eradicavit cupiditatem: nullus ei, voluntariæ egestatis ſapiet effectus, qui ſuæ non impoſuit frenum ſenſualitati. Non eſt poſſibile, illum fore perfectè obedientem, cui proprium vivax eſt judicium, & voluntatis non mortificata libertas: grave ei, & prudentiâ deſtitutum, videbitur quodlibet imperium: contra juſſa, mille remurmurabit vicibus. Multò magis, æmula lilijs caſtimonia, non alibi efflorescet, niſi inter aſperas mortificationis ſpinas. Non ſubſiſtet Fraterna Charitas, quæ eſt Perfectionis vinculum, & compago, niſi mortificatio, omnes ferventiores paſſionum commotiones repreſſerit. Non habebit locum Humilitas, niſi exanita fuerit ſui æſtimatio. Non ſuſtinebit, violentos adverſitatum impetus Patientia, ſi non fuerit diuturno mortificationis exercitio præmunita. Idem de alijs virtutibus eſto judicium: quas acquiri, & conſervari non poſſe, abſq; continua corporis & animi mortificatione, patet ex enumeratis. Vt enim magnes, inter aſpera ferramentorum ſegmenta repoſitus, conſervat vim ferri tractivam: at verò, ſi molli goſſipio, aut ſericis operiatur involucris, omnis in eo, vis illa langvaſcit, ac deficit: Ita Religioſæ animæ, inter rigidas mortificationis aſperitates, virtutem Dei Gratiæ attractivam retinent, delicatioribus verò, addictæ oblectamentis, omni ſanctitate deſtituuntur.

Virtus magnetis inſtar, inter aſpera cōſervatur.

Verita-

Veritatis iſtius, etiam ab avibus, poſſumus uſurpare documentum. Quid quæſo cauſæ eſt? quòd paſſeres, quamvis inter exeſas arborum cavernas, & tectorum abſcondita, ſomno cubilia quærant, & taciti in ſilentio quieſcant: nihilominus tamen, à nocturnis volucrum prædonibus, tuti eſſe nequeunt? ſed ſæpe ab acutis noctuarum ungvibus, ex ſuis extrahuntur nidis, ad lanienam. Iam verò, ſvaves cantu Philomelæ, licet in apertis hortorum areis, ſonarâ vocis ſuæ modulatione, totâ nocte perſtrepunt: non tamen in prædam bubonibus cedunt. Sed facilè, cogitanti, diſcriminis occurrit ratio. Scimus Philomelas, inter ſpinarum aculeos, & aſpera ſenticeta, ſuas occinere cantilenas, quorum acutis ſentibus, crudeles bubonum rapinas, omni ad ſe vetant acceſſu. Miſeri verò paſſerculi, mollibus aſſveti ſtratis, dum in ſuis plenis plumarum, ac deliciarum nidis placidè quieſcunt, crudelibus noctuarum ungvibus, ex plumeis extracti delicijs, atrociter laniantur. Quod avibus, idem & Religioſis plerumq; contingit hominibus. Illi, qui aſperæ mortificationi, veluti horridis ſpinarum ſentibus inhærent, infernales, cum ſuâ ferocitate bubones, omni ad ſe prohibent aditu: ſuæ verò ſenſualitati indulgentes affectus, facilè ejuſmodi prædonibus, veniunt in prædam captivi.

Paſſeres in ſuis mollibus nidis crudeliter laniantur: Philomelæ, inter ſpinarum ſentes ſecurè cantant.

Vnde non miror, in Romanâ occidentis Eccleſiâ, primum vitæ Religioſæ Authorem S. Abbatem

S. Benedictus P. Iosephus Anchieta P. Gonsalvus Silveria inter spinas suam conservarunt sanctitatem.

têm Benedictum, insigni sanctitate claruisse, & integerrimâ castitate floruisse, quam ille spinarum aculeis, protexit, ac conservavit. Sed ne domestica rei hujus, prætercam documenta. Celebris, immo prodigiosa est, magni in Religione nostra Thaumaturgi, Patris Iosephi Anchietæ sanctitas: quam ille, etiam ex spinarum fasce, sæpius capiti, pro cervicali supposito, decerpsit. Vnde, ut olim alijs incubare rosis, extremum deliciarum fuit, ita huic viro, spinis indormire, limes ultimus extitit austeritatis. Admiranda sanctitate, non Europæum tãtùm, sed Indiarum etiam orbem, illustravit gloriosus ille Martyr Gonsalvus Silveria, qui inter plurimas, ad excruciandum corpus torturas, etiam aculeatis spinarum virgis, lumbos humerosq; sæpius atrociter dilacerabat. Vnde ex hac spinarum asperitate, non candida tantùm innocentiæ lilia, sed purpureas etiam Martyrij rosas, non est mirum efloruisse. Destituerer verbis, ac viribus, si omnium in Societate nostra, voluntariæ mortificationi apprime deditorum, plura ejusmodi enumerarem specimina.

SS. Ignatij & Xaverij magna mortificationis documenta.

Rem totam, Sanctorum Patrum nostrorum, evidenti documento sufficiat consignasse. Certè, SS. IGNATII & Xaverij sanctitatis incrementum, cæli terræq; non capit amplitudo: quod ex continuo voluntariæ mortificationis studio, non est dubium excrevisse. Quantùm enim in primis B. Pa-

ter,

ter, in ſanctioris vitæ ſuæ primordijs, aſperis ſe exercebat afflictionibus, teſtatur hoc, horridus ille ſaccus, pedes, & vertex perpetuo nudi, ſomnus humi raptim captus, genu flexiones, ad ſeptem uſq; horas, quotidie productæ, & ſæpius ad ſangvinem repetitæ flagellationes. Vt taceam ferventioris naturæ, edomitos ad prodigium motus, & paſſiones: quod ille, continuâ in rebus omnibus, nobis ſpecialiter commendatâ, à ſe verò abſq; intermiſſione frequentatâ, effecit mortificatione. Iam verò Indiarum Apoſtolum, non ſolùm illi funes nodoſi, quibus ſe, in ipſo vitæ perfectioris ingreſſu, Deo, uſq; ad vitæ periculum, obſtrinxerat, ſed nautici etiam in ſpiram involuti rudentes, ad modicam quietem, lateri ſuppoſiti, & anchora capiti, pro cervicali adhibita, præter, nunc ferventibus arenis, nunc gelidis nivibus, nunc horridis vepribus, obſitas itinerum vias, & ferreis inſtructa ſtimulis, cruenta nimis flagella, cæteraq;, prope infinita cruciamentorum inventa, ad ſummum ſanctitatis culmen promoverunt, ac deduxerunt.

S. Franciſcus Borgia, continua mortificatione, Religioſam Perfectionem conſervari, dicebat.

Vnde meritò, ſæpe jam, nunquam tamen dignè memoratus Tertius noſter Generalis, inſigni, & ipſe ſanctitate clarus, *S.* Franciſcus Borgia, non ex ſuorum tantùm documento Patrum, ſed ex proprio etiam experimento, indubitatè aſſeruerit: omnem virtutis ſoliditatem, ſolâ firmari ac conſervari mortificatione: ejus verò ſubſidio deſtitutam, corruere.

Quod

Quod non nudâ tantùm, verborum aſſertione conſtanter affirmabat, ſed uſu etiam, ac exemplo evidenter demonſtrabat, ſiquidem tota ejus ſanctitatis ratio, continuis,ad extremam uſq; corporis extenuationem, jejuniorum alebatur inedijs, ciliciorum, viſu ipſo horridis fovebatur aſperitatibus,cruentis excitabatur diverberationibus: itinerum proficiebat moleſtijs. Verbo, quidquid naturâ arduum, plenumq; afflictionis erat, inter delicias habebat. Vt taceam reliquos, heroicæ virtutis viros, in Religione noſtra propè innumeros,nullis unquam corporis, & animæ afflictionibus ſatiatos; qui per multas, voluntariè aſſumptas tribulationes, ad ſublimem Perfectionis ſanctitatem Salvatoris ſui veſtigijs, inſatiabili patiendi affectu, ſunt glorioſè eluctati.

Quam Sanctorum Patrum, continuo voluntariæ mortificationis uſu, comparatam ſanctitatis gloriam, dum attonitâ mentis cogitatione, & ſuffuſis pudore oculis, intuemur: ejuſdem deſiderio, pro noſtra tenuitate accenſi: rem, Davidis verbis & affectu, concludamus, ingeminantes: *Propter te, mortificamur totâ die.* Dignus enim eſt Deus, humanâ in carne extremè mortificatus, ut eum in voluntaria afflictatione, heroico imitemur auſu. Digna, æterno in cælis coronanda præmio, Religioſa Perfectio, ut eam continuâ in rebus omnibus mortificatione, quæramus, ac conſervemus.

DIES

DIES TERTIA
Viæ Unitivæ.

TErtia Dies, consummatæ virtutis monstrat iter: quod viam Vnitivam appellamus: Hæc ex mente, & sensu eorum, qui ad ejus decursum, experimentaliter pervenerunt, in eo consistit, quod in hac viâ constitutus Viator, ita Deo arctè uniatur, ut unus cum eo spiritus efficiatur, vivatque vitâ planè Divinâ, quia & Deus ipse, ita in eo manet, ut eum suis impleat perfectionibus. Vnde viæ hujus decursor, ad Beatam comprehensorum in cælis felicitatem, proximo gradu accedens, eorum Beatitudinem æmulatur. Quemadmodum enim, vitæ in cælis Beatæ, Perfectio, duo intendit: primo, ut Beati Deum, quem amant, præsentem intueantur & possideant: deinde, ut ex illa visione, & actionibus vitæ suæ proprijs, ejusdem Dei Gloriam augeant quàm maximè: Ita viæ unitivæ perfectionem ingressi, summo, & continuo amore in Deum feruntur, præsentiâq; ejus, in sua stabili cogitatione, perpetuò fruuntur. Ex quo Dei amore, & intuitu, in ea, digna Deo opera prorumpunt,

Via Unitiva ducit ad unionem cum Deo, & Beatæ felicitatis participationem.

punt, quibus ſemper, & ubiq;, Gloriam ejus promoveant.

S. P. Ignatius multùm profecit in via unitiva.

Et ea fuit, Sancti Ducis noſtri IGNATII conſummatæ, Perfectionis felicitas, ut ex eo, quo totus, erga Deum, æſtuabat amore, præſentiâ ejus ubiq; frueretur: & ad propagandam majorem ejus Gloriam, omnes virium ſuarum nervos intenderet: unde non tam citò currere, quàm perniciter volare, in hac via videbatur, ſæpe in àëra ſublatus, & cæleſti lumine circumfuſus. Multùm quidem arduæ difficultatis, iter iſtud habet, quod non pigmæo greſſu, ſed gigantæo paſſu decurrendum eſt. Cæterùm, ſi ad ſummum Perfectionis culmen anhelans anima, in Primæ Diei itinere, omnes ſuas deterſit, ac expiavit labes? Si alterâ curſûs ſui Die, perfectas eſt conſecuta virtutes: non habet, quod vereatur, tertium iſtud perfectæ cum Deo unionis, iter ingredi. Aderit ſuppetias poſtulanti, cum gratijs auxiliaribus ille: qui hæc monſtraturus olympia: *Exultavit ut Gigas, ad currendam viam ſuam.* Erunt ab oculos præſto, Sancti Ductoris noſtri, & ſequacium ejus Patrum, & Fratrũ noſtrorum, etiam hîc, paſſim relicta veſtigia: quæ jam, ut ijs, magno, & audenti animo inſiſtamus, greſſus noſtros invitant, & animant.

Via Unitiva difficultates, Dei Gratia facilitat.

ALLO-

Perfecti erga Deum amoris meta, sola & unica, Excellens Dei Bonitas est.

TOtam quà latè patet, orbis machinam, triplici cingi zonâ, & Astronomi perhibent, & multorum experientia docet. *Illi* enim, qui globum circumeunt terraqueum, nunc sub frigida, nunc sub temperata, nunc sub torrida, sentiunt se versari zona. Cælum dici, vel eo nomine, status religiosus potest, quòd illum quoq;, simili cincturâ involutum, in comperto habeamus,. Quid enim in *illa*, primæ Diei, via Purgativa egimus? nisi teporem, quasi in regione gelida, omni ope, ac conatu fugiebamus. Iam verò, in alterius Viæ Illuminativæ decursu, ab animi passionibus liberi, quasi temperatâ aurâ perfruebamur. Diem demum hodiernam, veluti sub Zonâ Torridâ constituti, ferventer incalescere facilè experiemur, postquam viam intraverimus unitivam. *In* cujus primo aditu, o quantus, Bone Deus, afflat me, Divini Amoris ardor! quantus charitatis adurit ignis! Terram si aspicio? plurimos mortalium *Dei* Amore nimiùm incalescentes video. Cælum si contemplor? Sera-

Triplex cæli Zona, triplicem Perfectionis viam adumbrat.

Via Unitiva, Dei Amore fervet.

phico Beatarum Mentium, & animarum, charitatis igne, totum fervere adverto. Non memoro alios, numero propè innumeros, terræ, cæliq; incolas, ardenti Amore Dei æstuantes, Ductor viæ, & Antesignanus noster B. Pater, totus ab Amore Dei ignitus, primus incurrit in oculos IGNATIVS: cujus vestigia, Charitate Divinâ, etiamnum calentia, premere si libuerit, magnam amandi Deum, ejusdemq; Amoris perfectionem, spero nos, non difficulter consecuturos. Nunc ad solam Divinæ Bonitatis Excellentiam, noster amor collimabit.

Excellens Dei Bonitas, perfecti amoris meta est.

Novimus humanas, Divinasq; scientias, à suo objecto, & fine, totam desumere perfectionem: neq; aliter, in hac Divini Amoris Palæstra sentiendum est. Tota namq; ejus perfectio, æstimari debet, à suo primario fine, & motivo: quod scholæ Asceticæ Magistri, non aliud esse volunt, nisi solam, & unicam Divinæ Bonitatis Excellentiam: ita, ut ille solus perfectus Dei Amor, ab ijs censeatur, quem Divina Bonitas incendit, & inflammat Vnde perfectè Deum amanti, nullum in eo, debet relucere attributum, præter solam ejus Bonitatem, & Excellentiam infinitam. Fateri quidem ego debeo, ferri amorem nostrum, in Deum posse, propter dona, & beneficia, nobis, liberalissimâ manu ejus, sine censu, & numero collata. Cæterùm, Perfectionis culmen, beneficiarius amor iste, attingere nequaquam poterit, nisi primario,

mario, Bonitatis & Excellentiæ Divinæ, accendatur intuitu.

Bovem non Asinum, cur Deus sibi offerri voluit?

Rem ut magis exploratam habeamus, in duobus animalibus, quamvis rationis expertibus, mysterium videamus. Quoties ego, Divinas veteris sinagogæ leges, accuratiùs perpendo: tenet me non mediocris admiratio: Quid causæ mysterijq; fuerit? quòd cum supremus Legum Arbiter Deus, quædam ex brutis animantibus, sacrificijs, suo honori immolandis, destinasset, quædam rejecisset, inter cæteras pecudum species, bovem sibi offerri, asinum, à suis Aris procul arceri imperavit. Vtrũque hoc animal, novimus esse naturâ humile, & labori addictum: eccur tamen, unum, Divini Sacrificij jure donatur? alterum aditu ad Altare prohibetur? si asinum, nativa inertia, & hebetudo, ad cultum Arasq; Dei, fecit ineptum? certè nec bovem, natura formavit magis solertem: unde ignavum quemq; hominem, utrumq; pecus hoc, æqualiter designat, ac denominat: siquidem destitutus ab ingenio homo, bos, aut asinus, appellatur. Quid ergo est causæ, quod unius nativa hebetudo, ab Aris reijcitur, alterius digna eis censetur? Noverat haud dubiè Divina Præscientia, æquè bovem, ac asinum, nasciturо in carne humanâ Infanti Deo, ad stabulum Bethleemiticum famulaturos: & tamen, non æquali donantur præmio, qui Conditori suo, pari famulantur obsequio. Grande istud

fateor, Iudiciorum Dei arcanum est: dum unus servorum, ad honorem assumitur, alter suæ vilitati relinquitur. Bos, ut Deo in victimam cadat, dignus judicatur: asinus ab Altari arcetur. Scio Sacræ Legis Interpretes, ejusmodi discriminis, hanc afferre causam: quod bos, inter munda animalia conseatur, asinus immundus habeatur. Neq; contravenio rationi, non ignarus, quodvis Divino honori, dicatum Sacrificium, illibatam exigere mũditiem, dedignari, leve etiam inquinamentum. Erudiunt hæc, intellectu destituta animalia, nos homines, rationis lumine præditos, ut munda Deo efficiamur sacrificia. Habeat ergo vim suam, literalis Interpretum, responsio. Cæterùm ego, aliud quoq; non incongruum, ad solvendum propositæ quæstionis nodum, possum eruere responsum, ex speciali Isaiæ vaticinio. Conjecerat ille, propheticum, mentis suæ obtutum, in nascentis Dei cunas, quibus, cum bovem, & asinum, pariter famulaturos advertisset, dignum nostrâ consideratione, protulit effatum, dum ait: *Cognovit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui.* Quo verborum sensu, utrumq; animal, etsi pari obsequio, non eodem tamen intuitu, & motivo, in cognitione, & cultum Conditoris sui, devenisse Propheta testatur. Et bovis quidem, præstitum Divino Numini obsequium, ex sola apprehensione, supremi in se Dominij, & infinitæ Excellentiæ Possessoris sui, ortum

Deus munda exigit sacrificia.

Deo, cujuscũq; commodi intuitu, servire non expedit.

ortum duxisse asserit. Asinum verò, ob escam, & pabulum, quod ei, suum affatim suppeditabat præsepe, eidem Homini Deo, obsequiosam affirmat exhibuisse venerationem. Quæ cum ita eventura, non Isaias tantùm prædiceret, sed Divina etiam Scientia prævideret, non mirum, quòd bovem, solius Divinæ Excellentiæ intuitu, Æterno Numini obsequentem, ad sacram, suo Honori victimam addixit: asinum verò, solâ Dei beneficentiâ, escam sibi in præsepi, continuò largiente, ad obsequia, eidem Creatori suo exhibenda, inductum, ab Aris & Sacrificio exclusit. Quòd si in brutis animalibus, talia considerare, licuit Prophetæ? in hominibus ratione pollentibus, similia, crebriùs veriùsq; evenire, citra dubium est. Fertur quispiam mortalium, bovem imitatus Bethleemiticum, in Dei Amorem & obsequium, solâ ejus, motus *Excellentiâ*, & Bonitate: jam hic gaudet jure, ut charitatis igne succensus, dignam perfecti amoris cedat in victimam. Iam verò si quispiam, solis, Dei in se Beneficentissimi donis, ad amorem, & obsequiũ Divino Numini exhibendum, quasi asinus, ad præsepe opimè pastus, inducitur? nunquam talis, perfecti in Deum Amoris adolebit sacrificium.

Iudæi asinum imitati, Christo ob bonum temporale adhærebant.

Asinum credo, imitabatur, plebs illa *Iudaica*, quæ, humanâ in carne Deum, terrâ mariq; studiosè secuta: pro bono (ut putabat) opere, duriore verborum, quàm saxorum ictu, lapidata est:

dum

dum ab eodem ſervatore Ioan. 16. audivit: *Quæritis me, non quia ſigna vidiſtis, ſed quia manducaſtis de panibus, & ſaturati eſtis.* Quaſi dicat Æterna Veritas: quia non intuitu Divinæ Excellentiæ, & Bonitatis meæ, quam, ex tot patratis à me prodigijs, facilè aſſequi poteratis, ſed ex copioſis, quas vobis, liberali manu præbui, eſculentis, veſtros mihi affectus, & obſequia exhibetis: non multùm me in iſto, veſtro erga me amore, noveritis, complacere: mercenarius iſte, non filialis amor eſt, quem, mea liberalis merces, non dignitas, perſvadet amantibus. Quòd ſi, non beneficia tantùm alliciant, ſed pænarum quoq; metus quempiam impellat, ad obſequendum Deo? ſervili ille, notatus timore, non liberali amore glorioſus, ante Dei oculos comparebit. Nos, ne ſolus Dei beneficiorum uſus, aut, quod deteriùs eſt, ſervilis pænarum metus, ad amorem Dei inducat, & impellat, ſeriò adlaborandum eſt.

Quod Deo nõ ſpe præmij, aut timore pænæ, ſerviendũ ſit: cælitus didicit quidam Eremita.

Porro, ne infamem inuri nobis notam patiamur, non minùs celebre, quàm notum, revocemus factum àd memoriam: quod uni veterum Eremitarum contigiſſe dicitur. Seceſſerat ille è ſuo eremitorio, in vaſtam eremi ſolitudinem, Divina commodiùs contemplaturus: ubi deambulans, dum hinc profuſam, in præmianda virtute & meritis, Dei contemplatur liberalitatem, inde verò in puniendis vitijs, ac criminibus, conſiderat

rat rigidam ejusdem severitatem: & , modò ad æternæ Beatitudinis, infinitam prope bonorum con geriem, oculos attollit: modò, ad exquisita Erebi cruciamenta, & urentium flammarum vortices, horrore plenum, mentis obtutum demittit: ex utroq; hoc, vero equidem, quamvis imaginario spectaculo, in talem erupit affectum. O Deus! non minus bonitate, quam severitate præstans: nisi hæc cælestis gloria, quam præparasti diligentibus te, sæpius mentis meæ oculis obversaretur, ego de hac, quam profiteor vitæ austeritate, & prefectionis cura, aliquid remitterem. Hic me, in totam æternitatem, succensus inferni rogus, in arrepto severioris disciplinæ proposito retinet: hæc, ipso visu horrida, cogitatione atrocia, flammæ infernalis cruciamenta, ne ad sæcularium voluptatum illecebras regrediar, gradu cohibent: si non inescaret mentem, suâ svavitate cælum, si non deterreret, infernalis tortura, proclivem in vitia carnem: ego abjectâ vitæ monasticæ inediâ, & asperitate, mundi voluptatibus indulgerem. Tuâ me Deus, & in præmiando libertate, & in puniendo severitate, velut duplici freno cohibes, & in austerioris vitæ officio contines. Hæc dum cogitat: ecce præ oculis habet, ignotam hominis speciem, unâ manu facem accensam, alterâ, hydriam, aquâ plenam, præferentem: tum stupore, Eremicola attonitus, interrogat: Ecquid in tam vastâ solitudine ageret?

quo

quo fine, ignem & aquam deferret? sed mox tale responsum, audit: Hâc, inquit, flammâ, omnes cæli venustates, ac delicias combustum eo: hac verò undâ, omnes Erebi ignes, extingvendi propositum mihi est: ne ullus mortalium, præmij cujuspiam desiderio, aut formidine pænæ, Deo adhærere præsumat. His dictis, scena ex oculis evanuit: Anachoreta verò graviter confusus, suam erubuit, & damnavit cogitationem: quod aliquando cælestis gloriæ appetitu, aut infernalium pænarum metu, ad serviendum Deo se inductum senserit. Vnde postea sæpius protestabatur: Pereat hodie, cum suis delectamentis cælum, annihiletur, cum omnibus pænis, ac tormentis infernus, mihi tamen, tibi Optime Deus, propter inæstimabilem Bonitatem, & Excellentiam tuam, adhærere bonum est. Tuus me in posterum, Honor, & Gloria, non spes aliqua præmij, aut timor pænæ, tuo Amore accendet.

S. P. Ignatius, solâ supremi Numinis Excellenti Bonitate, ad Amorem Dei incêdebatur.

Qualem iste, Divini Amoris perfectionem, seriò didicit: talem, totus ab Amore Dei ignitus, continuò exercuit, Beatus Pater noster IGNATIVS. Nam præterquam, quòd omnes, vitæ suæ actiones, majori Dei Gloriæ, quam semper in ore habebat, semper in omnibus quærebat, in Amoris victimam consecrasset, auditus est non semel dicere: si libera optio daretur, vel hinc abeundi, atq; in sinum Beatæ Felicitatis, evolandi, vel diutiùs, inter ærumnosæ

mnosæ mortalitatis pericula, vitam protrahendi, cum ancipiti etiam, salutis æternæ jacturâ, malle se, Beatitudinis incertum vivere, & interim, de majori Dei Gloriâ, optimè mereri, quàm certum æternæ salutis, cælestibus perfrui delicijs. A deo ille, appretiativo Amore Deum æstimabat, ut se, suamq; cum Deo, optatissimam conjunctionem, post Divinæ Gloriæ rationes haberet. Hoc demum est, indomitam amoris indolem, (quæ olim in *Paulo* sæculis omnibus miraculo fuit) senescente mundo repræsentare. Ex eodem perfecto Dei Amore, exarsit & ille, ferventi corde affectus: Subjerat semel B. Patri cogitanti: Quid si Deus, gehennæ se addictum esse æternùm vellet? Hîc verò (inquit) duo mihi offerebantur, ex una parte cruciatus, quos, eo loco perferrem, ex altera, maledicta in Deum, quæ illic audire deberem. Et in priore quidem, non poteram dolorem mihi repræsentare, neq; ijs cruciatibus commoveri: atq;, ita de pænarum acerbitate, ad divinæ justitiæ conformatus voluntatem, non eram solicitus, verùm ad percipiendas auribus, in Divinum Numen blasphemias, vires mihi, & animum deesse sentiebam. Qui Divinæ æstimationis, heroicus Amoris actus, palam omnibus fecit: IGNATIVM, non cælestes tantùm delicias, sed inferni etiam cruciamenta, præ Amore Dei, nihilj duxisse.

Tale Divini Amoris, prodigium erat, ille i-

S. Xaverÿ ſũmus erga Deum Amor ſolam reſpiciebat Dei Bonitatem.

gnea charitate ab IGNATIO paſſus, ſolâ temporis morâ, poſterior Eliâ, Xaverius: qui dum orbem Amore Dei, incenderet, ipſe ſæpe, cælum, & terram teſtabatur. Non ſe, cæleſtium bonorum deſiderio, trahi, non infernalium pænarum metu im pelli, ſed ſolius Divinæ Dignitatis intuitu, ad Amorem Dei allici. Cum ſæpius, totus amore exæſtuans, inclamaret: Non ut in cælo ſalves me, aut ne in æternum damnes me, amo Te, & amabo Deus: ſed ſolùm, quia Rex meus es. Hâc viâ, veſtigijs Sanctorum Patrum, adhuc calente, ſi ad eam, Dignitatis, & Gloriæ Dei metam, omnibus affectûs noſtri viribus, veluti ſagittis ardentibus, collimaverimus, facilè Divini Amoris perfectionem, attingemus.

Etiam Divinis Beneficÿs noſter erga Deum amor iuvari poteſt.

Quod dum ago, non hoc evictum eo, (ut jam me innuiſſe memini) quaſi profuſæ in nos liberalitati Divinæ, cæteriſq; Dei attributis, nullum prorſus amorem debeamus, immo verò, urſo, aut tigride, ingratior mens hominis illius foret, qui Divinis beneficijs, ſibi abundè collatis, ad amandum, liberaliſſimum in ſe Deum, non moveretur: cum ſævas, etiam & truculentas naturâ beſtias, beneficio miteſcere, ac cicurari ſciamus. Inanimum Romani puteum, coronabant, ex quo ſæpius aquã hauriebant: nos Deo, hoc eſt, perenni beneficiorum fonti, immortalem grati animi, & Amoris coronam, denegabimus? abſit ea, à nobis impietatis

labes.

habes. Certè Divina Liberalitas, cujus beneficio momenta in singula, vivimus movemur, & sumus, quæ nos, tot suarum gratiarum donis, cumulat opulentissimè, millies, & ultra, meretur? ut ei grati animi, & Amoris perpetuum vectigal pendamus. Igni quò plura inijcis ligna, eo magis fervet, & in altiorem assurgit flammam: eo planè modo, plurima Dei beneficiorum fomenta, nisi gelu quovis, frigidiores simus, cordibus nostris, accendendis, inflammandisq; sunt opportuna.

Habeat ergo jus plenum, & integrum, ad exigendum à nobis Amorem, Dei Liberalitas: quæ nos, tot, ac tantis, ad amandum accendit beneficijs. Sed nec Divinæ Iustitiæ succensendum est, si quando nostra delicta, pro merito vindicat: cum non minùs pænarum inflictu, quàm beneficiorum usu, Paternum nobis affectum exhibeat. Ille enim vel maximè cælestis Pater, diligit, quem castigat: unde non tantùm beneficas, sed vindices etiam optimi Parentis manus, intimo, & filiali affectu deosculari, bonæ incumbit filiorum indoli. Non itaq; Dei Liberalitatem, aut Iustitiam, cæteraq;, Divinæ naturæ annexa Attributa, ab amore nostro ablegare, immo speciali affectu digna asserere, mihi propositum est: sed hoc tantùm, non minus liberè, quam verè enuntio: Illum solum Amorem Dei esse perfectum, qui ad Divinæ Bonitatis Excellentiam, suo collimat intuitu, & affectu. Non

Ad Dei amorem, etiam Divina Iustitia impellere potest.

Patriarcham Iacob, Iob amoris perfectione superavit quod ille suũ commodum, iste Deum ipsũ quæsierit. David utriq; palmã præripuit.

ausim equidem ego, Patriarcham Iacob, culpæ gravioris damnare, quòd Divinæ munificentiæ donis illectus, suum Deo cultum, & Amorem obtulerit, dum Gen: 28. votum tale nuncupavit: *Si fuerit Dominus mecum, in viâ per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad vestiendum, erit mihi Dominus in Deum.* Congruum enim viro sancto videbitur, Dei beneficia, grati animi significatione & affectu rependere. Cæterùm, longè perfectiorem judico, viri secundum cor Dei sensum: qui postquam Divino Amore abreptus, dixisset: *Inflammatum est cor meum*. Protinus Psalm: 72 in talem exarsit affectum: *Quid mihi est in cælo, & in terrâ, quid volui à te?* Quasi dicat: Exeste, toto orbe affatim sparsa Divinæ Liberalitatis dona: me non ea, quam ex vobis habeo, vel habiturum spero, utilitas, aut quævis alia illecebra, sed Divina Bonitas, & Excellentia, ad Æterni Numinis Amorem allicit, & inflammat. Hoc enim magis Deo cordi esse existimo. Et justa equidem, hæc Regis Vatis cogitatio erat. Nam si Parentibus, gratiora sunt filiorum, quàm servorum obsequia, & exhibiti affectus: quòd illi se, isti, sua quærant. Vnde veterum sapientum, lumen Socrates, prædiviti cuipiam hero, justè indoluit: quod multâ famulorum catervâ, veluti muscis, sua, non se, sectantibus, stipatus incederet. Si celebris illa, (ut refert Dio, & meminit *S.* Hieronymus)

Sua commoda homines non amicitiam quærunt.

nymus) *Romanæ gloria gentis*, Martia, cum defuncto, morte immaturâ viro, florens ætate, genere, & opibus, fæmina, à multis interrogaretur: cur tot illustres, prosapiâ, & divitijs viros, sui connubij competitores, reijceret? respondisse fertur: quia mea, non me, omnes isti quærunt. Quantò magis optimus rerum Arbiter Deus, illum rationalis creaturæ Amorem, præeliget, quem sibi, non suorum beneficiorum donis, novit esse mancipatum. Multò minùs gratum, innatæ Bonitati ejus, poterit cōtigere, si quis, minis, ac flagellis, à se intentatis, ad Dei Amorem impellatur. Siquidem humana dominia, si rectè obeantur, amari potiùs, quàm timeri, à subditis sibi voluntatibus, desiderant.

Deus se, non sua, vult à nobis amari.

Hunc planè, spiritum, instillat nobis Beatus Legislator noster, dum Const: p. 3. c. 5. § 26. enixè optat: Nos servire, & placere Divinæ Bonitati, propter seipsam potiùs, quàm ob timorem pænarum, vel spem præmiorum: quamvis, hinc etiam, nos juvari posse, non vetet. Quod non monebat tantùm, sed & ipse præstabat accuratissimè, ut jam vidimus, & ex Oraculo, Dei in terris vicem gerente, accepimus: IGNATIVM solius Dei Gloriam semper in ore habuisse, semper in omnibus quæsivisse. Hunc si Ducem, & Doctorem sequamur assiduò, Perfecti Amoris metam, facili negotio contingemus.

ALLO-

Perfectus Dei Amor, nihil præter Deum intendit.

Via Perfectionis ardua.

NOn ita angustis circumferentiæ limitibus circũscriptus est, Amor Divinus, ut ad ejus perfectionem, unâ, eâq; brevi dictione pertingere valeamus Si quodpiam aliud, certè amantium, longum est, & arduum iter. Vnde erudita veterum antiquitas, alatum fingebat, pingebatq; amorem: non ideò tantùm, quod non solus, inertibus timor, sed ferventioribus etiam, addat amor alas: immo dum serviles animæ, pænarum incitatæ metu, humi vix repunt, Divino Amore inflammatæ mentes, prætervolant potiùs, quàm decurrunt Perfectionis viam: sed ideo etiam, quòd longum, & perplexum amoris iter, nisi ab instructo pennis viatore peragi, conficiq; possit. Amoris credo alas, Regium ambivisse Prophetam, quando columbæ desiderabat pennas, ut arduam, sanctimoniæ viam conficeret faciliùs Cæterùm, ne ipsa quidem, pernicium alarum volubilitas, quamvis pennatum viatorem juvabit, si ille, à recto itineris, tramite, huc & illuc divertere, ac morari voluerit. Vnde, Aquilæ etiam pernicitatem, sed ad cadaverum exuvias, sæpius aberrantem,

Ad creaturas malè deviatur

rantem, à testudine, lento quidem, recto tamen passu, ad metam contendente, præventam esse, è fabularum commentis scimus. Ita perfectò, quamvis incitatissimo mentis affectu, homo fertur in Deum, si tamen, de itineris rectitudine, interdum deflectat, & miseræ cuipiam adhæreat creaturæ, metam perfecti erga Deum Amoris, nequaquam poterit attingere. Assertæ veritatis certitudinem, clariùs percipiemus, postquam viderimus, perfectum Dei Amorem, nemini præter Deum affici debere, ac ne quidem posse.

Deus, & creatura simul amari non possunt.

Nemo prudens, artis jaculatoriæ, peritum, sed ne quidem sanæ mentis compotem, judicabit hominem illum, quia unâ eademq; ex directo arcu sagittâ, binam, à se invicem distantem, intendat contingere metam. Sed nec ille rectiùs saperet, qui duas pauló grandiores sphæras, unâ manu complecti vellet. Immo oculi etiam vis, & perspicuitas, objecta, ante, & retro posita, simul visu non attingit. Certè humano intellectu, nihil promptius, aut volubilius produxit natura: at ne hic quidem, diversos difficultatum nodos, unâ cogitatione apprehendere, minùs autem, dissolvere potest. Neq; aliter, de amore sentiendum: limitatæ, & ille potentiæ est: dirigere simul, in Deum, & creaturam affectum minimè valet. Neq; enim est cor humanum, tantæ capacitatis, ut Deum, cum quapiam creaturâ, suo possit tenere, ac complecti amore. Et

re. Et instruxerit sanè, binis oculis, ac manibus natura hominem, ut plura simul objecta intueri, & arripere possit: ad Deum, affectu amoris apprehendum, uno tantùm oculo, unâ manu opus est.

Rem, Æternæ Veritatis stabiliamus doctrinâ. Scio equidem, effatum illud: *Bonum tibi est, ad vitam ingredi, debilem:* Salvatorem, non in sensu absoluto, sed respectivo protulisse, nam protinus addidit: *Quàm duas manus, aut oculos habentem, mitti in gehennam ignis.* Et equidem meritò: nã in plurium malorum concursu, minus eligendum, naturalis etiam instinctus, & ratio docet. Cæterùm, si in sensu quoq; absoluto, Æterna Sapiensia, unicuiq; nostrûm, ita consuluisset: *Bonum est tibi, cum uno oculo, & cum unâ manu, ad vitam ingredi:* nihil omnino à veritate deviasset. Sed mirum fortè, & insolitum, cuipiam videretur? quod ille speciosus formâ præ filijs hominum, Rex cæli & terræ, monoculos, & mancos, vellet habere famulos. Vtiq; Divinum ejus beneplacitum, in Legis antiquæ Sacrificijs, nihil sibi claudum, aut cæcum, de brutis etiam animantibus, offeri voluit. Et homines, cur sibi assistere mancos, & monoculos, non dedignatur? Terrenos etiam Reges, ac Dynastas, non nisi aspectu decoris, & formâ venustis, novimus delectari ephebis. Supremus rerum Dominus, membris mutilos, & visu deformes, quî patietur servos? Verùm non de externa hîc membrorum

Mancos & monoculos, vult nos esse Christus, ut solum Deum respiciamus & apprehendamus.

brorum integritate, aut orbitate agi, apud Sacros Interpretes, in confeſſo eſt. Proinde, non corporis manum, aut oculum, ſed voluntatis affectum, vult Servator noſter, nobis eſſe unum, ut ſolum, & unicum Deum, amore, & affectu noſtro, veluti uno oculo, & unâ manu, conſpiciamus, & apprehendamus.

Certè, pia illa in Canticis Anima, ſi externam ſpectes formam, binos, eoſq; ſæpius, à Cæleſti Sponſo laudatos, habebat oculos, & tamen, vulneratum ſe ab ea, in uno oculorum, idem Sponſus fatebatur. Sed cur quæſo, jn uno tantùm? an quia alter diſplicebat? Sed alterum illa, mentis ſuæ oculum non habebat, quo res humanas intueretur: uno ſcilicet, & indiviſo amoris affectu, in Deum, quem unicè diligebat, ferebatur: ideo unius tantùm, interioris oculi ictu, devictum ſe ab eâ, Deus profitebatur. Tum demum, & nos, ad viſcera Divinæ Bonitatis pertingemus, ſi uno cordis affectu, in Deum intenti, altero careamus, quem ad creaturas convertamus. Non monoculos tantùm, ſed mancos etiam, efficiet nos Divinus Amor, ſi prætermiſſis creaturarum illecebris, ſolum Deum, infinitè Bonum, amore noſtro apprehendere, & complecti voluerimus: ut veritatem in nobis inveniat, Prophetia illa, quæ perfecti amoris mortales, Soph: 3. prædicit: Servituros Deo, humero uno: quaſi alio deſtituti, etiam vel leviter attingere nequeant creaturas.

Inſtar cæleſtis ſponſæ, ſolì Deo noſtros debemus affectus.

Divinus Amor Zelotypus est.

aturas. Quod profecto, nemo mirabitur, si consideret, quantopere Deus, erga suos amatores zelotypus est: qui neminem, præter se, amari patitur. Prout, unamquamq; ad Divinum Amorem, aspirantem animam, magnus Asceticus Doctor Thomas, ita admonet: *Dilectus tuus talis est naturæ, ut alterum non velit admittere sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex in proprio throno sedere.* Si enim, quamvis rationis usu, destitutus generosissimus ille equorum Bucephalus, neminem alium sessorem, præter magnum Macedoniæ Regem, patiebatur: quantò magis homo, rationabile, Deo factus jumentum, ejus solius, svave jugum admittere, & ductum sequi, reliquos verò, procul excutere, tenebitur.

Cur rigorosè non de congruo, Christus pro peccatis satisfecit Divinæ Iustitiæ.

Sed Theologiam quoq; super hoc, paucis consulamus. Quærunt Theologi, utrum satisfactionem, pro delictis generis humani, ab Æterni Verbi Personâ, Divinæ Iustitiæ fieri omnino oportebat? Quæstionis nodum, ut facilius solvant, duplicem esse asserunt, ejusmodi satisfactionis modum: quorum unum, de congruo, alterum, de condigno vocant: docentq; satisfactionem de condigno, Personam satisfacientem, Infinitæ Dignitatis, qualis est in Æterno Dei Filio, requisivisse. Cum enim Deum, infinitè dignum, constat ab homine fuisse offensum, pro tanto læsæ Divinitatis crimine, nemo de condigno, et ad æqualitatis lancem, satisfacere

poterat,

poterat, nisi satisfaciens Persona, æqualis dignitate, Deo offenso. Vnde supposito, quod Divina Iustitia, rigorosè, & de condigno, sibi satis fieri vellet, requirebatur omnino, ad id muneris, superdignissima Æterni Verbi Persona. Verùm, si eidem Divinæ Iustitiæ placuisset, suam lenire injuriam, minori aliquâ, de congruo dictâ, compensatione: prout citra dubium, poterat talem, satisfaciendi modum, admisisse. Siquidem, nullâ etiam, requisitâ satisfactione, integrum erat, Liberalitati Divinæ, omnem culpæ, & pænæ reatum, gratis hominibus condonare. Ad eam itaq; minùs ponderosam satisfactionem, si Divina se inclinâsset voluntas, Infinito Æterni Verbi pretio, humani generis debitum persolvi, opus non fuisset. Tali enim, Redemptoris munere, aliquis, ex Beatis Mentibus Spiritus, fungi poterat. Immo etiam hominem, singulari sanctitate præditum, idem suis meritis, præstare potuisse, nihil vetabat. Et hic est communis Theologorum sensus. Sed ego adhuc doceri volo: Si genus humanum, ab aliquo Angelorum, aut etiam hominnm, redimi de congruo poterat: quid necesse erat, tot tantisq; laborum, ac meritorum, impensis, contracta à nobis debita, per Dei Filium, justitialiter, & rigorosè persolvi? Non exquiro aliorum, ad propositam quæstionem, responsa. Hugonis Victorini, contentor doctrinâ, Lib: Sent: ita docentis: *Ne amorem divideres, idem tibi factus est,*

Ne amor noster divideretur, eundem Creatorem, & Redemptorem habemus.

Creator, & Redemptor. Quo brevi, sed nervoso, verborum sensu, id expressit, Doctor hic eruditus: quòd, si alium naturâ Conditorem, alium Redemptorem, nos habere contigisset: cum Creatorem & Redemptorem nostrum singulari affectu prosequi obligemur, bipartito amore, neutri satisfaceremus: ut ergo perfectus, qualis Deo debetur, amor noster foret, Personâ tantùm, diversum, naturâ omnino eundem Conditorem, ac Reparatorem nostrum, habere nos oportebat. *Amor enim* (ut ait idem Victorinus) *consortem non recipit, socium non admittit.* Quòd si, Amor imminutus, in suâ perfectione esset, si alterius naturæ Redemptori impenderetur: quantò magis debilis, & infirma Dei dilectio est, quæ, vilibus ex nativa origine creaturis, suo adhæret affectu.

Dei & mundi amorem simul consistere non posse dicebat Arsenius.

Hoc planè sentiebat ille, non minùs profanâ eruditione, quàm sanctitatis professione clarus, mundi heroicus contemptor Arsenius: hic rogatus, ut quid spreto aulæ nitore, relictâ illustri, Principum, quam moderabatur Palæstrâ, posthabito Imperatoris Theodosij favore, ad deserti squalorem, secessisset? respondit: Non possum dividere me, Deo, & hominibus: quâ dicti energiâ, innuebat: se, terreni Regis gratiam, & Dei, aucupari, simul non potuisse. Nullum inveniebat modum, ut simul fieret Principum Magister, & discipulus Christi. Nimirum experiebatur iste, optimus rerum æstimator

ſtimator, opum, honorumq; curis, ac deſiderijs, Divinum in ſe Amorem, ſenſim, ſine ſenſu minui, ac extingvi: proinde abjectis, deſideriorum ſuorũ illecebris, ad Eremi quietem ſeceſſit, ubi ſoli Deo, liberiùs vacaret, & cordis ſui Amorem eidem ex toto immolaret. Prætereo conſultò, in eâdem fortè eremo, vicinum Arſenio, alterum, plus mihi de famâ, quàm de nomine, notum Anachoretam, qui, cum in ſummâ, rerum omnium inopiâ, & rigidâ auſteritate, vitam, ad aliquot annorum decades, perduxiſſet, poſt extenuatos, perenni inediâ ſeniles artus, & exeſam ferro cilicioq; carnem, poſtquam integras, dierum & noctium horas, piæ precationi, ac ferventi contemplationi, impendiſſet: induxit tandem in animum, ſe, omnium mortalium, perfectiſſimum eſſe, in Amore Dei: cujus gratiâ, omnia ſe facere exiſtimabat: ecce verò didicit à ſuo Tutelari Angelo, ſummum Eccleſiæ Caput Gregorium Papam, in ſummo opum, ac honorum culmine conſtitutum, longe perfectioris eſſe in Deum Amoris: eò quòd Eremicola ille, plus miſero, quem fovebat cato, quam Sanctus Pontifex, ſuis afficeretur opibus. Tantùm eſt, animum Divino Amori, ſemel conſecratum, viliſſimæ etiam adhæſiſſe creaturæ! ut illico in Dei deficias dilectione. Viderint proinde, perpendantq;, conſecratæ Divino Amori Religioſæ mentes, quantùm, Deo debitam, imminuant charitatem, cum viliſſimis

S. Gregorius Papa ſuperavit ſua ſanctitate Anachoretam quòd creaturis minimè afficeretur.

Malum eſt, Religioſum affectu, viliſſimis etiam adhæreſcere rebus.

mis etiam reculis, tenaciori affectu adhærescunt. Si enim Eremitam, virum alioquin sanctum, & in virtutis palæstra, diu multùmq; exercitatum, ad felem, satis utiq; abjectum animal, inclinatus tantisper affectus, à perfecto Dei Amore, retraxit: quid non facient, aliæ creaturæ? si ad se inclinaverint cordis affectum: imminuent certò enervabuntq; omnem in nobis Divini Amoris vigorem. Exiguum, vix palmi unius pisciculum, Remoram dictum, magnas etiam, & onerarias naves, si eis adhæserit, in cursu sistere, & immotas tenere, solitum, audivimus: pari ratione, quamlibet minutissimam etiam creaturam, nos ab Amore Dei remoraturam: existimemus, si eam, cordi tenaciùs adhærere, permiserimus. Vnde verè, & meritò, propriâ, non dubito, experientiâ doctus Augustinus, ita Deum alloquitur: *Minùs te Domine amat, qui tecum aliquid amat, quod propter te non amat.*

S. P. Ignatius omni se erga creaturas exuerat affectu, quod à nobis quoq; exigit.

Sed quid rem aliunde stabilio, cui domestica etiam, non desunt documenta. Conijcite unà mecum oculos, in perfectum, rei istius exemplar, Beatum Patrem nostrum, Amore Dei, continuò æstuantem: & videbitis luce meridianâ clariùs, quàm perfectè ille, omni se, erga creaturas affectu expoliaverit. Certè, propinqui sangvinis, non curam tantùm, sed naturam etiam, ita exuerat, ut spretis mundi opibus, rerum omnium inops, pauperum hospitale, paternæ domûs incunabulis,

præpo-

præposuerit: immotus ad fraternas, ut suæ domi, quietis aliquid caperet, quamvis urgentes, ac fere violentas preces. Exutum carne & sangvine animum ejus, testantur literæ, cognatâ manu scriptæ, toties non oculis, sed flammis admotæ, & foco injectæ: quòd ille non alio faciebat fine, nisi ut ex integro, consecratum Deo, cordis sui affectum, sangvinis, aut cujusvis alterius creaturæ, non obrueret amore. Cujus perfectionis nos quoq; vult esse consortes dum Constitutionum par. 3. cap. 1. § 26. ita loquitur: *Deum in omnibus quærant, exuentes se amore omnium creaturarum, ut affectum universum, in ipsorum Creatorem conferant*. Nominatim verò Exam. cap. 4. § 7. seriò præcipit, ut unusquisq; nostrûm: *Omnem carnis affectum erga sangvine junctos exuat, & illum in spiritualem convertat.* Hoc est, Deum, (ut alibi loquitur) in omnibus quærat. Noverat ille optimè, quovis, profani amoris accessu, Divinæ charitatis ardorem, pelli ac extingvi: proindè, omni custodiâ, cor nostrũ servari volebat, ne propensis in naturam affectibus, facilè pateret, ad exterminium Amoris Divini. Immo sensuum quoq; nostrorum portas, & ostia, diligenter vult præmuniri, ne quis mundanæ cupiditatis affectus, in sacram Deo, cordis nostri sedem, violenter irrumpat, & inde Divinum Amorem expellat, ac exturbet. Sit itaq; ratum, fixumq; nobis, ut omnes mentis & animæ nostræ vires, soli Deo, & ejus pateant Amori.

Quod

Deus propter se amari debet, aliæ creaturæ, propter Deum diligi possunt.

Quod dum ita concludimus: jamne reliquam creaturarum turbam, ab amore nostro, de toto excludimus? siccine nostros, seu in terris degentes, seu transscriptos cælo amicos, amare vetamur? qui ad inimicos etiam, & hostes diligendos, Dei mandato obligamur. Sed non est mentis consilijq; nostri, cæteros quoq; nobis naturâ similes, terræ cælíq; incolas, ab amore nostro extorres fieri: immo fatemur nos, multis, & gravibus Divinæ legis præceptis, ad amandum eos, qui nobiscum in hac mortali vitâ degunt, graviter obligari. Tantò verò magis, Cælestes Animæ, & Beati Spiritus, requirunt à nobis, debiti amoris contestationem, quantò pluribus nos obligant & devincunt beneficijs. Illud ergo tantùm nostra intendit dissertatio: quòd solus Deus primariò, & propter se, cæteri verò mortalium, & cælituum, propter Deum amari debeant. Neq; enim Divino Amori obesse potest, inclinatus ad quamcunq; creaturam affectus, si ad Deum, tanquam finem ultimum, dirigatur. Amari præterea potest, tota, terram inter & cælum conclusa, creaturarum multitudo, Dei beneficio ad nostrum commodum proposita. Amabilia sunt, bona corporis, robur, sanitas, pulchritudo: & protracta longitudo vitæ, quæ Dei Bonitas, sæpè non rogata, in nos elargitur. Digna amore censentur, ornamenta animæ, intra cancellos naturæ contenta: qualis est scientiarum capacitas, & propensa, facili-

facilitas ad virtutes, ut pote, singularia Dei Optimi dona. Trahit ad se animos, Divinæ Gratiæ, supra naturam, decor & venustas. Vrit corda sui amore, cælestis Beatitudo, felicitatum omnium coacervata possessio, à summo bonorum fonte & Authore Deo profecta. Sed Author istorum Deus, omnia hæc, suâ bonitate superat, unde infinitis partibus, est amabilior. In eum itaq; , tanquam flumina in pelagum, nostris, interdum ad creaturas directis affectibus, influamus, ut Perfecto Dei Amore impleamur.

ALLOCUTIO III.

Perfecto Dei Amori, proprium est agere, & pati.

FElicem, & opulentam sortem, nobis obtigisse existimemus, si de Amore Dei, bis jam instituto discursu, Perfectionem ejus sumus consecuti: Neq; verò, difficile aliquid creditu, me dixisse quispiam arbitretur, dum audit, Divino Amori intentos, opes reperisse: cum optimè sciat, in sacra pagina, Amorem Dei, auri nomine, sæpius nuncupari Divites profectò, & opulenti, facti sumus nimis: si eâ, quovis auro, potiori, Divini Amoris

Amor Dei dives, & aureus est.

moris gazâ, ſumus jam potiti. At enim, non omne genuinum, quod rutilat, aurum: nec ſemper verus amor, qui pijs, ſæpe ſcintillat affectibus. Vt enim illi, qui intra terræ viſcera, veſtigant aurum, ſi in venam, nitido colore ſcintillantem incidant, ad divitem auro latebram, ejus ductu putant ſe perventuros: contingit autem non raró, ut ſpe deluſi, incidant in æris, aut alterius vilioris cujuſpiam metalli maſſam: ita Amoris Dei, cupidi indagatores, dum ſe ad pretioſum Divinæ Charitatis aurum, pij affectûs ductu, perveniſſe exiſtimant, ſuâ decipiuntur opinione. Non terrenis opibus, ſed Divini Amoris divitijs, potitum ſe arbitrabatur ille, qui Apoc. 13. gloriabundus dicebat: *Dives ſum & locupletatus*, quaſi diceret: tantâ me Divinus Amor locupletavit opulentiâ, ut omnes mortalium opes, facilè me ſuperare credam. Quam imaginariam tantùm, divitiarum affluentiam, dum cogitatione volvit: ecce, ab Arbitro, ſummæ veritatis Deo, falſæ opinionis arguitur, & extremæ inopiæ admoneri jubetur: *Neſcis quia tu es miſer, & miſerabilis, pauper, cæcus, & nudus:* ac ſi diceret, vide hominum miſerrime, quantùm te, tua deluſit perſvaſio: tu in animum tuum induxiſti, te Divini Amoris eſſe ditiſſimum, cum, graviori, quovis mendicabulo, ſpirituali premaris egeſtate. Proinde, ſvadeo tibi emere, aurum ignitum probatum, ut, quod ſpeciem boni, præfert, non illicò tale exiſtimes. Nobis,

Aurum Divini amoris, explorare opus eſt.

bis, ne ſimilis unquam illudat error: aureum Divini Amoris valorem, explorare velimus, unoq́, & altero, utroq́; probatiſſimo modo.

Amor Dei, nõ aliter, quàm aurum probari debet.

Bene, & ſatis congruè, Sacra Eloquia, Divino Amori nomen, & analogiam auri tribuunt: veluti enim aurum, cæteris mineralibus, nitore, & pretio præſtat, ita Amor Divinus, inter totam virtutum congeriém, principatum tenet. Inſuper, prout auri virtus, & valor, multis probatur experimentis: ita & Amori Divino, ad indagandam veritatem, non deſunt complures modi. Inter alia, ut verum, & genuinum dignoſcatur aurum, lapis explorat Lydius, & demonſtrat: habet & Divinus Amor, ſuum quoq́; lapidem Lydium, quo ſuus poteſt facilè, explorari, & agnoſci valor. Mox, hujuſmodi lapidis, Dei Amoris, explorativam virtutem, in medium proferam, poſtquam Divinâ manu, deſcriptas Decalogi Leges, priùs breviter inſpexero. Ecquid quæſo, cauſæ fuit, quòd Summus Legum illarum Author Deus, non in quopiam alio codice, ſed in præduro lapide, ſua voluit exarare Præcepta? Si leviori ventis, & facilè peritura chartæ, ſuas æternùm perennaturas leges, non credidit Divina manus? Cedro digna notari edicta ſua, immortali, cur non commiſit, arbori? ſi, liberum quidem à carie, flammis tamen, & cineribus obnoxium: verebatur lignum? præſto erant æris, argenti, auri, quovis ævo, diuturniores tabu-

Dei Præcepta cur in lapide exarata?

læ, quæ Divinas leges, & libenter suscepissent, & perenniter conservâssent. *Immo*, majori etiam pretio, æstimati saphiri, aut adamantes, gloriæ sibi duxissent, & æstimationem sui auxissent, si innatam sibi perennitatem, Dei mandatis commodâssent. Nihilominus, non istas, à pretio, & diuturnitate commendatas, sed saxeas, inserendis, suis legibus tabulas, Divina prælegit Sapientia. Vultis facti rationem nosse? hanc ego (si me mea, non fallit opinio) arbitror fuisse. Volebat, non dubito, Numen Æternum, *Præceptorum* suorum mandatis saxo commissis, veluti ad Lydium lapidem, nostri erga se affectûs, explorare sinceritatem: non secus, atq; ad ejusdem lapidis vim, examinatur aurum: ità, ut illi tantùm mortales, verum erga Deum Amorem habere censeantur, qui *ejus* præcepta, ipso exequuntur opere. Quod ipsum, si ad specialem, cogitationis suæ trutinam, admîsisset S. Gregorius Papa, non aliter & ipse sensisset, qui in universaliori sensu, illud effatum protulit: *Probatio dilectionis, exhibitio operis est.* Ex quo S. Doctoris sensu, illud inferre, rectè possumus. Quòd Divinus Amor, ut verum. & genuinum dici possit aurum, Præceptorum Dei integrâ executione, velut ad Lydium lapidem probari debet. Sed quid ego, super hoc, humanum sensum exquiro? cum Æterna, humanâ in carne Veritas, id claré Ioan: 14. asserat: *Si diligitis me, mandata mea servate*. Vnde intelligi-

Observatio Præceptorum Dei, Divini Amoris lydius lapis est.

telligimus, veræ sinceræq; dilectionis Dei, documentum nullum certius esse, Dei Præceptorum observatione. Falluntur proindè, non rarò illi, qui, dum vehementiori devotionis æstu abrepti, fervidos Divini Amoris actus eliciunt, putant se perfectæ charitatis incendi flammis: & interim heroicis virtutum documentis, id minimè probant: immo subinde Divinas Leges prævaricantur. Fiunt profectò tales, quasi æs sonans, non verò aurum, suo valore pretiosum: ita ut meritò de eis, illud usurpari possit: *Vox Iacob, manus autem Esau.* Hoc est, si verba, Divino Amore calentia attendas? amantissimum Dei Patriarcham *Iacob*, referunt; si manus, virtutum opere destitutas inspicias? reprobum à Deo, & vacuum charitate Esau repræsentant.

In Religiosis, perfectus erga Deum amor, observatione Regularum comprobatur.

Quod si, ad Christianam tantùm Perfectionem, obstricti in sæculo homines, non nisi perfectâ Præceptorum Dei observatione, & virtutum documento, veluti Lydio lapide, possunt aureum, erga Deum Amorem probare: quantò potiori jure, strictiùs Deo obligatis hominibus Religiosis, perfecta insuper legum suarum executione, & continuo heroicarum virtutum exercitio, solidum Dei Amorem, velut ad Lydium lapidem examinare incumbit. Non solùm enim, porrectum olim Moysi Præceptorum Decalogum, in lapide Divina manus descripsit, sed nostræ quoq; Religionis Institutum, ejusdem dexteræ, opus est: Pontificio etiam Oracu-

Oraculo atteſtante: cum enim ſummo in terris Dei Vicario, Paulo *III*. Conſtitutiones noſtræ, fuiſſent oblatæ: ſingularem in eis, junctam prudentiæ ſanctitatem, admiratus Pontifex, Divino afflatus ſpiritu, exclamavit: *Digitus Dei hic eſt.* Quo præconij epiphonemate, declaratum eſt: Legum noſtrarum ſtatuta, non minus, atq; Decalogi Præcepta, Divinâ manu, eſſe conſcripta: quibus, nec tabulæ deſunt lapideæ, ſi firmam, ac tantùm non ſaxeam, in earum obſervatione, fortitudinis conſtantiam, & neceſſitatem conſideremus. Neq; verò, alio fine, hæc facta credamus, niſi, ut ad eas, obſervationi noſtræ propoſitas leges, velut ad Lydium lapidem, noſtri erga Deum Amoris ſoliditatem, exploremus: & tunc demum, nos perfecto Dei Amore pollere, exiſtimemus, ſi Regularum noſtrarum, exacti obſervatores fuerimus: quas omnium virtutum heroicarum, compendium eſſe, optimè novimus. Pateat ſanè oculis intuentium, ad modeſtiæ leges expolitus, compoſitionis noſtræ, ad extra nitor. Incaleſcant ardenti æſtu, à ſæpius elicitis Divini Amoris actibus, præcordia nobis. Inflammet etiam alios, ignitum planè, Zeli noſtri eloquium: ſi interim, ſancta legum noſtrarum ſtatuta tranſgredi, ſi ſuperiorum ordinationes violare, ſi contumelias, & confictas etiam delationes, falſa teſtimonia, & injurias pati diſplicuerit, ſi abnegationem, & ſui contemptum, mens exhorruerit:

Leges Religioſæ, inſtar lydij lapidis, Dei explorant Amorem.

ruerit? exiguum id, aut profectò nullum, nostri in Deum Amoris, indicium foret. Iam si è contra (loquor verbis B. Patris) *Constanti animo incumbamus. ut nihil perfectionis, quod Divinâ Gratiâ consequi possimus, in absoluta omnium Constitutionum observatione, nostriq; Instituti, peculiari ratione adimplenda prætermittamus.* Si præfinitum meditationi, examinandæ conscientiæ lectioni spirituali, tempus, cum omni diligentiâ impendatur: si nobis, naturâ, alioquin acerbi, Paupertatis effectus sapiant, si tuendæ Angelicæ puritatis gratiâ, sensuum custodiæ, & continuæ in omnibns mortificationi, incubuerimus: si voluntatis propriæ, & judicij abnegatio, in rebus etiam arduis & difficilibus, sine excusationibus & obmurmurationibus, obedientiæ immolletur: Si labores, seu in puerili ætate, literarum rudimentis erudiendâ, seu rudi populo, in fide excolendo, impendamns: Si in obeundis missionibus, excipiendis confessionibus, tradendâ doctrinâ Christianâ, Patrum nostrorum exemplo, omnibs, etiam ad vitam conservandam necessitatibus, destituti, immoriamur: tum demū, perfecto Dei Amore, nos esse animatos existimemus: talibns enim documentis, verus probatur Amor.

Si præ oculis nostris, gratum illud spectaculum ageretnr, quando non tantùm Gentis, sed Religionis etiam nostræ insigne decus, B. Stanislaus Kostka, concepto præcordijs Divinis Amoris æstu, planè

B. Stanislaus Kostka, quòd veri Dei amore arserit, observatæ ab eo Leges Religiosæ sunt documento.

planè visibilitèr conflagrabat: ita ut cor, ne incendio Charitatis opprimeretur, frigidâ perfundi opus esset: cui, si mihi quoq; adesse licuisset scenæ, nondum ex ea redundantia Amoris, & erumpentibus pectore flammis, verò sinceròq; Amore: Dei, B. Adolescentem agi, & ardere crederem, cum ejusmodi, insoliti affectuum æstus, varijs illusionibus, possint esse obnoxij: at verò, cum intelligam, gloriosum hunc militiæ nostræ Tironem, in accurata legum nostrarum observatione, fuisse exactissimum: cùm me non lateat, heroicus in eo mundi contemptus, demissa abnegatio sui, perpetuus in oratione fervor. Filialis Paupertatis amor, Angelicæ puritatis nitor, punctuale obtemperandi studium, Cæteraq; in nostris Constitutionibus comprehensa, innumera planè, virtutum decora, in eo reluxisse intelligo: jam fidem non derogo, sed libens potiùs annuo, vero illum, sinceroq; Amore Dei, ad prodigium usq; æstuasse. Illum & nos, dignum Deo, Amoris nostri valorem existimemus, quem, ad legum nostrarum, & virtutis heroicæ co tem, probaverimus De quo, libet iterum audire sensum S. Gregorij Papæ, Hom. 30. in Evang. dicentis: *Nunquam est Amor Dei otiosus, operatur enim magna, si est, si autem operari renuit, Amor non est.* Ex quibus S. Doctoris verbis, intelligimus, verũ sincerumq; Amorem Dei, in omnium virtutum conservanda congerie, operosè laboriosum esse. Non

Amor Dei nũquam est otiosus.

horret

horret adverſa, non timet metuenda, non ſuccumbit labori Amor. Vt benè de eo Theologus noſter, Aſceticus Thomas Lib: 3. cap: 5. aſſeruerit: *Amor onus non ſentit, labores non reputat, plus affectat, quàm valet, de impoſſibilitate non cauſatur: quia cuncta ſibi poſſe, & licere arbitratur*. Iam verò, ſi quiſpiam Deum ſe diligere, totâ vocis, & affectûs contentione profiteatur, minimam autem in adverſis difficultatem, metuat, ac declinet, moleſtiam in aſſequenda virtute perhorreſcat, & laborem fugiat, fictum ille amoris ſimulacrum, non verus cultor erit.

Sed jam ad alteram, aureum Divinini Amoris valorem, explorandi rationem, paſſum faciamus. Non Lydio tantùm lapide, ſed igne etiam, virtus probatur auri. Ferantur ad menſam, duo ſplēdida, aureo colore vaſa, quorum unum ſit, ſolido auro fuſum, alterum viliori metallo, extra tantùm & intus deauratum. Iam dicite, aut, ſi poteſtis divinate, quodnam ex his duobus, vas ſolide aureum eſt? & quod aureâ tantùm ſuperficie inveſtitum? certè id, nullo ſenſu humano diſcerni poterit: Feratur utrumq; ad ignem, & ecce protinus patebit, quod erat verè, & quod mentiebatur aurum. Haud ſecus hominum affectus, interdum ſolido Divini Amoris auro conſtant, interdum externâ tantùm, aureæ charitatis ſpecie, noſtris illudunt ſenſibus. Res ut diſcerni poſſit, igne hîc quoq; opus eſt, ex

Aureum, Dei Amorem, ignis, tribulationis probat.

mente Doctoris Gentium, ita 1. ad Corint. 3. decernentis: *Vniuscujusq; opus, quale sit? ignis probabit.* Nondum ad illas, vindices erebi flammas, quas hîc, intelligit Apostolus, provoco: in hac etiam mortalis vitæ usura, talis præsto est ignis, qui simulatum, à vero, nostrum amorem discernat. Scio SS. Patres, quaslibet tribulationum molestias, ignis nomine appellare. Et hæc est, afflictionis flamma, quæ verum, & genuinum Dei Amoris aurum, à ficto ejusdem simulacro discernit. Vocabatur in dubium viri secundùm cor Dei, intensus in Deum Amor, quem ille, tot piè elicitis affectibus sæpius testabatur: ergo ut aliquid haberetur certi, ventum est ad eum afflictionis ignem: quem, cùm invicto robore, David sustinuisset, & omnes, non aliunde tantùm irruentes, sed ultro etiam adscitas, animi, & corporis afflictiones, mente ad stuporem quietâ, & hilari, pertulisset, tum demum, ex illis urentibus flammis egressus, planè gloriabundus, Psal: 16. dicebat: *Igne me examinasti, & non est in me inventa iniquitas.* Verum sincerumq; (quo Deum prosequor) Amorem, hic, meæ afflictionis ignis satis probavit. Insimulabatur & ille alter, prodigium patientiæ Iob, ab invido hostis maligni livore: quasi in faciem benediceret Deo: quo verborum sensu, conficta in eo, ad speciem, Divini Amoris simultas, criminabatur: sed postquam, ignis cecidit de cælo, qui multas secum, ad exercendam homi-

David & Iob tribulatione patienter toleratâ, suum erga Deum Amorem comprobarunt.

nis justi virtutem, traxit calamitates: quas cum ille, insuperabili patientiâ excepit, fecit omnibus manifestum, nihil fuci, & simulationis, in suâ erga Deum Amoris contestatione, unquam fuisse: Prodijtq; ex illo ardenti afflictionis foco, quasi aurũ igne examinatum.

Sed non est necesse, ex veteribus Legis antiquæ ruderibus, talia me, ampliùs eruere documenta: cùm similibus abundet copiosiùs Lex Gratiæ. Hoc igne probatus erat, qui ad Rom: 8. dicebat: *Quis nos separabit à Charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? Certus sum, quia neq; mors, neq; vita, neq; Angeli, neq; Principatus, neq; virtutes, neq; instantia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundum, neq; alia creatura, poterit nos separare à Charitate Dei.* Et dubitamus adhuc, Heroëm istum, eximium Dei Amatorem fuisse? qui tot, & tantas, adversitatum flãmas non expavit. Immo superminentem Dei Charitatem adeptum fatebimur: qui in labore, & ærumna, in vigilijs, in fame, & siti, in jejunijs multis, in frigore & nuditate, velut aurum, igne probatus est.

S. Paulum nihil à Dei Charitate poterat separâsse.

Neq; ego tantopere miror, virili robore præstantem Apostolum, nullis afflictionibus cessisse: cùm in fragiliori etiam sexu, Amor Dei similia operabatur. Talis enituit, tota Charitatis incendio, flagrans,

S. Teressia Divino afflata amore pati continuo desiderabat.

flagrans, Diva Teresia, quæ, postquam ignito Amoris Dei jaculo, cor sibi transfigi sensisset, extaticò quodam affectu, correpta, continuò clamabat: *Domine, aut pati, aut mori.* Nescio, an non ultra, in patientiæ desiderio, progressa est S Magdalena de Pasis, quæ, cum Divini Amoris æstu, similiter arderet perpetuò, illud frequenter in ore habebat: *Pati, non mori.* Ita charitas, quæ, iuxta Apostolum, patiens est, insignes sanctitate animas, ad voluntariæ afflictationis insatiabile studium, inflammabat: quarum una, vitam, si patiendi occasiones non subministraret, altera mortem, si easdem subtraheret, odio habebat.

Sed ad domestica, quæ magis stimulant, oculos, & animos convertamus attentos: & videbimus, SS. Patrum nostrorum, IGNATII & Xaverij, beatum par, insigni Amore Dei, fuisse conspicuum. S. in primis Pater, adeo Charitate præstabat, ut solum Amorem spirare, & eo constare, veluti vivum ejus simulacrum, videretur: relucebat, etiam de facie in eo, ardens Dei Amor, sed inerat pariter ei, fervens, ac planè igneum Amoris documentnm, tanto enim patiendi desiderio, cor ejus ardebat, ut velut ignis, qui nunquam dicit, sufficit, nullis, seu aliunde immissis, adversitatibus, seu spontaneæ susceptis afflictationibus, satiari posset: prout de eo, Pontificiâ fretum authoritate, Romanum Breviariũ, loquitur: *Mirum est, quas ubiq; locorum ærumnas & ludibria*

S. P. Ignatius quanta propter Dei Amore, passus sit.

ludibria devoraverit, asperrima quæq; & vincula, & verbera, pæne ad mortem usq; perpessus, quibus tamen longè plura, pro Domini sui Gloria, semper expetebat. Sed parum erat heroicæ Virtutis viro, alienâ malitiâ, injectas adversitatum flammas, insatiabili tolerantiâ, Dei Amore sustinuisse, nisi ipse etiam, juxta nomen suum, ignis instar (cujus perpetua actio est) multas adsciscceret afflictiones. Hinc illi usitatum erat, somnos perbreves, in modico stramine humi carpere, corpus cruentâ verberatione castigare, emendicato pane, aquâ macerato, victitare, diuturnis, ac laboriosis peregrinationibus, vires atterere, contentioso, atq; improbo, in ediscendis literarum rudimentis, labore insudare, & adultam viri militaris famam, inter vilem puerorum gregem, abijcere. Iam verò, novo, vitæ Religiosæ Instituto, & à Sede Apostolica approbato, in Præpositum Generalem electus, quas ille curas, labores, defatigationes, in regendâ, promovendâ, & tuendâ Religione suscepit, exhausit, exantlavit? longum esset recensere. Vt omittam continuam ejus, in rebus omnibus mortificationem, quam & ipse, usq; ad ultimum vitæ terminum, usitatam, constanter habuit, et nobis, seriò observandam, lege speciali sanxit. Et hæc omnia docent, ac evincunt, quàm, auro solidior, in B. Patre, erga Deum Amor enituit, quem, tantâ adversitatum, planè invictâ tolerantiâ, igne veriùs comprobavit.

Quod

S. Xaverij adversitatum pro Deo tolerantia.

Quod ad Indiarum Apostolum Xaverium attinet, difficilè dictu est, quàm, opulentam, & ipse Divini Amoris copiam, coacervavit: cujus magnitudini, unus, non sufficit orbis. Sed excedit pariter dictionis vires, superat cogitationis facultatem: quibus ille, & quantis tolerantiæ documentis eximium, erga Deum Amorem, probavit Quidquid enim terrarum, marium, ac cæli ambitu continetur, totum id sui laboris, ac patientiæ, implevit amplitudine: ita, ut mirum, ad stuporem usq;, videatur, tot tantisq; viarum, & navigationum, ærumnis, tempestatibus, ac procellis, tot diurnis nocturnisq; vexationibus, tot hominum, & lemurum injurijs, tot spontaneis corporis cruciatibus, fragiles hominis vires, non succubuisse. Divinus haud dubiè Amor, addebat robur, qui in urentibus: adversitatum ærumnis, maximè nitescit.

Homines societatis, multa pro Dei amore faciunt & pasiuntur.

Hoc afflictionis igne, Duces suos imitati, cæteri quoq;, insignes sanctitate Patres, Fratresq; nostri, suum, erga Deum affectum, explorabant: quos legendis, scribendisq; libris imputrescere, in docendis, diutiùs literarum rudimenta pueris vires enervare, ægros lectis, criptisq; detentos invisere, lue corruptis præsto adesse, terrestres, maritimasque peregrinationes, fideles inter, atq; infideles obire, rerum omnium, inopiam pati, calumnias, ac persecutiones ambire, equuleos, distensiones membrorum, cruces, gladios & lenta iucendia tolerare,

lerare, ſolenne uſitatumq́; fuit. Quos ſi quis requi-rat: Quid, genere, ingenio, cæteriſq́; talentis, ac dotibus, viri inſignes, terredinum inſtar, libris inhæreſcitis? inter puerorum fæces inſordeſcitis? vilem inter plebem, & mendicabulorum ſterquili-nia, vosmet ipſos dehoneſtatis? peſte infectis, da-tâ operâ, vitam prodigitis? ut quid ergaſtula & patibula maleficiorum ambitis? Quibus interroga-tionibus, procul dubio, reſpondiſſent illi: *Chari-tas Chriſti urget nos:* cujus impulſu, hæc agimus, ut nos verum ſincerumq́; Dei Amorem conteſte-mur Quæ noſtrorum, ſolidi in Deum Amoris do-cumenta Patrum, eo nobis fine, ſæpe proponi exi-ſtimemus, ut nos quoq́; perfectum Divini Amoris valorem, hoc laborum, adverſitatum, & afflictio-num igne examinemus. Si enim continuam, in o-mnibus mortificationem, nobis familiare reddimus, ſi in camino (ut loquitur Propheta) Paupertatis, probati fuerimus, ſi vires, & conatus, omnes ſuſce-ptos, pro Dei Gloriâ, & proximorum ſalute labo-ribus, impenderimus, ſi à docendis primis litera-rum rudimentis, obeundis miſſionibus, viſitandis Xenodochijs & carceribus, cæteriſq́; vocationi no-ſtræ proprijs, quamvis arduis, & naturâ moleſtis functionibus, nulla nos abſterruerit difficultas, tum primum nos Amore Dei præſtare, agnoſce-mus. Quibus omnibus & ſingulis, ut ſeriò afficia-mur, Divinâ Charitate urgemur. Si enim Patri-

Æmulari in tolerandis adverſis, Patres noſtros debe-mus.

Amor ſvaves facit ærumnas

archam

archam Iacob, profanus alioquin amor, eò impulit, ut multorum annorum, in continuis laboribus & ærumnis, duræ servitutis acti dies, svaves ei, & pauci viderentur, præ magnitudine amoris: quantò magis, par est, ut Dei superdignissimi Amor, dulces nobis efficiat, omnes laborum, & afflictionum amaritudines, ad sinceram sui contestationem.

Et hæc duo sunt, solidè aurei, nostri in Deum Amoris experimenta. Accurata in primis, Legum nostrarum observatio, & contenta in ijs, solidarum virtutum consecutio, Lydius lapis est, ad explorandum Divini Amoris valorem. Continuus deinde mortificationis usus, & insuperabilis laborum tolerantia, ignis speciem repræsentat, ad præstantiam Divinæ charitatis examinandam. Vtroq; hoc, Amoris documento, si nostros erga Deum affectus, probaverimus: facilè, solido Divini Amoris auro locupletati, gloriabimur, facti omnibus mundi opibus ditiores

ALLOCUTIO IV.

Perfectus Dei Amor, pijs semper fervet affectibus.

TOtum igni vigorem adimeret, qui eum nativo calore, vellet esse destitutum. Fervens naturâ elementum istud, iners, & evanidum foret, si per illatam sibi violentiam, vel ad modicam temporis

poris moram, vi privaretur ustivâ. Habet enim id proprium, ignis natura, quòd semper ferveat, & spiret calorem: Haud secus, igne ferventior Divinus Amor, eam, quam solidè inflammavit animam, pijs semper facit fervere affectibus. Si enim eum, quem lucere tantùm, & non ardere ignem, conspicimus, fatuum appellamus? multò magis, gravior illa amentia foret, si cui mortalium, lucem solùm doctrinæ spargere, & non piâ affectione fervere, in usu esset. Flagrantissimus certè Dei Amor, in pios, & ferventes affectus, continuò erumpit, & eo se prodit indicio, quòd inter cordis abscondita accensus, veluti ex ardenti foco, perpetuò Divinæ Charitatis æstuet aspirationibus, & pios affectus, absq; ullo interpositi temporis intervallo, veluti missiles ejaculetur ignes. Sed juvat, accuratiori mentis oculo, ignita hæc Divini Amoris jacula diligentiùs intueri.

Amorem semper pijs fervere affectibus discimus ab Angelis Seraphim dictis

Magisne arduum fuerit, ignem sinu celari, an corde, Dei Amorem latere posse? utramq; quæstionis partem, putaverim ego, æquâ difficultatis lance ponderandam esse. Siquidem, non minùs, urit sinu inclusus ignis, quàm ardeat, corde accensus amor. Pari omnino fervore, ille in flammas, hic in ferventes erumpit affectus. Quòd ad ignem attinet, rem, omnibus documentis certior experientia, facilè evincit. Quod Dei Amorem concernit, pijs Beatarum Mentium, erudiamur affectibus.

Rem puto, aliquid continere arcani, quòd inter plura (quàm, ut humanâ calculatione computari possint) Angelorum millia, illæ tantùm Beatæ Mentes, quas Seraphim appallamus, venerandum illud Trisagion, coram Divinæ Majestatis throno, continuò occinunt, ut auritus testis, refert Isaias: dum cap: 6. ait: *Seraphim stabant, & clamabant: Sanctus, Sactus, Sactus, Dominus Deus Exercituum plena est omnis terra Gloriâ ejus.* Scio, ex Sacræ Paginæ, & Interpretum ejus authoritate, in tres Hierarchias, novem verò Choros, totam Angelorum multitudinem esse distinctam. Primum verò inter eos obtinere locum, Beatos Spiritus, Seraphim, appellatos. Eccur ergo, cæterâ Angelorũ tacente multitudine, soli Seraphini, in venerationem Divinæ sanctitatis, pijs æstuant affectibus? Divinam id (cogitabit quispiam) requirere Dignitatem, ut non nisi, à Principe Angelorum Choro, laudis suæ encomia audiat. At enim, scimus optimè, Deum, eò usq;, suam inclinare Excellentiam, ut, non ab Immortalibus tantùm Beatarum Mentium Spiritibus, sed à nobis etiam, naturâ vilissimis homuncionibus, laudes suas audire, non dedignetur. Immo tantùm sibi, de inclinata, ad suarum vilitatem creaturarum, Divinæ Majestatis, persvadet vir secundùm cor Dei David, quòd non Angelos solùm, & homines, sed bruta etiam animantia, cæterasq; rationis, & sensûs expertes creaturas, longâ

Deus etiam à vilissimis vult laudari creaturis.

longâ ſerie, ad dilaudandam Dei Dignitatem, ducere & invitare non vereatur: dum ſæpius ingeminans ait: *Laudate eum omnes Angeli, Reges terræ, & omnes populi, beſtiæ & univerſa pecora. Laudate eum ſol & luna, & omnes ſtellæ, montes, & omnes colles, ignis, grando, nix, glacies &c:* Quodſi, viliſſimæ etiam creaturæ, quarum longum catalogum recenſet Pſaltes, jure laudandi Deum, non ſunt privatæ? inter naturæ, & gratiæ donis, excellentes Angelorum Choros, cur tantúm Seraphim, in Divinis laudibus æſtuare referuntur?

Nomen ſeraphim ab amore dicitur.

Novimus, apud Sacros Interpretes, nomen hoc Seraphim, à Divini Amoris fervore, ſuam habere appellationem, quod ſi inter Beatos Spiritus, illi potiſſimùm in laudem & amorem Conditoris ſui, pio affectu feruntur, qui cæteris, præſtant ardore charitatis? certè & in mortalium animis, Amor eundem præſtabit affectum: ut quos Seraphici Amoris fervore, repleverit, eos Divinis laudibus, & pijs affectibns, faciet, continuò incaleſcere Semper enim Amor Dei, hominum, quas incendit mentes, ardentium deſideriorum, virtutumq; inflammat actibus. Quòd in eo, quem proximè nominavi, Vate Regio patuit evidenter: magno ille Divini Amoris æſtu exarſerat, ita, ut præ vehementia ardoris Pſalm: 72 inclamaret: *Inflammatum eſt cor meum.* Quo charitatis, vehementiori incendio correptus, in eos erga Deum, ferventi affectu actus,

David quia amore Dei æſtuabat ideo pijs affectibus ferbebat.

continuò erumpebat: *Quid mihi est in cælis? & à te quid volui super terram?* & rursus, nullâ ad respirium interpositâ morâ: *Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea, Deus in æternum.* Et iterum: *Mihi autem, adhærere Deo, bonum est, & in Domino Deo ponere spem meam.* Vt taceam cæteros, prope innumeros, ejusdem, Divino Amore ardentis Prophetæ, plenos pietatis fervore, erga Deum affectus.

Petrus Apostolus sæpius inferventes erūpebat affectus

A Rege, æstu Divini Amoris inflammato, gradum facio, ad Principem Apostolorum Petrum. Quid quæso causæ, afferemus? quòd Apostolus iste, in ferventiores præ alijs affectus, erga suum Salvatorem, sæpiùs prosiliebat? Ex ejus enim ore, illam ferventem fidei professionem percepimus: *Tu es Christus Filius Dei vivi.* Ille, quidquid mūdus amat, & amplectitur, contemptui habebat: Apostolicæ verò Perfectionis, summo tenebatur desiderio: dum diceret: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Illius, digna Divinæ Excellentiæ, erat æstimatio illa: *Verba vitæ æternæ habes.* In ejus animo, patiendi cum Christo, sitis illa exarserat: *Domine paratus sum tecum, in carcerem, & in mortem ire.* Illum cælestis Gloriæ, maximus afficiebat æstus, dicentem: *Bonum nos hic esse.* Sed ut brevitati consulam, prætereo cæteros, pios & ardentes ejusdem Apostoli, erga Deum, sensus, & affectus: causam tamen, adhuc investigio, quæ

in eo,

in eo, tam pia accendebat desideria. Scio, eam esse Iustitiæ legem, ut Dei Beneficiorum magnitudini, & mensuræ, pia hominum respondeat affectio. nam cui plus datur, plus requiritur ab eo. Si ergo Petrus, liberaliorem præ alijs, Divinam erga se munificentiam experiebatur? non mirum, ampliori illum, de eâ, affectu, & obsequio, mereri voluisse. Sed cæteris quoq; Apostolis, collatas Dei Gratias, nemo nostrûm mensus est, aut ponderavit · proinde, temeritatis ille, notam non evaderet, qui amplioribus *Petrum*, quàm cæteros ejus Coapostolos, cumulatum fuisse Dei Beneficijs, ex suo tantùm sensu, & arbitrio asséreret. Sed demus sanè, Petrum donis Dei, ultra alios excelluisse. Numquid inde, oportebit inferre? etiam sanctitate, cæteros superâsse? Certè ad eam illationem, nullâ cogimur necessitate. Siquidem ex mente mysticæ Theologiæ Doctorum, optimè scimus, eos qui minori pollent gratiâ, plura nō rarò, præstare Deo obsequia, quàm præstent illi, qui majori Divinæ Gratiæ illuminantur lumine. Ea namq; est, Dei Gratiæ natura, ut non cogat, sed excitet, & invitet, liberum arbitrium ad pietatis exercitium. Vnde fieri potest, ut minori illustratus gratiâ, majorem sanctitati navet operam, quàm ille, qui ampliori ejusdem gratiæ est instructus subsidio.

Dei beneficia fervorem exigunt.

Gratia Dei non cogit, sed invitat ad bonum.

Quòd si, non excellentiora Dei dona, Principem Apostolorum Petrum, ferventioribus incendebant

ſbant affectibus? In eam fortè, quâ cæteris prælatus eſt, dignitatis authoritatem, res tota refundi debebit? Et conveniens equidem foret, ut cujuslibet Prælationis Dignitati, eminentia ſanctitatis annecteretur. Sed ſæpe, proh dolor! fieri videmus, ut poſitos in ſublimi honoris gradu, viles & abjectæ mentes, ſanctitatis ſuperent excellentiâ, & fervore. Iam ſi, ne ipſa quidem, ſumma honoris dignitas, ad ſublimes virtutum actus, Principem Apoſtolorum evexit? Quid tandem cauſæ erit? quòd ille ferventioribus deſiderijs, & affectibus æſtuaret frequentiùs. Nì me mea fallat opinio, Amoris vehementia, quâ ille, erga ſuum flagrabat Salvatorem, tales in pectore Apoſtolico, excitabat flammas. Siquidem ille, coram eo, quem nullum latet cordis ſecretum, Divinâ Æternæ Veritatis notitiâ, in teſtimonium advocatâ, ita ſuum profitebatur Amorem: *Tu ſcis Domine, quia amo te.* Dei (audacter aſſero) Amor, qui in corde Apoſtoli, præ alijs ferventiùs ardebat, fomes perpetuus erat, ex quo pij affectus, & ſancta deſideria erumpebant. Semper enim Divinus iſte, quem adurit ignis, in pios excitat, & inflammat affectus.

Petrus quia plus cæteris amabat ideo ſæpius pijs ardebat affectibus.

Rei, quam conſtanter aſſero, poſt B. Petrum, clarius, S. Patre noſtro documentum, vix reperio. Poſtquam enim, pro eâ (quam ſibi commiſſam habet) militantis Eccleſiæ curâ, in robur ſubſidiumq; ejuſdem, S. Apoſtolus, langventem IGNATIVM,

SS. PP Ignatij & Xaberij magnus erga Deum Amor, continuò in pios erũpebat affectus

TIVM,

TIVM, priſtinis viribus reſtituit: talis in eo Divini Amoris exarſit ardor, ut etiam, inter varios negotiorum tumultus, pijs ſemper erga *Deum* ferveret affectibus. Hinc illæ crebrò, ex ejus corde proſiliebant flammæ: *Quàm ſordet terra, dum cælum aſpicio.* Alias ſæpe ingeminabat: *O Deus! ſi te noſſent homines, nunquam te offenderent.* Non minus uſitatus erat ipſi, & ille affectus: *O Deus! Amorem tui, ſolùm mihi dones, & dives ſum ſatis, nec aliud quidquam poſco.* Taceo reliquos (quibus recenſendis non ſufficio) B. Patris, pios & ardentes, erga Deum, continuò ab eo frequentatos affectus: in quibus eliciendis, *Tantis ardoribus* (ut ſcribit oculatus teſtis, & ſingularis Encomiaſtes Patris ſui, Petrus Ribadeneira) *æſtubat, ut omnes in eo partes corporis exardeſcerent, facies inſtar purpuræ ruberet, venæq; omnes, manifeſtâ palpitatione micarent.* Hoc à ſuo Patre, ſuccenſus Divini Amoris igne, totus fax ignea Xaverius, ita exarſerat, ut charitatis ejus incendium, ne totus quidem, quà latè patet orbis, ſuo ambitu poſſet comprehendere. Hoc ille correptus æſtu, ex domicilij anguſtijs, in camporum latitudinem proſilire, aërisq; refrigerio, conceptum ardorem temperare cogebatur. Major hæc humanâ capacitate, erat in S. Apoſtolo, Diviní Amoris flamma: ſed & ille, omnem admirationem ſuperabat, piæ affectionis fervor, qui inde magna vi erumpebat: dum ſæpius repeteret:

O Deus

O Deus! ego amo te, quia Rex meus, & Deus meus es. Aut continuò precaretur· *Quis mihi det? ut ego moriar pro te? & cognoscant te, omnes fines terræ.* Non minorem, & illud, spirabat ardorem: *Amplius Domine cruciari, amplius!* Quod non vigilanti tantùm, sed omnibus somno sopitis sensibus, illi familiare erat, in eas erumpere, plenas Amoris voces: *Mi IESV, Dulcis IESV, O IESV! O Creator mi!*

P. Petrus Cottonus etiam dormiens, à pijs non vacabat affectibus.

Incaluerunt, ab his ferventissimæ charitatis, duobus SS. Patribus, multi in in Religione nostra, viri Divino Amore pleni: qui, etiam unico momento à pijs in Deum actibus, vacare non poterant. Vnum è plurimis memoro, P. Petrum Cottonum, celebrem olim Regis Christianissimi Ecclesiastem: de quo illud, memoriæ proditum est: quòd ex frequentatis Divini Amoris actibus, eam contraxerit consvetudinem, ut Xaverij æmulatus ardorem, etiam liberi arbitrij, in somno destitutus usu, in eliciendis, pijs erga Deum affectibus, multis annis, totas noctes insumere audiretur. Tantum est! Divino, dum vigilas, liberaliter indulgere Amori, ut etiam dormiens, Deum, non possis non amare! Et hoc est, Deum perfectè amantis animæ, evidens documentum· si piè ferventibus, in eum semper feratur affectibus. Iam inde, unusquisq; nostrûm, colligat, judicetq;, quantum sibi, Divini Amoris insit? si enim pijs erga Deum, virtutum actibus sentit se incalesce-

calescere? certus sit, & fiduciæ plenus, Divinum Amorem sibi non deesse. Quòd si verò vanis, & quæ mundum olent, immersus cogitationibus, & desiderijs, nullas, aut certè raras, easq; debito fervore destitutas, mentis ad Deum elevationes eliciat, multùm se in Amore Dei intepuisse sciat, & ingemiseat.

Amor semper ad suam iaculis collimat metam.

Iustæ rationi innixa, erudita Antiquitas, pharetratum amorem, menti et oculis proponebat, gnara optimè, quemlibet mortalium, ad propositam amoris sui metam, continuis desideriorum jaculis collimare. Atq; ita videmus, quòd mens avaritiæ dedita, in congerendis opibus & divitijs, toto laboret affectu Inflatus ambitionis fastu animus, ad sublimes honorum fasces, percupidis desideriorum votis collimat. Obscæno calore incensa voluptas, ad suas delicias, pennatâ velociùs volat sagittâ. Sed & Divinus Amor, suis nequaquam est, destitutus jaculis: immo, quo puriori animos accendit ardore, eò validiora, frequens ei subministrat desideriorum tela: quibus in summam Dei Bonitatem, toto affectu collimet, & feratur: ita ut quævis Dei Amore flagrans anima, dicere cum Propheta possit: *Posuit me sicut sagittam electam in pharetra.* Isaiæ 49. Tale prorsus ignitum telum, erat cor Augustini, quod ille, cum perpetuò ad Deum dirigeret, dicebat: *Inquietum est cor meum, donec perveniat ad te.* Tali nimirum Divini Amoris igne ar-

debat ille, ut non tantùm, plurima desideriorum suorum tela, in Deum dirigeret, sed cor etiam ipsum, missilis pyroboli instar, ad eandem Divinæ Bonitatis metam jaceret.

Amor Dei instar tormenti bellici concepto igne in flammas erūpit.

Sed quid levioribus sagittis, aut missilibus pyrobolorum ignibus, pios erga Deum affectus, comparatos esse volo? cùm grandioribus etiam tormentis, æquiparari possint. Scimus enim, eam machinam, gravi globo oneratam, non prius injectū sibi pondus, cum fragore, in auras eijcere, donec admoto fomiti igne, flammam conceperit: sic demum incensa, plumbeam glandem eructat, & ad propositam fulminat metam. Sed nec Divino Amore, hominum succensæ mentes, minores exerunt vires: postquam enim & illæ, Charitatis Divinæ conceperint flammam, illico in vehementiores, heroicarum virtutum actus erumpunt: & per eas, quas jaculatorias nominamus orationes, ad destinatam, votorum suorum metam Deum, concitato affectu potenter feruntur.

Amor Dei aquam igni admotam & vitalem imitatur calorem.

Foco adhuc ardenti, rem de qua agimus, illustratam esse velimus. Scimus, aquam ollæ infusam, igniq; admotam, fervere, & ebullire: flammis verò procul submotam, sensim tepescere, & tandem frigere. Idem planè, nobis persvasum habeamus. Si enim Deum perfectè amaverimus, fervere nos pijs affectibus, continuò sentiemus: si verò ex Amore Dei, vel tantillùm remiserimus, nati-

vo tepo-

vo tepore infrigidati, omnem in nobis, piæ erga Deum affectionis calorem, desijsse experiemur: fatebimurq; illum solum esse perfectum, & vividum Dei Amorem, qui pijs semper calet affectibus. Vt enim vitalis, quo vivimus calor, continuis se prodit respirationibus, qui postquam spirare desierit, eò ipso, extinctum se indicabit: non aliter Divinus, qui vitam in nobis fovet spiritualem, Amor, ubi à frequentibus ad Deum aspirationibus cessaverit, jam nullum sui vestigium, superesse manifestabit. Quæ cum ita sint. Si vivere Deo volumus, illud in votis habeamus, quod, præclarum Divini Amoris receptaculum S. Melchidis, ardenter desiderabat, & omnibus optandum existimabat: ut singulæ vitales nostræ respirationes, sint ad Deum aspirationes.

ALLOCUTIO V.

Frequens pij colloquij usus, certum est, Perfecti in Deum Amoris documentum.

PArum est, Perfectum Dei Amorem, ardentibus semper fervere affectibus, nisi etiam, verborum sæpius scintillet ferventi pietate. Scimus ignem, solum, reliqua inter elementa, sonorum & voca-

Cætera Elementa muta, solum ignem fecit natura vocalem.

vocalem esse. Silet continuò terra: vasi infusa conticescit aqua: aer, nisi ventorum turbine agitetur, tacet quietus: solus ignis: dum ardet, strepit: quo suo usu, & consvetudine, bene iterum, Divini Amoris illustrat perfectionem. nunquam enim, verus perfectusq; Dei Amor, mutus, & elingvis est: sed ubi opportunum fuerit, in pia solvit lingvam colloquia. Non frustra ille, Divini Amoris cælo delapsus ignis, lingvarum specie, Apostolorum implevit pectora: fecit enim eos, piè disertos, & loquentes magnalia Dei. Vt inde colligere, ac etiam demonstrare possimus, perfectum Dei Amorē, ibi solúm fervere, ubi lingva, libenter sancta colloquia miscet, & frequentes, pijs de rebus, facit sermocinationes.

In lingvis igneis Spiritus S. descendit in Apostolos, semper enim disertus Amor Dei est.

Habet & eam, sibi à natura inditam virtutem, is, qui nobis Dei Amorem, sæpius adumbrat ignis: quòd nusquam abscondi celariq; possit. Sunt cæteris elementis, suæ latebræ, & involucra, quibus recondita, perspicacissimos etiam, intuentium oculos, effugiunt, & declinant. Atq; ita aer, suâ subtilitate involutus, licet acutissimo sæpe non attingitur visu. Terræ & aquæ elementa, opacis corporibus tecta, aut suæ profunditati immersa, vel certè tenebris involuta, omnem oculorum effugiunt perspicacitatem: sola ignis, nunquam otiosa virtus, nullis operiri latebris, nullis tenebrarum potest obtegi involucris: sed ubiq; suo se lumine, & erum-

pentibus

pentibus inter flammas scintillis, prodit, & ostentat: Ita planè cæteræ virtutes, ea, cui plurimùm afficiuntur, se obtegunt humilitate, viderique nolunt. Divinus Amor, dum intra cordis abdita contineri nequit, in pios colloquiorum sermones, crebro erumpit, & exardescit. Talis enim est, in humani corporis, Dei opere, structâ compage, lingvam inter, & cordis arcana, nexus, & unitas: ut quod, intra suas cor condit latebras, lingva ad extra promat, & evulget: *Ex abundantia enim cordis* (ut Æterna Veritas Lucæ 6. testatur) *os loquitur.* Vnde experimento discimus, quòd ea, quæ corde latent, in ore patent. Veluti enim, vas opobalsamo plenum, grato adstantes recreat odore: jam si toxico repleatur virulento, tetro afficit, aut pestilenti perimit fætore. Non aliter, quod intus, cor humanum continet, per os exhalat ad extra. Atque ita, cui est, amor pietatis cordi, non nisi quæ probitatem olent, promit ille verba. Iam si quis obscænitate aliquâ, aut fœdâ quapiam aliâ cupiditate, sentit se esse affectum: solus ex ore ejus, turpiloquij, aut scurrilium ineptiarum eructat fætor. Idem & Divino Amori, usuvenire solet: qui postquam cordis intima repleverit, illico in pia, & sancta prorumpit verba: adeo ut nullum, possit esse nostri, erga Deum, perfecti Amoris, ac pietatis, magis evidens documentum, quàm de sanctis, pijsque rebus, frequens loquendi usus.

Lingva cordis index est.

Veritas

Abraham propter pios sermones à Gentilibus Dei Princeps dictus est.

Veritas quam adstruo, quanquam in multis, potissimùm tamen in Antesignato Patriarcharum Abrahamo, patet ad oculum. Mirum est, quanto olim studio, & reverentiâ, Gentiles Hæthei, in suam regionem advenam Abrahamum, prosecuti fuerint. Peregrinum se ille, & exulem inter eos, ingenuè fatebatur, humilisq; ad illos, ac precabundus, accedebat. Ipsi nihilominus, eum apud se, tanquam Dei Principem salutabant, ac venerabantur: *Audi* (inquiunt) *nos Domine, Princeps Dei es apud nos.* Gen: 23. Vnde quæso, tantùm authoritatis, apud ignotos sibi homines, conciliavit Abrahamus? Vnde terræ incolis, in advenam, tanta reverentia, & opinio sanctitatis? ut eum non vulgarem, sed Dei Principem nominare, & venerari voluerint. Totam facti rationem, existimat Philo Hebræus, Lib: de Nobilit: evenisse, propter sanctitatem verborum, quibus utebatur Abrahamus: *Honorabant eum* (inquit ille) *quasi Dei Principem, suspicientes ingenium, augustius humano fastigio; nec enim sermonibus utebatur vulgaribus, sed Divinitatem quandam præseferentibus.* Audiebant homines illi, quamvis fidei lumine destituti, ex ore Abrahami, nunquam vanum, aut leve verbum excidisse, sed omnia, quæ cum gravitate proferebat dicta, insolitam sapere pietatem: unde non vilem, è vulgari plebe hominem, sed ut virum Deo unitū, ac familiarem, arbitrabantur, & cultu singulari

prose-

prosequebantur. *Ita secum ratiocinati, fieri aliter non potest, nisi quòd homo iste, Divinâ quadam virtute polleat, qui nihil eorum loquitur, quæ levitatis alicujus censuram, aut mundanæ affectionis notam, afferre possint: sed illa tantùm, ex ore ejus verba prodeunt, & audiuntur, quæ ad Divini Numinis notitiam, cultum & amorem ducunt, & inflammant* Et meritò quidem illi, eam de Abrahamo, sanctitatis opinionem concipiebant. Nullum siquidem, clarius esse potest, Divini Amoris, & pietatis argumentum, quàm frequens colloquium de rebus pijs, ac Divinis institutum. Tunc demum & nos, Perfectum Dei Amorem, in nobis fervere experiemur, si in quavis temporis opportunitate, verba ad pietatemAmoremq; Dei accommodata proferre in usu, & consvetudine habuerimus.

Verùm clariùs, rei istius evidentiam, exhibet nobis, clarus prodigijs Propheta Elisæus: quem, cum illa, à suæ devotionis pietate, multùm commendata Sunamitis, hospitio sæpius excepisset, viri sanctitatem non mediocriter admirata, 4. *Reg:* 4. dicebat: *Animadverto, quòd vir Dei sanctus sit iste.* Tenet me, magna sciendi cupido: unde Sunamitis hæc, ad internam, & soli Deo notam, Elisæi sanctitatem, oculis potuit pertingere corporeis? Si externa, ad omnem modestiam, composita viri species, eam illi, de sanctitate Prophetæ, ingerebat opinionem? nonne poterat, ex sua etiam

Elisæus cur sit sanctus, à Sunamite appellatus est?

notitia,

notitia, in partem contrariam, ita secum cogitare? Leve istud incertumq; est, solidæ sanctitatis argumentum: ad leges modestiæ compositi mores, cùm experimento compertum habeamus, sub ovium etiam pellibus, posse, & solere latere lupos. Immo & maligni spiritus, transfigurant se in Angelos lucis: quantò magis inter homines, sæpe ejusmodi conficta ad speciem probitatis simulacra, & ementitas virtutis imposturas, hisce usurpamus oculis. Vnde prudenti fæminæ, hominis modesta agendi ratio, non potuit fuisse sufficiens sanctitatis documentum. Scio Salomonem Rabbi, apud Lyranum, existimâsse, ex eo Sunamitem, magnam de Elisæo sanctitatis opinionem concepisse, quòd in cænaculi ejus mensa, nulla unquam compareret musca. Quod arbitrarium Hebræi istius commentum, si aliquid similitudinis, ad rei veritatem habere potest: facile mihi assequi conjecturâ esset: ideo Elisæi mensam, & habitaculum, muscis vacuum fuisse, quòd abstemius Propheta, nulla ubi unquam asservaverit edulia, aut poculenta. Vnde non mirum, muscas cibis, & cupedijs deditas, locum singulari abstinentiæ dicatum, aversatas fuisse. Itaq; ex mente ejusdem Rabbini, dum Sunamitis hæc, hospitem suum Elisæum, à ciborum lautitia, abstinere considerat, perfectam viri sanctitatem extollit, & deprædicat. At enim, primum hoc est, in Palæstra virtutis rudimentum, non consummatæ san-

Muscæ in cænacul Elisæi dum non cõparebant, singularem Prophetæ abstinentiam, denotabant.

tæ ſanctitatis elogium: turpe Gaſtrimargiæ vitium, deteſtari. Quod enim, etiam tirones, perfectionis agonem incipientes, plurimùm infamat, ſolidæ ſanctitatis viros, non uſq; adeo commendat. Ergo alia fortè, abſentium ab hoſpitio Eliſæi muſcarum proprietas, Prophetæ indicabat ſanctitatem. Novimus, muſcam eſſe animal vagum, inquietum, importunum, laboris expers, cupediarum avidum: quod vitiorum agmen, quia ab habitaculo Eliſæi aberat, viri ſanctitatem declarabat. Atqui iſta, vitiorum tantùm negationem, non verò ſanctitatis, inferunt affirmationem: proinde ego, mera hæc ſomniantis Rabbini figmenta, unà cum natis in ejus cerebro muſcis, excutio, & repello. Magis verò, Erudito Cardinali Cajetano, cæteriſq; à virtute & doctrinæ, authoritate, commendatis Interpretibus eſſentior, aſſerentibus: quòd ex frequentiori, cum Eliſæo ſermone, ad magnam, ejus ſanctitatis æſtimationem, Sunamitis hæc, facilè devenerit. Audiebat illa ſæpius Prophetam, non captatos per cōpita platearum rumuſculos, narrantem, non quæ levitatem ſaperent dicteria, aut facetias proferentem, ſed de pietatis ſtudio, nec non Divini Numinis cultu, & amore, ardentiùs diſſerentem: unde ſanctitatem ejus, non ex vano aſſecuta, dicebat: *Animadverto, quòd vir Dei ſanctus ſit iſte.* Non enim aliter fieri poteſt, niſi eum eximiâ ſanctitate præditum eſſe, & Divino Amore, continuò æſtuare,

Eliſæi, ex frequenti pij ſermonis uſu, ſanctitas effulſit.

ex cujus ore, adeo pia, sancta, & Deum sonantia verba, prodeunt.

Absconditam in carne mortali Divinitatem Christi unde Petrus assecutus est?

Sed quid, ego, sanctos quidem, homines tamen, erroribus subjectos, in rei istius adduco testimonium? cui Æterna Veritas, fidem adstruit. Scimus igneam esse Dei naturam, Moyse, cælesti luce illustrato, ita attestante: *Deus noster, ignis consumens est.* Et hunc Divinitatis suæ ignem, Filius Dei, secum in terras detulit, sed humanæ mortalitatis cineri, infossum & insepultum: ita, ut Divinitas ejus, carne obvoluta, à creaturis, intellectu præditis, non tantùm oculorum perspicacitate attingi, sed ne rationis quidem subtilitate percipi possit. Vnde tamen Principi Apostolorum Petro, ea mentis sagacitas? quòd latentem in carne Christi Divinitatem, sit assecutus, & palàm confessus? *Tu es Christus, Filius Dei vivi.* Tot (per Deum) millia hominum, præ oculis habebant Christum Dominum: neq; tamen in eo occultam Divinitatem agnoscebant. Perspicaces, & multa à longè cognoscentes oculos, conijciebant in eum, veteris Testamenti Prophetæ, nec tamen Divinitatem ejus, sago mortalitatis obtectam, visu percipere poterat, quare ajebant: *Vidimus eum, & non erat ei aspectus, neq; decor, unde nec reputavimus eum.* Isai: 53. Petrus verò, unde tantùm hausit intelligentiæ, ut quem cæteri hominum, fabri progeniem putabant, ille Dei Filium confiteretur? Opera credo,

Salva-

Salvatoris noſtri, prodigijs plenam, eam Divinitatis ſuæ confeſſionem ab Apoſtolo, evicerunt. Sed nonne in oculis, tot hominum, è vicino ſpectantium, faciebat ſigna, & prodigia Chriſtus? neq; tamen quiſquam repertus eſt, qui daret Gloriam Deo, & Divinitatem ejus, tot convictus prodigijs fateretur: immo erant, qui blaſphemo ore dicerent: In Principe dæmoniorum eijcit dæmonia. Cæleſti, (dicet quiſpiam) lumine; Petrus affatim illuſtratus, latentem in Chriſto Domino Divinitatem confeſſus eſt. At nonne & ipſa, Divinæ Bonitatis Liberalitas, in omne hominum genus, copioſè effundit Gratias *Illuminantes*? eccur tamen hoc Cæleſte Lumen, ſolius Petri intellectum, ita colluſtravit, ut abſconditum, in homine Deum, agnoſceret, & confiteretur? Certè facti iſtius, nullus Interpretum, Doctorumq;, adferre poteſt rationem magis ſufficientem, illa, quam attulit, idem ipſe, Divinitatis Chriſti, confeſſor Apoſtolus · dum ita Ioan: 6. Salvatorem ſuum alloqueretur: *Verba vitæ æternæ habes, & ideo nos credimus, & cognovimus: quia tu es Chriſtus, Filius Dei.* Quaſi diceret: Eſto alia, ad agnoſcendam Divinitatem tuam defuerint argumenta: ego te Verum Deum, de ore tuo judico. Tanta enim verborum tuorum ſanctitas, & Divina virtus, auribus, cordibuſq; noſtris illabitur, ut hominem (niſi bruto ſtolidior fuerit) Divinitatis tuæ, facilè convincere poſſit.

Chriſtus Divinitatem ſuam plenis pietate ſermonibus declaravit.

possit. Audiebat nimirum Petrus, Salvatorem nostrum, illa tantùm proferre verba solitum, quæ aut Amorem Dei, in animis hominum accenderent, aut pretium pietati facerent. Hinc, quasi certo convictus argumento dicebat. *Verba vitæ æternæ, habes & nos credimus & cognovimus: quia tu es Filius Dei.* Quodsi, latens in Christo Divinæ naturæ Ignis, ab ore ejus, quasi ex ardenti foco, per sermonis pietatem, vel maximè erumpebat, & in hominum notitiam deveniebat? certè & nostri, ardentis erga Deum Amoris, evidentius argumentum esse non poterit, quàm si pijs colloquiorum sermocinationibus assvescamus.

S. P. Ignatius insignem sanctitatem suam verborum pietate comprobabit.

Omnino Salvatoris sui, pressè insistens vestigijs B. Pater noster, præclarùm rei hujus exhibet documentum. Magnus fateor, in corde IGNATII, Divinæ Charitatis ignis exarserat: sed non minor erat in ore ejus, pietatis fervor, qui in pia colloquiorum verba, continuò erumpebat. Nullum siquidem ille sermonem, nisi qui pietate, & Dei Amore caleret, proferebat: quod, cum eo fervore & ardore vultûs (prout magnus B. Patris sui cultor, P. Nicolaus Lancicius testatur) faciebat: ut flammas, non verba, fundere, & corda urere videretur. Et senserunt profectò, plurimi mortalium, vim propè Divinam, verba spirasse IGNATII, quibus ille multos, ad exsecrandam vitiorum inveteratam consvetudinem animabat, multis, à mundi vanitate abstra-

abstractis, austerioris vitæ rationem persvadebat, & ad arctiores perfectæ sanctitatis semitas, mirâ verborum efficaciâ deducebat. Quod, suo edoctus experimento, insigne Religionis nostræ decus, P Hieronymus Natalis, ingenuè fatebatur, se ex solo familiari, cum IGNATIO sermone, ad Societatem, à cujus Instituto abhorrebat, animum adjecisse. Nihil minùs, quàm vitæ Religiosæ Professionem, cogitabat & ille alter, Laureâ Theologicâ insignis Doctor, Michael Turrianus, qui cùm in alio, longè diverso negotio, convenisset IGNATIVM, ita se, inter colloquendum, totum ejus pietate, sensit inflammatum, ut illico, spretis omnibus, opum ac honorum pollicitamentis (quibus eum, & sua eruditio, & apud viros Principes, non vulgaris æstimatio lactabat) IGNATII se voluntati, & vitæ Religiosæ jugo submiserit. Vt abstineam reliquos, sine censu & numero recensere, verbis IGNATII, ardorem pietatis spirantibus, ad meliorem frugem, & vitæ sanctioris propositum, inflammatos. Vnde quisquis se ferventiori B. Patris sermone, ad pietatem vehementiùs accendi sentiebat, dubitare non poterat, tanto eum æstu Divinæ Charitatis arsisse, ut cum intra cordis angustias, arctari non posset, flammæ instar ardentis, per oris repagula, in verba erumperet, Dei Amore inflammata: ad cæterorum mentes & affectus, pietatis ardore incendendos: ut meritò, de eo dici possit, quod de igneo Vate Eliâ

Hieronymus Natalis & Michael Turrianus pio S. Ignatij sermone ad magnam sunt accensi sanctitatem.

te Eliâ Sacer Textus memorat: *Verba ejus quasi facula ardebant.* Ita ille, aliud, quàm de Deo, loqui nesciebat, qui Deum toto pectore hauserat. Sed parum erat B. Patri, in Divinæ Charitatis evidens documentum, & proximorum, ad pietatem vehemens incitamentum, pios instituere sermones consuevisse. Sed nobis quoq; plena ejusdem pietatis colloquia, cum quovis hominum genere, voluit esse familiaria. Vnde, cum socios in diversas mundi partes, expediret: Ite (ajebat) orbem incendite: non alijs utiq;, nisi lingvarum tædis, Dei Amore ardentibus. Quod ut faciliùs omnes præstaremus, unam nobis meridie, vesperi alteram, à mensa horam indulsit, spiritualibus colloquijs insumendam: ut discamus domi, quid foris ad proximorum salutem, & ædificationem, loqui debeamus. Faciebat, hâc in re satis, menti & votis S. Patris, in ipsis vitæ Religiosæ primordijs Gentis Polonæ, & Religionis nostræ, insignis Gloria, B. Stanislaus Kostka, qui dictas piorum colloquiorum horas, eo implebat fervore, ut ad Religiosam Perfectionem, quotquot aderant, vehementius accenderet: unde viri etiam, annis & authoritate in Religione graves, ut ab ejus sermone incalescerent, libenter audiebant piè disserentem. Ita Sarmaticus Phænix iste, eo se intus Divini Amoris igne, æstuare, verbis ostendebat, quo brevi temporis spatio, totus conflagravit.

Pius colloquiorum usus plurimum est nobis à S. P. cōmendatus.

Vnde quivis facilè, ex dictis colligere potest,

quòd sicut illi, perfecto erga Deum, probant se ardere Amore, qui, cum singulari quadam animi voluptate, pia loqui consveverunt: ita è converso, modicum, aut nullum, in illis Divini Amoris superesse indicium est, qui nihil unquam, quod pietatem sapiat, domi forisq; proferunt; sed eos, qui nugas, & mundi vanitates olent, ubiq; miscent sermones. Quod S. Laurentius Iustinianus, de Perfectione Monasticæ Conversationis cap: 15. acerbo verborum sensu, ita deplorat: *Videmus agricolas, cum in unùm coadunantur, repente, & sine tædio, de ijs, quæ agriculturæ sunt sermocinari. Artifices ces mechanicos, de artificijs, mercatores de mercimonijs suis, Oratores de facultatibus confabulari. Et proh dolor! soli Dei servi, quæ proprio congruunt statui, loqui non curant, aut ignorant.* Hic noster pudor, hæc infelicitas est; quòd, cum de bobus narret arator, enumeret pastor oves, vulnera miles: nos vitam Religiosam professi, nihil sæpe pium, ac religiosum loquimur, sed ad vanitates, & ineptias, homine Religioso indignas, ora laxamus: quâ ratione, nos Amore Dei vacuos, & omni pietate destitutos palam facimus. Quam profanæ loquacitatis, nobis inustam, ut aboleamus notam, ea quæ Deo, & nostrâ vocatione digna noverimus, loqui asvescamus. Ita aperiamus os nostrum, ut attrahamus spiritum, qui nos Dei Amore, & eâ, quæ decet Religiosos, impleat sanctitate.

Verba quæ mundi vanitatem olent, Divini Amoris indicant vanitatem.

ALLO-

Regularum S. IGNATII observatio, summa Perfectio est.

Certas viatoribus leges obſervare opus eſt.

SVnt certæ viatoribus leges, & ſtatuta, quibus illi, ſuum accomodant, & moderantur iter. Hinc manè, è ſtratis impigrè ſurgere, tempore antelucano, viam aggredi, & meridianos ſolis ardores prævenire, quaſi è præſcripto, in uſu, & conſvetudine habent. Præterea, juſto tempore, iter definiunt, greſſum, ultra modum non intendunt, & cõcedunt juſtam quieti moram: cum nimiâ ſiti cælo fervente, ſe æſtuare ſentiunt, etiam frigidam, putant eſſe, ſibi interdictam: ne ex motu incaleſcenti, & ſudore defluenti, ſint nocumento corpori. Hæc, aliaq; ſimilia, legum ſuarum ſancita, qui accuratè obſervant, integris viribus, viam ſtrenuè decurrunt, & felices ad terminum veniunt. Illi verò, qui uſitatæ viatorum conſvetudini, nihil tribuunt, ſed pro ſuo libitu, omnia agunt, facilè in via deficiunt, & metam non apprehendunt. Quòd ſi terreſtre iter, certis legum ſtatutis, dirigere opus eſt? quantò magis, cæleſtem ſanctimoniæ viam agentibus, ſuæ conditionis leges, ſunt obſervatu neceſſariæ. Mittamus alia, alijs conducentia ad Perfectionem.

onem sancita: nobis à Beato Duce, & Patre nostro IGNATIO, ad faciliùs conficiendum iter Perfectionis, leges præscriptas, intueamur: & videbimus, in earum diligenti observatione, omnem virtutis nostræ Perfectionem consistere, ac contineri.

Tota Perfectio nostra, in observatione legum consistit.

Parum est (ut supra diximus) ad accuratam legum nostrarum observationem, veluti ad Lydium lapidem, Divini Amoris explorari valorem. tota insuper vis, & integritas, ejus, ad quam seriò obligamur, sanctimoniæ, diligenti Regularum nostrarum comprehenditur exsecutione. Hinc ad consequendam vocationis nostræ Perfectionem, eremos & solitudines obire, rigidis Anachoretarum specubus, & antris includi, corpus exquisitis atterere tormentis, & extenuare inedijs, minimè opus est. Vnde B Pater, jejunijs, vigilijs, ac cæterâ cultûs victûsq; asperitate, nos ab alijs, Religiosæ sanctitatis sectatoribus, superari facilè permittit: nostræ verò Perfectionis: *In absolutâ omnium Constitutionum observatione, nostriq; Instituti, peculiari ratione adimplendâ*, vim & robur omne, consistere asserit Debitam vocationi nostræ, ut consequamur Perfectionem, varias orbis plagas circumire, maria tranare, ultra Indos & Garamantas excurrere, nobis non incumbit. De majori quidem Dei Gloriâ, & proximorum salute, ibi mereri possumus: sed sanctitatis medullam, in nostris Constitutionibus, & Regulis, comprehensam, ubiq; præ

oculis habemus. Demus tantùm operam, inviolatæ legum nostrarum observationi, & brevi, summum sanctitatis culmen consendemus: ita ut quoslibet cælestis Patriæ Incolas, meritis & gloriâ insignes, non æquare solùm, sed superare etiam sanctitate, solâ, eâq; integrâ, Regularum nostrarum observatione, facilè possimus.

Omniū nostræ sanctitas, ad similitudinem veteris Testamenti Arcæ, ex observatione legum habetur.

Stabiliendo, huic Legum nostrarum encomio, firmius documentum, in illâ veteris Testamenti, plenâ prodigiorum Arcâ, sedulò inquiramus. Hanc Regius Vates, diligentius contemplatus, ita Divinum Numen, Psalm: 131. alloquitur: *Surge Domine, in requiem tuam, tu, & Arca, sanctificationis tuæ.* Deum à Propheta, humili obsequiorum veneratione, ad æternam invitari, ac deduci quietem: non est quod miremur: cum Divinæ sanctitati, quietissimum illud cælestis Patriæ Palatium, summo jure deberi, nulli dubitemus: sed quòd idem Vates, Arcam quoq; licet prodigijs claram, arte tamen humanâ fabricatam, cum Divina Majestate, æquali planè deducat passu, & denominationem tribuat sanctitatis: hoc, locum dat, justo stupori. Noverat optimè cælesti sapientiâ eruditus Rex & Propheta David, solam & unicam rationalem (qualis est in Deo, Angelis, & hominibus) naturam, sanctitatis, ac Æternæ Beatitudinis, esse capacem: eccur tamen, Arcam intellectu, ac volūtate, ex toto destitutam, sanctitatis nomine compellat?

pellat?

pellat? & in Beatæ quietis atria, solenniter introducit? Et quod majori admiratione dignum est: opulentam, & copioso, intus & extra, involutam auro, quomodo sanctitatis vult esse capacem Arcam? cum Æternæ Sapientiæ consilium, etiam homines, spernere aurum jubeat, ut sanctitatem consequantur perfectam. Si duo Cherubim ad custodiam Arcæ destinati, suam ei sunt impertiti sãctitatem: nonne & homines, tutelari Angelorum præsentiâ gaudent? & tamen rarò sanctitate pollent. Pontificia credo, quæ intra Arcam asservabatur, Aaronis virga, sanctum faciebat sui receptaculum. Vnde & nos experimento discimus, in illis tantùm hominum cætibus, sanctitatis famam, & nomen vigere, ubi virga, severioris disciplinæ vigilat asservata. E contra verò, proscriptus ex communitate, justæ animadversionis, in errata rigor, in omne nefas, laxat licentiæ frena. Atqui non omnes (obstinatæ præsertim in malo, hominum mentes) inflictis sapiunt pænis: immo, plerumq; fiunt, deteriores plagis.

Scimus, præter severitatis virgam, etiam suave edulium manna, in eadem Arcâ asservatum fuisse: ut hinc colligamus, non solâ rigoris severitate, sed charitatis etiam suavitate, sanctitatis vigorem conservari. Veluti enim, non diu, onus traheret in viâ, jumentum illud, quod continuis verberibus stimularetur, nullo verò, aut tenui pabulo

Non rigor aut lenitas, sed Amor Dei fovet sanctitatem.

reficeretur: ita debilis (quæ noſtra eſt) infirmitas, non ſolius rigoris impulſu, urgeri, ſed lenitatis etiam, & boneficiorum incitamento, induci debet, ut alacriùs in via Perfectionis progredi poſſit. Cæterùm, qui Deum, purâ intentionis ſinceritate quærit, citra utrumq; motivum iſtud, conſequi ſanctitatis Perfectionem facilè poteſt. Brutæ pecudis, hæc propenſio, non præditi ratione hominis, indoles eſt: plagis impelli, aut beneficijs allici ad vir tutem: Ne nomine quidem Religioſi, illum ego, dignum eſſe arbitror, quem, interdum pænis urgere, interdum beneficijs ineſcare, ad currendum in via Perfectionis opus eſt. Solidæ virtutis ſtudium, ſolius Dei Amore incitatur. Quod ſi, non duo Cherubim, non virga & manna, Arcam effecerunt ſanctam: Divinis id Legibus, quas, in ſe quoq; continebat, tribuendum eſt. Ita planè ſentit Aureus Orator, & Sanctus Doctor Chryſoſtomus, qui totam Arcæ ſanctitatem, ex literis, ſeu tabulis Divinæ Legis, in eâ contentis, aſſerit proveniſſe. Quod Pſaltes contemplatus, ajebat: *Surge Domine, in requi em tuam, tu, & Arca ſanctificationis tuæ.* Vel, ut Chaldæus legit: Tu, & Arca, in qua eſt lex tua. Ex quo verborum textu, & S. Doctoris ſenſu, clarè intelligi datur: Totam Arcæ ſanctitatem, ex Divinâ (quam aſſervabat) Lege, emanâſſe.

Quòd ſi Regio Vati (interprete Chryſoſtomo) Arcam, rem omnino inanimem, ſanctitatis ti-

tulo

tulo honorare licuit? quòd Divinæ Legis Decalogum, digito Dei exaratum, intra se verò, localiter tantùm, depositum asservaret: quantò magis Leges nostræ, insignem nobis sanctitatem compa-rabunt: si earum accurati observatores, fuerimus. Præsertim, quòd legum quoq; nostrarum, sanctum codicem, eadem, quæ Moysis Decalogum, dextera Dei conscripsit; ut Divinum, per suum in terris Vicarium Paulum V. asserit Oraculum: & plurima alia, gravissimæ authoritatis, per Nicolaum Lancicium, fusè collecta, evincunt testimonia. Habet hæc habuitq; semper (quæ Dei Gratia est) nova Religionis nostræ Arca, plurimos ingenio, & doctrinâ, insignesCherubinos, viros omni literaturâ eruditos. Viget in eâ (ejusdem Dei Beneficio) vigilans religiosæ disciplinæ virga. Adest cælestis doctrinæ manna, quo, & nosmetipsi, in vitam alimur æternam, & plurimis alijs, *Divinum* istud pabulum, abundè communicamus. Tantis, pleriq; Patrum nostrorum, claruerunt miraculis, quantis, ne ipsa quidem, prodigiosa Aaronis virga, aut cælo delapsum manna, clarebat olim. Cæterùm tamen, non istæ, aliæq; similes, Religioni nostræ cælitus communicatæ dotes, sed Divinâ manu traditæ, à nobis verò, accuratâ diligentiâ, conservatæ Leges, solidæ virtutis, impertiuntur donum. Superemus sanè Anchietas, Realinos, cæterosq; nostros Thaumaturgos, prodigiorum numero, & magnitudine, hæc ta-

Non naturæ dotes, aut Dei dona, sed Regularum observatio, sanctos facit societatis viros.

hæc tamen omnia abſq; integra, Legum noſtrarum obſervatione, nos ſanctitate non facient conſpicuos: ſiquidem & iſtos, quos nominavi claros prodigijs viros, non thaumaturga, quæ patrabant opera, ſed legibus noſtris inſcripta, ab illis verò, inviolatè obſervata virtus, fecit toto orbe ſanctitate celebres. Paucis, multa concludo: dum non minùs, liberè, quàm verè enuntio: totius ſanctitatis noſtræ, exactam Regularum obſervantiam, viam compendioſam eſſe: quòd non ex meo, ſed ex omnium, inſigni ſpiritu, & eximiâ ſanctitate, illuſtrium Patrum noſtrorum ſenſu, & experimento, loquor.

Obſervatores Conſtitutionũ Societatis IESU digni Apotheoſi.

Quibus, præbet iterum aſſenſum, Dei in terris vicaria Veritas, per ſuum Interpretem, Gregorium (ſi non fallor in nomine) Papam XIII. qui perſpectis Conſtitutionum noſtrarum ſtatutis, quaſi extatico ſpiritu actus, coram aſſiſtentibus dicebat: ſi certò poſſet mihi conſtare, quempiam ſocietatis iſtius hominem, omnes iſtas leges, quas hic deſcriptas lego, inviolatè ſervâſſe, eum ego, ſi non viventem adhuc, certè demortuum, omiſſis omnibus ſcrutinijs & inquiſitionibus (quales, Proceſſus requirunt Canonizationis) immediatè ſacrâ donarem Apotheoſi, & magnum, in Eccleſia Dei pronuntiarem Sanctum. Et omnino veritati conſonum, erat Pontificium iſtud judicium. Quidquid enim in omnium Religioſorum ſtatutis, ad ſummũ

Perfe-

Perfectionis gradum faciliùs consequendum, erat maximè accomodatum hoc Legislator noster, veluti argumentosa apis, ex florum varietate, nectar collegit, & ad suum transtulit Institutum, ita ut nihil mediorum, ad sublimem sanctitâtis perfectionem esse, aut cogitari possit, quod in nostris legibus. hoc est, in absoluto solidarum virtutum compendio, non inveniatur. Quid enim leges istæ nō sanctum? quid continent non perfectnm? quas revelantis Dei digito conscriptas, ex Pontificio etiam novimus oraculo, & à Sanctissima Dei Matre MARIA, materno ore, Beato Patri non dubitamus de esse promptas. Magnam proinde, evisceratâ grati animi significatione, nostram fateamur felicitatem: quòd leges nostras, tantâ solidarum virtutum copiâ, refertas habeamus, ut solâ, & unicâ, diligenti, earum observatione, ad summum perfectissimæ sanctitatis culmen, eniti facilè valeamus.

Quod quali ratione, & methodo consequi possimus? à S. Prophetâ Elisæo, edoceri velimus. Redeo ad propositam superiori Allocutione de sancti tate, ejus quem nominavi Prophetæ, quæstionem. Et dictis ibi, non satis contentus, rursus inquiro: unde celebris illâ, & devotâ mente, optimè S. Prophetæ affecta sunamitis: tale de eo 4. Reg: 4. formavit judicium? *Video quòd vir sanctus sit iste.* Audiebat (ut dixi) ex ore ipsius verba, spiritûs, & devotionis plena: aderat non rarò zelosissimis,

Unde de Elisæi sanctitate opinio sunamêtis?

pro

prò concione ſermonibus: hinc virum ſanctum, non intra ſe tantùm judicabat, ſed alijs etiam, palam deprædicabat. Atqui iſtud, nondum eſt omninò certum, ſanctitatis argumentum. Plurimi enim reperiuntur, qui (ut Evangelica Veritas ait) *Dicunt & non faciunt*. Commendamus plerumq; alijs, humilitatem, & ſui abnegationem: ſvademus patientiam, ingerimus cruces, alienis humeris tolerandas: inducimus ad inferendas corporis ſeveriores afflictationes: laudamus voluntariam paupertatis inopiam: deprædicamus jejuniorum inedias, cæteraſq; virtutum praxes, ad ſidera tollimus: ipſi verò hæc omnia negligimus, ſenſus indulgenter habemus, ſuperflua congerimus, irâ de facili efferveſcimus, alijſq; paſſionibus, frena laxamus. Dicam, ex ſenſu Evangelij, veriùs: Phariſaicum imitati zelum: Onera gravia alijs imponimus, digito autem noſtro, ne tangere quidem, ea audemus!

Religioſos vagos & otioſos, muſcis ſimiles dicebat S. Franciſcus.

Solvebat (ut meminimus) propoſitam quæſtionē, Interpres Sacri Textûs Lyranus, ex mente Rabbinorum aſſerentium: ex eo Sunamitim, Eliſæi ſanctitatem, plurimi æſtimaſſe, quòd in ejus menſâ, & hoſpitali cænaculo, nulla unquam muſca comparuerit. Scio, (præter ibi dicta) per muſcam, laboris fugam, ſenſuum indulgentiam, & vagam ubiq; diſcurrendi licentiam, deſignari. Vnde, Seraphicus ſui ordinis Fundator, S. Franciſcus, ſi quem ex ſuis, otio affici, laborem fugere, ſenſibus indulgere,

huc,

huc, illuc vagari, ac diſcurrere, in aliorum colloquia, importunè involare, adverteret: talem, Fratrem muſcam, appellabat: & meritò equidem: nam veluti vile, & inquietum animal muſca, ubiq; ſe ingerit: & quamvis, nihil unquam operis faciat, prima tamen, ad quodvis opſonium advolat, & quærit cupedias: ita in religioſis etiam cætibus, pleroſq; reperias, qui omnem laborem declinant, & excuſant, otio indulgent, commoda poſtulant, indulgenter haberi tractariq; volunt, ad januam clauſtri venientibus, primi occurrunt, & ſalutant. Extra domum ſæpius evolant, externorum domos circumeunt, & calices, more muſcarum, deguſtant, & exhariunt. Quorum, cum nihil in moribus, & habitaculo Eliſæi, videret Sunamitis, ſanctitatem ejus mirum in modum deprædicabat. Cæterùm, modicæ in Prophetâ virtutis, hæc conjectura fuiſſet. Vitijs eum abſtinuiſſe enumeratis: quæ non Aſceticam tantùm, ſed ſæcularem etiam dedecent gravitatem, & verecundiam. Melius proinde, ac ſolidius documentum, de ſanctitate Eliſæi, opinantem, habuiſſe Sunamitim, docent alij Interpretes: dum exiſtimant, piam ac prudentem fæminam, in S. Prophetâ, vocationis ſuæ, legum ac conſvetudinum, exactam obſervationem, oculis ſæpius uſurpâſſe, & exinde eximiæ ſanctitatis opinionem de eo concepiſſe. Videbat illa toties, in ſuo Hoſpite, modeſtam vultûs, & oculorum compoſitionem, gra-

Eliſæus dum ſuas obſervat leges, ſanctus judicatur.

vem in agendo maturitatem: intuebatur in vestitu & cultu, abnegationis speciem, non mundanæ vanitatis elegantiam, & concinnitatem: admirabatur cibi, & potûs parsimoniam: audiebat ex ore ejus, non humanæ eruditionis jactantiam, & rerum politicarum tractationem, aut leves, & vix parasitis, dignas, jocorum ineptias, sed plena spiritûs, & pietatis dictamina: experiebatur, non suis commodis, aut quibusvis alijs temporaneis lucris, sed Majori Dei Gloriæ, & proximorum saluti, Prophetam fuisse semper intentum, continuæ orationi addictum, & Deo in omnibus actionibus conjunctum: hinc in stuporem acta, sanctitatem ejus, plurimùm appretiabat, & admirabunda dicebat: *Video quod vir iste, sanctus sit.*

Quam Elisæus Propheta, ex accurata, legum suarum observatione, non Divino tantùm, sed humano etiam judicio, approbatam sanctitatis opinionem est consecutus: eandem & nos, non difficulter obtinere, & sancti, non dici tantùm, sed esse etiam poterimus: si in exactam Regularum nostrarum observationem, omni studio, & conatu incubuerimus. Elucet, in quopiam nostrûm, illa à B. Patre, magis lacrymis, quàm atramento, descripta modestiæ species? apparet voluntariæ paupertatis filialis amor? floret Puritatis Angelicæ perfecta imitatio? supereminet, obedientiæ capta oculis, promptitudo? Est animus ad contumelias, falsa

Regulæ S. Ignatij solidarum plenæ virtutum, facilè efficiunt sanctos.

falſa teſtimonia, & injurias, exemplo Salvatoris noſtri, patienter, & hilariter tolerandas? Fervet ſtudium, quærendi majorem ſui abnegationem? & continuam in rebus omnibus mortificationem? ſunt in deſiderio, abjecta, & humilia, à quibus ſenſus magis abhorret officia? Tribuitur quotidiè examini, orationi, lectioni, cum omni diligentiâ, præfinitum tempus? Impenditur in virtutum ſolidarum ac perfectarum, & ſpiritualium rerum, fervens ſtudium? Nihil perfectionis, quod Divinâ Gratiâ conſequi poſſimus, omittitur? Datur opera, in abſoluta, omnium Conſtitutionum obſervatione adimplenda? Magna hæc ſunt, & evidentia, perfectæ ſanctitatis argumenta. Quod, ſi Deo, & hominibus patuerit: iſti ſanctitatem noſtram laudibus efferent: ille Beatâ, in cælis Apotheoſi, præmiabit. Excedit cogitationis, & facundiæ vires, illa ſanctimoniæ copia, illa cæleſtis præmij magnitudo, quam inviolata legum noſtrarum obſervantia, nobis conciliare poteſt ſoletq;.

Beatos Staniſlaum Koſtkæ & Aloyſium Gonzaga, Regularum Soc: IESU accurrata obſervatio, eximiè ſãctos effecit.

Rem clariùs inſpecturi, attonitæ mentis cogitationem convertite, in illud par Beatum, humanâ in carne Angelorum, Koſtkam, & Gonzagam, & dicite: quid eos, brevi vitæ mortalis ſpatio, ad eam Sanctitatis, & Gloriæ magnitudinem, provexit? quam, terræ cæliq; Incolæ, nunquam ſatis in eis mirari, minùs autem prædicare poſſunt. Non illi, teneræ complexionis corpus, nimiâ ſeveri-

tate excruciabant, non continuâ, jejuniorum inediâ macerabant: nam ejusmodi, fervidos licet, rigidos in se animadvertendi ardores, Superiorum, in eis, temperabat prudens moderatio: Nullis illi, barbaras inter gentes, in propagandâ, veri Numinis fide, & convertendis infidelibus, defatigabantur laboribus. Nullas ab ethnicis, aut hæresi, persecutiones, & catastas patiebantur. Etsi enim ardens, patiendi, pro sui Salvatoris amore, desiderium, Beatis Adolescentibus non defuit. Quamvis per vastas, Indiarum, Iaponiarum, Brasiliarum, aliarumq; Gentium, terras, & regiones, veri Numinis fidem & cultum edocere, Gloriam propagare, prædam animarum, è faucibus Erebi eripere, mancipia dæmonum, in filios Dei asserere, in votis haberent: nondum tamen eos, ætas immatura, & literaria eruditio, non satis adulta, Apostolicos labores subire permittebat. Prodigijs etiam nullis, aut paucis, in vitâ mortali claruerunt: & tamen, tantâ sanctitatis famâ, & cælestium donorum copiâ, immensa terræ, cæliq; spatia, impleverunt, ut inter Beatorum fastos adscribi, & publicæ fidelium venerationi exponi, mererentur. Quid igitur eos, tantâ sanctitate, ad prodigium usq; insignes, tantâ, supra humanæ cogitationis captum, gloriâ, fecit illustres? Certè nemini debent eam felicitatem, nisi religiosis Legibus, à se omni diligentiâ, inviolatè custoditis: quarum, ea in illis fu-

it, obser-

it, obſervationis integritas, ut nullius unquam, minutiſſimæ etiam laxatæ Legis, reos quiſpiam adverteret: immo omnes, ad amuſſim obſervatas videret: hinc, tanta eorum ſanctitatis, crevit apud omnes magnitudo. Ex hoc fonte, cæleſtium donorum, ingens copia emanavit: verbo, exacta Regularum obſervantia, duo hæc, Stanislai & Aloyſij, Nomina, fecit Beata.

Franciſcus Ribera & Fabius de Fabijs, Regularum obſervatione, eximiam adepti ſūt ſanctitatem.

Sed quid ego, duos tantùm, à noſtris legibus, accuratè obſervatis, felices, & Beatos memoro Adoleſcentes? Cum plurimi, ſenes etiam anno ſiſſimi, in noſtris Annalibus memorentur, ſimili laude conſpicui. Talis è multis, enituit P. Franciſcus de Mendoza, vir doctrinâ, & pietate inſignis, Sacræ Literæ commentarijs, in lucem editis, ſcriptor eruditiſſimus, ac fere Interpretum Princeps: quē noſter Generalis Præpoſitus, ad orbis ſtuporem, prudentiâ præſtans. Claudius Aquaviva, virum omnibus numeris abſolutum, ſæpius appellabat. Hic talis tantuſq; vir, ex Religioſis Legibus, cōntra quas, nunquam deliquiſſe viſus eſt, maximam laudem & gloriam tulit. Pater verò Franciſcus Ribera, non minùs & ipſe ſanctitate, eruditione, & Sacrarum Lingvarum peritiâ præſtans, Divinarum Scripturarum clarus pariter Interpres, adeò Religioſis Legibus afficiebatur, ut nullo ſtudiorum, nullo ullius negotij pondere, impelli ſe pateretur, ad aliquam illarum, vel minimâ ex parte, laxandam: hinc

De P. Franciſco Mendoza judicium Claudij Aquavivæ

nulla

nulla eum sitis adegit, ut frigidâ etiam, sine permissu, eam extingveret. Vnde tantis gratijs, sanctitatem ejus, Divinâ suâ dignatione illustravit Christus, ut illi, verba è suggestu, ad populum facienti, benignissimo vultu, assistere dignaretur. eundemq; famulæ suæ, S. Teresiæ, conscientiæ moderatorem, unicè gratularetur. Post mortem verò, visus est, Divinæ lucis illapsu, totus perfundi, & insolito lumine, Beatorum illustrare consessum. Idq; in præmium, rectæ Intentionis, quã, plurimùm suis commendatam legibus, in omnibus actionibus, sæpius eliciebat & continuabat. Quid memorem Patrem Fabium de Fabijs, ultimum vetustissimæ Fabiorum Gentis decus, & hæredem: Virum omnibus, ex præcipuis, in Religione nostra munijs (excepto Generalis officio) cum dignitate perfunctum. Hic tantæ authoritatis homo, tam altè regulas, moribus suis combiberat, ut nullius unquam læsæ observaretur: unde viva Societatis Lex, passim appellabatur: cujus à morte Gloriam, vir sanctitate non minùs celebris, Pater Iulius Mancinellus, instar cæli sereni, stellis pretiosè distincti, & opulentæ hereditatis à Deo acquisitæ vidit, ob integrè servatas sui Instituti Leges.

Regularum Soc. IESU observatores gloriosi, trasgressores sunt infames.

Quin singulos, planè innumeros, recenseat? quos, ad sublimem sanctitatis, & Gloriæ cælestis gradum, Legum suarum promovit observatio. O si mortalibus oculis, cælos liceret spectare apertos! vi-

tos? videremus profectò, cum effusâ animi lætitiâ, innumeros propè Patres, Fratresq; nostros (loquor Apostoli verbis) *Factores Legis*, eximiè justificatos, ac glorificatos. Quot illi *Regularum*, non præterierunt apices, tot in eis, cælestis Gloriæ relucent dotes. Summâ (ut jam, innui) & iterum fateri cogor, sanctitatis perfectione, igneis (dono post Apostolos nusquam in orbe viso) Spiritûs S. lingvis, inter scribendum illustratus Beatus Pater, suum implevit *Institutum*: cui, hâc de causâ, non minus excellentem, in cælo Gloriam, per proportionatæ *Iustitiæ* leges, necesse est respondere: inquam, dum oculos, gaudio perfusos attollo: pudet, pigetq; eos, ad infames, Legum earundem transgressores, demittere, ne ex inspecto *Regularum* præmio, conceptam, animo lætitiam, acerbâ, eâq; ut plurimùm æternâ, violatorum infelicitate, fermentem, ac luctu misceam. Mentem potiùs, & animum, genuinis S. Patris filijs addo, ut sui *Instituti* Leges, post præmissa orationum, lacrymarum, sacrificiorum, afflictionum, & alia pietatis subsidia, insigni Beati Patris labore, & prudentiâ conscriptas, Beatissimæ Dei Matris dignatione instillatas, deniq; lingvâ Spiritûs Sancti, dictatas. omnes, & singulas, exactissimè observemus. Quod si, ut par est, fecerimus, sublimem (quam Leges nostræ spirant) sanctitatis Perfectionem, & parem, cælestis præmij gloriam, facilè consequemur.

ALLO

Perfecto Passionum dominio, celeriter supremus sanctitatis gradus obtinetur.

Suaviter equitat, qui passiones habet domitas.

NOvimus, diversos esse itinerandi modos, quidam enim pedites, quidam equites, aut curribus insidentes, iter suum faciunt: inter quos, illud discriminis intervenire adverto: quòd illi, qui pedestri itinere vadunt, & defatigentur ampliùs, & viæ conficiant minùs. Iam verò, equis aut curribus vecti, & equitant suaviùs, & currunt celeriùs. Dum enim illi, fessis viribus, lento passu procedunt, hi equorum, quos frenant ac dirigunt, pernici cursu, ad propositum viæ terminum, devehuntur. Pedestres ego, illos in via spirituali, arbitror viatores, qui, non satis bene frenatis passionibus suis, iter istud, gradu tardo nimis trahunt. Qui verò, perfectè domitas habent suas passiones, longè celeriùs, ad destinatum Perfectionis bravium, perveniunt: immo jam, ad consummatæ sanctitatis metas consistunt. Nobis verò, claro sunt documento, in perfecto passionum dominio, absolutæ virtutis, summam consistere Perfectionem.

Huma-

Humanæ conditionis, in primis Parentibus nostris, infelicem lapsum, nunquam satis, vel eo nomine, justo dolore prosequi, ac deflere possumus, quòd cum originali justitia, quam in illo misero casu, perdidimus, jus quoq;, & dominium, in nostras passiones amisimus. Ex quo enim, Deo contumax homo, Supremum Conditoris sui excussit imperium, protinus innatas animo, corporiq; suo, rebelles sensit passiones. Parum erat, truces naturâ feras, contra homines, Deo perduelles, depositâ obsequij subjectione, nativâ rabie, insurrexisse, nisi etiam, omnibus belluis, ferociores, internæ ejusdem passiones, contra naturale humani intellectûs dominium, effervescerent: ita, ut vix non faciliùs, sævos leones, ursos, aut tigrides, ad sui imperium cicurare, quàm effrenatas animi passiones, ad ordinem redigere, humana industria possit. Cæterùm nondum eò rei transactæ, processit infelicitas, ut causa, debeat haberi pro desperatâ. Possumus, Dei adjuti gratiâ, in hoc etiam, lapsæ conditionis nostræ statu, rationi obsequium, recusantes nostras, pro potestate habere passiones. Quòd enim prima, depravati jam generis humani, propago, hominum primogenitus Cain, ex ore Divino audivit: *Sub te erit appetitus tuus & tu dominaberis illius* Gen: 4. hoc unusquisq; nostrûm, præstare, Deo auxiliante, poterit. Nunquam intra nos, ita potest effervescere ira, ut eam, serio conatu adhibito, illico compri-

Primum Adami peccatū rebelles fecit in nobis passiones.

Dei Gratiâ adjuti, rebelles possumus domare passiones.

mere nequeamus, Nunquam, rectæ rationi dissonus amor, eò nos, violenter impellere valet, quò naturale, aut Divinum dictamen, vetat. Nullus, constanter fortem in pietate mentem, percellet, aut à proposito virtutis, deterrebit timor. Erit non unus David, qui centuriatis ejusmodi passionum suarum terroribus, impavidus respondebit: *Si consistant adversùm me castra, non timebit cor meum.* Ponamus ob oculos, in unum coactos (nam quis sigillatim recensebit omnes) passionum nostrarum cupiditates, nulla certè illarum, eam nobis poterit inferre violentiam, cui heroicæ virtutis, & Dei Gratiæ Clypeo protecti, resistere facilè nequeamus. Si enim impotentes iræ leones, cæterasq; truces naturâ feras, cicurare humana solertia potest? multo faciliùs, intra se, commotos animi affectus compescere valebit. De quo Orientis Ecclesiæ, aureum decus Chrysostomum ser: 2. in Gen: audiamus, ita disserentem: *Subjugandæ sunt, ac domandæ, à ratione alienæ, ac belluinæ cogitationes, earumq; dominatus, rationi committendus. Et quomodo fieri potest? dicet aliquis: ut belluinam cogitationem, quis subigat? Quid agis mi homo? leones subjugamus, eorumq; animos cicures reddimus, & dubitas, an tuarum cogitationum feritatem, ad mansvetudinem possis traducere? tametsi leoni, naturalis est feritas, præter naturam verò mansvetudo, tibi verò è contra, naturalis est benignitas, feritas præter naturam.*

Vidit

Vidit quondam Hispania, ut Nerembergius, in naturali historia refert, leonem, qui inspectante confertâ hominum multitudine, ut ex nativo fervore, ebullientes iræ impetus, cohiberet, adeo eos animosè compressit, ut præ violentiâ naturæ factâ, subitò exanimatus, concideret. Grandi profecto pudore, nos suffundi oporteret, si cum expertes rationis feræ, virtutem, vitæ pretio æstimant, nobis ad subjugandos efferatos animi nostri motus, nihil curæ, & laboris esset

Leo dum nativum iræ impetum comprimit, exanimis concidit.

Cæterùm, procul ea mentis inertia, & confusionis probrum, aberat, ab exercitatis, in hac Palæstra solidæ virtutis viris: quibus tantùm animi, ac roboris erat, ut subactis rationi, passionum motibus, perfecto illorum potirentur dominio. Quod, priusquam eos strenuè, ac etiam gloriosè effecisse recenseam, currum Dei Gloriâ, prout eum, Propheta Ezechiel, visu percepit, produco inspiciendum. Plenam mysterij quadrigam, fatendũ est, fuisse illam: quæ Dei Gloriam, currui insidentem triumphali, magnificè provehebat. Quatuor currus ille, animalium genera juncta sibi habebat, Hominis, Leonis, Aquilæ, & Bovis. Satis profectó gloriosè ad pompam, & ostentationem, Divina in terris Gloria vehebatur: quæ animalibus, naturâ præcipuis, frena injecit, & pro libitu eorum licentiam rexit. Potest non in congruè, quaternus iste animalium numerus, virtutes quatuor re-

præſentare Cardinales, ita, ut homo ratione prædi-tus, Prudentiam, pollens viribus leo, fortitudinem, aquila, à putridis abſtinens cadaveribus, Temperan-tiam, bos, ex mente, ſuperſtitioſæ antiquitatis, Su-premo Deorum Jovi ſacer, Iuſtitiam exprimat, ac deſignet. Et commoda quidem eſt, hæc interpre-tandi ratio. Nunquam enim Divina in terris Glo-ria, comparet magnificentiùs, quàm dum eam, di-cta virtutum quadriga, vehit & promovet. Com-muniùs tamen *I*nterpretes, cum Origene, & Nan-zianzeno, per hæc animalia, intelligunt, varios paſ-ſionum noſtrarum motus. Commodè enim, homo animal ſociabile, exprimit amorem, ferus naturâ leo, deſignat iram, è meticoloſo volucrum grege, aquila, repræſentat timorem, bos cæteras denotat cupiditates. Quæ quidem paſſiones, ſi rationis fre-no, in ſuo contineantur officio, proſperè & lauda-biliter, promovent provehuntq; Dei Gloriam. Sci-mus Imperatores, Regeſq; præpotentes, leonibus aut elephantis, ad pompam, & oſtentationem, ve-ctos, non de victis tantùm barbaris gentibus, ſed de ferocibus, etiam belluis, freno ſubactis, famam ſui nominis auxiſſe. Supremus Rex Cæli, & ter-ræ, in ſuo (quod intra nos eſt) regno, triumphat longè glorioſiùs, cum in ejus obſequium, noſtras ſubijcimus paſſiones.

Humana ſanctitas, domitis paſſionibus glorioſè triumphat.

Sed & humana ſanctitas, nunquam glorio-ſior comparet, & velocior præfixam conſummatæ

Perfe-

Perfectionis metam, attingit, quàm cum suis dominatur passionibus: In eum planè sensum, præsentatam Ezechieli quadrigam, exponit Magnus è veteribus Asceticis, Perfectionis Magister, S. Abbas Macarius, dum Hom: 1. ait: *Quemadmodum illa spiritualia animalia, non pergebant quocunq; libuit, sed quò noverat & volebat, is qui sessor erat, & dirigebat: sic in hac vita, cohibet ipse, & impellit spiritu, ita ut proficiscantur, non pro arbitrio suo*. Quo verborum sensu, docet sanctus hic Asceta, hominibus sanctitati seriò addictis, usitatum esse, recto rationis, ac Divinæ legis dictamine, suas regere, ac coercere passiones, ne quà exorbitent, deflectantq; de itineris rectitudine. Quod dum faciunt, Dei imitati Gloriam, ad consummatæ Perfectionis metam, suam provehunt sanctitatem.

S. Ioannes Apostolus habebat passiones perfectè domitas.

Planè, ad eam pervénerat felicitatem, maximum inter filios hominum, Dei humuna in carne delicium, Ioannes Apostolus & Evangelista, quem Christianæ Theologiæ antiquissimus Doctor, Dionysius Areopagita, perfectissimum suarum passionum, habuisse dominium, scripto reliquit, dum ita eundem, in insulam Pathmos relegatum, sui eruditorem Apostolum alloquitur: *Equidem non sum ita insanus, ut arbitrer, te aliquid pati, immo & passiones corporis, hac tantùm in parte te sentire credo, ut eas solùm dijudices.* Idem omnino, ex

eodem

eodem Dionysio, oculato teste, mutuatus asserit, de dilectissimo Christi Apostolo, Laurentius, Iustinianus: *Ioannes*, inquit, *carnis non cedens blanditijs, voluptates ejus tenebat edomitas: sensuum lenocinia, sub disciplina censuræ spiritualis, cohibens: sicut mentem Deo, sic spiritui subdebat carnem.* Magna fateor, plurimis illustrata prodigijs, fuit sanctitas S. Turonensis Episcopi Martini, quam ille non alio, nisi suarum passionum, rationi subjngatarum, vehiculo, in sublimè provexit: ut de eo Severus Sulpitius, ita memorat: *Nemo unquam Martinum vidit iratum, nemo mærentem, aut ridentem, unus idemq; semper, cælestem quodammodo lætitiam, vultu præferens, extra naturam hominis videbatur.* Præclarum, & illud est Elogium, quod S. Ioannes Damascenus, ex Regio Principe, Sancto Eremitæ Iosaphato, tribuit: quem id consecutum esse asserit: *Vt vitiosas omnes affectiones extingveret, carnisq; affectum, spiritui, non secus, ac servum domino subijceret: deliciarum omnium, animiq; remissionum, oblivione caperetur: somno, tanquam improbo mancipio, imperaret.*

S. P. Ignatius stupendum supra suas passiones habuit dominium.

Longam nimis, narrationis seriem retexerem, si omnes, ex veteri Christianæ sanctitatis Palæstra, suorum affectuum gloriosos recenserem domitores. Ad domestica Ductoris nostri IGNATII, relegenda, in hoc passu vestigia, festinus propero: quem ad sublimem sanctitatis gloriam, stupendo

suarum

ſuarum paſſionum dominio, eſſe provectum, graves, ijſq; non pauci, virtute, prudentiâ, & authoritate inſignes viri teſtantur. *R*erum inprimis noſtrarum Scriptor fideliſſimus, Petrus Ribadeneira, non oculatus tantùm, ex diuturno tempore ſpectator, ſed juratus inſuper teſtis, ita aſſeruit: *Appetitus omnes, ſic IGNATIVS, Dei Gratiâ, ſtudio, laboreq; pervicerat, & obedientes rationi effeceret, ut non quidem ἀπαθής, & abſq; animi affectione eſſet (hoc enim ab hominis natura, eſt alienum) ſed certè, ut ab omni animi commotiones, vacuus videretur. Eratq; id conſecutus, ut cum calidus naturâ, corporisq; conſtitutione biloſus eſſet, propter ſummam tamen lenitatem, quam in omni ſermone, vitæq; conſvetudine adhibebat, frigidior, ipſis medicis, lentusq; potiùs videretur.* Hoc ipſum, Sacrâ inſignes Purpurâ, Vaticani ſenatûs Patres, ſexcentis ſeptuaginta quinq; juratis teſtimonijs edocti, Paulo, hoc nomine Pontifici Quinto, retulerunt, dum de ſacra Beati Patris Apotheoſi ageretur: *IGNATIVM habuiſſe pacem interiorem, & dominium ſuorum motuum, ac paſſionum, idq; peperiſſe admirationem alijs, quòd ſemper fuerit, in eadem animi diſpoſitione, nec unquam ſe turbaſſe, de aliqua re, ſed ſemper fuiſſe animo tranquillo.* Hinc proveniebat, ut IGNATIVS, paſſionibus, ſuo ſubactis imperio, non ad vitium, ſed ad virtutem, juxta rectæ rationis, ac Divinæ legis præſcriptum, uteretur. Vnde ſæpe, affabi-

affabiliter hilariterq; loquens, cum ex contingenti, casu aliquo, quispiam meritò objurgandus esset, vultu repente commutato, & ad severitatem composito, graviter reprehendebat delinquentem, statimq; illo abeunte, ne puncto temporis interjecto, ad suam ille animi tranquillitatem, cæptamq; sermonis jucunditatem, sereno vultu, & explicatâ ad lætitiam fronte redibat. Nullæ illum unquam, fortunæ adversantis procellæ, & infelices rerum eventus, de mentis tranquillitate poterant dejecisse. Iam verò inanis gloriæ aura, quæ interdum, exercitatæ etiam virtutis, animos afflare solet, ita procul ab IGNATIO aberat, ut nullum minùs vitium, quàm vanitatis, & inanis cujuspiam gloriæ, extimesceret. Simili in omnes animi sui motus, dominabatur imperio.

SS. Ignatium & Xaberium ad magnam sanctitatem proßexerunt domitæ passiones.

Quod quantum, solidæ virtutis sit documentum, non ex peritis tantùm Asceticæ doctrinæ Magistris, intelligimus, sed propriâ insuper, convincimur experientia: dum in edomandis passionibus nostris, conatus & operam eludi omnem sentimus, ita, ut cum jam dominos, nostrorum affectuum, nos esse existimemus, subitò in misera eorundem mancipia relabimur. Quò tamen heroica IGNATII virtus, postquam Deo strenuè militare cæpit, nunquam se sentit dejectam. Insistebat gloriosis, optimi Patris vestigijs, dignissimus filiorum ejus Xaverius, supra humanam id puto esse intelligentiam,

quantam

quantam sanctitatis suæ gloriam, per utrumq; orbem, circumtulit, hic prodigiosæ virtutis Heros. Non diffiteor quidem ego, plurimo eum, heroicarũ virtutum subsidio, ad metas consummatæ virtutis festinanter pervenisse, maximè tamen, ad moderamen rationis, coercitas passiones, ad tantam eum, virtutis sublimitatem, evexisse existimo: dum præclarè factorum ejus scriptorem Turselinum, audio: ita disserentem: *Omnes animi motus domitos, compressosq; in sua ditione habuit. Hinc illa perpetua mentis tranquillitas, & idem semper vultus.*

P. Balthasar Alvarez imitabatur SS. suos Patres in edomandis passionibus.

Æmulabatur SS. Patres, celebris sanctitate, in nostra Societate, ex diuturno vitæ Religiosæ Magister, P. Balthasar Alvarez, quo, dum viveret (ut S. Teresia ex Divino intellexit Oraculo) sanctiorem militans Ecclesia non habuit, quamvis illo tẽporis ævo, plurimi sanctitate conspicui, & jam à Vicaria Christi in terris Potestate, Sacra Apotheosi, insignes Sancti, eidem convixerint: ad quam ille, rei conformem, sanctitatis opinionem, suarum vel maximè passionum, evectus est, singulari dominio: ut de eo, dignus tanto, Magistro, discipulus, Pater Ludovicus de Ponte, testatur. *Divino eum Beneficio obtinuisse, ut sui ipsius, & affectuum omnium, tam exactũ dominiũ, ut nemo turbatũ aut iratum viderit: passiones enim, quæ antea oberant, postea non solùm non nocebant, sed rationi obtemperabant, in illis, ad quæ illa invitat.* Abstineo, ab alia filiorum

IGNATII, similium consummatæ virtutis documentorum enumeratione: cùm satis hæc, quæ recensui, doceant, ut evincant, in absoluto passionum dominio, summam sanctitatis consistere perfectionem, & humanæ sortis felicitatem: ita ut jam cælestis consortes beatitudinis, in suo adhuc mortalitatis cursu, summâ perfruantur felicitate, homines illi, qui suas passiones habent in potestate. Doctore venerabili Beda, ita attestante: sermone 18 de sanctis: *Quid hac vitâ beatiùs, ubi irascitur nemo, nemo invidet, cupiditas nulla exardescit, nullum honoris, desiderium pulsat, aut potestatis ambitio.* Veluti enim cælestis Patriæ, Beati Incolæ, inde suam maximè experiuntur felicitatem, quòd nullis cupiditatum fluctibus, jactentur ampliùs: ita cælestem planè æmulantur tranquillitatem mortales illi, qui in summa mentis pace constituti, suorum affectuum imperant fluctibus, & procellis, ut de ijs, ad imitationem Romani Oratoris, dici queat. Animum superare, iram vincere, cupiditatibus imperare, fortissimi est: hæc qui faciat, non modò ego eum, summis in terra viris comparo, sed cælestis etiam Imperij Indigetibus simillimum judico. Tantum est, effrenes animi motus, rationi subjecisse! ut in hac etiam mortalis vitæ, lacrymarum valle, frui cælesti beatitudine possis.

Cælesti in terris perfruitur felicitate, qui domitas habet passiones.

Scimus, ferventem spiritu vatem Eliam, curru flammeo, in sublimè raptum, per àëra triumphâsse.

phâſſe. *Igneis* ille quidem èquis vehebatur: Morales tamen Scripturæ Interpretes, ſuis eum ſtrenuè edomitis paſſionibus, ad tantam gloriæ ſublimitatem, provectum fuiſſe exiſtimant: quæ equis igneis benè repræſentantur. Quaſi dicant: ideo Prophetam, feliciùs fabuloſo Phaetonte, igneos per æthera equos, rectà ad paradiſum direxiſſe, quòd fervidus naturâ vates, ſuos poſſet fervores temperare. Vtor proinde firmo, à pari (ut vocant) argumento, quamvis in re diverſa. Divi Apoſtoli *Iacobi*, cap: 5. ſuæ Canonicæ dicentis: *Elias, homo erat nobis ſimilis, paſſibilis.* Quodſi tamen ille, ſuâ ſibi non obſtante, fragilis naturæ paſſibilitate, veluti effrenibus equis, ſuis poterat, frenum inijcere paſſionibus, ut glorioſus per æthera triumpharet. Nos idem, *D*ei roborati gratiâ, præſtare non poterimus? Abſit ea à nobis ignominiæ labes. Aliàs, quâ fronte, & animo, unuſquiſq; noſtrûm, exprobrantem audiret Auguſtinum? *Potuerunt hi, tu non poteris?* En ſuarum paſſionum domitorem Eliam, imitati, tot inſignes virtute, quos legiſti Heroes, ſuis infrenatis affectibus, ad ſummum virtutis, & gloriæ culmen, mirâ celeritate cucurrerunt. Tu vires tibi, & animum, ad idem præſtandum, deeſſe, quâ verecundiæ, & veritatis integritate, dices? Immo verò (nam meliora polliceri placet) ſimili perfectæ ſanctitatis incenſus ſtudio, ad edomandam paſſionum tuarum ferociam, vires,

Glorioſiùs è domitis paſſionibus, quàm curru igneo, vectum Eliã, imitari poſſumus.

& conatus adhibebis omnes, Huc & nos, quotquot in Religiosæ Perfectionis agone, ad summam virtutis metam, & cæleste bravium contendimus, seriam conferamus operam, ut Heroicis Sanctorum vestigijs, per subjectas rationis dominio passiones, in supremo sanctitatis gradu, passu concitatissimo, consistamus.

ALLOCUTIO VIII.

Perfectæ virtuti, quævis afflictio suavis.

Ut quibusdam viatoribus, ita & solida virtuti, sapiunt molestiæ.

QVantùm in hominum animos possit, longo usu continuata assvetudo, quanquam multi mortales, potissimùm tamen, experiuntur pleriq; viatores: qui dum continuis se exercent itineribus, eò felicitatis perveniunt, ut violentos ventorum insultus, imbrium procellas, solis ardores, cæterasq; cæli injurias, ac viarum, per sentes, & rupes, asperas satis molestias, non forti tantùm, sed hilari etiam animo ferant, ac superent. Haud alia mens, & animus, longo, ac constanti passu, viam mandatorũ Dei, currentibus viris inest perfectis, quibus omnes, naturâ molestæ adversitatum, & afflictionum acerbitates, mirum in modum placent, ac sapiunt: ita, ut se,

ut se, tum vel maximè felices, ac beatos esse existiment, cùm sibi plurimæ adversitatum procellæ, incumbunt tolerandæ. Nec mirum, sciunt enim, optimè, solidæ virtuti, deditæ mentes, summum perfectionis gradum, in percepta ex afflictionibus svavitate, consistere. Quod ipsum, nos quoq; edocebunt.

Apes acribus instructæ telis dulce nectar colligunt.

Non sine mysterio, provida rerum natura, effectricem mellei operis apem, acri ad pungendum telo instruxit. Hoc enim (ut ego interpretor) arcano, perfectæ virtutis studiosas mentes, edoctas esse voluit: ex acribus, & punctivis afflictionum telis, dulce solatiorum nectar emanare. Prout Hebræo contigisse olim populo, gentis ejusdem Rex, & Propheta testatur David: dum de Moyse, Tribus *Israel*, ad perfectam pietatis culturam, in eremo erudiente, Psalmo 80 narrat: *De petra melle saturavit eos.* Mirum in primis est, coronatum Vatem, constanter asserere, Hebræos in eremo, melle de petra saturatos fuisse: cùm nullam hujus rei mentionem, Sacra faciat Historia. Scimus Moysem, ut Sacer perhibet Textus, è duro silice, ad sedandam Hebræorum sitim, aquas elicuisse copiosas, sed mel de petra, eundem eduxisse, nusquam Sacri memorant Fasti. Eccur tamen Prophetico spiritu afflatus David, ait: Moysem, de petra mel le saturâsse Hebræos? Vnde verò, ea metamorphosis, quód aqua, in mellis transiverit naturam? nequa-

Hebræis aquæ mellis instar sapiebat.

nequaquam, eò rem deductam fuisse, testis est Chrysostomus, qui elicitum è rupe fontem, non substantiam, sed accidens mellis habuisse asserit. Neq; enim aqua, propriam amisit naturam, sed mellis mutuavit suavitatem: ut Hom: 2. ad populum Antiochenum os aureum ait: *Postquam sitientes Hebræi, ex indigentiâ defatigati, in frigidiores aquas inciderunt: ex potu, voluptatem aperire volens, mel aquam appellavit, non mutatâ in mel naturâ, sed bibentium dispositione, fluenta illa, melle jucundiora faciente.* Tantâ nimirum (ex mente S. Doctoris) siti æstuabat populus ille, ut destituta omni sapore aqua, mellis instar, sitibundis dulcesceret hominibus. Et meritò, siquidem fames, ac sitis, cibi & potûs, optima sunt condimenta, ut regio in diademate, Proverb: 27. testatur Sapiens: *Anima esuriens, etiam amarum, pro dulci sumet.* Sed jam à literali, ad moralem Scripturæ sensum, transeamus. Quid durities petræ, quid aquæ insipidus liquor? nisi adversitatum, & afflictionum designat molestias? quibus se circumfusum sentiebat ille, qui ajebat: *Intraverunt aquæ, usq; ad animam meam,* Psal: 68. Quod si, charitate mens quæpiam æstuet, & multa pro Amore Dei pati sitiat? facilè ei, quivis afflictionis silex, melle dulciores, tribulationis aquas propinabit. Nulla ei, seu aliunde inflicta adversitas, seu sponte assumpta afflictatio, propter Deum non dulcescet.

Adversitates viris perfectis melles.

Sensit

Sensit eam, tribulationibus inesse suavitatem, perfectissimum sanctitatis humanæ exemplar, Salvator noster Christus, cum ardenti desiderio accensus diceret: *Desiderio, desideravi, hoc Pascha v obiscum, manducare.* Quod non solùm de Eucharistico Epulo, sed de cruenta ejusdem Salvatoris passione, explicant multi Interpretes. Sed quid, plena acerbis doloribus, Christi passio, cum Paschalis convivij solennitate habere poterat convenientiæ? ut ad eadem, veluti ad suavissimas epularum delicias, Salvator noster Christus, anhelaret? Funes tibi, & catenas, virgarum fasces, spinas, clavos, crucem, & vinum myrrhâ conditum, Optime IESV, sævities parat Iudaica, & tu hæc crudelia, acerbi doloris tui, & funestæ necis tormenta, suaves vocas epulas? doloribus impleberis, & tu ad hæc, veluti ad instructam dapibus deliciosis mensam, tantâ aviditate properas? Tanto videlicet, pro Dei Gloria, & salutis humanæ augmento, patiendi desiderio, tenebatur Redemptor noster, ut ei, ipsa suppliciorum amaritudo, dulcis esse videretur. *Cruciatus enim* (ut ait Cyrillus Alexandrinus) *& opprobria, delicias esse putabat.*

Christus D. passionem suam, suave epulum appellabat.

Eundem planè, in afflictionibus habebat gustum, ad sui Salvatoris imitationem Protomartyr Stephanus, cui, ut de eo, vaticinatum est: *Lapides torrentis dulces fuerunt.* Siquidem, inter ipsam ingruentium lapidum procellam, Beatus Athleta

SS. Stephano & Paulo pati, amicę erat.

thleta iste, cælestibus repletus delicijs, ajebat: *Video cælos apertos, & IESVM stantem à dextris Dei*, Actor 3. Experiebatur similem tribulationis svavitatem, oratione Stephani. fidelibus aggregatus, Doctor Gentium Paulus: ille enim, sive ter virgis cæsus, quinq; quadragenas passus, saxorum turbine lapidatus, in profundum pelagi mersus, probris affectus, sive vigilijs, & jejunijs maceratus, frigore & nuditate afflictus, fame & siti enectus, ultro sibi inflictis verberibus castigatus, cæterisq; calamitatibus, supra quàm dici, cogitariq; potest exagitatus: In his omnibus mirâ animi svavitate perfusus, quas læto pectore, non poterat continere delicias, his ad extra verbis exultabundus promebat: *Superabundo gaudio, in omni tribulatione*, 2. ad Co 7. *Ita* huic consummatæ virtutis viro, sapiebat Deus, ut in acerbissimis quibusq; afflictionibus, propter eum toleratis, cælestem planè experiretur svavitatem, ut de eo, aureo ore, loquitur Chrysostomus, Hom: 23. in Genesim: *Paulus* inquit, *cùm videret tentationes, quasi nivis cumulos, quotidie ingruentes, non aliter, quàm si in medio paradiso vixixsset, gaudebat.*

SS. Martyribus tormenta sapiebant.

Insistebant Apostoli vestigijs, laureâ Martyrij coronâ insignes Heroes, qui tormentorum exquisita supplicia, inter summas reputabant delicias. Ex eorum numero, erant Marcus, & Marcellianus, Romani Martyres: quos ab Ethnica crudelitate, pedibus

pedibus clavis confixis, ad ſtipitem alligatos, cum tirannus, quid ſibi animi ſupereſſet, interrogaret? Nunquam ſe jucundiùs epulatos eſſe, reſponderunt, quàm cum hæc, libenter Chriſti cauſâ perferrent, & hoc, quàm diutiſſimè tolerare, ſibi in votis eſſe.

Quod in Paulo deprædicavit, hoc ipſe ſuum æmulatus Doctorem, præſtitit abunde Chryſoſtomus: nam cùm non Eudoxiæ *Imperatricis* tantùm, muliebribus furijs exagitatus, ſed Epiſcoporum etiam, conjuratâ in ſe invidiâ oppreſſus, inſuper ab Arcadio *Imperatore*, in exilium, pulſus, infinitis prope calamitatibus, de induſtria affligeretur, omnia hæc, læto ſemper animo exhauriebat: ut ipſemet Epiſt: 14. ad Olympiadem, ita ſuam effudit lætitiam: *Quis enim, quæ nobis in via, perferenda fuerunt, oratione complecti queat? pericula, mortes, quæ quidem ipſe, quotidie recordans, animoq; circumferens, præ lætitia volito, & exulto: ob idq; te obſecro, ut hoc nomine læteris, gaudeas, exultes: Deumq;, cujus beneficio hæc conſecuti ſumus, laudes, ac celebres.*

Sed jam ab extraneis, revocor ad domeſtica, ejuſmodi conſummatæ virtutis documenta. Quàm ſublimè ſanctitatis culmen, attigerit, in primis Beatus Pater noſter IGNATIVS, inter plurima, quæ id demonſtrant argumenta, eſt læta & inſatiabilis, adverſitatum tolerantia, tanti enim æſtimavit ille, perſe-

S. P. Ignatius miram in adverſitatibus experiebatur ſuavitatem.

Ggg

persecutiones, vincula, & verbera sibi pro Christo, non rarò inflicta, ut teste Maffeio, diceret. Si, quæ à Deo creata sunt, omnia, alterâ in parte stateræ collocarentur, in alterâ verò, carcer, catenæ, calumniæ, & his similia, vix illa omnia, præ istis, momentum ullum, apud se habitura. Sed enim, diceret aliquis, Beato P. tri, inter cæteros procreatricis Dei Potentiæ effectus, cæli delicias, & æternæ beatitudinis felicitatem recenseri. Ergone horum, quoq; valori, ac svavitati, tristis naturâ, quævis affl.ctio anteponenda erit? objectioni, certo certius, responderet IGNATIVS: cælestem quidem Beatitudinem, se non aspernari: persecutiones tamen, probra, calumnias, & voluntariam rebus in omnibus mortificationem, illis anteponere. Immo malle se, incertum æternæ beatitudinis vivere, & interim, pro Deo, & proximorum salute, plurima pati, ac tolerare. Vnde proveniebat, ut quamvis ille, plures ærumnas, ac ludibria devoraverit, vincula, ac verbera, pæne ad mortem usq;, perpessus fuerit, plura tamen, pro domini sui gloria pati, fame insatiabili expetebat. Coortas verò, in totum societatis suæ agmen, undecunq; adversitatum procellas, summo perfusus gaudio, lætâ fronte excipiebat. Hinc cum aliquando in allatis literis, graves eidem undequaq; tempestates, contra Societatem commotæ, ex Hispania nuntiarentur, in læto id omine, censebat numerandum, illamq; adversita-

versitatem, optimi in Societatē proventûs, prænuntiam esse. Eò enim, (inquiebat ille) uberiores, lætioresq; terræ solent fruges effundere, quo major esset hibernæ tempestatis antegressa tristitia: Societatemq; semper in ijs locis, fuisse fæcundiorem, ubi magis vulgò depressa, majoribusq; jactata injurijs fuisset.

S. Xaverius pati, in delicijs habebat:

Beato Patri, dignissimum ejus filium, accenseamus Xaverium. Quanta virtutis moles, fuerit viri hujus Apostolici, etsi humanæ cogitationis ratio assequi nequeat, ex ea tamen, quam ille in rebus adversis, percipiebat animi voluptate, facilè sanctitatis ejus sublimitatem, metiri potest. Quãto hic Antipodarum Apostolus, ad extremam usq; sui defatigationem, exantlatos labores, barbarorũ odia, & persecutiones, inflicta ab inferni etiam lemuribus verbera, cæli tempestates, viarum, terrâ mariq;, suscepta incommoda, inedias pæne continuas, super nudam humum, aut nauticos funes, quietis capiendæ consvetudinem, cæterasq; afflictionum molestias, tulerit, vultu semper sereno, & animo ad lætitiam supra modum effuso, nemo satis dicere, ac ne cogitare quidem potest. Adeo ei, gravissimæ quævis afflictiones sapiebant, ut eis cælestes etiam delicias, quibus abundè, non rarò implebatur, posthabere videretur. Vnde voluptatibus, Divinâ liberalitate, in se copiosè effusis, quasi ad nauseam satiatus, modum imponi petebat, sæ-

pius inclamans: Satis est Domine, satis est. Iam verò labores, ærumnas, desolationes, aliosq; afflictionum cruciatus, insatiabili quadam orexi, continuò appetebat, dum eis abundè repletus, ampliùs, inclamabat. Effudit eam, in afflictionibus exuberantem lætitiam, calamo in chartam, dum ex Iaponia, socios Goæ degentes, sic per literas est allocutus: *Quæso vos Fratres Charissimi, ut me in agendis Deo gratijs, pro tanto beneficio, adjuvetis. Iam singulari Dei munere, in Iaponiam pervenimus, summa est rerum omnium inopia, quod quidem in maximis Divinæ Providentiæ beneficijs numero.* Eundem in eo affectum, demonstrant literæ, ex Maurica ad socios Romanos scriptæ lib: 2. Ep: 6. *Terra,* inquit, *est aspera, & sterilis alimentorum, frumento, & vino caret: caro quid sit? fere incolæ ignorant, aquæ dulcis magna inopia.* Reliquasq; similes, postquam recensuisset egestates, ac miserias, subnectit deinde: *Hæc vobis Fratres Charissimi, eò scripsi, ut sciatis, quantùm hæ Insulæ, cælestibus affluant gaudijs: nimirum hæc omnia pericula, atq; incommoda, Christi Domini nostri causâ, suscepta, thesauri sunt cælestibus solatijs refertissimi: sic prorsus: ut has Insulas, appositas esse credas, ad lumen oculorum, pascentes animum, in suavissimi fletûs suavitate perdendum. Equidem nunquam me, tam liquidâ perpetuâq; animi voluptate, perfusum esse memini, nec tam leviter, labores omnes &*

ærumnas

ærumnas corporis pertulisse, quàm cum Insulas concursarem istas, inimicis cinctas, easdemq́; vel morborum subsidijs, vel vitæ tuendæ præsidijs, atq; adjumentis destitutas Ita in hunc, toto agmine irruentes ærumnæ, solidæ virtutis Virum, non eum aliquâ amaritudine affecerunt, sed mirâ dulcedine delibutum, recreârunt: adeo ut non horridis egestate & tribulatione *Insulis*, sed cælesti paradiso, sibi interesse videretur.

S. Francisco Borgiæ sola nisi insipida sapiebant.

Mitto alios prope innumeros, consummatæ virtutis, Societatis nostræ viros, eo usq; perfectioni deditos, ut nihil magis in votis, ac etiam delicijs haberent, quàm pro Dei Amore, aspera quæq; pati. In præclarum Religionis nostræ decus, & Ordinis Præpositum Generalem S. Franciscum Borgiam, essem injurius, si ejus hoc loco, admirandam virtutem, tacitus præterirem. Magnam fateor, orbis miratur in eo sanctitatem: sed non minorem, erga omne afflictionum genus, suspicit amorem. Ita ille, universis afflictionibus afficiebatur, ut nihil ei saperet, quod non esset aliquâ molestiâ conditum. Vnde illa maxime edulia, gustum ejus recreabant, quæ suo amarore, eundem affligebant. *Illæ* ædes, præ *Regum*, Principumq; Palatijs, magis placebant, quæ ruinas agerent, & perviæ ventis, ac imbribus essent. Illud iter, erat ei amænissimum, quod, pluviâ madidus, nivibus obsitus, frigore congelatus, aut sole adustus, conficiebat. Hoc itineranti hospitale,

tale, videbatur ad gustum, in quō ad reficiendas, & exhaustas ex itinere vires, nihil cibi ac potûs reperiret, ac stramen etiam fesso corpori deesset. Quibus delicijs, minimè contentus, in multam noctem, corpus severâ, ac cruentâ castigabat diverberationē. Cum verò prostratis viribus, satis sibi, pro voto fecisset, pansis ad Deum manibus, oculisq; in cælum defixis, laudes ei persolvebat: quòd se tali solatio, ac voluptate dignaretur. Et hoc demū est, virtutem ex digno colere, cui nihil unquam triste, & acerbum poterit contingere: sed omnia sapiunt, quæ aliorum debilior virtus, non sustinet, sed horret, & nauseat. Applaudit & Chrysostomus: *Excellentissimus, inquit, virtutis gradus est, non solùm patienter, sed lætanter quoq; res adversas perferre.*

Amor Dei & Exemplū Christi, dulces facit adversitates.

Neq; verò mirum, cuipiam videatur, solidæ virtutis Heroibus, omnes afflictionum acerbitates, tantopere sapuisse: noverant enim illi optimè, eos, quibus ejusmodi, sunt ad gustum alimenta, inter dilectos Dei filios accenseri: Paulo attestante: *Quem diligit Dominus, castigat, flagellat autem omnem filium, quem recipit.* Ad Hebr: 12. Excitabat in illis, & illud, insatiabilem afflictionis famem, quòd humanâ in carne Dei Filium, non alio nisi tribulationum cibo, scirent fuisse enutritum. Si enim simplex, & rude lignum, amaris naturâ aquis, à Moyse injectum, salubres, & gustu svaves, fecit eas-

dem?

dem? quid in hominum animis, non efficiet, Salvatoris nostri patientiâ, crux delibuta? de qua ille, cum singulari gustu, ajebat: *Hanc amavi & exquisivi, à juventute mea.* Sap: 8: faciet procul dubio, dulces nobis, omnes afflictionum ærumnas. Alliciuntur ad easdem adversitates, svaviter tolerandas, perfectæ virtutis percupidæ mentes, quod non dubitent, deliciarum epulis, quamvis è cælo submissis, virtutem sensim emolliri, ac enervari: duriori verò afflictionum alimento augeri, ac roborari. Proinde, non consolationum lacte, puerilem teneritudinē, sed solido afflictionum cibo, virile virtutis robur nutriunt, ac roborant. Narrant naturæ animalium, accurati indagatores, robore & fortitudine, cæteris volucribus præstare struthionem, nec mirum, ferro enim, ijsdem testibus, pro cibo, ales hic vescitur. Quod natura in struthionibus, hoc in solidæ virtutis hominibus, virtus efficit: quibus, dum ferro durior, quævis adversitas, cibi instar delicati sapit, fortes efficit. Hinc credo, tribulationibus copiosè pastus, prodigium patientiæ Iob, struthionum societate gloriabatur, dum diceret cap: 30 *Socius fui struthionum*, quòd afflictionum, ferreo planè, quo alebatur nutrimento, insuperabili robore, ac viribus augeretur.

Struthio assumit robur, ex ferro quo vescitur.

Hæc planè nobis vovet, ac optat S. Apostolus Iacobus, ita nos in sua Canonica cap: 1. adhortatus: *Omne gaudium existimate Fratres, cum in*

Svavitas in tribulationibus, perfectæ sanctitatis, documentum est

varias

varias tentationes incideritis. Annuit Apoſtolo, & noſter inſignis, in ſpiritu Doctor, Thomas à Kẽpis, dum lib: 2. cap: 12. ad unumquemq́; noſtrûm directo ſermone, rem concludens ait: *Quando ad hoc veneris, quòd tribulatio tibi dulcis eſt, & ſapit pro Chriſto, tunc bene tecum eſſe exiſtima, quia inveniſti paradiſum in terra.* Hoc enim præſtat perfecta virtus, ut illi ſolùm experiantur ſe, teſte ſcripturâ Deutor 32. *Sugere mel de petra, oleumq́ de ſaxo duriſſimo,* qui ex ipſa afflictionum duritie, dulcem animo percipiunt ſvavitatem: eoq́; ipſo, in viros evadunt perfectos.

ALLOCUTIO IX.

Conformitas cum voluntate Divina, facit ſecurum, & ſvave Perfectionis iter.

Qui Divinam ſequitur voluntatem, nulli errori, aut moleſtiæ obnoxius eſt.

MAgna eſt, ſpiritualis profectûs noſtri, ex eo infelicitas, quòd non tantùm, viam Perfectionis, ingredi incipientes, labi, deficere, aut quòd pejus eſt, retrò etiam abire ſoleant: ſed illi quoq́;, qui ſe non procul jam, à perfectæ ſanctitatis metâ, abeſſe exiſtimant, interdum à recto tramite,

mite, deflectunt: aut postquam, suscépti itineris tædere eos cæperit, molestiâ victi, de cursu remittunt. Quod, ne unquam viris prope jam perfectis, contingat, Divinam in omnibus Voluntatem amplecti, eiq; se ad amussim accomodare studeant. veluti enim, qui ducem itineris gnarum, & ad levandas viæ molestias, accommodatum sequitur, non solùm aberrare, sed ne quidem, molestum iter, sentire poterit: ita qui in via Perfectionis, Dei Voluntatem Ductricem habent, nulli unquam errori, aut molestiæ, obnóxium iter tenebunt: sed tuti, & hilares, ubiq; pergent. Scimus populum Israeliticum, prosperè ad terram promissionis fuisse deductum, duplici columnâ, quarum una ignem, altera referebat nubem. Collucens siquidem, ante eos ignis, rectum, ac securum, monstrabat iter. nubes verò, umbraculi instar, à ferventioris cæli, urenti æstu, protegebat viatores, & svavem pergentibus faciebat viam. Bina hæc, ignis, & nubis columna, Divinam nobis Voluntatem, optimè, adumbrat, & graphicè exprimit: cujus, quicunq; ductum, constanti passu sequitur, igne illuminatur clariùs, ne obrutus inscitiæ tenebris, in devia feratur erroris. Nobis verò imaginem, ideo Dei Voluntatis præfert, quia sequaces sui, & ab annexis viæ periculis protegit, & cælestis solatij gratum instillat rorem. Vtrumq; hoc Divinæ Voluntatis beneficium, ut experiamur, ejus nos du-

Divina Voluntas illustrat, & protegit.

ctui, in omnibus conformarē velimus.

Viri etiam perfecti, interdum à semitis justitiæ aberrant.

Quamvis vias Domini, notas habeant, & in eis alacriter currant, viri ad Perfectionis culmen, pro viribus connitentes, non rarò tamen, nescio quâ menti offusâ caligine, à semitis justitiæ aberrant, & gravibus afflicti adversitatibus, ægrescentes animo, lento nimis passu, in via Perfectionis progrediuntur. Certè, prope jam ad supremam sanctitatis metam, evaserat vir secundúm cor Dei David. Vias enim mandatorum Dei, cucurrerat festinus. Erat ei mens, luce Divinâ affatim illustrata, semitas justitiæ, ita notas perspectasq; habebat, ut eas, non ipse tantùm calleret, sed iniquos etiam, vias Domini doceret, & errantes, ad rectā salutis semitam, deduceret. Ecce verò, talis, tantusq; viarum Domini, optimè gnarus viator, post emensum prolixi itineris spatium, & exantlatos molestioris viæ labores, pecudis instar, lumine rationis destitutæ, à recta sanctitatis viâ, procul aberravit, ita, ut errabundus, dolenter ingemisceret: *Erravi sicut ovis quæ perijt.* Hinc, illa, exultantis animi, in viâ Domini, ejusdem viatoris hilaritas, in tristitiam versa, gravem mærore animū, in dies conficiebat: ut iterum, Psal. 37. querulosus diceret: *Contristatus, totâ die ingrediebar.* Ita, solidè addictas, sanctimoniæ, mortalium mentes, interdum agit transversùm error, interdum graviter opprimit, retardatq; mæror. Porro ad evitandum, in

dum, in viâ Perfectionis, utrumq; istud malum, Divina voluntas, sequacibus suis submovet, & avertit.

Quod ad errorem attinet, ita eum sap: 5. miseri errones illi, ad inferni præcipitium deducti, acerbè nimis, deplorant: *Ergo erravimus in via veritatis* Causam verò erroris, non aliam prætendunt, nisi quòd sol justitiæ, non luxerit eis. Solem ego, Divinam Voluntatem, meritò dixero: Veluti enim princeps planetarum sol, florem heliotropium vacari solitum: semper obverso, in lumen cæleste vultu, sequacem habet: ita mortalibus, Dei voluntas, solis instar, prælucet, ut ejus secuti ductum, Divinâ luce, nunquam destituantur: à qua, quia miseri errones illi, oculos, & animum, avertebant, ideo ad inferni barathrum delapsi, toto cælo erraverunt. Non Divina illis, sed propria voluntas, tædæ instar infernalis, in viâ iniquitatis prælucebat, quam secuti, ad æternæ perditionis metam, erroneo, & irrevocabili passu, devenerunt. Annuit veritati Bernardus, dum ait: *Cesset propria voluntas, & infernus non erit.* Quasi dicat, nullus mortalium, crudele illud Erebi antrum, errabundus intrat- nisi ille, qui propriæ voluntatis, ubiq; sequitur ductum. Hoc, omnium pessimo duce, primogenitus mortalium Cain, erro, & profugus, suæ infelicitatis terminum, non tantùm ipse reperit, sed omnibus insuper, propriæ voluntatis sectatori-

Solis instar Dei voluntas prælucet hominibus.

Voluntas propria, æternæ damnationis, Divina, salutis, est fons, & origo.

bus ad inextricabilem, æternæ perditionis Labirinthum, tritum iter reliquit: Quibus, tristis illa nænia, Apostolico Divi Thadæi ore, occinitur: *Væ illis, qui in viâ Cain abjerunt.* Veluti enim istum, ex humana progenie, primum, Erebi incolam, ad omnium infelicitatum farraginem, sua voluntas deduxit: ita & cæteros, humani generis voluntarios viatores, idem excipit, omnibus infortunijs refertum chaos. Alia est sors, conditio longè diversa, eorum, qui non propriæ, sed Divinæ Voluntatis, nutum sequuntur ubiq;. Cælum illis, hoc est, omnis felicitatis congeries, meta est. O si Beatos, boni perennis comprehensores, liceret intueri, & audire: cujus ductu & adminiculo, tot erroribus obnoxios mortalitatis suæ calles, & perplexos anfractus, superârunt? omnes unanimi sensu, & ore, Divinam Voluntatem deprædicarent, quæ unumquemq; *justum, deduxit per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei.*

S. Paulum cõformitas ad Dei Voluntatem, multas fecit superare difficultates.

Assertam veritatem, ut clariùs intueamur, in Apostolum Paulum cursu contendentem, oculos & animum convertamus. Difficile dictu est, quantas inter difficultates, & pericula, egerit iter suum, viator iste: quæ fusiùs recensentem, ipsummet audiamus: inquit ille 2. Cor: 11. *In itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in*

culis in falsis fratribus: cæterisq; ejusmodi difficultatibus, iter suum fuisse infestum asserit.' Stupendum profectò prodigium est, S Apostolum, tot tantisq; perplexitatibus, ac periculis strenuè superatis, cursum feliciter consummâsse, & in in æterna felicitate, coronam Iustitiæ obtinuisse. Sed quis tandem, imbecilles naturâ, gressus ejus direxit? Quis eum, adeò perplexâ, & difficili viâ, ad Beatæ Perennitatis metam, constanter deduxit? Certè non alio duce, adeo arduas viarum difficultates, superavit, & evasit, nisi Dei Voluntate, cui se devoverat, & ex toto adhæserat, fortunatus viator iste. Cùm enim post plurimos, quos in suo *Iudaismo* commisit errores, *Divinâ vi*, felici casu, prostratus, de terra surgeret, aliam Christianæ, & Apostolicæ perfectionis viam, initurus: illico, à Divinâ voluntate, duci se, dirigiq; postulavit, dum ita, opem, & subsidium ejus inclamavit: *Domine, quid me vis facere?* Quasi diceret: mea me, cujus hactenus, cæco impetu sequebar ductum, misera voluntas, in tot induxit errores & permisit lapsus. Absit, in posterum, à me, ut huic pessimo duci, viam vitamq; committam meam. Tu mihi abhinc, optima Dei Voluntas, itineris mei, Dux comseq; eris. Tu me, tuas docebis vias. Tu meos diriges gressus. Macte animo fortunatissime viatorum, rectâ & regiâ perges securus viâ, & propositam æternæ salutis metam, felix attinges: postquam ita

gnarum,

gnarum, ac falli neſcium Ducem, in ſocietatem itineris tui, adſciviſti. Et certè votis, reſpondit abundè eventus: ſiquidem Paulus, Divinæ pediſequus voluntatis, & viâ Iuſtitiæ, ne lato quidem ungve, diſceſſit unquam: & mortali adhuc ſarcinâ corporis gravatus, ad tertium uſq; cæli ſacrarium, penetravit. Nunquam enim Divina voluntas, eos aberrare, aut periclitari ſinit, quos ſibi jugiter adhærere videt.

Divina volun-tas multas Re-ligioſis facili-tat difficulta-tes

Quanquam omnes Chriſtiani, potiſſimùm tamen Religioſi viatores, in hoc, quod arripuimus, Perfectionis itinere, graves, & plurimas experimur difficultates: occaſiones errandi, habemus fere innumeras, periculis ſubjacemus prope infinitis. Sæpe enim quod vitium eſt, virtutis ſpecies exiſtimatur: paſſione interdum movemur, & zelum putamus: dum diſcreti eſſe volumus, amori proprio, aut ſenſualitati litamus: magiſne nobis, afflictio animi, an conſolatio, conducat ad profectum? ignoramus: fugit non raro, latetq; nos, utrum ſanitas, & firma valetudo, an debilitatæ morbo vires, fortiores nos, & aptiores, Dei obſequio reddant? proſperiſne, an adverſis, plus exerceatur virtus? haud facilè concludimus. In his proinde, cæteriſq; ſimilibus, Divinæ nos committamus Voluntati, cujus ſecuti placitum, non niſi ea, quæ profectui noſtro ſunt profutura, eligemus.

Habet,

Habet, & meritò quidem, ſuos panegyriſtas, celebris illa Sponſa Chriſti, Diva Senenſis Catharina, quòd cum ſibi ſponſus ſuus, geminam obtuliſſet coronam, unam auro, & gemmis fulgentem, alteram ſpinis, & aculeis rigentem, optionemq; dediſſet, alterutram eligendi: præciſâ omni ad deliberandum morâ, pia illa Anima, poſtpoſito diademate pretioſo, ſertum ſpinis horridum, manibus apprehendit ambabus: quâ electione, tantùm ſibi, apud cæli teræq; incolas, comparavit gloriæ, quantùm, Chriſto compatiendi, præſetulit deſiderij Magnum fateor, fuit hoc virtutis documetum, dignum omni elogio factum. Cæterùm non minor, immo ut verum, (prout ſentio) dicam, ſolidior, perfectæ virtutis nota, apparuit in alterâ, non minùs ſanctimoniâ, celebri virgine, S. Gertrude: huic, cum ſe aſpectabilem (ut Lovidovicus Bloſius, in Monili Spirituali meminit) præbuiſſet Chriſtus, protenſis ad eam manibus, ita loquebatur: Hâc manu, ajebat, defero morbos, perſecutiones, deſolationes, cæteraq; adverſitatum genera: hâc verò præſento, corporis ſanitatem, animi conſolationem, hominum gratias, ac favores, & id genus alia: Elige filia, utrum placet? Quid hîc ageret Gertrudis? ſi proſpera eligat? amori proprio favere videbitur: ſi adverſa? præfidentiæ, ne dicam audaciæ, notam incurret. Prudentiſſimè itaq; elegit neutrum, ſed plicatis ad præcordia, in crucem

S Catharina ſenenſis ſertũ ſpineum præ aureo eligens laudem promeruit.

S. Gertrudis proſperitatum & adverſitatũ electionem, Dei committens voluntati, laudis palmam præripuit.

crucem manibus, in genua procumbens ait: O Domine mi, id ego à te, votis omnibus contendo, ut non meam, sed tuam attendas Voluntatem: ideo ad utrumq; parata, eligo neutrum· Tuum est Domine dignoscere, utrum hoc, an illud mihi relinquas, feram æquali animo, quidquid horum obtuleris. Quod responsum, ita Christo arrisit, ut diceret: Noveris filia, quod nemo, rem mihi gratam magis præstare, et me, efficaciùs ad se trahere queat, quàm si mihi, suam, ex integro resignet voluntatem. Sic edocta Gertrudis, precatiunculam, his verbis conceptam: *Non mea, sed tua Voluntas fiat IESV:* 360. vicibus, per dies, cum svavissimo gustu, repetere, in usu habebat: quâ orandi methodo, vix dici potest, quantùm cælestium meruerit gratiarum, & quàm recto tramite, ad beatæ felicitatis metam pervenerit.

Prospera & adversa Divinæ Voluntati comitantur.

Quòd, cum hac pia anima, actum est, idem nobiscum agi, existimemus. Occurrunt non rarò menti cogitationes, & varij à Deo profecti instinctus, quasi optio, eligendi daretur: ægrone, an valenti, corpore, famulari Deo velimus? subit animum deliberatio: utrùm speciosis, & plausibilibus, an abjectis, & vilibus munijs, nos distineri, ad Divinæ Gloriæ, & nostri meriti augmentum, magis expediat? Anxia sæpe mente pendemus: plusne Deo placeat? in Xenodochijs, & sterquilinijs, extremæ sortis pauperibus, impensus salututaris, totâ vitâ

laboranè ſuggeſtu ad ſelectos eruditaſq; aures, prolata, cum plauſu dictio? Incerti animo hæremus: magiſne aridi, deſolati, & anguſtiati, an ſupernis pleni ſolatijs, de Deo, & noſtra ſalute mereamur? In his itaq; omnibus, cæteriſq; ſimilibus, niſi nos Divinæ Voluntati, ex integro committamus, facilè errore abducti, à recto tramite deviabimus. Veluti enim ignarus itineris viator, ſi in bivium incidat, quam, ex duabus, viam arripere debeat? incertus animi hæret: quod ſi alterutram ex ſuo ſenſu eligat, à propoſita ſibi meta plerumq́, aberrat. Iam ſi peritum, & fidelem ductorem habeat citra periculum erroris, ad deſtinatum terminum pergit ſecurè. Idem planè & nobis, contingere ſolet. quoties enim electioni noſtræ, aliquod rerum gerendarum occurrit bivium, ſi nos ad alterutram partem, noſtra voluntas inclinat, ſæpe errare facit: at ſi ad neutrum propenſi, Dei nos indifferenter conformemus Voluntati, rectâ, citra errorem, pergemus viâ. Et hanc, ſaluti æternæ unicè neceſſariam, ad Dei Voluntatem, indifferentiam, ſeriò inculcat nobis B. Pater IGNATIVS, dum in ſuorum Exercitiorũ Fundamento ait: *Quapropter debemus, abſq; differentia, nos habere, circa res omnes creatas, ita, ut (quod in nobis eſt) non quæramus ſanitatem magis, quàm ægritudinem, neq; divitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam, brevi præferamus. Sed Divinam in omnibus Voluntatem exequi ſtudeamus.*

In electionibus noſtris, ignarum itineris viatorem expedit imitari.

 At enim

Divinæ Voluntatis, Leges & superiores, optimi Interpretes.

At enim, (occurret non nemini dubium) unde Dei Voluntatem, ad hoc potiùs, quàm illud, nos inclinantem, intelligemus? cum Deum nobis loqui ad extra, nunquam contingat audire, internam verò ejus vocem intelligere, non satis possumus. Sed adsunt nobis præsto, Divinæ Voluntatis, certi, fidiq; interpretes: seu ad vocationis nostræ exigentiam, conscriptæ Leges: seu, qui vicariâ Dei potestate funguntur, nostri Superiores. Et de Legibus quidem, *Instituti nostri*, certum est, in illis omnibus, & singulis, Divinam comprehendi Voluntatem: si quidem eas Beato Legislatori nostro, Divino ore, suæ voluntati concordissimo, communicatas esse, nulli dubitamus. Neq; verò minori certitudine præstant, immo Æternæ Veritati, æquiparantur & illa, quæ per Superiorum nostrorũ, nobis intimantur edicta: Divino de illis, ita attestante Oraculo: *Qui vos audit, me audit*. Vnde facilè intelligimus, si veræ fidei, refractarij, esse nolumus. Divinam Sapientiam, ac Bonitatem, sicut per se, ita & per suæ Voluntatis, dictos *Interpretes*, falli, aut nos fallere, minimè posse. Habemus itaq; Perfectionis nostræ, nulli omnino errori, obnoxium iter: Si Divinæ, ita nobis intimatæ voluntati, in omnibus obsequi voluerimus.

Alterum viæ nostræ incommodum est, quòd cùm alacres, & hilares cursum diu continuaverimus, postea sensim, conceptâ quâdam animi ægri-

tudine,

tudine, triſtes lenteſcimus, ex eo potiſſimùm, quòd nobis, in hoc itineris paſſu, nec pauca, nec levia, contingunt adverſa. Svaviter certè, vias Domini decurrebat ille, cui cantabiles, hoc eſt, ſvaves ac jucundæ, erant omnes juſtificationes: poſtea verò, malis aggravatus, in illos gemitus erumpebat: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt!* Vel, ut S. Hieronymus, ex Hebræo legit: Heu mihi, quia peregrinatio mea prolongata eſt! Ita plerumq; , viros etiam, Perfectioni prope jam vicinos, verùm variè afflictos, piget tædetq; viæ, gratiâ ſanctitatis ſuſceptæ. Hinc illæ (ſi votis non reſpondet eventus) amareſcentis animi, triſtitiæ: ſi ſubtractâ cæleſtis ſolatij ſvavitate, triſtis ingruat deſolatio, anguſtiæ, mentis tædia: quæ omnia, ſanctitatis viam, immo & vitam, multis reddunt amaram. Sed iſtæ etiam, animæ amaritudines, Divinâ Voluntate leniri, facilè poſſunt.

Ad ſtabiliendum propoſitæ veritatis aſſertum. Perfectiſſimam totius ſanctitatis Ideam, & Exemplar, Salvatorem noſtrum, in memoriam revocemus. Nullâ puto, verborum energiâ, ſufficienter exprimi poſſe, cum quanta, exultantis animi lætitia, Æternus Dei Filius, humanam carnem indutus, ſuſceptam pro noſtrâ ſalute, viam egerit: ita, ut de illo, dictum à Propheta intelligatur: *Exultavit ut gigas, ad currendam viam ſuam.* Svaves illi, & jucundi, uſq; ad virium defatigationem, *Chriſto Domino, Patris Voluntas, omnes ærumnas ſvaves faciebat.*

erant nostri causâ, tolerati labores: sapiebat rerum omnium inopia, delectabatur, diebus noctibusq; , continuatâ inediâ: insuper saturabatur opprobrijs, veluti epulis sapidissimis: libens perferebat obtrectationes, calumnias, & persecutiones: verbo, perfectiùs Doctore Gentium, *In omni tribulatione superabundabat gaudio:* Ecce autem, dum supremo vitæ mortalis appropinquaret termino, *Cæpit tædere & mæstus esse:* & ait, *Tristis est anima mea, usq; ad mortem.* Et quâ tandem ratione, adeo exuberantem, in extremo agone, mæroris amaritudinem, condivit sibi, afflictissimus Servator noster? En ad Æterni Patris Voluntatem, veluti ad suavissimum nectar, recurrit, dum in ea amaritudine constitutus, sæpiùs ingeminat: *Pater fiat Voluntas tua.* Immo illum ipsum, calicem, toxico omni acerbiorem, famulantis Angeli manu, sibi porrectum, non alio, nisi ejusdem Paternæ Voluntatis condimento, dulcem reddidit, dum diceret: *Pater mi, si non potest Calix hic, transire, nisi ut bibam eum, fiat Voluntas tua.* Matth: 26. Et ita amarissimum passionis suæ calicem, adeo suavi cum gustu exhausit, ut omnia, seu verborum convitia, seu verberum cruciamenta, delicias inter, & cupedias reputaret: ut etiam cum Psalte, exultabundus plauderet: *Calix meus, quàm præclarus est!*

Dei Voluntas omnes molestias emollit.

Quo suo, Servator noster facto, nos edocuit, nihil tam triste, durum, & acerbum, nobis contingere

tingere

tingere posse, quod nostrâ cum Voluntate Dei conformitate, emolliri, & mirâ svavitate condiri nequeat. Infestetur morbis, excrucietur doloribus corpus, absorbeatur tristitiæ fluctibus animus, proscindatur ore malevolo fama, obruatur totus injurijs homo: nihil hæc afficient, Divinæ Voluntati, ex toto adhærentem: hoc clypeo tectum, & sæpius proferentem: *Fiat Voluntas tua*, si totus illibatur orbis, impavidum ferient ruinæ. Nunquam enim miser esse poterit, qui in sinu Divinæ Voluntatis placidissimè conquiescit. Cùm non ignoret, sine nutu illius, nec arenulam à monte, nec capillū è capite, nec foliolum ex arbore, nec passerculum ex aere, decidere: gratè proinde omnia suscipiet, quæ sibi ab optima Dei Voluntate, obtigisse cognoscet. Inter ipsas amaritudines, ineffabili gaudio animus perfundetur, qui se, ad omne, unius Divinæ Voluntatis momentum, librare novit.

Experiebatur id, heroicæ virtutis virgo: S. Magdalena de Pazis, quæ sæpius exclamabat: *Nemo nisi expertus novit, quantùm dulcedinis, contineat in se, verbum istud, Voluntas Dei*. Habent id omnes exploratum, qui non aliam suis desiderijs, ac designationibus metam, nec aliam actionibus normam, & regulam, nisi Divinæ Voluntatis beneplacitum constituerunt. Hi enim svavissimo, exquisitæ lætitiæ sensu afficiuntur. & velut integro internorum gaudiorum innatant oceano. Testatum id

SS. Magdalena de Pazis & Aldegundis miram in adversis ex Dei Voluntate percipiebāt svavitatem.

tum id reliquit, insigni sanctitate conspicua, B. Aldegundis, quam varias inter afflictionum pressuras constitutam, cùm Sanctissima Cæli terræq; Regina, Dei Præpotentis Mater, per unum è Beatis Internuntijs, petere juberet, quidquid ad suæ afflictionis levamen, nosset opportunum: sciret se facilè obtenturam, quiquid petijsset. Actis illa, humiliter pro tanta dignatione, Gloriosissimæ Imperatrici gratijs, ita respondit: Hoc unum postulo, ut fiat, quod *vult* Deus. Nam mea unica voluptas, Dei Voluntas. Quo responso, Dei Genitricem mirè recreavit.

Homines Societatis IESU Duce S. P. Ignatio, omnes adversitates, Divinâ condiebant voluntate.

Sed quid talia, è sacro vriginum profero gynæceo, cui domestica non desunt exempla. Quòd enim, Beati Patres nostri, qui nos hâc, qua pergimus viâ præcesserunt, tot Majoris Dei Gloriæ, & proximorum salutis causâ, exhaustos labores, rerum omnium inopiam, toleratas persecutiones, denigratam famam, inflicta verbera, impactos cervicibus enses, perpessas cruces, cæteraq; atrocium pænarum inventa, forti, ac alacri animo tulerint: certus sum, quòd omnes ejusmodi acerbitates, sola, & unica Dei Voluntas, svaves ei, reddebat, & jucundas. Præivit omnibus, B. Pater noster, quē, tantâ mentis tranquillitate præditum fuisse, memoriæ proditum est, ut, nullæ unquam adversitatum procellæ, eam, quam intus animo percipiebat, cælestis solatij svavitatem, obruere potuerint. Non

aliâ

aliâ de causâ, nisi quòd è Divinæ Voluntatis manu, æquè prospera, ac adversa evenire, optimè nosset. Nos si Patris secuti vestigia, in ejusdem Divini beneplaciti centrum, nos secus ac magnes, in polarem lineam, incubuerimus, nihil nobis triste, & acerbum contingere posse, facilè experiemur. Et hæc sunt à Divina Voluntate, nos, in columna ignis, & nubis deducente, profecta beneficia: quæ dum sequaces sui, ab omni errore. & molestia liberant, ad portum Æternæ Beatitudinis, feliciter deducunt.

ALLOCUTIO X.

Desiderium videndi Deum, consummatæ Perfectionis, indicium est.

ACcurati naturæ indagatores, motum in fine, volunt esse velociorem. An verò, in omnibus physicis motibus, verificetur dogma istud universale, sedulò inquirere, propositi mei non est. Religiosæ Perfectionis nostræ motus, quòd veritati huic debeat, soleatq; consonare, extra dubium est. Quamvis enim, toto vitæ nostræ tractu, in Deum, tanquam totius boni metam, ac centrum tendere debea-

Desiderio videndi Deum, tenentur viri perfecti.

debeamus, maximè tamen, in perfectioris vitæ nostræ decursu, totâ mentis, & affectûs pernicitate, in eùm, propiorem jam, Beatitudinis nostræ terminum, agi, ferriq; incumbit properantibus. Veluti enim ferrum, quò propius, ad arcanam magnetis virtutem, accedit, eò velociùs prosilit, ut vi, jungatur tractivæ Haud aliter, quævis anima, dum perfectiori mentis, & cordis affectu, Deo appropiat, incitatiori in eum, tanquam supremam, desideriorum suorum metam, fertur affectu. Et meritò quidem, nam quò clariùs, summum illud Divinæ Bonitatis, & Excellentiæ pertium, menti & affectui relucet, eò fortiùs, trahit ad se desiderium, ita præparatum. Quoniam verò, ad Perfectionis culmen, prope accedens animus, longo Divinarum lucubrationum usu illuminatus, cælestis Patriæ, omni felicitate, exuberantem effluentiam, & immensam Divinæ essentiæ Excellentiam, non trivialiter sibi cognitam, habere supponatur, sequitur necessariò: quod ejusmodi cognitione, illustrata voluntas, ad possessionem tanti, sibi verò probè cogniti boni, currere debeat, incitatissimo desideriorum passu. Rem clariùs illustrabunt dicenda.

Propinquitatē metæ, majus sui excitare desiderium, patuit in Hebræis.

Habet istud illicium, quævis proposita viatoribus meta, quòd licet omnibus, maximè tamen propioribus, ardens sui injiciat desiderium. Quò enim isti, & plures, in via exhauserunt labores, & metam præ oculis, habent viciniorem, eò celeriori

motu,

motu, feruntur ad eam. Quod, in illo peregri-
no Hebræorum populo, patuit manifeſtè. Educti
enim, è ſervitute Ægyptiaca Iſràëlitæ, ad delicia-
rum compendium, terram lacte & melle fluentem,
lento nimis paſſu, 40 annorum ſpatio, illuc gra-
diebantur: verùm, terreſtri paradiſo illi, poſt ſe-
gnes viarum moras, propiores facti, ejuſq; potiun-
di, deſiderio accenſi, mirâ celeritate, reliquum iti-
neris, facilè confecerunt: ut de illis, Rex, & Va-
tes eorum, Pſalm: 15 loquitur: *Multiplicatæ ſunt
infirmitates eorum: poſtea acceleraverunt*. Quaſi
dicat: Deſes ille, moroſusq; populus, qui diu, len-
tas in via trahebat moras, conſpectâ è vicinio pro-
miſſionis terrâ, concitatiſſimo poſtmodum curſu
feſtinavit Dicunt enim, Gentis ejuſdem eruditio-
res Rabbini: Populum Iſràëliticum, poſtquam aſpe-
ctabilem, terræ promiſſionis amænitatem habuiſ-
ſet, vehementi erga eam affectu exarſiſſe, & ad
obtinendam, curſum celerem promoviſſe. Scimus
per refertam, plurimâ deliciarum copiâ, promſſio-
nis terram, Patriam Cæleſtem, torrente voluptatis
exuberantem, deſignari. Quòd ſi, temporaneis
tantùm affluens illecebris, Palæſtina, Æternæ Bea-
titudinis typus, & umbra, ſegnem alioquin gentis
Hebrææ populum, propoſito oculis ſui oblectamē-
to, ad velocem curſum excitavit? illa, humanâ ca-
pacitate, majorum deliciarum ferax cæleſtis Regio,
ad ſui poſſeſſionem, noſtra non alliciet deſideria?

Kkk Immo

Immò verò, nisi *Iudaicâ* ignaviâ socordiores, audire velimus, totâ mentis & affectûs velocitate, ad perennes illas, nobis è propinquo objectas delicias, evolabimus.

Dauid perfectionem adeptus, continuo cælestis Patriæ tenebatur desiderio.

Ita hunc ipsum, qui hæc, de sua gente enuntiavit, fecisse Prophetam, facilè intelligimus. Dum enim ille, incipientium more, minori Perfectionis studio, incumberet, lento nimis passu, se in via Domini ambulasse, ingenuè fatetur, dum ait: *In via hac, quâ ambulabam.* At verò, postquam perfectam adeptus est vitæ sanctimoniam, jam non tantùm cum pernicibus cervis, cursu contendere, sed cum volucribus etiam avium pennis, certare audebat: dum Psalm: 41. diceret: *Quemadmodum desiderat cervus, ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.* Plus audet Psalm: 54. dum ait: *Quis mi dabit pennas, sicut columbæ, & volabo, & requiescam:* Quibus, animi sui, incitatissimis affectibus innuit, tanto se, in Æterna Felicitate, fruendi Deo, incensum fuisse desiderio, ut ad eam Beatæ perennitatis metam, cervos etiam, & volucres, cursu prævertere, in votis habuerit. Vnde, quantum unusquisq; nostrûm, in via perfectionis profecerit: ex eo, quod in se sentit cælestis Patriæ, & visionis Beatæ desiderio, potissimùm metiatur. Dum enim concupiscit, & deficit in atria Domini, cum memorato Psalte, cujuspiam anima, indicium est, eam, prope jam ad metas,

tas,

tas, consummatæ sanctitatis pervenisse. Quòd si, terrenis adhuc oblectamentis, inhærescens animus, nullo se, aut exiguo, sentit cælestis Patriæ teneri desiderio· parum ille, noverit se, in via Perfectionis profecisse.

Beati spiritus nunquam Divinâ satiantur visione.

Neq; verò, mirum cuipiam videatur, animã in sanctitatis Perfectionem, seriò incumbentem, affectu ardentissimo, videndi, in Beata Felicitate Deum, continuò æstuare, cum in meditatione ejus exardescat ignis ille, qui menti ostendit, in Deo, naturâ præstantes, numero infinitas, eminere Perfectiones: quarum conspectu, quamvis humani appetitûs capacitas, abunde impleatur, nunquam tamen satis exsatiatur. Vnde Princeps Apostolorum Petrus, Divini vultûs contemplatus decorem, meritò, 1 Petri 1 pronuntiavit: *In quem Angeli desiderant prospicere.* Quod effatum, Apostolico ore prolatum, quamvis infallibili, sit conforme veritati, suâ tamen non caret difficultate. Neq; enim, creatus satis capit intellectus, quomodo, perspicui Beatarum Mentium oculi, Conditoris sui faciem desiderant contueri? quâ eos continuò frui, Æterna Veritas asseverat, dum Matth: 18. ait: *Angeli eorum, semper vident faciem, Patris mei, qui in cælis est.* Quid quæso, in eum prospicere desiderant, cujus faciem nunquam videre cessant? Si enim arcu emissa, & per àera ad metam volitans sagitta, postquam terminum attigerit, vola-

re desinit: Angelorum desideria, cur in Deum tendunt? quem suâ visione attingunt. Cujus difficultatis nodum, ita Hugo Cardinalis dissolvit: *Cur videre desiderant? cujus faciem, nunquam cernere cessant: nisi quia, contemplatio Divinæ Præsentiæ, ita Angelos beatificat, ut ejus dulcedinem, quasi novam, insatiabiliter esuriant.* Ex quo, tantam in illo Divinarum Perfectionum Oceano, bonorum copiam, reperiri docemur, quam nulla, creaturæ aviditas, suo possit desiderio exharire. Hoc idem ante Cardinalem, Hipponensis Præsul Augustinus, de Beatis Angelorum, hominumq; mentibus, Me, dit: 27 asseruit: *Est in eis desiderium visionis Dei, cum satietate, & satietas cum desiderio, quibus nec desiderium pœnam generat, nec satietas fastidium parit.*

Desiderio videndi Deum, S. Paulum debemus imitari

Quòd si Beatæ Patriæ felices incolæ, tanto videndi Deum desiderio inardescunt? quamvis jucundissimo ejus conspectu fruantur semper. Nos miseri mortales, & ab ea felicitate, procul positi exules, quâ tandem votorum contentióne, in illud summum bonum tendere, & ad statum (ut eum vocat Doctor Angelicus) omnium bonorum aggregatione perfectum, anhelare debemus? quilibet, naturæ, & fidei, lumine præditus, conijcere facilè potest. Et sentiebant profectò in se, ad eum, Divini Numinis, exuberantem perenni felicitate fōtem, æstuantis desiderij sitim, perfectâ sanctitate

insignes

insignes animæ: *ita*, ut inflammato amoris intra præcordia æstu, ardere potiùs, quàm vivere censerentur. Certè illa, ex incalescente Doctoris Gentium pectore, veluti ex ardenti foco, flammea verba, erumpebant: *Cupio dissolvi, & esse cum Christo.* Et iterum. *Quis me liberabit de carcere mortis hujus?* Tanto videlicet videndi Salvatoris sui desiderio, tenebatur hic Apostolus, ut quamlibet, vitæ mortalis moram, ferret ægerrimè, *Ita* ei illa cælestis arrisit pulchritudo, ut ne oculo quidem dignaretur, omne illud, quod caducis fulgoribus, & mortali venustate, mundi aspersit fucus, sed omnia mortalium pretia, arbitrabatur ut stercora.

Eodem succensus igne, S. Parens noster IGNATIVS, continuò videndi Deum amore flagrabat. Hinc sæpius nocte intempestâ, solarium conscendere solitus, unde cælum liberrimè conspicere liceret: hîc ille, corpore immotus, oculis in cælum defixis, genu submisso, per amplissima illa, cælorum spatia, mentis aciem distendebat: atq; illic, ad scintillantes astrorum faculas, erecto vultu, eo usque exardescebat, ut nisi lacrymarum imber, ardorem temperâsset, IGNATIVS totus in flammas abijsset. Continuos tamen inter singultus, & liquidissimæ voluptatis illecebras, identidem secum ingeminabat: *Quàm sordet terra, dum cælum aspicio.* Vnde quidquid mundi sectatores, seu ad voluptatem svave, seu ad opes æstimabile, seu ad fastum,

S. P. Ignatius magno semper desiderio videndi Deum tenebatur.

ſtum, glorioſum, plurimi æſtimant: ille, tantam eorum concipiebat nauſeam, ut non ſolus ipſe, omnia hæc abominationi haberet, ſed nobis quoq;, *Omnino, & non ex parte, abhorrere ab omnibus, quæ mundus amat & amplectitur*, ſeriò injunxerit.

Ingens Deum videndi deſiderium erat in S. Xaverio.

Quid, de altero Gentium Apoſtolo Xaverio, dicam? Tanto ille, videndi Deum æſtuabat amore, ut cum conceptum animi ardorem, ædificiorũ anguſtiæ, continere non poſſent, in campos latè patentes proſiliret, ut frigidiori aurâ, ferventes pectore affectus, temperaret: & ſæpe paleæ in ſtar leviſſimæ, ſuccini virtute, trahi ſolitæ, ad Deum, ſublimis à terra elevaretur. Quæ in IGNATIO & Xaverio, arſêre faces, eæ ad plures eorundem ſequaces, propagatæ ſunt. Talis in P. *Ioanne* Baptiſta Sanctio, ardor erat, & votum, ultra mortalium vota, inſvetum. Nam, cum ad viſionem Beatificam, continuò anhelaret, ita comparatus vivere didicerat, ut unicâ moriendi, & ad Deum evolandi ſpe, vitam toleraret: unde, ſi quis ei affirmâſſet, in veſperam eſſe victurum, gravi confixus doloris telo, illico concidiſſet: quòd tam diu à Dei, quem ardenter deſiderabat, conſpectu, abfuturus eſſet: proinde, res erat plena prodigij, hominem vivere, eâ tantùm gratiâ, quòd ſe, citò ſperaret moritutum. Vt alios noſtræ Religionis, ignes, non homines, videndi Deum, deſiderio ardentes, tacitus prætercam,

Non ce-

Non cedit viris, in hoc heroico desideriorum affectu, & infimior sexus. Seraphica inprimis virgo, Divino jaculo sauciata Teresia, amoris, & doloris impatiens, ad singulas horas, exclamabat: *Eja anima mea, jam unâ horâ propiores, dilecto tuo, quo in æternum perfrueris.* De Beata autem Corrilia, celebri, in Bætica sanctimoniali, disertè, scribit P. Martinus de Roa: quòd cum Divinitus didicisset, se post anni spatium, cum sponso, in cæiesti thalamo, certò futuram: usq; cò moram illam impotenter ferebat, ut nulla res eam oblectare, nulla posset lenire dolorem: unde in hos questus erumpebat: O carcer! o captivitas! o vita, quantum mihi es martyrium! Properate tempora, currite dies, ut illa acceleret hora, quâ, summâ Dei fruar bonitate.

S. Bernardus nihil gravius putabat, quàm à visione Dei separari.

Scio multos, sed omitto plures, faciles, ad concipiendas ejusmodi flammas, mulicbres affectus, memorare. Bernardum, hæc omnia, indubitatè expertum, libens audio: ita serm: 35. in Cantica attestantem: *Quæ anima, semel à Deo didicit, & cæpit Dei Præsentiam suspirare, & quærere faciem ejus semper, talis, nescio, an ipsam gehennam ad tempus, horribiliùs, pænaliùsq; ducat, quàm à gustata Divina dulcedine separari.* Intensa hæc, & ardentia, fateor, fuêre desideria, animarum, corporis adhuc ergastulo inclusarum. Sed, nec minùs sanctimoniæ studium, & perfectio. Semper enim soli-

nim solida virtus, fruendi Deo fervet amore. Iam si quispiam, vitæ perfectioris, viam ingressus, raro se, aut nullo, cælestis Patriæ sentit uri desiderio, toto ille cælo, distat ab eâ, quam profitetur, virtutis perfectione. Nec mirum, cùm in excitando, ad cælestia affectu remissio, inter graviores imperfectionis notas, meritò computetur, & graviter, non ratò plectatur. Experiuntur eam, etiamnum, pænæ atrocitatem, animæ à corporibus segregatæ, quæ suam, à Divini vultûs conspectu, seu æternam, seu temporaneam repulsam, omnibus gehennæ cruciamentis, ac catastis, ferunt acerbiùs, & sentiunt graviùs.

Rarò excitatum Deum videndi desiderium, gravibus pœnis obnoxium est.

Quam tormentorum, atrocissimam damni pænam, plerasq; animarum, ideo tolerare constat, quòd, cùm mortalia corpora incolerent, nullo, aut exiguo videndi Deum, tangebantur affectu. Talis erat, celebris sanctitate, Anachoreta ille, de quo, S. Birgittæ cælitus revelatum est, quòd insolens, & diuturnum purgatorium, pateretur, in quo, solo desiderio, (quod in mortali vitâ neglexerat) videndi Deum, gravissimè affligebatur. Consimile quid refert Cæsarius, raræ sanctitatis Virgini Religiosæ contigisse: quæ cælo seclusa, gravissimâ tristitiâ afficiebatur, quòd vivens, non satis fervidè conspectum Dei desiderâsset. Dignum & illud memoratu est, quod noster Nerembergius, scribit, de Patre Ioanne Fernandio: hic Theologiæ Romæ

Profes-

Professor, cùm de Sanctissima Trinitate Quæstiones tractaret, tanto ejus, intuitivè videndi desiderio exarsit, ut in extasim raperetur: in quâ vidit, inter cujusdam horti amænitatem, speciem hominis, venustissimè ornati: ab eâq; didicit, quod esset anima, unius Fratris nostri, qui cùm pluribus annis, in vitâ Religiosa traductis, frequens, ac fervens desiderium, intuendi Sanctissimam Trinitatem neglexisset, tanti boni, gravem, ad tempus, jacturam, acerbissimè eò loci tolerabat. Et modicum istud, aut propè nullum, non satis bene consultis mentibus, culpæ genus videbitur? in desiderio videndi Deum intepescere, quod tanto plectitur supplicio.

Sed sinamus, imperfectiores animas, suum serò lugére imperfectum: ad solidæ virtutis animos, cogitationis obtutum, adhuc convertamus. Non vulgarem puto latere rationem, quòd Præpotens ille, cæli terræq; Dominus, Superdignissimus Deus, servos sibi famulantes, vult ignis habere naturam: ut eum Regius Vates Psalm: 13. ita alloquitur: *Qui facis ministros tuos, ignem urentem*. Quid quæso, causæ est? quòd Divina Majestas, selectas, ad sui obsequium Angelorum, hominumq; catervas, igni, non alteri cuipiam elemento, facit esse persimiles? Scimus frigida, aut tepida, reliqua esse elementa: solus ignis continuò fervet, & ardet: quia verò Deus, compotes rationis creaturas, frigidas qui-

Ignis famulorum Dei proprietates, bene adumbrat.

das quidem odio habet, tepidas autem detestatur, ideo non frigidæ, naturâ aquæ, non tepido àëri, aut terræ globo, sed fervido igni, servos suos cupit esse symbolicos. Habet & eam, cæterorum elemẽtorum natura labem, quòd facilè varijs sit obnoxia inquinamentis, & ita videmus, aquam cæno inquinari, terram fimo fætere, aerem pestilentia afflari: solius ignis natura, tantùm abesset, quòd aliquam contrahat maculam, ut ipsius etiam, nativo fulgore, nitentis auri, purget, & excoquat labes, ac scorias. Porrò, cum nihil coinquinatum, possit in Divinum conspectum venire: congruum, immo necessarium est, Divinæ Majestati assistens famulitium, ab omni, usitatâ alijs elementis, labe, expediri: ignis verò puritatem æmulari. Cæca præterea, & obscura sunt reliqua elementa, mutuato aliunde lumine indigent, ut videri possint. Ignis, suâ luce, se aspectabilem facit: immo alijs etiam lumen impertitur. Cum ergo servos Dei, non iniquitatis involutos tenebris, sed rectefactorum luce, decet esse illustres, lucidissimum illi, naturâ ignem, non tenebrosa æmulantur elementa.

Ignis adinstar, homines perfecti, sursum ad Deum continuò tendere debent.

Inest insuper, ea perfectio igni, quòd cum terra, nativâ gravitate, deorsum tendat: aqua terræ globo infusa, huc, & illuc fluat, & refluat: aer sua levitate, per inane cæli, susdeq; vagetur: ignis, semper cælum versus feratur, & nisi alimento, quo pascitur, adhærere cogeretur, rectà ad cæ-

lestem

lestem ignis sphæram evolaret. Hinc, quòd nostro deservit proposito, diligenter perpendamus: si ignis, ex eo, quòd perfectione, cæteris antecellit elementis, toto suo nisu, & conatu, in cælum fertur, & rapitur? quantò magis, perfectiori spiritu, incensos mortalium animos, ad supremam, Dei (qui ignis consumens est) sedem, continuò decet anhelare. Quò enim aliquis, ex Perfectionis sectatoribus, amoris fervore, & Divinæ collustrationis lumine, alios antecedit, eò magis, ignis adinstar, ad Dei conspectum anhelabit: quòd tantò faciet alacriùs, quantò accuratiori cognitione, & frequentiori mentis contemplatione, omnem sensum, ac cogitationem, excedentem Æternæ Beatitudinis, perpendet felicitatem: prout eam graphicè describit S Gregorius Papa, dum Homil: 37 in Evangelia, ita in ejus laudes excurrit: *Quæ autem lingva dicere, aut quis intellectus capere sufficit, illa, supernæ civitatis, quanta sint gaudia? Angelorum Choris interesse, cum Beatissimis spiritibus gloriæ Conditoris assistere, præsentem Dei vultum cernere, incircumscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptionis perpetuæ munere lætari.* Quæ cum Sanctus Doctor, suaviter recensuisset, subitò & ipse, in cælestis Patriæ amorem exarsit: unde & subtexuit: *Ad hæc audita, inardescit animus, jamq; cupit illic assistere, ubi se sperat, sine fine gaudere.* Quam cælestium

Cælestis Patriæ gaudia, animos hominum ad se potenter trahūt.

bonorum, vivam imaginationem, & ardens desiderium, ex addictissimo, perfectæ sanctitati animo, prodijsse, extra dubium est. Siquidem, magna sunt, & stuporis plena, quæ de hujus Pontificis sanctitate, perhibentur documenta. Ita videlicet, quò sanctior anima, eò, fruendi Deo cupidior. Et hunc, videndi Deum ardorem, nisi viri perfecti, Dei (cujus nutum, ubiq; sequebantur) voluntate, & proximorum utilitate, temperâssent, vivi, ab hoc, desideriorum igne, olim consumpti fuissent. Similem & nostræ, in cælestium bonorũ contemplatione, defixæ mentes, videndi Deum, concipient ardorem, si in perfectionis studium, seriò, & constanter incumbere voluerint: cujus efficax desiderium, ille nobis inijciat, qui est, suprema votorum nostrorum meta, fons, & origo omnium Bonorum DEVS.

Anima, quò sanctior, eò fruendi Deo cupidior.

ALLOCUTIO XI.

Cælestem in terris Beatitudinem consequuntur, qui Deum habent semper præsentem.

Cælo in terris fruuntur qui Deum habent semper Præsentem.

CÆlesti in terris Beatitudine, posse frui mortales, si tam liberè, quàm verè assererem, loqui

loqui paradoxum, non nemini viderer. Cæterùm genuinæ veritatis, non paradoxi, assertum istud, est. Nudis, quam ego verbis affirmo veritatem, illi potissimum practicè sciunt, qui Dei Præsentiam habent sibi familiarem. Quid enim, ad Beatam Felicitatem, illis deesse poterit? qui in Dei conspectum, oculos nusquam tenent evariatos. Nam si cuipiam viatori, adhuc itineranti, illum contingeret, habere præ oculis amicum, cujus gratiâ, & videndi desiderio, longum & arduum iter suscepit: nonne iste, in via, eam nancisceretur felicitatem, quam se consecuturum, sperabat in meta. Haud aliter, illi, qui Deum videndi, ejusq; fruendi causâ, difficilem Perfectionis viam arripuerunt, si eum, ad quem toto desideriorum conatu tendunt, semper præsentem, præ mentis intuitu habent, quæsitam metæ Beatitudinem, anticipatè, in via, felices consequuntur. Rem rationum momentis, & vitæ spiritualis peritorum sensu, facio clariorem.

Duo sunt, quæ cæli incolas felices, ac beatos faciunt. Primum est: quòd Cælestes illi Indigetes, ne minimam quidem peccati labem, contrahere possunt. Alterum, quod virtute stabiles, humani intellectûs capacitate, majoribus abundent solatijs. Quod ad primum attinet, quanta sit rationalis creaturæ felicitas, nullam prorsùs peccati posse incurrere culpam, mens non capit, lingva satis non explicat: ratio, dum aliquid, pro suo modulo, conatur

Immunitas à peccato, cælestis est felicitas

natur afferrē, rem ita demonſtrat: Eſſe immunem à malo, malorum maximo, ſumma felicitas eſt: ſi enim, minoris mali indemnitas, minorem, majoris ampliorem, inducit felicitatem? manifeſtum eſt, maximi immunitatem mali, eſſe maximum felicitatis compendium. Cum verò peccatū, ſit malum, malorum maximum, ut rationum (quas hîc afferre non vacat) gravitas, & SS. Patrum, cū totâ Theologorum ſcholâ, evincit authoritas: ſequitur manifeſtè, omni ad contrahendam peccati labem, deſtitui poteſtate: eſſe certum, maximæ felicitatis documentum. Noverant, hujuſmodi immunitatis pretium, pleriq; ſanctorum, in mortali adhuc vita degentium: qui, commune illud, humani generis terriculamentum, mortem, non tantùm non expaveſcebant, ſed æſtimabant etiam, & appetebant, eò vel maximè nomine, quod peccandi, mors ſit, ultimus limes. Certè Apoſtolus, non alio titulo, (ut ejus mentem interpretatur D. Auguſtinus) *Mori lucrum* putabat, niſi, quia morte, fomitem peccati extingvi, ſciebat. Ex eodem motivo, unus ex recentioribus, noſtris in Anglia Martyribus, cùm ad ſupplicium raperetur, conſpicatus, ac teneri ſenſu complexus patibulum, voce lætitiam reſonante, exclamavit: O quanto gaudio, perfundor Bone! IESV! non ſolùm, quia pro Fide tua morior: ſed quia te, offendendi, omni periculo eximor. Simili affectu, & illa celebris ſa-

S. Paulus ne amplius, peccaret, mori lucrum putabat. Idem Virgo Aldoncia optabat.

ctitate

ctitate in Castellana Provincia virgo Aldoncia, (ut memorat Ioannes à S. Maria) ad mortem anhelabat: cui, cum supremam imminere horam, nuntiaretur: pleno gaudij sensu, in has voces erupit: Benedictus Deus! hæc hora ultima est, quâ Deus à famula sua ultra offendi non poterit. Pluris adhuc æstimabant alij, duce S. Anselmo, eam ab omni peccati labe immunitatem, ita, ut potiùs cruciatus gehennæ, citra peccati crimen, æternùm perferre, quàm cælestibus solatijs frui, quopiam infecti peccato, ultro eligerent. Quo impeccabilitatis privilegio, cum omnes gaudeant Cælites, maximæ id sibi felicitati ducunt, & unicè gratulantur. Sed eandem prorsùs sortiuntur fortunam, omnes illi, quamvis adhuc terrenæ inhabitationi, adstricti mortales, qui Deum ubiq; præsentem intueri consueverunt. Veluti enim, in Beatos Patriæ cælestis incolas, ex Dei intuitivâ visione (ut docent Theologi) hæc impeccabilitatis, emanat felicitas: ita, in mortalitatis adhuc agone, constituti homines, ex continuo Dei Præsentis intuitu, similem in se, gratiæ derivant efficaciam: quæ eos, à malitia peccati, facilè præservat, eòq; ipso, consortes facit Beatæ Felicitatis.

Ioseph Dei Præsentiâ adjutus, grande evasit periculum.

Rei quam assero, evidens ut adferam documentum, stupendum conservatæ pudicitiæ prodigium, Hebræâ gente prognatum, integerrimæ virtutis, Adolescentem Ioseph, produco in medium. In

um: In quantum ille, prostituendi pudoris periculum, & lubricam, labendi ad scelus occasionem, devenerat, verbis referre supervacaneum puto, quod graphicâ hypotiposi, Sacer Textus descripsit: Gen: 39. *Illud potiùs nosse vellem, quid præsidij, ac tutaminis Sanctus Iuvenis, præsto habuit? quòd ex illo, quo erat circumventus periculo, integer evasit. Pudor credo ipse, enormitatem sceleris. Adolescenti verecundissimo proposuit, atq; ita, à flagitio oculos, & animum averrit. Accurrisse non dubito, concitato ad suppetias passu, Timorem Dei, *Iuveni graviter periclitanti, & accensâ, piaculari igne, quam manibus præferebat, tædâ, obscuram mentis aciem, facilè illustrâsse, propositisq; gehennæ æternis cruciatibus, à scelere deterruisse. Et non diffiteor quidem ego, in illo periculoso certamine, Sancto Adolescenti, verecundum pudorem, & Vindicis scelerum Dei Timorem, auxilio fuisse. Cæterùm non minùs doctrinâ, quàm sanctitate, gloriosus Doctor S. Basilius felicem victoriæ istius successum, armis Divinæ Præsentiæ adscribit, dum ait: *Ioseph non alio clypeo armatus, victor evasit, nisi Præsentiâ Dei Conditoris sui.* Sentiebat quidem, in eo discrimine positus Ioseph, non tantùm innocentiæ suæ, vim, ab improba prædatrice, inferri, sed corruptæ etiam naturæ stimulo, se in scelus propelli. Verùm, obverso oculorum obtutu, in præsentem spectantis Dei vultum, quem

ubiq;

ubiq; intueri consveverat: illico, verecundiâ tantæ Majestatis perculsus, à scelere pedem, & animum revocavit ita secum, (ut puto) ratiocinatus: Egone vilis creatura, ego miser homuncio, in conspectu Præpotentis Dei, tantum nefas audebo? Absit à me, talis impudentiæ ausus! Apage, flagitij crimen! Atq; ita, Dei Præsentiâ animatus, gloriosam, è pugna retulit victoriam, ab immani sceleris labe immunis.

Quod si, studijs deditus aulicis, Ephebus Ioseph, adeo grande, & violentum scelus, Divinæ Præsentiæ, roboratus subsidio, superare potuit? quid non potuerunt, intra Sacratiora Cænobiorum Claustra, Religiosæ mentes, eodem Præsentis Dei, adjutæ præsidio? vincent proculdubio, minorum incursus vitiorum, quando violentiores etiam insultus criminum, hoc facilè superantur remedio. Vnde idem præclarus vitæ religiosæ Institutor, quē modo nominavi, Magnus Basilius, modum superandi peccata, à Ioseph edoctus, contra omnia, impugnantium vitiorum tela, Divinæ Præsentiæ clypeum, suæ disciplinæ sectatoribus, opponendum porrigebat. Dum enim quispiam suorum, ut ei, animi sui latebras panderet, accedebat, rogaturus: quâ ratione, mentis evagationes, sub tempus orationis, gregatim involantes, propulsare à sua cogitatione posset? hoc in remedium adferebat: *Deum tibi, semper præsentem cogita.* Et nunquam, dum

Præsentia Dei Religiosis Clypeus est, contra omnia mala: ex mente S. Basilij.

dum venerabundus (ut par est) coram Deo agis, alio mentem irreverenter evagari sines, veniebat alius, se obscænis cogitationibus, impugnari, aut aliquâ aliâ pravâ suggestione tentari, queritans: id unum, pro scuto, & huic obijciebat: *Deum tibi, semper præsentem cogita.* Quasi diceret: retundes, crede mihi, omnes impuræ imaginationis insultus, & quasvis alias, hostis maligni, aut sensuum illecebras: si te, in conspectu Divino versari, continuò cogites. Minus sibi alter, vitæ religiosæ rigorem sapere, coram eodem, animæ suæ Moderatore, incusabat: ijsdem & hunc armis, instruebat ille: *Deum tibi, præsentem semper cogita.* Certus, quòd ad serium, Dei Salvatoris, tui causâ, plurimùm afflicti, aspectum, omnes tibi, vitæ austerioris amaritudines, subitò dulcescent. Et ita, dum ille Perfectionis studiosus, *Religiosorum* cætus, contra diversa vitia, eadem porrecta sibi arma sumebat, omnes infestas vitiorum acies, facilè debellabat.

Impij, etiam à suis sceleribus, Dei Præsentiâ arcentur.

Sed quid, admirabundi audimus? addictos pietati animos, à vitijs Divinâ Præsentiâ defendi: cùm sceleribus etiam, diu innutriti affectus, ad Præsentis Dei conspectum, non rarò resipiscant: quod Paphnutius, in Thaide, Ephrem, in quopiam alio, infami prostibulo, probaverunt: quorum uterq;, fœdâ voluptate irretitas, quas dixi animas, infixo memoriæ, Dei omnia inspicientis oculo, ad

frugem

frugem revocavit meliorem. Et quidem meritò: si enim hominis, aliquâ authoritate pollentis, oculos, impudentissimus quisq; ganeo cavet, ac revetur? quis ita frontem exuet? ut Dei (quem nihil latere potest) oculum, non exhorrescat? si integerrimi, olim Iuvenis, Bernardini Senensis, sanctitas, tantùm voluit? apud plerosq;, etiam insolentes? ut multi, verbis, & moribus, ad omnem licentiam dissoluti, ad ejus præsentiam, inverecundum sermonem, illico abrumpere, & se ad omnem modestiam, componere, solerent? se invicem adhortati: Bernardinus adest. Si noster Angelicus Adolescens Aloysius, tantæ, in aula Regis Catholici, reverentiæ erat? ut nullus aulicorum, ore alioquin, ad omne nefas assveto, nihil indecens, præsente Gonzaga, effutire auderet? Dei quid non efficiet præsentia? si ob oculos, versetur perpetuò. Assentior quidem ego, Ethnico sapienti Senecæ, consonè ad veritatem dicenti: *Maxima peccatorum pars tollitur, si peccaturis vir bonus testis assistat*: Sed magis fidem tribuo, maximo Doctori Hieronymo, in cap: 22. Ezech: ita asserenti: *Memoria Dei, excludit omnia peccata*. Hoc idem testatur Clemens Præsul Alexandrinus, dum ita, lib: 3. Pædag: ait: *Hâc solùm ratione fit, ut quis, nunquam in peccatum labatur, si Deum, sibi semper adesse existimet*. Rem optimè, quanquam omnibus in commune mortalibus, maximè tamen, addictis Re-

S. Bernardini & B. Aloysij præsentia, multos à peccatis deterrebat.

 ligiosæ

ligiosæ Perfectioni animis, Doctor Angelicus, Opus: 58. c. 2. ita inculcat. *Si Dominum præsentem, & omnia videntem, ac judicantem, semper cogitaremus, vix, aut nunquam peccaremus*, Quod, non de gravioribus tantùm peccatorum noxis, sed de venialibus etiam culpis, S. Doctor loqui intelligendus est.

Cælites æmulantur, qui Deum semper præsentem habent.

Cùm ergo homines, in mortalis adhuc vitæ cursu constitutos, Præsentiâ Dei, longo usu continuatâ, ab omni, peccatorum labe præservari, in comperto habeamus: eo ipso, felicitatem eorum, Æternæ Beatitudinis participem, necesse est, ut fateamur. Et gratulor equidem ego, effuso in lætitiam affectu, Beatis Cælitibus, quòd intuitiva (quâ in cælis perfruuntur) Dei visio, omnem eis, ad Divinæ Majestatis offensam, adimat potestatem. Sed non minori gaudio, illorum felicitati applaudo mortalium, quos, usitata Dei Presentia, ad peccati malitiam, omnem præcludens aditum, facit consortes Beatæ Felicitatis. Hanc credo, cælestē in terris beatitudinem, consecuti, plerīq; Sanctorum, Claustra Paradisum, Cellas, Cælum appellabāt, in quibus, defixo perpetim, in Deum mentis oculo, à quovis immunes peccato, æmulam Cæli Incolis, vitam in terris agebant. O Beatos, in præsentem Dei vultum, continuò intentos mortalium oculos! qui ex perpetua Dei Præsentia, parem Cælitibus, hauriunt felicitatem, à gravissimo malorum, immunes peccato.

Venio

Venio ad alterum, ex memoratis, *Æternæ* Beatitudinis privilegium: quod in perpetuitate, acquisitæ, cum Divina Gratia, virtutis, & ineffallibili cælestium deliciarum usu, consistere, non dubitamus. Tanta enim, ex illa Beatifica Dei visione, in sui spectatores, redundat efficacia, ut eos, & in acquisita sanctitate, faciat æternùm stabiles, & supra omnem sensum, ac cogitatum, exuberante perfundat voluptate: cujus copiam ac svavitatem, conspicatus Apostolus, extatico affectu correptus, clamabat: *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ Deus præparavit diligentibus se.* Ejusdem inexplicabilis boni, perennitatem, dum contemplaretur Psaltes, ita gratulabundus, sanctis accinebat: Psal: 83. *Beati, qui habitant in domo tua Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te.* Vtriq; assentitur D. Augustinus, dū cap: 35 soliloq: ita loquitur: *Ibi summa & certa securitas, secura tranquillitas, tranquilla jucunditas, jucunda felicitas, & felix æternitas.* Et hic quidem, inexhaustus voluptatis torrens, in Beatos cæli Incolas, non aliunde profluit, nisi ex Divino, quem intuitivè contemplantur vultu. Sed gaudent pari felicitate, illi quoq; mortales, quamvis, à Beata Patria, adhuc exules, qui mentis suæ oculis, Deum intuentur, ubiq; præsentem.

Beati Cælites, gaudent perpetuitate & gratia sanctificante.

Quod ut clariùs perspectum habeamus, in gloriosum Christi Protomartyrem Stephanum, oculos,

S. Stephanū, Dei Præsentia in ipsis tormẽtis faciebatBeatum.

culos, & animum convertamus. Extra se rapitur, mens plena stuporis, quoties cogitatione revolvit, quanto virtutum splendore, in teneriori adhuc ætatis juventâ, coruscabat iste, cruore proprio, Purpuratorum Antesignanus Heroum. Integerrima inprimis, ab Angelica ejus facie, emicabat innocentia: Mens, Divinâ plane, relucebat sapientiâ. Ignea, zeli ardentis verba, erumpebant ab ore. Pectus non Divinâ tantùm, & proximorum Charitate, sed inimicorum etiam ardebat amore: Manus omnino aureæ, præclaro in egenos, fulgebant nitore: invicta patientia pretiosis, ab ejus sangvine lapidibus, insignis: in Herois nomine radiabat coronâ, ita, ut inter ipsos, à saxis impactos dolores, claro lumine circumfusus, cælesti frueretur svavitate. Quæ omnia & singula ejus decora, adeo firma solidabat constantia, ut ne ipso quidem saxorum impetu, & violentiâ, deijci, de sua fortitudine posset. Ita ille virtutum flagrabat ardore, ut etiam lapideo imbre, minimè extingveretur, sed incalesceret magis: & quasi silex, aut adamas, ferro allisus, scintillaret totus. Vnde verò homini, in pleno ærumnarum agone, adhuc constituto, tam multiplex, & stabilis, virtutum splendor? Vnde tanta cælestium solatiorum copia? Divinæ id Præsentiæ, ad quam Stephanus, intentos semper habebat oculos, tribuit S. Doctor & Antistes Ambrosius, dum ait: *Stephanus interritus, inter hostes, & saxa*

& saxa stetit: quia immobilis fide, immobilem Christum vidit, illiq; se totum, animo, obtutuq; affixit. Quod & ipse, ingenuè ita fatetur: *Video IESVM stantem à dextris virtutis Dei.* Vnde facilè intelligimus: Dei Præsentiam, quæ S. Martyris, semper sui avidos rapiebat oculos, tanto eum, sãctimoniæ decore illustrâsse, & cælesti svavitate, in terris adhuc degentem implevisse: ut exilium in patriam, terram in cælum, commutata sibi sentiret. Hinc nemo miretur, quòd felicissimus hic Athleta, quamvis patentibus cælis, Beatæ Felicitatis, videndi copiam habuerit: nullo tamen evolandi ad eam desiderio, se teneri profitebatur· non dissolvi, non de carcere mortis hujus liberari, cupiebat: quia in terra præsente Deo, toto fruebatur cælo.

S. Ignatium continua Dei Præsentia, cælô, in mortali vita, frui faciebat.

Quæ Beatum, in mortali vitâ, fecit Stephanum, Præsentia Dei, eadem cæteris quoq; mortalibus, impertitur Beatitudinem, dum eos, & insigni virtutum gloriâ illustrat, & cælestium solatiorum svavitate satiat. Si quis, Beatus inprimis Parens noster IGNATIVS, eam in se felicitatem, abunde experiebatur. Humanam id, lingvæ facundiam, ac mentis capacitatem superat, quantâ ille virtutum, & sanctitatis luce splendebat: ita, ut non Beata tantùm ejus anima, tota pietatis fervore ignesceret, sed corpus etiam, cælesti lumine circumfusum, non rarò gloriosè radiaret. Effundebatur

batur in vultum, planè cæleſtis ſplendor, prodibat ex ore, Beatæ Felicitatis deguſtata dulcedo: cor ſupernis æſtuans delicijs, in dulces lacrymas, ſæpe reſolvebatur. His verò omnibus ita perenniter fruebatur, ut non luteo vaſi, ſed firmiſſimo adamanti, ſuâ luce conſtanter illuſtri, animam videretur habere infuſam. Præclaræ, fateor, erant iſtæ, & Gloriæ Cæleſti æmulæ, in IGNATIO dotes: ſed non minor, Divini vultûs contemplandi aſſiduitas: cui ille, ita defixus cogitatione, adhærebat, ut ab eo mentis ſuæ obtutum, nunquam ſineret evagari: & ſi oculi, in quodpiam aliud inciderent objectum, in ipſis, quas cernebat creaturis, Deum exiſtentem contemplabatur. Quam virtutis conſtantiam, & parem cæleſtibus delicijs ſvavitatem, ut nos quoq; experiri faceret, continuum Divinæ Præſentiæ uſum, in ſuis nobis Conſtitutionibus, omni ope, & conatu, perſvaſum eſſe voluit: ut hac ratione, vitæ Religioſæ aſperitates, in cæleſtes nobis verteret ſvavitates. Et hoc Optimi Patris conſilium, quotquot conſtantes exequebantur filij, eximiæ Perfectionis clareſcebant ſanctitate, & cæleſtes in terris delicias, affatim deguſtabant.

S. Xaverius, & alij ſocietatis noſtræ viri perfecti, ob familiſirem ſibi Dei Præſentiam, cæleſtibus diſſluebant delicijs.

Nihil attinet, ut de Apoſtolo Indiarum Xaverio, in hoc genere aliquid dicam: quem, pluſquam pervulgatâ notitiâ ſcimus, ita Deo, ut piſcẽ mari, innatâſſe, ita virtute, ut ſolem, luce, orbem illuſtrâſſe, ita ſvavitate cæleſti, ut oceanum aquis

abundâſ-

abundâsse. P. Ioannes Suarez, ex eo magnam, ac prodigijs etiam illustratam sanctitatem, consecutus est (ut plerique rerum nostrarum scriptores asserunt) quod *Divinæ* Præsentiæ ita assveverit, ut ad singulos motus, aut pedum suorum gressus, elicitos erga Deum charitatis actus, multiplicaverit, & expleverit votum S. Greg: Nazian: optantis: *Tam sæpe Dei meminisse, quàm respirare, oportere.* Patrem Alphonsum Cortes, mægnæ similiter in Regione nostra sanctitatis virum, cum P. *Ioannes* Sebastianus, diligentiùs sæpe observâsset: vidit semel Christum Dominum, Divinitatis suæ lumine circumfusum, ad Alphonsi latus assistere: cùm verò ab eo rogaret: quid interea temporis cogitâsset? respondit Alphonsus, se mentis suæ oculos, in sui Salvatoris Præsentiam intentos habuisse, & exinde plurimùm *se* ineffabilis *solatij* percepisse. Illud prodigio simile, quod de magni Xaverij, intimo cliente, P. Marcello Mastrillo, nostri referunt Annales. In tantúm ille, suum *I*ndigetem, æmulabatur Xaverium, ut prodigiosam consequeretur sanctitatem, quam ex continua Dei Præsentia, augebat in dies. Vnde ad eam pervenit felicitatem, ut inter atroces: crudelissimi suspendij dolores, & exquisitos cruciatus, cælum se invenisse gloriaretur: dum enim lictores, ursis, aut tigridibus ferociores, Patrem extremè excarnificatum, amoto equulei operculo, per derisum interrogâssent: num illos, ali-

quid vellet? Ne me hinc amoveatis, respondit, sed in hoc me Paradiso meo, delectari permittatis. Tantùm est; Divinæ assvescere Præsentiæ, ut in maximis etiam ærumnis, non possis, non esse felix, & Beatus.

Tutelares nostri Angeli, cælo inter nos fruuntur, quia semper vident faciem Patris Æterni.

Vltimum; ad utramq; dissertationis adstruendam partem, à Sanctis Tutelaribus nostris Angelis, compendiosum, breviter accipio, documentū. Duo sunt in Beatis Spiritibus, ad nostri custodiam, & tutelam deputatis, quæ admirationem pariunt. Vnum, quòd Angeli, quamvis tot scelerum contagia, inter homines, quibus assistunt, videant: ipsi tamen, nullâ criminis lue coinquinantur. Alterum, quòd ab illo cælestis Patriæ, & totius felicitatis emporio, procul semoti, nullo sedis Empyreæ tædio afficiuntur. Nolo rei hujus, ab humano prognatas cerebro, rationes afferre: cum Æterna Sapientia, propositæ quæstioni, satis faciat: dum Matth. 18. ait: *Angeli eorum, semper vident faciem Patris mei, qui in cælis est.* Quo effato palàm declarat: Beatos Turelares nostros Angelos, quamvis inter scelestissimos quosq; homines, continuò versentur, & procul, ab Æternæ Beatitudinis Paradiso degant, nullam tamen, aut sceleris labem contrahere, aut tædio ad cælestem Patriam affici possunt. dum semper & ubiq;, Dei contemplantur vultum. Vt ergo immortales Spiritus, in hoc nobiscum degentes exilio, Dei conspectus, æquali, ac

intimos

intimos cæli incolas, felicitate beat: dum in scelerum, & ærumnarum loco, puros conservat, & facit Beatos: ita & hominum mentes, in Dei Præsentiam semper intentas, in hoc, adhuc scelerum peste, afflato, & ærumnis referto, mortalitatis suæ exilio positos, à peccati contagione immunes, & cælestium donorum consortes, idem Dei vultus, facilè efficiet: facietq; ut unusquisq; nostrûm tanti boni incensus desiderio, cum Vate Coronato exclamet: *Providebo Dominum in conspectu meo semper:* Vnde eveniet, ut hîc etiam, Beatâ Felicitate perfruatur: prout S. Ephrem spondet, & concludit: *Semper Dei memineris, & cælum, mens tua evadet.*

ALLOCUTIO XII.

In agone Perfectionis contendentes, sola coronat Perseverantia.

NOn alacriter viam inchoâsse, non festino gradu iter intendisse, sed constanti passu, ad metam pervenisse, perutile, & gloriosum viatoribus est. Quid enim refert, longum, & permolestum iter, animo ingredi alacri? Quid juvat, in-

Graude infortunium est cœpta non perficere summa felicitas inchoatam virtutem consumare.

 ter conti-

ter continuos nubium imbres, aut solis ardores, cæterasq; cæli frigidioris injurias, nisu festinare pertinaci, si priusquam metam attingas, in via deficias, aliò aberres, aut quod pejus est, retro pedem referas. Miseret me profectò, viatoris illius, qui postquam in via sæpius sudavit, & alsit, aliosq; labores exhausit, metam, cujus gratiâ, tot sustinuit incommoda, non attigit. Iam verò, qui se in proposito viæ termino, consistere advertit, ridet omnes, & nihili ducit, toleratas itineris molestias, & adversitates: dignus singulari plausu, & præmio. Verùm multò magis, miseram sortis suæ vicem, experiuntur illi, qui in spirituali vitæ profectu, post superatas viæ austerioris asperitates, & emensos virtutum calles, dum se, non procul jam, à summo quæsitæ Perfectionis culmine, abesse existimant, viribus, & animo destituti, miserè labuntur, aut retro abeunt, nunquam satis deflendi viatores. Alia est sors, conditio longè diversa eorum, qui superatis severioris disciplinæ rigoribus, & impenso, coacervandis virtutibus labore, ad desideratam se cōstitisse metam, advertunt: tales enim, quasi post sævas tempestatum procellas, ad littus appulsi nautæ, aut debellato hoste victores, coronati triumphant. Et illis quidem, grande hoc infortunij malum, suam sibi inconstantis animi, accersere levitatem, istos à constanti in arrepto virtutis itinere, Perseverantia, gloriosè coronari, mihi evincere propositum est.

Viris Perfectioni deditis, idem quod jaculatoribus & architectis contingere solet.

Quod ad metam collimantibus, plerumq; contingit jaculatoribus, hoc viam sanctimoniæ ingressis viatoribus, usu venire solet. Prout enim illi, si jaculis, procul à scopo aberrent, aliorum risus, & ludibria excipiunt: si verò non irrito ictu, metam apprimè contingunt, laudes, & præmia referunt: ita in spirituali vitæ nostræ cursu, destinatam animo metam non attingere, infame dedecus, & grande infortunij malum est: adeo ut omnes (quod de Architecto Æterna Veritas testatur) incipiant illudere ei, quia cæpit, & non potuit consummare. Iam verò si quis, ad propositam Æternæ Felicitatis metam, passu constanti accurrat, sua eum, mille laudibus effert, & coronat Perseverantia.

Iusti stellis meritò comparantur.

Quod in primis attinet, ad miseram, & amarè deflendam infelicitatem eorum, qui arrepto semel virtutis cursu, deficiunt, & à proposita Perfectionis meta, procul aberrant. Ad mentem clarius illustrandam, placet à fulgentibus, in cælo stellis, lumen mutuare. Puto aliquid inesse misterij, quòd Sacra Eloquia, homines justitiæ deditos, stellis æquiparare soleant: prout eos clarè (inter cæteros non paucos textus) Daniel: 12. Sacra Pagina, fulgorem stellarum, asserit æmulaturos: nec vacat causis comparatio. Novimus in primis, stellas non suâ, sed à sole mutuatâ luce, noctis tenebras illustrare: ita & homines, maximâ etiam præditi sanctitate, nihil boni à se, omnia verò habent, à

Sole Iustitiæ Deo: prout Paulus, quamvis & ipse, primæ magnitudinis sidus, palàm 1. Cor. 15. de se attestatur: *Gratia Dei sum, id quod sum:* quibus verbis fatetur Apostolus, se, omnium donorum gratias, à Deo, velut sidus, à Sole hausisse. Nostris præterea id usurpamus oculis, stellas non esse luce, & quantitate pares: similem inæqualitatis mensuram, in meritis, & gloria justorum, intervenire, extra dubium est. Eodem Doctore Gentium, loco memorato, ita attestante: *Stella enim differt à stella, in claritate: sic & resurrectio mortuorum.* Vbi Apostolus, eâ meritorum, & præmiorum diversitate, justos se invicem superare, asserit: quâ secum, cæli sidera certant, lucis inæqualitate. Legimus in Sacræ Historiæ Fastis, stellas, Dei populo prælianti, suppetias tulisse, & contra Sisaram depugnâsse: simile omnino subsidium, & nos, contra malignos hostes, à nostris claris sanctitate Indigetibus, non raró experimur. Grandi nimis mole, constant cælestis firmamenti lumina, ut docent Astronomi, & evincit ratio: ita ut terrestris globi machinam, minima stellarum, multipliciter superet, molis suæ magnitudine: in ea tamen, stellæ, à nobis conspiciuntur parvitate, ut humani quantitatem oculi, vix æquare videantur: ea est Iustorum consvetudo, qui licet, in magnam sanctitate excrescant, minimi tamen, & humiles, in suis & aliorum oculis, videri amant. Beneficâ sui influentiâ,

stellas

ſtellas agere, in ſublunaria, humana explorat & fatetur experientia: ſimilem in nos, derivari à Sanctis, beneficiorum influxum, non fide tantùm nobis, ſed experimento etiam, evidenter conſtat.

Optimæ ſunt hæ, & rationi conſonæ, ſtellas inter, & *Iuſtos* analogiæ. Noſtro tamen propoſito, illud maxime quadrat: quòd ſicut cæleſtis ſphæræ ſidera, quamvis firmiter fixa ſint cæleſti firmamento, miſerè tamen hæc præclara lumina, labi, & deorſum cadere, non rarò contingit. Videmus enim frequenter, inter noctis tenebras, ſudo & innubi cælo, ſtellas ſubito caſu ruere, & extingvi. Et fuerint ſanè, hæc decidua cæli lumina, non veræ, & genuinæ ſtellæ, ſed accenſæ exhalationes, ut peritis Meteororum placet: cæterùm ipſa etiam genuina firmamenti ſidera, caſibus ſubjacere, certiùs omni evidentiâ conſtat. De ijs ſiquidem, quæ falli non poteſt, Æterna Veritas Matth. 24 prædixit: *Stellæ cadent de cælo* Erit, erit olim, triſte illud tempus! quo illuſtria hæc cælorum ſidera, grandinis deciduæ inſtar, infernè depluent. Quis unquam crederet, tam ſpecioſi luminis, inſignes luce, & firmiter cælo hærentes ſtellas, poſt tot rectè continuatos motus, è ſuperna ſede, in ima terræ, dolendo lapſu caſuras? & tamen aliter fieri non poterit, quod ita futurum edixit, Dei infallibile effatum.

Grabis & dolendus ſtellarum de cælo caſus eſt.

Scio

Stellas & Angelos cælo decidentes, dolendo casu homines sæpe imitantur.

Scio sacros, loci hujus Interpretes docére non inanimis tantùm cæli sideribus, sed rations etiam, & sanctitate præditis hominibus, hunc esse se prædictum ore Divino casum. Et quid sæpius nostras incurrit in aures? quid frequentiùs, istis percipimus oculis? quàm insigni sanctitate, illustri, um olim Angelorum, hominumq; ruinas. Grande perfectò naturæ, & gratiæ prodigium, erat summus ille Angelus, Lucifer, ita ab indita sibi, beneficio Conditoris sui, donorum luce, appellatus: & tamen non solus ipse, cælo lapsus corruit, sed insuper, tertiam stellarum, hoc est Beatarum Mentium, partem secum traxit in ruinam: ob unius perseverantiæ, in Dei cultu, defectum: ut ei *Isaias* Propheta acerbo affectu, meritò indoleat: *Quomodo cecidisti Lucifer? qui mane oriebaris.* Quasi dicat, nunquam cogitatione attingere, nedum in animum inducere potui: te Divinæ Potentiæ, tot, tantisq; insignem donis, principem creaturam, eò casûs, & ruinæ devenire potuisse. Quod ipsum, hominum prudentissimus Iob, ad stuporem usq; admiratus, cap: 4. ait: *Et in Angelis suis reperit pravitatem.* Cujus rationem, eam præmisit: *Ecce qui serviunt ei non sunt stabiles.* Quo verborum sensu, totam, lapsûs Angeli causam, in solam mentis reijcit inconstantiam. Quid de hominum: sanctitate alioquin insignium, simili ruina dicam? stellas cæli, faciliùs ad calculum revocabo, quàm miseran-

ſerandos eorum caſus, recenſebo.

Nulla unquam, è recordationis noſtræ memoria, eliminabit oblivio, illam, in duodeno Apoſtolorum Zodiaco ſtellam, ab Æternâ Sapientiâ, lumen haurientem, Apoſtolico munere inſignitum Iſcariotem. Quid illi quæſo, ad exquiſitæ ſanctitatis Perfectionem, deeſſe poterat? qui ex ipſo Divinitatis foco, cæleſti pietatis flammâ accendebatur. Omnem (loquor ex ſenſu SS. Patrum) Apoſtolicæ vocationis amor, ad mundi vanitates affectum, docoxerat in eo, hinc abjecta munia, quibus humilitatis, & abnegationis foveret ſtudium, fervens arripiebat: voluntariæ paupertatis, caſtimoniæ, & obedientiæ, ardenti deſiderio æſtuabat: in fervida oratione, & prolixa meditatione, illo exardeſcebat igne, quem ſe Dei Filius, ad inflammanda, Dei amore corda, de cælo miſiſſe profitebatur: Accendebatur ardenti animarum zelo. Inclareſcebat miraculorum prodigijs. Sed quid ei, ſtrenuè impenſum virtuti ſtudium iſtud, profuit? quando præclarè facta, infelix Proditor, exitu turpi fædavit, & collectam virtutum copiam, reſte infami ſtrangulavit. Non memoro Origenes, Tertulianos, Oſios, ſexcentoſq; alios, præclaræ olim eruditionis, & virtutis viros, qui egregiè cæpta, & diuturno uſu cõtinuata, virtutum ſpecimina, peſſimo tandem fine corruperunt.

Dolendus Iudæ Proditoris caſus.

E cælo Religionis, multi miserè decidunt.

Ad Religiosa Cænobia, mentis converto oculos: o quot, Bone Deus! ex hoc, pietate, fulgenti vitæ Religiosæ cælo, in æternæ perditionis abyssũ, olim virtute clarissima sidera, dolendo lapsu ceciderunt: Recurrunt in mentem, Eutiches, Ochinus, Lutherus, & pleraq; alia, quondam *Religiosâ* sanctitate, commendata nomina, nunc probra, & fumantes erebi tædæ. *I*llustrabat fateor, stellarum instar, unusquisq; eorum, doctrinâ & pietate suæ *Religionis* hemisphærium: sed quid contulit, hæc, tanti luminis sidera diu luxisse? quibus tandem per Sacrilegam Apostasiæ impietatem, contigit, à fide, & pietate, horrendâ eclipsi deficisse. Quis cæterorum absq; lacrymis videat, aut enumeret, casus dolendos? S. Abbatem Bernardum audiamus, uni suorum, turpem, è Clara Valle lapsum, Epist: 112. ita acerbè exprobrantem: *Quis non doleat, florem juventutis tuæ, quem lætantibus Angelis, Deo illibatum obtuleras, vitiorum spurcitijs, & sæculi sordibus inquinari? Quomodo qui vocatus eras à Deo, revocantem diabolum sequeris? & quem Christus trahere cæperat, post se, repente pedem, ab ipso introitu gloriæ retraxisti.*

Religio Societatis IESU cælum est, unde plures in sæculi & perditionis barathrũ miserè ruunt.

Sed quid ego, ab alienis cælorum hemicyclis, lapsa sidera, defleri dolenter audio, & enarro? cum istud quoq; Societatis nostræ, in quo nos Deus collocavit, cæleste planè firmamentum, similibus (quod sine dolore loqui nequeo) non vacat

casibus,

casibus. Si cuipiam alteri, certè nostro cætui, illud quod memoravi, servit planè ad literam, Danielis vaticinium, dicentis: *Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.* Quibus verbis (ex multorum mente) nostram Religionem, S. Vates graphicè descripsisse videtur: & verè, conformiter ad rem: veluti enim, cælestis firmamenti stellæ, quamvis derivatum à sole lumen, continuo influxu, mundo toti communicent, ipsæ tamen communicatâ luce, nunquam destituuntur: ita Religionis nostræ, cælitus haustâ doctrinâ, & sanctitate viri illustres, quo majorem alijs, eruditionis, & pietatis lucem, impertiuntur, eò magis augent suam. Non frustra B. Patris nostri, in sacris cineribus, stellæ comparuerunt lucidissimæ, hoc enim ostento, puto esse declaratum: quòd veluti in vulgari cinere, ignis scintillæ fovētur, & relucent: ita incineratum Beati Patris corpus, tot procreat stellas, quot filios: ut illi etiam, dictum esse videatur, quod Abraham Gen: 32. audivit: *Multiplicabo semen tuum, sicut stellas cæli.* Et fulgent equidem, fulgebuntq; perenniter sine censu & calculo, hæc nostra sidera. Sed ingens quoq; (quod rursus d lenter loquor) illorum numerus est, qui cum diu, in hoc vitæ Religiosæ cælo, stellarum instar, multâ virtute luxissent, miserè tandem lapsi, primùm in scelerum voraginem,

deinde in perditionis barathrum deciderunt: primò suis cupiditatibus, deinde erebi flammis accensi, æternùm arsuri titiones. Quorum tristes exitus, ut fusiùs recenseam, supervacaneum puto: nostram consulamus memoriam, & venient plurimi, gregatim in mentem: qui operoso conatu, jactis vitæ religiosæ fundamentis, superatis austeritatis, & molestiæ obicibus, collectó laboriosè virtutum pretio, impensâ animarum lucro, diligenti operâ, ipsi tandem, ab instituto vitæ religiosæ cursu, effrenatâ in omne nefas licentiâ, in devia acti, quasi de cælo, in cænum, lapsi, horrendis casibus, æternùm perierunt: quorum inconstantiæ levitatem, testari, & deplorare, meritò possumus, verbis Augustini cap: 29 sibi soli loquentis: *Vidimus stellas, de cælo cecidisse, & eos, qui inter filios Dei ambulabant, in medio lapidum ignitorum, quasi lutum ad nihilum defluxisse.*

Viri Perfecti adinstar populi Israëlitici, in ultima suæ perfectionis meta, gloriosé coronantur.

Sed jam ab istorum inconstantia, amotos, & detersos à luctu oculos, ad exporrectam perseverantibus coronam, expansis manibus, convertamus: quam, ut tantò faciliùs consequi possimus: Animam, per Salomonem decantatam, sequamur præeuntem: Hujus diu, & seriò impensum virtuti studium, præmiaturus Sponsus cælestis Cant: 4. ajebat: *Veni Sponsa, veni, coronaberis, de capite Amana, de vertice Sanir, & Hermon.* Novi ex Sacris Interpretibus, Amana, Sanir, & Hermon,

montium

montium nomina esse. Vnde congruè: Sponsam auro & gemmis radiante coronâ, adornandam, in præaltos montium vertices evocari arbitror. Nemo enim sibi, cælestis Gloriæ coronam polliceri potest, nisi priùs, Perfectionis arduum montem, juxta suæ vocationis statum, conscenderit. Vnde & Æterna in carne Sapientia, in montibus passim Apòstolos, cælesti doctrinâ instituebat, quòd ad Perfectionem, eruditos esse volebat. Sed cur nominatos, non quospiam alios, altitudine, aut rerum, in eis gestarum famâ, magis celebres montes, coronationis istius solennitati, cælestis Sponsi arbitrium destinavit? Referunt accurati Palestinæ Geographi, prædictos montes, in ipso terræ promissionis aditu, sitos fuisse: hinc Hebræi (ut testatur Lyranus) post consummatum iter, quod per 40 Annorum spatium, ex Ægyptiaca servitute, ad liberum Palæstinæ Regnum, susceperunt: postquam eos terræ, tot, votis exoptatæ, conterminos montes attigerunt, serta sibi, & coronas, è floribus, in ijsdem montibus prognatis concinnatas, capitibus imposuerunt, ibidemq; gloriosè triumphârunt. Habebat procul dubio, in illo diuturno itineris sui tractu, Populus Israëliticus, multos alios obvios montes, in nullo tamen eorum, præsumebat floridis adornari coronis. Præteribat inter cæteros, montem Sinai, Divinæ Legis intimatione sacrum, nullos tamen inde flores decerpere, ad contexendas sibi coronas, audebat.

At post-

At postquam, peregrinationis suæ cursum, ad præfixum metæ terminum, ultimatò deduxit: & in montibus Amana, Sanir, & Hermon, hoc est in ipso terræ promissionis limine, fausto pede constitit: illico gratis floribus, vernantes sibi coronas concinnavit. Atq; hinc colligimus, ideo piam Animam, ad recipiendam cælestis Gloriæ coronam, in illos montes, sponsi voce evocari, in quibus olim vetus Dei-Sponsa, Gentis Hebrææ Sinagoga, post longum, & arduum sui itineris, in eremo tractum, constanti passu limen attigit, terræ sibi appromissæ. Vt inde unaquæq;, potissimùm tamen Religiosa Anima, discat, non ante sibi, perennis gloriæ, à cælesti Sponso, porrigendum diadema, nisi consummato, susceptæ Perfectionis itinere, in limine, mille votis exoptatæ cælestis Patriæ, constiterit.

Arduos S Pauli labores finalis coronavit Perseverantia

Quod firmum veritatis dogma, si quæpiam alia, certè Beata, Pauli Apostoli Anima, clarè percipiebat. Multa, ac prope infinita sunt, heroicæ virtutis facinora, quæ, strenuus Viator iste, Divinæ inprimis Gloriæ, deinde suæ, & proximorum salutis causâ, præstitit. Totus, promovendi Dei Honoris studio, æstuabat: Divino, ita firmiter adhærebat amori, ut ab eo, nullius creaturæ violentiâ, separari avelliq; posset: Animarum, adeo se impendebat saluti, ut pro ijs, etiam anathema, & flammæ infernalis victima, fieri ardenter desideraret. Corpus sæpe jejunijs multis, castigationibus

rigidis,

rigidis, laboribus, & ærumnis, fame & siti, cæterisq; asperitatibus, supra modum affligebat. In orationibus assiduis, extaticè extra se rapiebatur, & & tamen, ad præparatam sibi, cælestis Gloriæ coronam, manum extendere, nunquam præsumebat, nisi in ipso vitæ mortalis, constanter transacto decursu, cum suæ Perseverantiæ certus, 2. ad Timot: 4. diceret: *Bonum certamen certavi, fidem servavi, cursum consummavi, in reliquo, reposita est mihi corona Iustitiæ.* En fortissimum Pugilem, & Athletam, qui nullâ (quas longâ serie recenset) virtute (solam, si excipias Perseverantiam) coronari se, arbitratur posse: ut ei meritò, svavis, facundiâ Doctor Ambrosius, Adhor: ad Virg: ita applaudat: *Quis fortior, quis Beatior Paulo? ille tamen, non ante sibi coronam vendicavit, quàm certamen omne, consummaretur.* Nec mirum, solam enim *Perseverantiam*, cæleste præmium concernit, Æternâ Veritate Matth. 24. ita attestante: *Qui perseveraverit usq; ad finem, hic salvus erit.*

S. Ignatij magna in virtutum exercitio constantia.

Sed jam in usitatum Exemplar nostrum, & itineris Ducem, S. Patrem IGNATIVM, mentis oculos convertamus: rei solidius argumentum habituri. Magni fateor ponderis, & pretij, est cælestis Gloriæ, diadema illud, quo Beata S. Patris Anima, in cælo redimita relucet: sed par præmio, in cultu virtutum Perseverantia. Longus, ac propè infinitus, in dicendo essem, si omnia particula-

tim,

tim, constantis Perseverantiæ ejus documenta, recenserem, sufficiat compendiosè dixisse: IGNATIVM (ut ex omnibus rerum ab eo gestarum commentarijs constat) nullum virtutis opus aggressū, quod, ad ultimum vitæ terminum, constanter non perduxisset. Insistebant vestigijs Patris, constanti consummatæ virtutis passu, filiorum plurimi. P. Thomas Sanchez, non minùs doctrinâ, quàm pietate clarus, quodcunq; virtutis exercitium semel inchoavit, toto illud, vitæ mortalis decursu, nunquam interrupit: unde cilicium, quod ab ineunte Religionis ætate, induerat, non infirma tantùm valetudo, sed ne mors quidem ipsa, poterat ei detraxisse. P. Petrus Rodericus, ita in quovis arreptæ virtutis usu, constanti animo perseverabat: ut inter cætera: castigandi corporis consvetudinem, quâ per semihoræ spatium, in se quotidie acriter desæviebat, ne illo quidem, quo obijt die, intermiserit. P. Ioannes Lorinus, vir virtute, & eruditione clarus, præter alia innumera constantiæ documenta, in eo singularis Perseverantiæ, specimen dedit, quod per 50. & amplius annos, quibus in societate vixit, ad primum nolæ: è somno excitantis ictum, semper è lecto, promptus exilierit. P. Iacobus Crucius, senex annosissimus, nam duos supra 90. annos, natus excessit: ultimis hisce annis, consvetæ austeritatis, erat retinentissimus: unde ab amicis admonitus, ut sibi aliquid indulgeret,

S. Patris constantiam, multi ex filiis sunt imitati.

posse

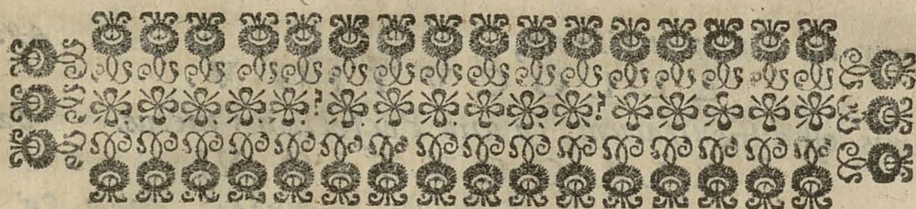
posse hoc fieri, nullo virtutis, quam in tuto haberet, nullo exempli damno: quis enim grandævam ætatem, molliùs habendam ignoret? Quibus ille, nolle se, in clivo deficere, respondebat: Cum virtus, ultra decrepitæ senectutis metam, pertingere debeat. Hoc demum est, virtutem colere! quæ cùm æternitatis rudimentum sit, nemo (nisi pessimo consilio) eam tempori, accommodat. Vt enim, tum flumina labi, & fluere desinunt, cùm in mare influunt: ita virtus, antequam Divinitatis Pelagū attingat, cessatione, non torpescit. Quis enim unquam, bravium tulit? qui in cursu defecit: quis victrici lauro tempora cinxit? qui è prælio pedem retulit. Nullum, virtus finem habere debet, æternitate, compensanda. Vt præclarè Synodus Tridentina, suo effato sess: 6 cap: 16 monet, I*ncassùm bonum agitur, si ante vitæ terminum, deseratur. Quia, & frustra velociter currit, qui priusquam ad metas venerit, deficit.*

Quare, cùm solius Perseverantiæ, privilegium sit, cæteros virtutum, ac meritorum actus, cælestis præmij, gloriâ coronare: illi nos maximè addictos, ac devotos esse oportet: hanc omnibus desideriorum votis optare, hanc, omni ope, ac conatu retinere, studeamus. Scio quidem, ex mente SS Patrum, finalis Perseverantiæ, inæstimabile donum, omnia nostra vota, ac merita superare: ita, ut in omnibus

virtutum, ac meritorum thesauris, tantùm non inveniatur pretij, quod finalis Perseverantiæ, adæquet valorem. sola, Divinæ Bonitatis manus munificentissima, doni istius dispensatrix est. Si quæpiam alia, finalis certè Perseverantiæ Gratia, *non volentis* (verbis Apostoli ad Rom: 9 loquor) *neq; currentis, sed miserentis Dei est*. cujus clementiam continuo postulationis nostræ studio, supplices exoremus: ut finalis Persevrrantiæ donum, quod nostrarum tenuitate virium, consequi non possumus, Divinâ Liberalitate obtineamus. Inclina aures tuas, in preces nostras, Benignissime Deus: ut in Primæ Diei, asperiori viâ, abolendis, & emundandis vitiorum nævis, impensos labores, datam alterâ *Die*, colligendis virtutibus, operam, incensos Amore Dei, Tertiâ Luce affectus, in ipsa, suscepti itineris meta, coronet finalis Perseverantia: quatenus, eam, quam terimus, Religiosæ Perfectionis nostræ, TRIVM DIERVM VIAM, Ducis ac Legislatoris nostri S. Patris IGNATII vestigijs inhærentes, in finali Perseverantiæ amplexu, constanti animo, prosperè finiamus.

INDEX

INDEX
Titulorum, ſeu Porpoſitionum, quas in hoc Opere, ſingulæ elucidant Allocutiones:

DIES PRIMA
Viæ Purgativæ.

DIES SECUNDA

Viæ Illuminativæ

rum

Eta

DIES TERTIA
Viæ Unitivæ.

ALLOCVTIO VII.

ALLOCVTIO VIII.

ALLOCVTIO IX.

ALLOCVTIO X.

ALLOCVTIO XI.

ALLOCVTIO XII.

INDEX

INDEX
Rerum specialium, quæ in hoc Opere continentur,
Numerus designat Paginam.

A

ma-

E

F

G

H

frue-

Mun-

ibi

